

ÂŞIK MÜSLİM SEYRANİ'NİN HAYATI, SANATI VE ESERLERİ

Hazırlayan: Cihan DEMİR

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Selma SOL

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmenliğinin Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı,
Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalı için öngördüğü YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak
hazırlanmıştır.

Edirne

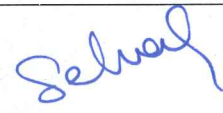

Trakya Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

2011

T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

CİHAN DEMİR tarafından hazırlanan **AŞIK MÜSLİM SEYRANİ’NİN HAYATI, SANATI VE ESERLERİ** Konulu **YÜKSEK LİSANS** Tezinin Sınavı, Trakya Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği’nin 12. Maddesi uyarınca **24.02.2011 Perşembe** günü saat **13.30’da** yapılmış olup, tezin*
...**KABUL EDİLMESİNE**..... **OYBİRLİĞİ/OYÇOKLUĞU** ile karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ	KANAAT	İMZA
Prof. Dr. RECEP DUYMAZ (Başkan)	Kabul Edilmesine	
Yrd. Doç. Dr. SELMA SOL (Danışman)	Kabul Edilmesine	
Yrd. Doç. Dr. FATİH GÜNAY (Üye)	Kabul Edilmesine	

* Jüri üyelerinin, tezle ilgili kanaat açıklaması kısmında “Kabul Edilmesine /Reddine” seçeneklerinden birini tercih etmeleri gerekir.

T.C.
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
ULUSAL TEZ MERKEZİ

TEZ VERİ GİRİŞİ VE YAYIMLAMA İZİN FORMU

Referans No	396415
Yazar Adı / Soyadı	CİHAN DEMİR
Uyruğu / T.C.Kimlik No	T.C. 28585588706
Telefon / Cep Telefonu	02842250090 05063055096
e-Posta	demircihan24@hotmail.com
Tezin Dili	Türkçe
Tezin Özgün Adı	AŞIK MÜSLİM SEYRANI'NİN HAYATI, SANATI VE ESERLERİ
Tezin Tercümesi	The Life and Art, The Work Of Art Of Âşık Müslim Seyrani
Konu Başlıkları	Türk Dili ve Edebiyatı
Üniversite	Trakya Üniversitesi
Enstitü / Hastane	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Bölüm	Türk Edebiyatı Bölümü
Anabilim Dalı	Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı
Bilim Dalı / Bölüm	Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalı
Tez Türü	Yüksek Lisans
Yılı	2011
Sayfa	428
Tez Danışmanları	Yrd. Doç. Dr. SELMA SOL
Dizin Terimleri	
Önerilen Dizin Terimleri	Aşık Müslim Seyrani ozanlık:minstrelsy
Yayımlama İzni	☒ Tezimin yayımlanmasına izin veriyorum ☐ Ertelenmesini istiyorum

a. Yukarıda başlığı yazılı olan tezimin, ilgililenlerin incelemesine sunulmak üzere Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi tarafından arşivlenmesi, kağıt, mikroform veya elektronik formatta, internet dahil olmak üzere her türlü ortamda çoğaltılması, ödünç verilmesi, dağıtımı ve yayımı için, tezimle ilgili fikri mülkiyet haklarım saklı kalmak üzere hiçbir ücret (royalty) ve erteleme talep etmeksizin izin verdiğimi beyan ederim.

16.03.2011

İmza:.....

Yazdır

İSİM: CİHAN DEMİR

TEZİN ADI: Âşık Müslim Seyrani'nin Hayatı, Sanatı ve Eserleri

ÖZET

“Âşık Müslim Seyrani'nin Hayatı, Sanatı ve Eserleri” isimli bu çalışmada ozanlık geleneğini devam ettirmiş olan Müslim Kumru Seyrani'nin kitaplarını değişik yönden incelemeye tabi tuttuk.

Tez, Giriş'ten sonra üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde âşığın hayatı, sanatı, eserleri ve hakkında yapılmış çalışmalarına yer verilmiştir. İkinci bölümde şiirlerin muhteva özellikleri ve şekil özellikleri incelenmiştir. Üçüncü bölümde mensur eserlerindeki muhteva özellikleri ve halk anlatıları üzerinde durulmuştur. Sonuç bölümünde çalışmanın vardığı neticeler açıklanmıştır. Kaynakça kısmında çalışma esnasında faydalanılan eserlerin künyeleri verilmiştir. Ekler kısmında âşıkla ilgili fotoğraflara yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Âşık Müslim Seyrani, ozanlık, muhteva, mensur.

NAME: CİHAN DEMİR

THE NAME OF THESIS: The Life and Art, The Work Of Art Of Âşık Müslim Seyrani

SUMMARY

In this study which has been called as ‘works, art and life of Âşık Müslim Seyrani’ we have examined different aspects of his boks.

The thesis consists of three parts after introduction. In the first chapter , the lover’s life , art , made of the Works and projects are placed on. In the second chapter , content features of the poem have been examined. In the third chapter, content features of prose and folk narratives have been focused on. In the conclusion chapter , results reached by the study have been explained. In the bibliography chapter , informations utilized during the study have been given. In the addition part , there are photos about lover.

KEY WORDS

Aşık Müslim Seyrani, minstrellys,content prose.

ÖNSÖZ

Âşıklık geleneği, Türk kültürünün yapı taşlarından biridir. Âşık, şiirlerin kalıcı ve etkileyici özelliğini kullanarak, kuşaktan kuşağa toplum içerisinde yer edinmiştir. Âşık şiirinin içeriğinde bulunduğu kültüre ait örnek değerler ve ahlâk anlayışı bulunur. Din, gelenekler ve güncel yaşam âşığın şiir oluşturmasında diğer kaynaklardır.

Günümüzde âşık geleneği canlı kalabiliyor mu bu biraz tartışılır. 1950’li yıllara kadar âşıklar eski toplum düzenini yitirmemiş, yaşam süren toplumlarda güçlü kalabiliyordu. Bölge olarak, Doğu ve Kuzey-doğu illerinde, Orta Anadolu’nun doğu parçası ve Alevi’lerin yoğun yaşadıkları yerlerde, Güneydoğu ile Toros’ların Türkmen yerleşmesi olan küçük kasaba ve köylerde âşıklık geleneği görülüyordu. Bu dönemlerde baskılar sonucu tam olarak düşüncelerini ortaya koyamamışlardır. 1960’dan sonra, Türkiye’de oluşan ve gelişen düşünce özgürlüğü ve onun sonucu olarak da halk yığınlarında politik bilincin oluşmasıyla ve okuma yazma oranının artması sonucunda âşıklık geleneğinde de büyük değişimler, değişik konularda şiirler ortaya konulmuştur. Günümüzde ise teknolojik gelişmeler, başka kültürlere yaklaşmamızı kolaylaştırmış ve o kültürlerin etkisi altında kalmamıza sebep olmuştur. Bunun neticesinde eski kültür geleneklerimizin devamı bazı bölgelerde azalmış hatta kaybolmuştur. Âşıklık geleneği de bunlardan nasibini almıştır. Özellikle bu dönemde âşıklara gösterilen ilgi âşığın ölümünden sonra ortaya çıkmıştır. Biz de tezimizin konusu olan, yaşayan bir ozan Âşık Müslim Seyrani’nin kitaplarını tanıtmak istedik; ama tezimizi oluşturmaya başladıktan kısa bir süre sonra Seyrani’yi kaybettik. Bu da tezimizin biraz da olsa kısıtlanmasına sebep olmuştur.

Tez, Giriş’ten sonra üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde âşığın hayatı, sanatı, eserleri ve hakkında yapılmış çalışmalarına yer verdik. Hayatı ve sanatını kendi kitaplarından yararlanarak inceledik. İkinci bölümde şiirlerin muhteva özellikleri ve şekil özelliklerini inceledik. Bu bölümde muhteva ve şekil özellikleri hakkında bazı düşünürlerden genel bilgiler verdik. Üçüncü bölümde mensur

eserlerindeki muhteva özellikleri ve halk anlatıları üzerinde durduk. Sonuç bölümünde çalışmanın vardığı neticeleri açıkladık. Kaynakça kısmında çalışma esnasında faydalanılan eserlerin künyelerini verdik. Ekler kısmında âşıkla ilgili fotoğraflara yer verdik.

Bu çalışmamda bana yardımcı olan Hatice DEMİR'e, Özkan ÖZKUL'a, Kutlay ÖZER'e, Gizem BUDAK'a ve fikirleriyle bana her zaman destek veren Yrd. Doç. Dr. Özcan AYGÜN'e teşekkürlerimi sunuyorum.

Halk Edebiyatına yönelmemde ve bu alanda araştırma yapmamda bana her zaman yol gösteren ve destek olan değerli hocam, Halk Edebiyatçı Yrd. Doç. Dr. Selma SOL'a en içten teşekkürlerimi borç bilirim.

Bu tez Trakya Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri (TÜBAP-2009-41) tarafından desteklenmiştir.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
SUMMARY	ii
ÖNSÖZ	iii
İÇİNDEKİLER	v
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM:	3
1.1.ÂŞIK MÜSLİM SEYRANİ’NİN HAYATI, SANATI, ESERLERİ, HAKKINDA YAPILMIŞ ÇALIŞMALAR	3
1.1.1.HAYATI	3
1.1.2. SANATI	5
1.1.3. ESERLERİ	10
1.1.3.1 GERÇEĞE DOĞRU	11
1.1.3.2. GÜL BAHÇESİ İŞTE GÜLLERİMİZ İŞTE BÜLBÜLLERİMİZ ...	11
1.1.3.3. GÜLİSTAN	11
1.1.3.4. HAKKINDA YAPILMIŞ ÇALIŞMALAR	11
İKİNCİ BÖLÜM.....	13
2.1.ÂŞIK MÜSLİM SEYRANİ’NİN ŞİİRLERİNDE MUHTEVA ÖZELLİKLERİ	13
2.1.1. GÜL BAHÇESİ İŞTE GÜLLERİMİZ İŞTE BÜLBÜLLERİMİZ	15
2.1.1.1. Ahlâk	15
2.1.1.2. Din-Tasavvuf.....	34
2.1.1.3. Sosyal Hayat.....	48
2.1.1.4. Aşk	69
2.1.1.5.Ölüm.....	78
2.1.1.6. Öğüt.....	88

2.1.1.7. Ehl-i Beyt	98
2.1.1.8. İlim	101
2.1.1.9. Doğa	112
2.1.1.10. Güzellik	115
2.1.1.11. Kahramanlık-Ordu	119
2.1.2. GERÇEĞE DOĞRU	124
2.1.2.1. Ahâk	124
2.1.2.2. Din-Tasavvuf.....	137
2.1.2.3. Sosyal Hayat.....	149
2.1.2.4. Aşk	169
2.1.2.5. Ölüm.....	183
2.1.2.6. Öğüt.....	192
2.1.2.7. İlim	199
2.1.2.8. Doğa	207
2.1.2.9. Güzellik	218
2.1.2.10.Devlet-Ordu.....	221
2.1.2.12. Cahillik.....	230
2.1.3. GÜLİSTAN.....	234
2.1.3.1. Ahlâk	234
2.1.3.2. Din-Tasavvuf.....	249
2.1.3.3. Sosyal Hayat.....	267
2.1.3.4. Aşk	280
2.1.3.5. Ölüm.....	281
2.1.3.7. Öğüt.....	292

2.1.3.8. Ehl-i Beyt	305
2.2.1 ÂŞIK MÜSLİM SEYRANİ’NİN ŞİİRLERİNDE ŞEKİL ÖZELLİKLERİ... 324	
2.2.1.1. ÂŞIK MÜSLİM SEYRANİ’NİN ŞİİRLERİNDE NAZİM ÖZELLİKLERİ.....	324
2.2.1.2. ÂŞIK MÜSLİM SEYRANİ’NİN ŞİİRLERİNDE KAFİYE ÖZELLİKLERİ	338
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	351
3.1.ÂŞIK MÜSLİM SEYRANİ’NİN MENSUR ESERLERİNİN MUHTEVA ÖZELLİĞİ.....	351
3.1.1. GÜL BAHÇESİ İŞTE GÜLLERİMİZ İŞTE BÜLBÜLLERİMİZ	351
3.1.3. GERÇEĞE DOĞRU	361
3.1.3. GÜLİSTAN	369
GÜZEL AHLÂK DÜSTURLARINA GÖRE GÜZEL ÖĞÜTLER	369
3.2. ÂŞIK MÜSLİM SEYRANİ’NİN MENSUR ESERLERİNDEKİ HALK EDEBİYATI UNSURLARI.....	388
3.2.1 FIKRA	388
3.2.2. ÖZLÜ SÖZLER VE ATASÖZLERİ	395
SONUÇ	421
KAYNAKÇA	422
EKLER	423

GİRİŞ

Tez çalışmamıza başlarken konu olarak yaşayan âşıklarımızdan Âşık Müslim Seyrani'yi seçmiştik. Ancak çalışmamıza başladıktan bir süre sonra 24.02.2011 tarihinde ozanımız hakkı rahmetine kavuşmuştur. Bu olay bizi derinden üzdü. Ozanımızın o hoş sohbetlerinden yararlanamadan tezimize başlamak zorunda kaldık.

Biz bu tezde Âşık Müslim Seyrani'nin hayatını, eserlerini, sanatını ve o değerli şiiirleriyle birlikte halk anlatılarını, güzel sözlerini, vecizelerini size tanıttık. Şimdiye kadar bu kadar kapsamlı bir şekilde araştırma yapılmaması bize bu tezi oluşturmamıza yönlendirdi. Tezimizde Âşık Seyrani'nin daha çok şiiirlerine yer verdik. Şiiirlerimizi halk şiiirlerinde bulunana temalar olarak ayırıp bunlara en fazla olmak üzere on beş şiiir örneği kullandık ve yine aynı bölümde başka madde olarak şiiirlerin hece ölçüleri üzerinde ve türü üzerinde durduk.

Öncesinde ozanımız hakkında yapılmış tam dört çalışma bulunmaktadır. Bunları şöyle sıralayabiliriz.

1. Duygulu, M. (1994). Âşık Müslim Kumru Seyranî, *Cem Dergisi*, 44-45.
2. Çınar, A. (1994). Âşık Müslim Kumru ve Güzel Ahlak Düsturları, *Halk Ozanlarının Sesi Dergisi*, 35-3.
3. Altınova, B. (2000). Erzincan'lı Yaşayan Ozan Âşık Müslim Kumru Seyranî, *Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*. Sayı: 13, 193-197.
4. KARA, R. (2008,) Âşık Müslim Kumru Seyrani, *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt-Sayı: 10-1 Yıl, 39-64*

Bu yazıların çoğu ozanımızı tanıtmak amacıyla yazılmış olup azda olsa şiirlerinden örnekler verilerek araştırılmıştır. İçlerinden sadece Ruhi Kara'nın Âşık Müslim Kumru Seyrani adlı araştırması bizim tezimize azda olsa yakın bir çalışmadır. Bu çalışmada aşığın hayatına önemli bir yer verilmiş olup şiir sayı olarak da birçok şiire yer verilmiştir.

I. BÖLÜM

1.1.ÂŞIK MÜSLİM SEYRANÎ'NİN HAYATI, SANATI, ESERLERİ,

HAKKINDA YAPILMIŞ ÇALIŞMALAR

1.1.1.HAYATI

Asıl adı Müslim Kumru olan, Âşık Müslim Seyranî, 1938 yılında Erzincan'ın Merkez Günbağı köyünde dünyaya gelmiştir. Babası Seyyid Gazi Oğullarında Mehmet, annesi Dervişoğlu kızlarından Fatma'dır. Babası Tunceli'nin Ovacık ilçesine bağlı Kedek köyünden 1917 yılında göç ederek, ailesi ile birlikte Erzincan'ın Günbağı köyüne gelip yerleşmiştir. Müslim Kumru, ailenin sekiz çocuğundan dördüncüsüdür. İlkokulu Günbağı Köyü İlkokulunda okumuştur. On dört yaşında babasını kaybeder.¹

Köyün yerlilerinden olmadığı için fazla tarları yoktur. Bu da maddi olarak imkânsızlıklara sebep olmuştur ve ilkokul eğitimini bitirdikten sonra okula devam

---

¹ Âşık Müslim Seyrani, Gerçeğe Doğru, Ekber Matbaası, Ankara (1987) s.235,236

edememiştir. Babasının ölümünden sonra çobanlık yapar, çiftçilikle uğraşır, yevmiyeciliğe gider. Geçim sıkıntısı onu çok yıpratır, daha çocuk yaşta iken yorgun düşer. Çocukluk yıllarında başlayan geçim derdi, gençlik yıllarında da devam etmiştir. Çobanlık ve yevmiyecilikle kazandığı parayla kendisine iki tarla satın almıştır.

Köyünde ve çevresinde ağırbaşlılığı, doğruluğu ve dürüstlüğü ile tanınan Müslim Kumru, genç yaşında ilim meclislerine sık sık gitmiş, orada bilgi ve görgüsünü artırmıştır. Özellikle Günbağı köyünde bulunan Ağu İçenler Ocağının cemlerine katılarak Alevi Tasavvufunu daha yoğun yaşamış, orada da manevi yönden kendini yetiştirerek, ilham ve feyz almıştır. Vatani görevini yapmak üzere 1959 yılında askere gider. Askerde sıhhiye çavuşu olmuş, kendisini bu meslekte yetiştirmiş, 1961 yılında da terhis olmuştur. Askerlik görevini tamamladıktan sonra köyüne dönen Müslim Kumru, köyünde ve çevre köylerde karşılıksız sağlık hizmeti vererek, insanların sevgi ve saygısını kazanmıştır. 1965 yılında evlenen Seyrani sağlık sorunlarından dolayı altı ay sonra eşinden ayrılır. Bu ayrılış Müslim Kumru'yu derinden yaralar. Çok üzülür, bir türlü kabullenmek istemez. Evine kapanıp, derin düşüncelere dalar, bunalıma girer. Eşinden bu şekilde ayrılış onu âşıklığa hazırlayan sebeplerin başında gelir. Müslim Kumru eşinden ayrıldıktan sonra bir daha evlenmez. 1975 yılında annesini kaybeden Seyranî, iyice yalnız kalır. Köyünde kendi tarlasında, bahçesinde çalışarak geçimini sağlamaya çalışır. Abisi İbrahim Kumru tarafından kendisine kır mevkisinde 2 tarla karşılıksız olarak verildikten sonra maddi olarak biraz da olsa toparlanmaya başlar. Zaman zaman bayramlarda, belirli günlerde radyo ve televizyonlarda kendi şiirlerini sazı eşliğinde okuyarak programlar yapar. Son zamanlarda yaşlılıktan ve hastalıktan şikâyet eden Müslim Seyranî, dıştan bakıldığı zaman çok dinç, çalışkan kısa boylu, bıyıklı bir insandır. Son dönemlerinde köyüne bir kültür evi kurmaya karar vermiş ve işe girişmiştir. Üç yıl süreden sonra binayı tamamlayan Seyrani sağlık sorunlarından dolayı kültür evini faaliyete geçirememiştir. Kalpten rahatsız olan Seyrani tedavi olmak için İstanbul'a gitmiştir. Muayeneden çıkan sonuç neticesiyle 26 Şubat 2009 Perşembe gününe kalpten ameliyat olmak için sıra verilir. Kardeşini evine geri dönen Seyrani 25 Şubat 2009 Çarşamba günü evde canı sıkıldığı için Yenibosna Cemevine doğru yola çıkan Seyrani

Bahçelievler Soğanlı mevkiinde yol kenarında geçirdiği kalp krizi sonucu hayatını kaybeder.

1.1.2.SANATI

Âşık Müslim Kumru Seyranî, okumaya, yazmaya, ilim meclislerine, cem törenlerine küçük ilkokul dönemde olur. Severe evlendiği eşinden kısa bir süre sonra hastalık neticesinde ayrılması, hayatında yeni bir dönem noktası olmuştur.²Evine kapanıp sarsılan Seyrani duygularını şiire dökmeye başlamıştır:

Vay seni bu kötü talihim

Takdir bana vurdu viran eyledi

Ta küçükken kötü geldi kaderim

Kalbimin tahtını kıran eyledi

Tüm hayat devrinde kendim bildim bileli

Hiç mutlu olmadım doğmuş geleli

Ömrümün günleri gelmiş gideli

Ne garip hâllere saran eyledi

Âşıklık geleneğinde rüya görme ve bade içme ve usta çırak ilişkisinin çok önemli bir yeri vardır. Seyranî de bade içme ve usta çırak ilişkisi olayı gerçekleştirmemiştir. Rüyasında ağaçlık, çiçekli ve yeşillikler içerisinde Hz.

---

² Âşık Müslim Seyrani, Gülistan, Özsoy Matbaası, Erzincan (2007) s.332,333.

Muhammed'i görür. Hz. Muhammed ona aradığı şeyin yerini gösterir. Aradığı şeyin âşğın kendisinde olduğunu söyler. Rüyadan uyanır, sonra kendisinde manevi olarak büyük bir değişimin olduğunu farkına varır ve dinî, tasavvufî, felsefî şiirler yazıp söylemeye başlar. Seyranî, dinî - tasavvufî Türk halk şiiri geleneği içerisinde yer alan saz şairlerimizdendir. Hz. Ali, Hz. Hüseyin, Hz. Hasan, Ehlibeyt ve Kербela şehitlerine büyük sevgi ve saygısı vardır.

Eğer benim ahvalimi sorarsan

Engin âlem türap yerden gelirim

Bu seyranda irşat ehli arasan

Hacı Bektaş Veli Pir'den gelirim

Ta ezelden talihsizlik peşimde

Düzensizlik hiç yapmadım işimde

Resulullah ilham verdi düşümde

Ulu yüce mümtaz erden gelirim

Kesmez oldum gerçeklerden dilimi

Rabbim bilir bu bîçare halimi

Gördüm gezer nice nice âlemi

Musa kalam ile Tur'dan gelirim

Çok şükür ki doğruluktan şaşmadım

Temiz kaptan pis yerlere taşmadım

Kaderime kahredip de küsmedim

Ah intizar olmuş zardan gelirim

Der **Müslim Seyranî** garip gülmeze

Derdini aşikâr etme bilmeze

Ne mutlu müstesna yeter ölmeze

Hakikat ilmiyle yardan gelirim

Müslim Kumru, Seyrani mahlasını nasıl kullandığını şu sözlerle dile getiriyor:

Geçmiş tarihlerde bir takım halk şairleri halk ozanları herhangi bir sebep dolayısıyla kendilerine takma ad mahlas vermişleridir. Mesela; Fuzuli'nin adı Mehmet Süleyman, Pir Sultan'ın adı Haydar Dertli'nin adı İbrahim Virani Harabi Seyrani vesaire gibi birçok takma adlar kullanmışlardır. Ne var ki bir ad binlerce kişide olabiliyor. Bizde meşum bir akıbeta düştüğümüzde garip bir hazinlik duydum birkaç büyük mübarek zatları rüyamda gördüm hemen sonra tek bu dörtlüğü yazdım.³

Ne gezersin bu âlemi virani

Devri daim seyranıyım seyranı

Halk olmayan akıbeti hüsrani

Şuhedenin hayranıyım hayranı

Artık bundan sonra şiir çıkarmaya kitap yazmaya başladım. 1965 ve 1966 Seyrani mahlasını tercih ettim şiirlerim diğer seyranilerinkilerine karışmasın diye isimle beraber seyran ve seyranı olarak tavsil eyledim. İsimlerin niceliğine göre birkaç vecize veriyorum.

- Adların iyi ve niceliği vardır fakat önemli olan herkesin maddi ahvala haslete sahip olmasıdır.

³ Âşık Müslim Seyrani, Gerçeğe Doğru, Ekber Matbası, Ankara (1987) s.89.

- Birçok ünvanlar herhangi bir ad ile anılır bilinir. Ne var ki iyi olanların adı kötüye çıkmaya.
- Herhangi bir kimse manevi haktan ad isim ve ünvanları ile değil iş ve işlediği dürüstlüğü ile rahmetini kazanır.

Müslim Kumru, usta-çırak ilişkisi içerisinde yetişmemiştir. Saz çalmayı kendi çabasıyla öğrenmiştir. Bu hususta bir ustası olmamıştır. Çırak da yetiştirmemiştir. Âşık, deyişleriyle çevresindekilerin dikkatini çekmiş ve onları zaman zaman şaşırtmıştır. “Tahsilin var mı?” diyenlere şöyle cevap vermiştir:

⁴Dediler yüksek tahsilin var mı?

Böyle soru sual sordular bana

Üstatsız, pirsiz insan olur mu?

Ta evvelden devam ettim irfana

Tarlaya giderim kitap koynumda

Kalemim elimde kürek yanımda

Okurum yazarım boş zamanımda

Tavsiyem böyledir dünya halkına

Müslim Seyrani, *Yunus Emre,, Şah Hatayî, Seyyit Nesimî, Pir Sultan Abdal ve Âşık Veysel* gibi halk şairlerinin eserlerini okumuştur. Ankara’da bir gencin sorusuna şöyle cevap vermiştir;

---

⁴ Âşık Müslim Seyrani, *Gülistan*, Özsoy Matbaası, Erzincan (2007) s.342,

“Fukara Yunus Emre gibi, işimizi bitirdi mi bu sefer de defter kalemimizi alır, biraz da halkın içine gideriz. Divaneler gibi söyler akıllılar gibi dinleriz. Alana veririz, almayana ne deriz, meraklı olanlara beyitlerimizi söyleriz. Başkent Ankara’da denk geldik bir gence, o da meraklı imiş bu bilince, dedi sen Yunus Emre gibi derviş misin, aynı onun gibi der söyler misin? Ben onun hayranıyım, bana ilet bir ilham alayım. Dedim âlim olsam, bilgin olsam her ne olsam, hele Yunus Emre gibi ruhu temiz, canı temiz Hakka âşık olsam, hiçbir madde nesne ile değişmem, tabii bundan iyi murat olmaz, bu dünya bir fani kimseye kalmaz. Ben bir derviş değilim, olmuşum mücrimi fakir, kendimi görerim herkesten hakir, ben Yunus derviş olamam ki evet olurum belki olursam tabi öyle, mantık alıyor işte böyle:

Sen zamanın Yunus’usun

Dedim Yunus olamam ki

Dedi beytin var olursun

Dedim Emre olamam ki

Yunus Hakk’a âşık olmuş

Pir hünkâra nasip olmuş

Kararında sabit kalmış

Derviş Yunus olamam ki

Hizmet etti ve Taptuk’a

Ondan da ilham almağa

Özün verdi hep Allah’a

Öyle Yunus olamam ki

Ağzım tutsa uçan kuşu
Elim yapsa her bir işi
Marifetten olsam kişi
Fakir Yunus olamam ki

Hayran olsam has bilene
Bin bir kelâmı edene
Hakikatten ve gelene
Gelen Yunus olamam ki

1.1.3.ESERLERİ

Seyrani toplam 3 kitap bastırmıştır;

1. Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara, Ekber Matbaası.
2. Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz İşte Bülbüllerimiz*, Erzincan, Özsöz Matbaası.
3. Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülistan-Söz ve Şiirleriyle Maddi- Manevi Bilgiler*, Erzincan, Özsöz Matbaası.

1.1.3.1. Gerçeğe Doğru: Âşık bu eserinin sunuş bölümünde; hangi konulara yer verdiğini ve nerelerden ilham aldığından söz etmektedir. Eserde düzyazı ve şiirler yer almaktadır. Düz yazılar nasihat niteliğindedir. Şiire başlamadan önce küçük bir düzyazı kısmı bulunmaktadır. Şiirler genellikle dinî-tasavvufî, sosyal hayat, öğüt, fakirlik ve ahlak konularını içermektedir. Kitapta, güzel sözler, fıkralar, atasözleri ve hayat hikâyeside bulunmaktadır. Kitapta 145 şiire yer verilmiştir. Kitabın sonunda; eserin ikinci cildini de hazırlayacağını, tiyatro eseri, çocuk hikâyeleri, halk hikâyeleri ve kahramanlık hikâyeleri de yazacağından bahsetmektedir ve birde sözlük bulunmaktadır. Toplam 256 sayfadan oluşmaktadır.

1.1.3.2. Gül Bahçesi İşte Güllerimiz İşte Bülbüllerimiz: Âşık, kitaba sunuş şiiriyle başlamış, kitabı yazış sebebinden ve şiirlerin konularından bahsetmiştir. Kitapta güzel sözler soru-cevap şeklinde düzyazılar, birtakım ayetler de bulunmaktadır. Eser de 188 şiir bulunmaktadır. Toplam 192 sayfadan oluşmaktadır.

1.1.3.3. Gülistan: Âşık, yine diğer iki eserinde olduğu gibi “sunuş” adlı bir şiirle başlamıştır. Diğer kitaplara göre daha hacimlidir, toplam 198 sayfadan oluşmaktadır. Nasihat tarzında düz yazılara ve şiirler yer vermiştir. Şiirlerin sonunda Kur’an’dan aldığı ayetlerin açıklamasını yapmıştır. Kitabın sonunda hayat hikâyesi ve kendine has özlü sözler de vardır. Eserde 361 şiir bulunmaktadır.

1.1.4.HAKKINDA YAPILMIŞ ÇALIŞMALAR

1. Duygulu, M. (1994). Âşık Müslim Kumru Seyranî, *Cem Dergisi*, 44-45.
2. Çınar, A. (1994). Âşık Müslim Kumru ve Güzel Ahlak Düsturları, *Halk Ozanlarının Sesi Dergisi*, 35-3.
3. Banu Altınova. (2000). Erzincan’lı Yaşayan Ozan Âşık Müslim Kumru Seyranî, *Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*. Sayı: 13, 193-197.

4. KARA R. (2008,) Âşık Müslim Kumru Seyrani, *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt-Sayı: 10-1 Yıl, 39-64*⁵

---

⁵ KARA R. (2008,) Âşık Müslim Kumru Seyrani, *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt-Sayı: 10-1 Yıl, 39-64*

II. BÖLÜM

2.1.ÂŞIK MÜSLİM SEYRANİ’NİN ŞİİRLERİNDE MUHTEVA ÖZELLİKLERİ

Saz şairleri eserlerinde genellikle bireysel ağırlıklı olmakla birlikte toplumsal konulara da yer vermişlerdir. Tez konumuz olarak Âşık Müslim Seyrani’nin eserlerine bakıldığımızda hem bireysel hem de toplumsal konulara yer vermiş olduğunu görmekteyiz. Başlıca eserlerinde en ağırlıklı kullandığı temanın “ahlak” olduğunu görmekteyiz. Daha sonra kullanım sıklığına göre “sosyal hayat, din-tasavvuf, öğüt, ilim, Ehli Beyt, aşk, ölüm, doğa, güzellik” temalarına yer vermiştir.

Âşık şiiirlerini, içeriklerine, yönelişlerine, doğa ve toplum karşısında aldıkları tavirlara göre çeşitli şekilde bölmelere ayırabiliriz. Bunlar; doğa, toplum, kadere isyan konulu şiiirler, din, kişilerin ve insanın kendisini eleştirisi, ayaklanma şiiirleri, eşkiyalık şiiirleri düzeni eleştiren şiiirler, zamandan şikâyet konulu şiiirler vb. dir.⁶

Aşk: Aşk, âşık şiiirinde en fazla işlenen konudur. Âşıklar bahtsızdır, ömürleri sevgililerin peşinde koşmakla geçer. Onların sevgilileri ilahi ve ideal değildir. Âşık, güzellerle buluşur, sözleşir, hatta onları elde edebilir. Bu edebiyat aşk, kadın-erkek ilişkisi, ayrılık, gurbet, sıla üzerine kurulmuştur.

Özlem: Özlem, âşık şiiirinde önemli yer tutar. Âşık genç yaşta ilini terk eder. Köyünde bıraktığı güzellere özlem duyar. Gurbet, sılaya kavuşma arzusuyla yanan aşğa katlanılmaz acılar verdiği için dayanılmaz bir yerdir. Âşık gurbet ile sıla arasındaki uzaklığı, aradaki dağları, kışı, karı, sevgiliye kavuşmaya engel olarak görür.

Yiğitlik: Âşıklar, yiğitlik, kahramnalık konularını çok işlerler. En çok koçaklama, varsağı ve destanlarda örneklerini görürüz. Bu tür şiiirlerde büyük tarihi

⁶ Âşık Şiiirinin içerikleri için bk. Erman Artun Âşık Geleneği ve Âşık Edebiyatı sf.123,124.125.126.127.128,129

olaylar yoktur. Yalnızca tarih, olay ve kişi üzerinde durulur. Övgü ve cesaret verme esastır.

Ölüm: Âşık, ölüm konusunda uysal, kabullenici ve üzüntülüdür. Divan şiirindeki mersiyeye karşılık âşık şiirinde ağıt vardır. Âşık şiirinde, ölüm üzerine düşünce üretilmez. Ölüm düşüncesi din ve tasavvuf anlayışıyla sınırlıdır. Daha çok ölümün yıkımına, kaybolan güzelliklere ve ölümün geride bıraktığı acılara ağlanır.

Toplum: Âşıklar, halka yararlı olacak pek çok öğüt şiirini, atasözlerindeki edayla yazmışlardır. Âşık, bazen halkın öncüsü bazen de savunucusudur. Âşık, halkın uğradığı her türlü haksızlığı, zulmü, yoksulluk, kıtlık ve hastalıktan duyduğu acıları ve şikâyetlerini şiirlerinde yansıtır. Bunlar bir tür kamuoyunun görüşlerinin yansıtılmasıdır.

Din: din ve tasavvuf, âşıkların başlıca inanç, görüş ve düşünce kaynağıdır. Aşığın din konusundaki bilgisi yüzeyseldir. İnançlı, fakat mutaassıp değildir. Allah, peygamber, din uluları ve İslam ahlâkı konularında şiirler söylerler. Alevi-Bektaşî inancına sahip olan Alevi âşıklar, şiirlerinde bağlı oldukları bu inançları anlatırlar.

Zamandan Yakınma: Zamandan yakınma âşıklarda yaygındır. Boşa geçen ömür, zamanı ve çevreyi kınama şiirlerde çokca işlenir. Dünyanın gidişinden yakınma, âhâlakın bozulması ve döneklikten yakınılır.

Doğa: Âşıkların şiirlerinde doğa önemli bir yer tutar. Doğayı, ağacıyla, çiçeğiyle, hayvanları, dağlarıyla anlatırlar. Doğa; aşığa sevgilinin niteliklerini, güzeliklerini anlatma racıdır. Dağ, âşık için gurbettir, engeldir. Sevgilisinde ayrı kalan âşık, aradığı uzaklığı, özlemine, gurbeti dağlara anlatır.

Âşık Müslim Seyrani'nin üç basılı kitabını tek tek ele alacağız.

2.1.1.GÜL BAHÇESİ İŞTE GÜLLERİMİZ İŞTE BÜLBÜLLERİMİZ

2.1.1.1.Ahlâk

Âşık Müslim Seyrani'nin **Gül Bahçesi İşte Güllerimiz İşte Bülbüllerimiz**, kendi ifadesine göre en çok emek verdiği eserdir. Bu nedenle bu eseri ilk sırada incelemeyi uygun bulduk. Bu eserde öne çıkan ana muhteva “ahlâk” konusudur. Kitapta toplam 66 tane **ahlâk** şiiri bulunmaktadır.

Eserde **ahlâk** konulu şiirlerin listesi şöyledir: ”39. sf. 40-41. sf., 41. sf. ,44. sf. ,46-47. Sf. ,48-49. Sf. ,50. sf. ,52. Sf. ,60. Sf. ,63-64. Sf. ,65. Sf. ,65-66. Sf. ,67. Sf. ,68-69. Sf. ,71. Sf. ,73. Sf. ,78. Sf. ,83. Sf. ,84-85. Sf. ,85. Sf. ,86. Sf. ,86-87. Sf. ,87. Sf. ,88. Sf. ,88-89. Sf. ,92. Sf. ,93. Sf. ,93-94. Sf. ,94. Sf. ,95. Sf. ,97. Sf. ,101-102. Sf. ,102. Sf. ,103.sf. ,103-104. Sf. ,104. Sf. ,105-106. Sf. ,106. Sf. ,114. Sf. ,115-116. Sf. ,117. Sf. ,125. Sf. ,129. Sf. ,134. Sf. ,134-135. Sf. 135. Sf. ,136. Sf. ,136-137. Sf. ,137. Sf. ,138. Sf. ,138-139. Sf. ,139. Sf. ,140. Sf. ,143. Sf. ,153. Sf. ,154. Sf. ,157. Sf. ,157-158. Sf. ,160-161. Sf. ,162. Sf. ,164. Sf. ,164-165. Sf. ,165-166. Sf. ,166. Sf. ,168-169. Sf.”

Örnek:

GÜZEL İNSANLIK

Yeme içme gelir gider ey dostlar

Güzel insanlıktan iyi şey mi var

Güzel hasletlere sahip olanlar

Güzel insanlıktan iyi şey mi var

Mal ve mülk kimsenin yanına kalmaz

Aslı bozuk olan hiç adam olmaz

Sen cevher versen de o gene almaz

Güzel insanlıktan iyi şey mi var

Ne mukaddes insan herkes bilmeli

İnsan olup insanlıktan gelmeli

İyi yoldan daim doğru gitmeli

Güzel insanlıktan iyi şey mi var

Cismiyle ruhuyla oldunsa insan

Allah rahmetini eder ve ihsan

Gerçek zatlara iletsen sorsan

Güzel insanlıktan iyi şey mi var

Bu **Müslim Seyrani** anlamsız demez

Bed söz sahibine yalan söylemez

Özünü kötü şey koymak istemez

Güzel insanlıktan iyi şey mi var⁷

---

⁷ . Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.39.

MERHAMETLE BERABER

Allah insanlara bir iman vere
Tüm herkese merhametle beraber
Ten gözden değil de can gözden göre
Hem olmalı faziletle beraber

Güzel ahlâk meziyetli olasın
En faydalı nimet budur alasin
Bu haslet dâhili daim kalasın
Hep durmalı kemaletle beraber

İnsanlığın vardır vasfi icabı
Bir namuslu olmalıdır icabı
Eğer okudunsa kutsal kitabı
Hep olmalı pak iffetle beraber

Sade cisminle adam olamazsın
İlim görmeyince bunu bilmezsin
Hakikati can gözüyle görmezsin
Hep olmalı hüsniyetle beraber

Bütün vicdan baş hasleti insanda
 Çok iyidir ahrette dünyada
 Salik amel ile her gün her anda
 Hep olmalı adaletle beraber

İnsanlığın zay edip de gitmeden
 Temiz cismin mundar berbat etmeden
Müslim Seyrani der ömür bitmeden
 Hep olmalı bu hasletle beraber⁸

AHLÂKI GÜZEL OLANLAR

İnsanların en iyisi
 Ahlâkı güzel olandır
 Müstesnadır her birisi
 Ahlâkı güzel olanlar

Düşünmezler hile hurda
 Faydası millete yurda
 Doruk nokta işte burada
 Ahlâkı güzel olanlar

---

⁸ . Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.44.

Hakikatten söyleşirler
 Hayır, sevap düşünürler
 Fakire yardım ederler
 Ahlâkı güzel olanlar

Bir düzenli çalışırlar
 Tutum tasarruf yaparlar
 Kötülükten kaçınırlar
 Ahlâkı güzel olanlar

Doğruluktan ayrılmazlar
 Haksızları kayırmazlar
 Zina livata yapmazlar
 Ahlâkı güzel olanlar

Böyle söyler **Müslim Seyrani**

Tüm bunlara olur hayran
 Hasleti bize soran
 Ahlâkı güzel olanlar⁹

---

⁹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.59.

OLUR MÜSTESNA

İnsanlık halinden sual edenler
Bildin mi kim acep olur müstesna
Ezelden ebede gelip gidenler
Ahlâkı güzeller olur müstesna

Toplanalım istişare edelim
İnsanlık ne ise onu bilelim
İcabına sahip olup gidelim
Nefsini bilenler olur müstesna

Dinin mukaddestir imanın evla
Âlemi var eden cenabı mevla
Hepimiz bağılıyız emrine yola
Emrine uyanlar olur müstesna

Bir canın var olur seni gezdiren
Dolanıp her yere alıp götüreren
Ahlâkıdır ona emir verdiren
Ne iyi doğrular olur müstesna

Bu **Müslim Seyrani** eder gayreti

Daim söz ediyor böyle ülfeti

İnandırmak ister bütün milleti

İnsanı kâmiller olur müstesna¹⁰

ALMAYIZ

Bizim verdiğimiz faydalı kültür

Faydasız şeyleri itip almayız

Sözle özümüzün hasleti birdir

Hileyi hurdayı atıp almayız

Gül bahçesi kitabım kendisi birdir

İçinde manasız söleri yoktur

Maddi ve manevi yararı çoktur

Zararlı olanı gidip almayız

Okuyan beğenir hak verir buna

Yararlı olmaz mı sana ve bana

Hiç bir gün gelmeyiz haksızdan yana

Kimsenin zemmini edip almayız

---

¹⁰ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.61.

Müsemma gücümü halkımdan aldım
 İhtimam gördüm bir mahcup kaldım
 İlgi gösterdiler ne mutlu oldum
 Çeriği çürüyü gidip almayız

Ben **Müslim Seyrani** konuştum dedim
 İlime irfana kendimi erdim
 İnsanlık davası hep benim derdim
 Kimseye düşmanlık güdüp almayız¹¹

VİCDANIM VARDIR

Gel beni söylet bir diyem vatandaş
 Kalbimin içinde vicdanım vardır
 Muhabbet edelim olalım haldaş
 Cismimin içinde sır canım vardı

Güvenin olsun hiç yalan söylemem
 Özüme kötü şey koymak istemem
 Zalime haksıza iyi diyemem
 Meziyet içinde hür canım vardır

---

¹¹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.63,64.

Gıybeti riyaı düş edip yapmam
 Yalanı yanlışı ezberden satmam
 Helal kazancıma haramı katmam
 Fazilet içinde yar canım vardır

Müsterih rahat giderim işime
 Çalışır ederim kendi başıma
 Gençlik gitti geldim hayli yaşıma
 Bünyemin içinde bir canım vardır

Der **Müslim Seyrani** ne çok sorunum
 İyi hasletlerde mutlu olurum
 Doğru işlerimde huzur bulurum
 Merhamet sabırdan er canım vardır¹²

KÖTÜ RUHLU İNSANLAR

Güzel insanlığa zararlı olan
 Özü bozuk kötü ruhlu insanlar
 İşleği hep berbat hem söyler yalan
 Özü bozuk kötü ruhlu insanlar

¹² Aşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.65.

Naci güruhuna gidip varmayan
 İyi filattan dürüst kalmayan
 Merhametli hüsniyetli olmayan
 Özü bozuk kötü ruhlu insanlar

Hiçbir meziyete hiç sahip olmaz
 Bir öğüt ver sende tutup da olmaz
 Ne kötü şeylerden hiç geri kalmaz
 Özü bozuk kötü ruhlu insanlar

Bunlara gerçekten insan deyilmez
 Ağzına has kelam koyup söylemez
 Nasihat etsen de seni dinlemez
 Özü bozuk kötü ruhlu insanlar

Doğru varken eğri büğrü giderler
 Zayıfları ezip zulüm ederler
 Gör **Müslim Seyrani** hele ne derler
 Özü bozuk kötü ruhlu insanlar¹³

---

¹³ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.71.

NE FAYDA

Bir adamda namus şeref olmazsa
Güzel öğüt versen bile ne fayda
İnsanlığın has vasfında kalmazsa
Ho diyip de sürsen bile ne fayda

Berbatlığa bile bile dalana
Günah pisliğiyle kirli kalana
Can gözleri böyle bir kör olana
Ten gözüyle görse bile ne fayda

Den Ayyap Resule yapma kitabı
Kalbi mühürlüye etme kitabı
Okusan da kutsal olan kitabı
Keramete ersen bile ne fayda

Ahlâksıza olsan ermiş bir veli
Veli olsan onlar derler bu deli
Kötü ise bu insanın her hali
Apaçıkça görsen bile ne fayda

Her güzellik insanların hasına
 İçtihadı buna göre istisna
Müslim Seyran olmazlarsa müstesna
 Tellal olup desen bile ne fayda¹⁴

GİDİYOR

Gezdim bu dünyayı hayli dolandım
 İtikat az kalmış bitmiş gidiyor
 Çok dedim söyledim bıktım usandım
 Has iyi insanlar gitmiş gidiyor

Birçok yörelerde iyiler yoktur
 Menfaat düşkünü bayağı çoktur
 Namerdin her sözü bir acı oktur
 Çoğu mertliğini itmiş gidiyor

Televizyon ıktı kültür azaldı
 Düzen kötüleşti ahlak bozuldu
 Millet cahilleşti çoğu yoz oldu
 Gaflet uykusuna yatmış gidiyor

---

¹⁴ Aşık Müslim Kumru Seyranı (1997). *Gl Bahçesi İşte Gllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, zsz Matbaası. S.94.

Muhabbet etmeye âlemi gezdim
 Bulmadım sadık dost hayattan bezdim
 Şiirler çıkardım kitaplar yazdım
 Okuyan pek nadir yırtmış gidiyor

Der **Müslim Seyrani** ne olur sonu
 Âlemin sahibi biliyor bunu
 Maddi manevi önemli konu
 Birçoğu günaha batmış gidiyor¹⁵

HUYSUZLARDAN ŞER GELİR

Ey canlar söylüyorum dinleyin
 Ne ahlaksız huysuzlarda şer gelir
 Konuşalım hep beraber söyleyin
 Sevap işler hep onlara zor gelir

İnsan olan hiç kötülük işlemez
 Dili tatlı küfür nedir söylemez
 Hiç kimsenin gıybetini eylemez
 Bu içtihat iyilere ar gelir

---

¹⁵ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.97.

Meziyetli olsa sabır edesin
 İnsan olup insanlığın bilesin
 Doğruluğa yönelip de gelesin
 İyi insan güzellikten var gelir

Bil kendini derecenı düşürme
 Helâlına haram katıp pişirme
 Her ne olsan sakın kendin şaşırma
 İyi haslet sana bana yar gelir

Der **Müslim Seyrani** denk al kendini
 Takdir eyle insanlığı bileni
 Salih amel kazanıp da öleni
 Cennetlerde karşılayan er gelir¹⁶

SİZE DİYORUM

Devletin işinde makam alanlar
 Bak iyi dinleyin size diyorum
 Koltuk mevkisinde sefa bulanlar
 Dinleyin sözümü size diyorum

---

¹⁶ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

Aldığın maaşı helal ettin mi?
 Kılavuz olup da doğru gittin mi?
 İyi hizmet verip, düzen gettin mi?
 Kulak ver, dinleyin size diyorum

Ücretine bir bak bir de hizmeten
 Hayırlı oldun mu kendi milleten
 Balını yediğin kutsal devletten
 Mesele haylice size diyorum

Acaba bu halka örnek oldun mu?
 İşini düzenli ele aldın mı?
 Kanaat evladır onu buldun mu?
 Bu kültür faydalı size diyorum

Der **Müslim Seyrani** koyma bir rafa
 Rahmani fikirle olacak kafa
 Halk çeksin sefalet ben sürem sefa
 Böyle mi adalet size diyorum¹⁷

---

¹⁷ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.114.

MADDİ MENFAAT

Gayemiz nedir gel hele bir sorun

Çoğunun amacı hepi menfaat

Önemli bir dava üstünde durun

Yediden yetmişe maddi menfaat

Dengesiz sarsılmış kökü bozulmuş

Çoğunun içine ihtiras dolmuş

Çoğu da bir cimri tamahkâr olmuş

Aslını sorarsın maddi menfaat

Bozdular düzeni kötü ettiler

Haramdan vurdular eğri gittiler

Aklını fikrini buna verdiler

Düşünce gaye hep maddi menfaat

Ahlak bozuldu pis nefis ejderha

Hiç bundan kötüsü var mıdır daha

Şahide gerek yok görülür aha

Zalimin derdi de maddi menfaat

Hile ile kurnazlık olmuş maharet
 Yolunu sapıtmış ediyor gayret
 Yitirmiş düzeni ama ne hayret
 Kandırır herkesi dedi menfaat

Ben **Müslim Seyrani** doğru söylerim
 Hakikat ne ise hep onu derim
 Fitneyi fesadı berbat ederim
 Haksızın amacı maddi menfaat¹⁸

ONLAR

Birtakım insanlar canavar olmuş
 En kötü eylemler yapanlar onlar
 Aklına fikrine kötülük dolmuş
 İnsanı öldürür atarlar onlar

Kötülerden olur kötülük her an
 Güzel insanlığa olmazlar yaran
 Galip de bizlerden bir soru soran
 Pis batağa batmış yatarlar onlar

---

¹⁸ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.129.

Hiç vicdan merhamet duygusu yoktur

Kimseye acımaz zulümü çoktur

Hunharca öldüren zehirli oktur

İnsafı bir pula satarlar onlar

Haramdan yapılmış urganı ipi

Şeytana benziyor kılığı tipi

Günahsız mazluma beladır hepi

Çirkefin içine batarlar onlar

Yalancı riyakâr olmuş her biri

Gerçek şeriatta yoktur haberi

Katilin erkânı olmaz serseri

İnsanı ateşe yakarlar onlar

Bu **Müslim Seyrani** söyler faydasız

Kapkara bir cahil hissiz duyarsız

Merhamet yoktur hepi insafsız

İnşallah leş olur kokarlar onlar¹⁹

---

¹⁹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.135.

GAYRI MEŞRU ŞEHVETİ

İnsanları uçuruma götüren

Ahlak dışı gayri meşru şehveti

Bu hususta ne çok bela getiren

Ahkâm dışı gayri meşru şehveti

Kötü ahlak duyguları eriten

Maddi manen temiz cismin kirleten

Güzel insanlığın böyle körleten

Ahval dışı gayri meşru şehveti

Kötü aklın kötü nefsi yaptırır

Nefse uyup pis zinaya saptırır

Bu şeytani duygusuna taptırır

Ahlak dışı gayri meşru şehveti

Temiz ahlak olan dizginler bunu

Fikredip aklına getirmez onu

Önemli mesele önemli konu

Kural dışı gayri meşru şehveti

Ey **Müslim Seyrani** insanoğlunu
 Bataklığa bu götürür sonunu
 Din buyruğu yasak etmiş hep bunu
 Ahlak dışı gayrı meşru şehveti²⁰

2.1.1.2.Din-Tasavvuf

Âşık Müslim Seyrani'nin **Gül Bahçesi İşte Güllerimiz İşte Bülbüllerimiz** adlı kitabında **Din-Tasavvuf** temasını konu alacağız. Kitapta toplam 40 tane **Din-Tasavvuf** şiiri bulunmaktadır.

Eserde **Din-Tasavvuf** şiirlerinin bulunduğu sayfalar şunlardır: ”17. Sf., 25. Sf. ,33. Sf. ,39. Sf. ,40. Sf. ,42. Sf. ,45. Sf. ,47. Sf. ,49. Sf. ,50. Sf. ,53. Sf. ,60-61. Sf. ,61. Sf. ,62. Sf. ,62-63. Sf. ,64. Sf. ,66. Sf. ,72. Sf. ,72-73. Sf. ,74-75. Sf. ,75-76. Sf. ,76. Sf. ,77-78. Sf. ,82. Sf. ,84. Sf. ,98. Sf. ,99. Sf. ,100. Sf. ,101. Sf. ,116. Sf, 126. Sf. ,127.sf. ,128. Sf. ,141-142. Sf. ,142. Sf. ,153-154. Sf. ,156-157. Sf. ,160. Sf. ,162-163. Sf. ,168. Sf.”

---

²⁰ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.140.

GÜZEL ALLAH'IM

Allah'ım... Allah'ım güzel Allah'ım

Bizi doğru yoldan ayrı eyleme

Sensin evvel ve ebed rahmet gâhım

Muhabbet aşkın hep gelir gönlüme

Mübarek varlığın göresim gelir

İmanlı kulların seni hep bilir

Can ile gönülden hayranın olur

Sen nasip edesin iyi bilime

Ta ezelden varsın ebede kadar

Has kulların sana olur minnettar

Sen üstün kutsal mukaddes ne var

Bir kulunum kalma müşkül halime

Mazlumun halini iyi bilirsin

Zalimlerin layığı verirsin

Haksız yolsuzları bin kahredesin

Her zaman geliyor benim fikrime

Muradım dileğim Yarabbi sana
 Bir aşğın olsam çok yana yana
 Der Müslim Seyrani kerem et bana
 Bu güzel hasretin gelir içime²¹

MUHTAÇ

Bu dünyada o dünyada
 Herkes yaratana muhtaç
 Gafil olup atma ya da
 Herkes yaratana muhtaç

İnsanoğlu inan buna
 Sakın gitme başka yana
 Türlü fayda gelir sana
 Herkes yaratana muhtaç

Tüm hayvanlar hep insanlar
 Canavarlar mahlûkatlar
 Bu dünyada bu canlılar
 Hepi yaratana muhtaç

---

²¹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.17.

Yok mu hikmetini bilen?

Ya sağ iken ya da ölen

Ruh değişir gidip gelen

Hepi yaratana muhtaç

Müslim Seyrani idrak eder

Yönlenip de öyle gider

Bilen zatlar hepsi der

Herkes yaratana muhtaç²²

İBADET

Manevi Hakkı bilmenin has yolu

Hakikat halinde olan ibadet

Evladır yol erkân her şeyden ulu

Evvelden bizlere kalan ibadet

---

²² Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.25.

İnsana ilahi aşkı getiren
 Yolunda menzile doğru götüren
 Gül gibi gönlünde iman bitiren
 İtikat dâhili olan ibadet

Şüpheyi, kuşkuyu gönlünde atan
 İnançlı olup da rahatça yatan
 Can ile gönülden ibadet yapan
 Gönlüne imanı salan ibadet

İnsanlar daima dürüst olmalı
 Cismini manevi temiz tutmalı
 İtikat dâhili ibadet yapmalı
 Bu aşkla yapmalı bir an ibadet

Bu **Müslim Seyrani** inancı böyle
 İbadet makbuldür sen de bir öyle
 İhmallik etme herkese söyle
 Gönülden yapmalı her an ibadet²³

---

²³ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.33.

GEL GERÇEĞE

Ey cananlar! Söylüyorum, dinleyin
İlk fırsatta dön dolan gel gerçeğe
Din ahkâmda her ne ise süreğın
Has adam ol, dön dolan gel gerçeğe

Eğer hakikate varmak istersen
Erenler yolunda doğru gidersen
Yüce haktan her ne murat dilersen
Kendini bil, dön dolan gel gerçeğe

Engin yerde bahar olur, kış olmaz
Cahil olan, has güzelden anlamaz
Kamil zatlar doğru gider, yanılmaz
Düşme, şaşma, dön dolan gel gerçeğe

Dünya fani yolu, aynı iniştir
Zengin olsan sonu gene bir hiçtir
Sana ancak bu yaralı bir iştir
Her ne olsan, dön dolan gel gerçeğe

Gerçekler, mekân değişir ve ölmez
 İlim, hikmet anlamayan hiç bilmez
 Bu **Müslim Seyrani** kötüden gelmez
 Dinle sözüm, dön dolan gel gerçeęe²⁴

FIRSAT VERMEYE

Allah'a yalvarır, dua ederiz
 Haksıza, arsızta fırsat vermeye
 Her zaman düşünür, daim söyleriz
 Yolsuza, huysuza fırsat vermeye

Ricamız budur, içten, gönülden
 Aylar ve yılların her bir gününden
 Mazlumtu saklaya zalim şerrinden
 İnsafsız zalime fırsat vermeye

Münafıklar gitmez Hakkın yolundan
 Daima kötülük gelir bunlardan
 Uzak düşüre günahsız kullardan
 Dinsize, pirsizta fırsat vermeye

---

²⁴ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

Zavallı insanlar gider işine
 Hüsniyet, fazilet gelir düşüne
 Kim iken hasutlar düşer peşine
 Ahlaksız mızıra fırsat vermeye

Ben **Müslim Seyrani** içten söylerim
 Müşahede ettim hepi bilirim
 Allah'tan her zaman bunu dilerim
 Vicdansız zalime fırsat vermeye²⁵

SÖYLÜYOR CANLAR

Sen seni bildinse bari hüdâsın
 Aslına yetinip söylüyor canlar
 Sen seni bilmedin, Hak'tan cüdasın
 Hakikat erbabı biliyor canlar

Ahreti harcayıp nefsi tutanlar
 Malına mülküne haram katanlar
 Şehvete kapılıp zina yapanlar
 Leş olup mezarda kokuyor canlar

---

²⁵ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.72.

Her şeyin tabi ki gerçeği vardır
 Kimine ayandır kimine sırdır
 Yolsuzu bir yola getirmek zordur
 Göz göre, cehennemlik oluyor canlar

Kötünün iyiye olur zararı
 Dünya âlem herkes bilir bunları
 Bir insanoğluna değmez yararı
 Berbatlık içine dalıyor canlar

Der **Müslim Seyrani** Hakkı bilmeyen
 Doğrudan taraftar olup gelmeyen
 O kötü nefsinin ıslah etmeyen
 Mundar olup sonra ölüyor canlar²⁶

YARATMIŞ

Âdem ata Allah'ın bir misali
 Allah kendine benzetmiş yaratmış
 Nebiler, veliler onun temsili
 Kendi nurundan nur vermiş yaratmış

---

²⁶ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.72,73..

Kuşkuda kalma, bil iman edesin
Ona taraf yönlenip de gidesin
Vakıf ola hikmetine eresin
İman ehli hiç kuşkuda kalmamış

Münezzehte değil, vardır mekânı
Hak müminin kalbindedir gel, tanı
Mukaddes yarattı kâmil insanı
Zuhur etmiş gayrı, şeyde olmamış

Balıklar suda yüzer suyu görmez
Can gözü kör olan hiç bunu bilmez
Hak gerçek, erenler manasız demez
Hâşâ Allah maallahta kalmamış

Cebrail'e ayetleri söyleşen
Tur dağında Musa ile konuşan
Ol Miraç'ta Muhammed ile görüşen
Tabi o mübarek Allah konuşmuş

Mantıklı söyler bu **Müslim Seyrani**

Takdir eder ilim hikmet bileni

Yolunda doğruca ona gideni

İrfan ehli hepsi böyle anlamış²⁷

EFSENEVİ ÖYKÜSÜ

Sopa cennetten çıkmıştır diyorlar

Vardır bunun efsanevi öyküsü

Dini tarihlerde hep söylüyorlar

Rivayetlerin de var çok türlü

Havva'yı cennette şeytan kandırdı

Buğday danesini eline verdi

Havva da bunu Âdem'e yedirdi

Dinler tarihinde vardır dizisi

Âdem Havva gezer cennet alayı

Âdemden ayırdı eşi Havva'yı

Âdem'in eline verdi sopayı

Efkârlı ağladı böyle ikisi

---

²⁷ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

Allah bunları çıkardı dünyaya
Bunlar da yalvardı ulu Huda'ya
Âdem de kavuştu eşi Havva'ya
Şimdi nedir o sopanın iyisi

Sopa devletlerin ağır cezası
Kanunıyla kuralı var yazısı
Ahlaksızlar insanlığın belası
O sopadan korkarlar her birisi

Yoksa Allah'a inanıp korkmazlar
Haksız yolsuzlar, huysuz arsızlar
O sopa olmasa neler yaparlar
Onlar için bu sopanın irisi

Bu **Müslim Seyrani** yoktan demiyor
Tarihini okuyup da söylüyor
Doğru neyse gereğinde geliyor
Bu öykünün vardır daha gerisi²⁸

---

²⁸ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.127.

ERENLER GELSİN

De gelin gidelim Hakkın yoluna

Bu işin sırrına erenler gelsin

Bir niyaz edelim yüce halına

Sözüne sadık duranlar gelsin

Coşa gelip deryasında taşanlar

Aşka gelip bir tevhide düşenler

Hasret ile yanıp yanıp pişenler

Başını yoluna verenler gelsin

Hakikati iç gönülden söyleyen

Masum olup ah çekip de inleyen

Şehitlerden beri yüzü gülmeyen

Can ile gönülden yananlar gelsin

İyi insan has müstesna olanlar

Bu düsturda daim sabit kalanlar

Muhip dostlar, sayın aziz cananlar

Can ve gözü açık görenler gelsin

Bu **Müslim Seyrani** söyler güzelden

Bunun vasfı gelir ezel ezelden

Neler zuhur eder hepi bizlerden

Nefsi emareyi yenenler gelsin²⁹

VAR ÂDEMDE

Seyran yapsan bu âlemi

Her ne desen var Âdem'de

Zahir batın her ilim

Her asırda bir gündemde

Âdem'den gelir aslımız

Peygamberler üstadımız

İyi olmazsa tavrımız

Kötü ahlakın yüzünde

Musa Tur dağına gider

Allah ile kelam eder

Ömür gelir geçer gider

Çarhı felek zevalinde

---

²⁹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.128.

Sultan Süleyman'ın tahtı

Ne muhteşem geldi bahtı

Saltanatlı oldu ahtı

İhtişamlı günlerinde

Muhammed Miraç'a vardı

Tüm ayetler ona geldi

Hikmetini hem de bildi

Hep bu sırlar kendisinde

Dünya sana olmaz kaim

Adam olmalısın daim

Müslim Seyrani yapsa saim

Emir senin hep be³⁰

2.1.1.3. Sosyal Hayat

Âşık Müslim Seyrani'nin **Gül Bahçesi İşte Güllerimiz İşte Bülbüllerimiz** adlı kitabında **Sosyal Hayat** temasını konu alacağız. Kitapta toplam 14 tane **Sosyal Hayat** şiiri bulunmaktadır.

Eserde **Sosyal Hayat** şiirlerinin bulunduğu sayfalar şunlardır:” 36. Sf., 89. Sf. ,97-98. Sf. ,108-109. Sf. ,109-110. Sf. ,110. Sf. ,111. Sf. ,117-118. Sf. ,128-129. Sf. ,155. Sf. ,156. Sf. ,163. Sf. ,171. Sf. ,187. Sf.”

Örnek:

---

³⁰ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.142.

BU TEMBELLER

Söz dinlemez ikna ola
Bomboş duran bu tembeller
Sahibine olmuş bela
Vallah billâh bu tembeller

Yediğini hazım etmezler
Hiçbir zaman kar etmezler
Arkasından sür, gitmezler
İşte onlar bu tembeller

Ancak yatar çalışmazlar
Çalışmaya alışmazlar
Besi gibi yer yatarlar
Kara boğaz bu tembeller

Herkes kendini bilmeli
Her milletin var tembeli
Söz dinlemez, ne demeli?
Öğüt tutmaz bu tembeller

Müslim Seyran der bunlara

Böyle tembel olanlara

Hayır, gelmez insanlara

Naçar olmuş bu tembeller³¹

DEVLETÇİ OLALIM

Sayın halkım, saygıdeğer vatandaş!

Devlet asil, yüce ulumuz bizim

Gelin devletçi olalım arkadaş

Devleti boş sanma, dolumuz bizim

Biz bunu sizlere durmadan deriz

Can ile gönülden daim söyleriz

Çoğumuz yemeği devletten yeriz

Devletin nimeti bolumuz bizim

Başımıza dert geldi durmadan koşar

Yardımlı millete haddini aşar

Biz devletle devlet bizimle yaşar

Başımız, gövdemiz, kolumuz bizim

---

³¹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.36.

Devletin en kutsal hizmeti vardır
 Devlet milletine en sadık yardır
 En iyi dostumuz vallahi budur
 En tatlı gıdamız, balımız bizim

Hayranlık duyarım devlet babaya
 Söz ettim getirdim başa, sıraya
 Toplanın geliniz hepsi buraya
 Devlet doğru düzgün yolumuz bizim

Bu **Müslim Seyrani** âşık devlete
 Devleti kayırıp tutan millete
 Önemli mesele, getir ülfete
 El atıp tutacak dalımız bizim³²

TEMİZLİK

Şimdi temizlikten bir söz edelim
 Benziyor bahçede güle temizlik
 Temizliğin üslubunu bilelim
 Herkese lüzumlu hele temizlik

---

³² Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.89.

Kirli olan cemiyette sevilmez
Temizlere bunlar isnar edilmez
Pis olana has iyisin denilmez
Bunlara söyle ki bile temizlik

Cisminiz mukaddes temiz tut, sakla
Önemli bir konu getirin akla
Giysini temiz giy, kalbini yokla
Ezelden ebede dile temizlik

Temizlik başlıca iki türdür
Bu maddi temizlik zaten bellidir
Manevi temizlik esas öndedir
Müstesna ruhunda gele temizlik

Usulü ne ise bilip tutmalı
Her bakımdan böyle temiz olmalı
Der **Müslim Seyrani** herkes uymalı
Gün be gün alasin ele temizlik³³

---

³³ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.97,98.

OLURSA

Devletin düzeni niye bozulur

İdare edeni haksız olursa

Tarihe böylece neden yazılır

Haramkar vurguncu hırsız olursa

Ar namus olmazsa şeref olamaz ki

Millele devlete hayır gelmez ki

İnsanlık vasfını niye bilmez ki

İlimden irfandan yersiz olursa

Demokrat düzen var, nerede hele?

Gereği ne ise alalım ele

Sahtekâr güruhla gidilmez bile

Mürşitsiz, rehbersiz, pirsiz olursa

Nasihat dinlemez cahil olanlar

Helal mal kazanmaz haram vuranlar

İnsana acımaz vurup kıranlar

Erkansız, ahkâmsız, dinsiz olursa

Olursa bir cahil, görgüsüz yobaz
Cemiyet içinde kimseye uymaz
Bağırsan çağırsan kulağı duymaz
Duygusuz, duyarsız, hissiz olursa

Gaflet uykusuna dalıp yatsalar
Günah batağına gidip batsalar
Üstüne her türlü pislik atsalar
Utanmaz, arlanmaz, arsız olursa

Ne kara cahiller düzene gelmez
İlimden, kültürden hiçbir şey bilmez
İnsana kötülük yapmadan ölmez
Asilsiz, nesilsiz, soysuz olursa

Dinlemez has öğüt kötüye giden
Hasutluk edip de kin kibir güden
Zavallı mazluma her zulüm eden
İkrarsız, imansız, yolsuz olursa

Yaşamak ne güzel kutsal bir şeydir
Meşru mahiyette elbet ki yeğdir
Milleti bir mutsuz edenler neydir
Ekmeksiz, yemeksiz, yurtsuz olursa

Âşıklar derdini döker sazına
Doğal güzelliğın bahar yazına
Kimse bakmaz fukaranın yüzüne
Mülkiyetsiz para pulsuz olursa

Der **Müslim Seyrani** gerçekler ölmez
Ne kötü olanlar iyiden gelmez
Kendini tanımaz, nefsinı bilmez
Namussuz, ahlaksız, huysuz olursa³⁴

PERİŞAN

Güzel yurdumuzu seyran eyledim
Zavallı fakirin hali perişan
Huzursuz oldum dedim söyledim
O nutku getirmez dili perişan

Dertleri çaresiz, yatmış iniler
Huzursuz olurmuş böyle fakirler
Düzeni bozana kargış ederler
Akıllı ne yapsın, deli perişan

---

³⁴ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.108,109.

Pahalılık çok ifrat sınırı aştı
 Psikolog olanlar, dengesi şaştı
 Paramız iyicene kıymetten düştü
 Bankalar işliyor ili perişan

Bilinçsiz kim ise gelsin iletim
 İmtihan gününde gelsin söyletem
 Bu nasıl kültür, bu nasıl eğitim
 Ruhu candan çıkmış, ölü perişan

Bilinçli değil ki bir hesap sora
 Tuta da tahtından aşağı ala
 O zaman ne haklı düzene vara
 Kırılmış bileğim, kolu perişan

Konuşur, sözünün birçoğu yalan
 Görmedik birinde vicdanlı olan
 Der **Müslim Seyrani** ne mağdur kalan
 Mülkiyetsiz halkın hali perişan³⁵

---

³⁵ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.109,110.

VERMEMİŞ YA

Gelir dağılımına bir bak efendim
Dünyamız bir guruba almamış ya
Oturum yapsınlar, gelsin söyletim
Allah kötü düzeni kurmamış ya

Mukaddesat var sen nerede ben nerede
Birçoğu var, düşmüş bir sürü derde
Manevi Hak hazır olur her yerde
Gelip de gözümüze girmemiş ya

Bu dünya olmadı sana ve bana
Tapu değil, şuna buna ve ona
Vallahi ben gelmem haksızdan yana
Dünyayı zengine hep vermemiş ya

Bu nehir bu ırmak hep sana akar
Birçoğu içemez, yanarak bakar
Bir pay alamazsa canından bıkar
Haram ile zengin ol dememiş ya

Çoğu sana azı bana pay olsun
 Gelin uzlaşalım, bu düzen kalsın
 İhlal ettinse haline vay olsun
 Allah gelip eliyle bölmemiş ya

Muammalı söyler **Müslim Seyrani**

Takdir eder bir anlayış bileni
 Maliyette aç kalıp da ölenin
 Anlına böyle yazı yazmamış ya³⁶

EY ZAVALLI

Ey zavallı ey fukara
 Düşünürsün kara kara
 Pahalılıktan yandın nara
 Gereğinde gelen yok mu?

Zenginler yer yağı balı
 Tüm fakirler aç kalalı
 Yönetimde bu vebali
 Hiç boynuna alan yok mu?

---

³⁶ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

Hak, adalet dille olmaz
Kimi insan bilir, almaz
Devran hiç kimseye kalmaz
Arayıp da bulan yok mu?

Seksen üçten sonra geldi
Fakir halka bela oldu
Berbat etti, hemen öldü
Ne insafsız olan yok mu?

Hasretimiz iyi düzen
Fakir fukarayı ezen
Her hal olur bize kızan
Gelip görüp bilen yok mu?

Müslim Seyran demez yalan
Yok mu acep bir ders alan
Aç, perişan sefil kalan
Sürünüp de ölen yok mu?³⁷

---

³⁷ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.111.

HEY FANİ DÜNYA

Bir ana babadan geldin dünyaya
Her türlü varlığı olan hey dünya!
Ummana gark olduk düştük deryaya
Aşk ile bizleri bulan hey dünya!

Diyorlar bir başka dünyalar varmış
Ta aya gittiler, su, hava yokmuş
Bu dünya âlemde kim baki kalmış
Canları gün be gün alan hey dünya!

Derler ki bi cennet cehennem vardır
Cahilin, gafilin bilmesi zordur
Ne takdir kılmışsa hepsi odur
Nicesin, gümana salan hey dünya!

Nice insan var sırrını bilmemiş
İşine bir zerre akli yetmemiş
Ne şirin, güzelsin, kötü dememiş
Sana da derler ki yalan hey dünya!

Manzaran ne güzel gönül çekiyor
 Bizlere ne içli efkâr veriyor
 Bu **Müslim Seyrani** böyle söylüyor
 Kuşaktan kuşağa kalan hey dünya!³⁸

RAHATSIZ ETTİ

Hele gelin size diyem ey dostlar!
 Bu vicdanım beni rahatsız etti
 Düzeni bozdular koca adamlar
 Bu bizi psikoloj duruma getti

Gördüm fakir kötü duruma düşmüş
 Pahalılık ateşi canımı yakmış
 Ar iffet ayaklar altında kalmış
 Huzursuz olup da canıma yetti

Bilinçsiz, kültürsüz olam demedim
 Dosdoğru sözümü dedim söyledim
 Namussuz olandan yana gelmedim
 Ömrümün aşkı kayıp oldu gitti

---

³⁸ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.1117,118.

Bir toplum bir koca ağaç gibidir
Yaşantı düzene böyle değildir
Kusur, hata, günah her hal bizdedir
Cahil kafamız bizi nereye getti

Ey **Müslim Seyrani** halk dedi gelir
Kimi iktidarı bir fırsat bilir
Vurgundan, haramdan hem bab olur
Sefalet fakirin canına yetti³⁹

TUTMADILAR

Dedim halka faydam ola
Hiç elimi tutmadılar
İlim ile kültür ala
İşim düştü yapmadılar

Haraç yiyen zaten belli
Temiz değil zirzibili
İşler döner hep torpilli
Torpilsizdim, yapmadılar

---

³⁹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.128,129.

Zenginlerin dağdan aşar
 Fakirlerin düzde şaşar
 Mal yemeye hızlı koşar
 Yeme yoktu, bakmadılar

Ne çok olmuş hile, hurda
 Hayır, gelmez iş bu yurdu
 Dünya kalmış ite kurda
 Huysuzluğu atmadılar

Müslim Seyran böyle der ki
 Tahkir eder ne söyler ki
 Sen de hele bir gel gör ki
 Kantar bozuk tartmadılar⁴⁰

YAZARIM

Hey vatandaş! Birçok türlü var derdin
 Çaresini düşünürüm, yazarım
 Bu dertlerden çok şikâyet eyledin
 Ona göre gereğini yazar

---

⁴⁰ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.155.

Fukara mazlumun acı kaderi
Günler gelir geçer artar kederi
Fakir düşmüş, evlenemez gençleri
Meselenin önemini yazarım

Fakirin de var oğlu, kızı, uşağı
Garemetten saçına düşer ağı
Muhannete muhtaç olur bayağı
Böyle görür içim, sızlar yazarım

Devir gelir geçer mutlu olamaz
İnsafsızlar bilmez, neden anlamaz
Merhametsiz, vicdansızlar acımaz
Nice dert var hepsini yazarım

Yana yana söyler **Müslim Seyrani**
Hiç görmedi biçareden gülünü
Yardım edip hayır sevap bileni
Takdir eder methiyesin yazarım⁴¹

---

⁴¹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.156.

KOMŞULAR

Meselesi ne önemli bir konu

Toplum icabeti lüzum komşular

Söz ediben ele aldık hep bunu

Ölene dek gerek lazım komşular

Evde çıkar hep bakarlar yüz yüze

Sohbet eder otururlar diz dize

İyisin de hayır gelir hep bize

Onun için deriz bizim komşular

Komşu komşu ile çoktur işleri

Kimi zaman bile pişer aşları

Oğlu, kızı, mevcut olan eşleri

Hepinize böyle sözüm komşular

Hüsniyetli, ne hayırlı olanlar

Bu hasletten daim sabit kalanlar

Bir gönül kazanıp gönül alanlar

Bunlara da deriz gözüm komşular

Kötü komşu komşusuna bir bela
 Öğüt tutmaz, gelmez olur hiç yola
 Komşulardan uzak gide felç ola
 Bunlara da deriz yozum komşular

Müslim Seyrani söylüyor dilinden
 Komşu komşunun bilmeli halinden
 Fakirinin tutmalıdır elinden
 Onlara da deriz özüm komşular⁴²

SAĞLIK

Her bir şeyden önemlisi
 Önde gelen can sağlığı
 İnsanların her birisi
 Önce isten can sağlığı

Bu hayat da var ömür de
 Evvel sağlık gelir önde
 Her yılında her gününde
 Sana gerek can sağlığı

---

⁴² Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

Sağlam olan mutlu olur

Sağlıklılar huzur bulur

Hayatında neşe alır

Evvel ister can sağlığı

Adam fakir, mağdur olsa

Yavan, yaşık, azık yese

Ne perişan ne yoksul kalsa

Herkes ister can sağlığı

Müslim Seyran bunu söyler

Bütün herkes sağlık diler

Aklında fikrinde eyler

Âlem ister can sağlığı⁴³

BÖYLE

Fukara hanemde yalnız kalmışım

Bir kendi kendime bakarım böyle

Biçare halime mahzun olmuşum

Çalışır geç vakit yatarım böyle

---

⁴³ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.171.

Ne kahveye gider ne de bir hana
 İşimden ilimden gelirim yana
 Manevi aşkı ilham geliyor bana
 Kitaplar yazarım, okurum böyle

Çalışma için giderim tarlama
 Maliyet geçimim oldu tarıma
 Hiç haram katmam helal malıma
 Helalden kazanır satarım böyle

Gelirim evime yemek yaparım
 Kendi çamaşırım kendim yıkarım
 Boş vakit buldumsa kitap okurum
 Düşüme bir hasret katarım böyle

Ben **Müslim Seyrani** böyle kaderim
 Duyarsız olana demem kederim
 İşte böyle geldim böyle giderim
 Faydalı her öğüt tutarım böyle⁴⁴

---

⁴⁴ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.187.

2.1.1.4.Aşk

Âşık Müslim Seyrani'nin **Gül Bahçesi İşte Güllerimiz İşte Bülbüllerimiz** adlı kitabında **Aşk** temasını konu alacağız. Kitapta toplam 7 tane **Aşk** şiiri bulunmaktadır.

Kitaptaki **Aşk** şiirlerinin bulunduğu sayfalar şunlardır: “77. Sf., 119. Sf. ,119-120. Sf. ,120. Sf. ,121-122. Sf. ,122. Sf. ,123-124. Sf.”

Örnek:

AŞK GELİRSE

Temiz kalbin huzur bulur

Eğer sana aşk gelirse

Âlemlere sultan olur

Eğer sana aşk gelirse

Bir güneşli gün olursun

İnsanlara ün olursun

Güler yüzlü, şen olursun

Eğer sana aşk gelirse

Sana içten gayret gelir

İyi, parlak bir sevk verir

Bunu zaten herkes bilir

Eğer sana aşk gelirse

Tasaların hepi gider
 Sende koymaz gamla keder
 Derdin varsa bir yok eder
 Eğer sana aşk gelirse

Müslim Seyrani der bunu

Herkes hepi ister onu
 Neşelenmek iyi konu
 Eğer sana aşk gelirse⁴⁵

ÇARE BULAMAZ

Mahzun durup kederlenme ey gönül!
 Derdini demeyen çare bulamaz
 Sevdiğine sinesine almayan
 Bir mekân tutmaya göre bulamaz

Düzleri yürüyüp dağlar aşarsın
 Coşkun sular gibi akar çağlarsın
 Taşkın olup yatağına sığmayan
 Günler gelir geçer süre bulamaz

---

⁴⁵ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.77.

Bu aşk nedir, mucizesin bilmeyen
 İlahi takdire uyup gelmeyen
 Sevdiğine bir eş, kader olmayan
 Derdini dökmeye dere bulamaz

Aşk ile sevda hazinlik verir
 Murada ermeyen gün be gün erir
 Aşkın ateşine düşüp yanmayan
 Düş edip de yarı göre bulamaz

Der **Müslim Seyrani** hasretin nedir
 Hakikat ilmini bilmeze bildir
 Gerçekler vafına gelip uymayan
 Cennet kapısından sıra bulamaz⁴⁶

HARAP EYLEDİN

Ela gözlerini sevdiğim dilber
 Yaktın bu gönlümü harap eyledin
 Ak gerdan üstünde görülen benler
 Yıktın kaderimi turap eyledin

---

⁴⁶ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.119.

Bir divane oldum, iş bu âlemde
 Günler gelir gider, gönlüm elemde
 Bir anlayış gösterip de bilen de
 O kibar dilinde hitap eyledin

Bahçende açılmış gonca güllerin
 Ne güzel söylüyor bülbül dillerin
 Seyyar oldum gezdim diyar ellerin
 Anlayış gösterip sevap eyledin

De yeter artık tebessüm eyle
 Bilinmez dertlerin var ise söyle
 Münasip değil mi acaba böyle
 Destanlar yazdırıp kitap eyledin

Der **Müslim Seyrani** ahu kadehim
 Kahrettim, yabana düştüm giderim
 Vefasız yar olsan sabır ederim
 Vurdun aşk darbeni, bitap eyledin⁴⁷

---

⁴⁷ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.119,120.

SAKLA BİLESİN

Melül bakışların, güzelsin mahi

Fazilet cevherin, sakla bilesin

Eynine yakışır güzellik dahi

Vasfını bir getir akla, bilesin

Ne kibar endamın, naziktir böyle

Hüsniniz benziyor al yeşil güle

Bilinmez dertlerin, bilene söyle

Nazarı, kötüyü okla bilesin

Mahbupluk çağında bülbüller öter

Turnalar uçuşur hep katar katar

Kimi cevher alır kimisi satar

Namerdin gönlünü yokla, bilesin

Yetiştir bahçende renkli gülleri

Hiç koyma, koparsın kirli elleri

Sana neşe verir yârin dilleri

Aşkın sevgisini hakla bilesin

Der **Müslim Seyrani** mahzun haliniz

Turnalar avazı kibar diliniz

Bir gönül çekiyor güzel cisminiz

Bir süsle renk ve şıkla bilesin⁴⁸

BÖYLE HALLERE

Görülmez bir garip hallere düştüm

Kaderim düşürdü böyle hallere

Düş oldum dertlere, serimden geçtim

El âlem ağzında düştük dillere

Kalbimi görülmez ateşe yaktı

Yıldız sevki gibi parlayıp aktı

Başımı çok türlü dertlere soktu

Beni mecnun etti, düştüm çöllere

---

⁴⁸ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.120.

Anlayış gösterip merhamet eyle
 Bu aşkın sırrını aşikâr söyle
 Bana da hiç yazık değil mi böyle
 Yolumu şaşırttım gayri yönlere

Renkli çiçeklerden süslü dağları
 Ne berrak akıyor coşkun suları
 İyice nazar eyle hep bunları
 Seyyah olduk böyle gurbet ellere

Ne hazin söylüyor **Müslim Seyrani**
 Görmedi bu aşkla meşru devrani
 Talihi olmayanın böyle birini
 Kaderi bıraktı kötü günlere⁴⁹

BİLENLER YOK MU?

Gönül nere havalandın gidersin?
 Acaba halini bilenler yok mu?
 Ah çekip de ne intizar edersin
 Derdine hiç ortak olanlar yok mu?

---

⁴⁹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.121,122.

Görölmez bir garip sevdaya düştün
Coşkun sular gibi kaynayıp taştın
Aşkın ateşine yanıp tutuştun
Yârin ateşine yananlar yok mu?

Kahredip kaderen darılıp küsme
Her olur olmaza derdini açma
Hele gel buraya hiç benden kaçma
Senin ahalini soranlar yok mu?

Ah edip talehen küsme boşuna
Aşka düşüp geldin gençlik yaşına
İnsanoğlu her şey gelir başına
Hasrete boğulup kalanlar yok mu?

Bu **Müslim Seyrani** bilir derdini
Benimsiyor yiğitlerin merdini
Sakın küsüp hiç terk etme yurdunu
Gidip sevdiğini bulanlar yok mu?

SEYRANIN NERDE

Deli gönül yükseklerden çok uçma
Tur vurup gezmeye seyranın nerde
Sözden bilmezlere derdini açma
Sızlayan yarını saranın nerde

Seyyar oldun, gezer idin cihanı
Görmedin mi hiç ahtında duranı
Düş ederiz her anında yaranı
Eş, kader olacak yaranın nerde

Hazinlik duyarsın sen de kendine
Ne hasretlik gelir garip gönlüne
Amacını söyle iyi bilene
Bir seni arayıp soranın nerde

Çok gamlı gibisin, acaba neden?
Hiç hayır gelir mi faydasız elden?
Efkârlı söylersin o nazik dilden
Gelip de yanına varanın nerde?

Doğru konuşur, söylerdin derdini

Bildin mi ki sana yardım edeni

İşte böyle diyor **Müslim Seyrani**

 günlük dünyada devranın nerde?⁵⁰

2.1.1.5. Ölüm

Âşık Müslim Seyrani'nin **Gl Bahçesi İşte Gllerimiz İşte Bülbüllerimiz** adlı kitabında **lm** temasını konu alacağız. Kitapta toplam 8 tane **lm** şiiri bulunmaktadır.

Eserde **lm** şiirlerinin bulunduğu sayfalar şunlardır:"95-96. Sf., 96. Sf. ,125-126. Sf. ,143-144. Sf. ,159. Sf. ,172. Sf. ,172-173. Sf. ,174. Sf."

rnek:

UÇAR GİDER

Günler geçer bir gün gelir

Ruhun candan uçar gider

Bunu herkes iyi bilir

Bin derdi var açar gider

---

⁵⁰ şık Müslim Kumru Seyranı (1997). *Gl Bahçesi İşte Gllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, zsz Matbaası. S.124.

Ezel beli ölen çoktur
Bu dertlere çare yoktur
Düzen böyle tabi Hak'tır
Kimi insan naçar gider

Kefenini bir biçerler
Teneşirde guslederler
Dostlar töreye gelirler
Gözyaşları taşar gider

Mezarına götürürler
Yavaşıkça indirirler
Üstüne toprak verirler
Sonra hepsi geçer gider

Müslim Seyrani dünya fani

Hep götürür seni beni
Bunun yoktur başka yönü
Gelen bir gün göçer gider⁵¹

---

⁵¹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.95,96.

GELENE BAK

Şöyle dersin böyle dersin

Geçen geçti, gelene bak

Gençliğini düş edersin

Geçen geçti, gelene bak

O günlerin arz edersin

Ah der, hasretlik çekersin

Sen de bir gün kor gidersin

Geçen geçti, gelene bak

Gece gündüz çok desen de

Hiç durmadan fikretsen de

Ezber edip söylesen de

Geçen geçti, gelene bak

Bir gün olursun ihtiyar

Çok gezersin diyar diyar

Çark ödenir olur ayar

Geçen geçti, gelene bak

Müslim Seyran ömür gitti

Kader seni böyle etti

Takdir, düzen böyle getti

Geçen geçti, gelene bak⁵²

ELDEN NE GELİR

Ömür bize birken, gelmiş gidiyor

Çare yoktur desen elden ne gelir

Kader küsmüş, vefasızlık ediyor

Çok konuşan dertli dilden ne gelir

Sen ne desen Allah bilir işini

Ecel gelir ama sormaz yaşını

Hep tutmuşsun mal, paranın peşini

Demir kâğıt, eski puldan ne gelir

Dertli gönül can evinde vurulmuş

Sitem çekmiş, çok yıpranmış, yorulmuş

Kader bize niye küsmüş, darılmış

Toz topraklı çamur yoldan ne gelir

---

⁵² Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.96.

Değişmez Allah'ın yazdığı kader
 Kalp yaralı, içi dolu hep keder
 Ölüm gelir, canın alır ve gider
 Eski yırtık dökük şaldan ne gelir

Der **Müslim Seyrani** bir gün ölürsün
 Bu nesnenin zorluğunu görürsün
 Şimdi sağsın, ezberleyip söylersin
 Nefret almış kötü kuldan ne gelir⁵³

HEPİMİZİN GARİP CANI

Gönül diler hepi bile
 Hepimizin garip canı
 Yaşam ister huzur ile
 Hepimizin garip canı

Karnımız aç, ekmek ister
 Her çeşitten yemek ister
 Ol cennete gitmek ister
 Hepimizin garip canı

---

⁵³ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.125,126.

Baş candan ayrılmaz bir an
 Ezel, ebed, her gün her an
 Âlemler eder seyran
 Hepimizin garip canı

Kendi kendine dinleşir
 Aşk gelirse çok söyleşir
 Ne hasret çeker, inleşir
 Hepimizin garip canı

Bu dünyada ta ezeli
 Düzeyinde hep gezeli
 Gönül ister has güzeli
 Hepimizin garip canı

Müslim Seyrani böyle der
 Kader bizi nasıl eder
 Bir gün gelir ölüm gider
 Hepimizin garip canı⁵⁴

---

⁵⁴ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.143,144.

SANA DA KALMAZ

İnsanlık ne iyi ıgırından ıkma
Sevdiğin bu dünya sana da kalmaz
Bu meşru olmayan zengine bakma
Bu dünya fanidir bana da kalmaz

Nice canlar geldi revan eyledi
Ne aşka düş oldu seyran eyledi
Zengin devranını her an eyledi
Sürsün devranını ona da kalmaz

Hırs ile damaha kapılma sakın
Üç günlük dünyaya ecel çok yakın
İbretle dünyanın haline bakın
Hesabın sorarlar sonra da kalmaz

Nice bin insanlar öldüler gitti
Kim malı serveti beraber güttü
Devranını sürdürdü yok oldubitti
Hiç kimse temelli bura da kalmaz

Der **Müslim Seyrani** tanı kendini
 Hiç terk etme ikrar iman bendini
 Bir gün kazarlar mezarın indini
 Her gelen gider dünyada kalmaz⁵⁵

HASTALIK

Nesneler içinde ne kötü olan
 Canlı varlıklarda olan hastalık
 Canlıyı mahvedip üstünde kalan
 Hiçe alıp deme yalan hastalık

Hasta olan kimse hiç rahat olmaz
 Yaşama sevgisi içinde kalmaz
 Dünyayı verseler bir huzur bulmaz
 Hışımla vücuda dalan hastalık

Hastalık derdini çekenler bilir
 İnsana başlıca zararı gelir
 İnceltir inceltir nihayet ölür
 Canları kıyıp da alan hastalık

---

⁵⁵ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.159.

Öğrenmek istersen bir sor bilene
 Bunun zorluğunu bilip gelene
 Hasta olup sonra gene ölene
 Dertleri çevreye salan hastalık

Der **Müslim Seyrani** çeşidi çoktur
 Mikroplu mikropsuz hastalık şoktur
 Çaresiz olanın dermanı yoktur
 Bir gün gelir çıkar yoldan hastalık⁵⁶

GİDECEĞİ MEZARLIK

Bu dünya hep benim olsun diyenler
 En sonunda gideceği mezarlık
 Kaftan kafa ne çok hüküm edenler
 En sonunda gideceği mezarlık

---

⁵⁶ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.172.

Dünyada her şeye etse de bir hüküm
 Ne çok ün olsa olsa da bir hâkim
 Veyahut olsa da bir lokman hekim
 En sonunda gideceği mezarlık

Ne kadar malı çok olsa da zengin
 Birçok zevkli devran sürse de her gün
 Fukara bir mazlum olsa da ergin
 En sonunda gideceği mezarlık

Bir huri dilberin aşığı olsa
 Evlenip beraber bir yuva kursa
 Aşkına şevkine dermanı bulsa
 En sonunda gideceği mezarlık

Der **Müslim Seyrani** Âdem gelenler
 Onlardır sırrına erip bilenler
 Hükümdar, zengin benim diyenler
 En sonunda gideceği mezarlık⁵⁷

---

⁵⁷ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.172,173.

2.1.1.6.Öğüt

Âşık Müslim Seyrani'nin **Gül Bahçesi İşte Güllerimiz İşte Bülbüllerimiz** adlı kitabında **Öğüt** temasını konu alacağız. Kitapta toplam 8 tane **Öğüt** şiiri bulunmaktadır.

Eserde **Öğüt** şiirlerinin bulunduğu sayfalar şunlardır:"35. Sf. ,37. Sf. ,37-38. Sf. ,42-43. Sf. ,43-44. Sf. ,45-46. Sf. ,48. Sf. ,74. Sf."

Örnek:

ÇALIŞ

Bir dost sözü söylüyorum

İş hakkını ver de çalış

Önemini biliyorum

Has bir işe gir de çalış

Fen ilimi sanayide

Köyler, iller, ilçelerde

Hep hizmetin bilincinde

Bilincine er de çalış

İş makbuldür, çalışmalı

Çalışmaya alışmalı

Ta küçükken yatışmalı

Geleneğin sür de çalış

Uygarlıktan gelir isen
 Esasını bilir isen
 Zengin olmak diler isen
 İşlerini gör de çalış

Çalışmalar önemlidir
 Herkes bunu bilmelidir
 Gereğinde gelmelidir
 Daima her yerde çalış

Müslim Seyran teşvik eder

Hiç boş durmaz, işe gider
 Herkese de hep böyle der
 Yüz bin defa bir de çalış⁵⁸

İSRAF ETME

Sayın dostlar, siz cananlar
 Hiç sorumsuz israf etme
 İsraf, savurgan olanlar
 Bir olumsuz israf etme

---

⁵⁸ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.35,36.

Sordun isen eğer bana
Olasın tutumdan yana
Bundan fayda gelir sana
Ne uyumsuz israf etme

İyi değil savurganlık
Bu bir kötü alışkanlık
Hem huysuzluk, duyarsızlık
De huysuzluk israf etme

Önemini iyi öğren
Sana olur öğüt veren
Tutumlu ol otur yeren
Hiç yorumsuz israf etme

Dinle doğru söyleyeni
Bil kazancın kadirini
Böyle der **Müslim Seyrani**
Der duyarsız, israf etme⁵⁹

---

⁵⁹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.37.

FAYDALAN

Aldım bu cevheri verdim sizlere
Al bunları, adam ol da faydalan
Tüm hayatta faydalıdır bizlere
Daim has kararda kal da faydala

Yer altında bir hazine var ise
Kimse bilmez, eğer orda sır ise
Bunlar sana ne faydalı kar ise
Kaz toprağı çıkar, al da faydalan

Kanat çırpır uçuşurlar arılar
Her yörede çiçeklere konarlar
Zor çalışır, bal özünü yaparlar
Arı ol da tatlı balda faydalan

Cevher sensin vur mihengi kendini
Temiz kabdan taşma tanı haddini
Coşkun sular gibi yıkma bendini
İlim deryasına dal da faydalan

Gizli sırlar sen de neden bilmezsin
 Acep neden gereğinde gelmezsin
 Eğer gerçek isen yatar ölmezsin
 İkrar, iman doğru yolda faydalan

Müslim Seyrani anladı bu sırdan
 Fayda gelmez ne hayırsız yardan
 Çağırırsın Hızır kurtarır dardan
 Hak dostunu ara bul da faydalan⁶⁰

ATMA ARKADAŞ

Hele gel, sözümü has, güzel dinle
 Bir sözü yabana atma arkadaş
 Gerçekten diyorum, iyi tut, anla
 Doğruya bir yanlış katma arkadaş

Cevherin var ise bir sat alana
 Mürşit telkininde irşat olana
 Sakın rağbet etme hiçbir yalana
 Yalancı sözüne bakma arkadaş

---

⁶⁰ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.37,38.

Yoz cahil kim ise uzak dur ondan
 Ebedi bir hayır gelmez ki bundan
 Çiçekli ot gibi bitse de damdan
 Gül olsa dibinde yatma arkadaş

İmansız güruha hiç telkin etme
 Soysuz arsızların ardından gitme
 Sakın konu edip gündeme gelme
 Balları sirkedir, satma arkadaş

Herkese Kuran-ı Kerim okunmaz
 Culha yazarında cevher satılmaz
 Kuzu sürüsüne çakal katılmaz
 Bunları beraber katma arkadaş

Der **Müslim Seyrani** kendini tanı
 Adam olacak ki anlaya bunu
 Hafife almayın önemli konu
 Haksızı kayırıp tutma arkadaş⁶¹

---

⁶¹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.42,43.

HELAL KAZAN RAHAT YE

Haram kazanana sakın hiç bakma

Doğru alış, helal kazan rahat ya

Başını ihtiras derdine sokma

Doğru alış, helal kazan, rahat ye

Ne haksız kazançla bir zengin olan

Yediği haramdır, sözleri yalan

Kimsenin malını hiç etme talan

Doğru alış, helal kazan, rahat ye

İşiniz zor diye moralin kırma

Vicdansız haksızın yanına varma

Boşuna konuşup kendini yorma

Doğru alış, helal kazan, rahat ye

Bu kültür önemli, iyi bilesin

Kanaat evladır, tuta gelesin

Bilfiil herkese böyle diyesin

Doğru alış, helal kazan, rahat ye

Rahatsız olup da damaha düşme
 Nefsine uyup da yolundan şaşma
 Tertemiz kabında pis yere taşma
 Doğru çalış, helal kazan, rahat ye

Ben **Müslim Seyrani** amacım böyle
 Aşk ile şevk ile bir çalış öyle
 Sen de bunu öğren herkese söyle
 Doğru çalış, helal kazan, rahat ye⁶²

GELİN DOĞRUYA

Sizlere bir dost sözünü diyorum
 Eğriye gitmeyin gelin doğruya
 İnsanlık iyi özünü diyorum
 Kötülük etmeyin, gelin doğruya

Ne olsan ki ömrün sonu zevaldir
 Bu dünya fani, çift kapılı handır
 Masun insanlar müstesna olandır
 Güzel itmeyin, gelin doğruya

---

⁶² Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.43,44.

Tavrına getir has iyi hareket
 Kazancına gelir iyi bereket
 Ölmeden sağ iken hayrını et
 Berbatlık getmeyin, gelin doğruya

İnançlı insanlar doğru olurlar
 Mürşitleri dinler, öğüt alırlar
 Doğru kararında dürüst kalırlar
 Yalan laf atmayın, gelin doğruya

Amelin senden ayrılmaz bir eştir
 Herkesin sonu nihayet bir hiçtir
 Ancak ki bu size en karlı iştir
 Gaflette yatmayın, gelin doğruya

Bu **Müslim Seyrani** söyler faydana
 Gündeme getiri millet adına
 Ne mutlu günahsız, doğru olana
 Yabana atmayın, gelin doğruya⁶³

---

⁶³ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.45,46.

YAP HAYRINI

Gelin size bir diyeyim

Sağlığında yap hayrın

Biliminden söyleyeyim

Sağlığında yap hayrın

Sakın hiç kuşkuda kalma

Kötü şeyler ele alma

Bir tamahkâr cimri olma

Sağlığında yap hayrın

Herkese de, yanılmasın

Desinlere hiç olmasın

Hak aşkına hep yapasın

Sağlığında yap hayrın

Bunu yabana hiç atma

Helaline haram katma

Gaflet uykusuna yatma

Sağlığında yap hayrın

Hayır, etmek niceliktir
 Bunu herkes bilecektir
 Bir gün gelir ölecektir
 Sağlığında yap hayrın

Malın mülkün helal kazan
 Var defteren sevap kazak
Müslim Seyran bir dost kazan
 Sağlığında yap hayrın⁶⁴

2.1.1.7.Ehl-i Beyt

Âşık Müslim Seyrani'nin **Gül Bahçesi İşte Güllerimiz İşte Bülbüllerimiz** adlı kitabında **Ehli Beyt** temasını konu alacağız. Kitapta toplam 2 tane **Ehli Beyt** şiiri bulunmaktadır.

Eserde **Ehli Beyt** şiirlerinin bulunduğu sayfalar şunlardır:"27. Sf. 85. Sf.

Örnek:

---

⁶⁴ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.48.

YA MUHAMMED

Peygamberler serdarısın sultanı
Hakkın sevgili Habibi Muhammed
Sensin kutsal, asil, soydan olan
Allah'ın Resulüsün ya Muhammed

Mübarek cemal'in ne has güzelsin
En güzel ahlakın üstünü sensin
İnsanların rehberisin, pirisin
Faziletin nurusun ya Muhammed

Ne methin etseler az gelir sana
Sensin kâmil mürşit bütün insanlar
Yarar gelir senden irşat olana
Adil, cömert, kerimsin ya Muhammed

Allah'ın emrini eyledin beyan
Sır ile hikmeti hep sana ayan
İnsanlık vasfına tamamen uyan
Has meziyetler sende ya Muhammed

Hayranların seni alır diline
 Âşık olur hem getirir gönlüne
 Yardım senden mazlum düşkün haline
 Şefaatin dileriz ya Muhammed

Bu **Müslim Seyrani** seviyor candan
 Böylece sabit kıl aşkımız bundan
 Ayırma bizleri o doğru yoldan
 Katarından ayırma ya Muhammed⁶⁵

CÖMERTLER

Cemiyette çok sevilen insanlar
 Ön sıraya gelmiş olan cömertler
 Sadakatten nice evla olanlar
 İyi hasletlerde kalan cömertler

Fikrinde düşünür daim hüsniyet
 Aklında oluşur has iyi niyet
 Tatlıdır sohbeti yapar ünsiyet
 Gönlüne merhamet dalan cömertler

---

⁶⁵ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.27.

Bir ekmek alırsa tek yalnız yemez
 Cömerdim deyip de kendini övmez
 Cömertte haksız, cimriyi sevmez
 İnsanlık ününü salan cömertler

Cömertlerin merdi Hazreti Ali
 Herkes de biliyor ezelden beri
 Âşıklar içtenle söylüyor dili
 Mertlik deryasına dalan cömertler

Bu **Müslim Seyrani** över mertleri
 Onların da vardır birçok dertleri
 Hayra yorumu bütün vaatleri
 Sözünü konuşmaz yalan cömertler⁶⁶

2.1.1.8. İlim

Âşık Müslim Seyrani'nin **Gül Bahçesi İşte Güllerimiz İşte Bülbüllerimiz** adlı kitabında **ilim** temasını konu alacağız. Kitapta toplam 7 tane **ilim** şiiri bulunmaktadır.

Eserde **ilim** şiirlerinin bulunduğu sayfalar şunlardır:”34. Sf. 35-36. Sf. 81. Sf., 81-82. Sf. ,91-92. Sf. ,114-115. Sf. ,188-189. Sf. “

⁶⁶ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.85.

Örnek:

GÜZEL İLİMDİR

Nesneler içinde en çok sevdiğim
 Ne hayranı olduğum güzel ilimdir
 Her şeyden evvela meyil verdiğim
 Bir seyran olduğum güzel ilimdir

De durma, bir oku ilime alış
 Zamanın boş verme, gayret et giriş
 Kitap oku da ilim ile geliş
 Yar Kur'an olduğum güzel ilimdir

İlim için vardır ayet hadisler
 Peygamberler, evliyalar, dedeler
 Âlimler, bilginler hep söylediler
 Gür devran olduğum güzel ilimdir

Din ilmi fen ilmi ikisi haktır
 Bunların yoksunu haktan uzaktır
 İlimin yönleri dalları çoktur
 Er duran olduğum güzel ilimdir

Bilinçsiz olanlar ancak boş kovan
 Yitirmiş ilimi irfanı yavan
 İnsafsız cahiller yıkarlar yuvan
 Sır pürvan olduğum güzel ilimdir

Der **Müslim Seyrani** her ilim öğren
 İlimsiz var mıdır hikmete eren?
 Senden sonra her kim gelirse yeren
 Pir yaran olduğum güzel ilimdir⁶⁷

OKUYUN

En iyi bir nesne mihengi yoktur
 Her türlü ilimden bilin, okuyun
 Dünya insanına yararı çoktur
 Kütüphanelere gelin okuyun

Sakın zamanını verme boşuna
 Okumaya alış, gider hoşuna
 Varsan bile ta ihtiyar yaşına
 Her türlü kitaplar alın okuyun

---

⁶⁷ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.34.

Güç gelir aşkına olmaz bitabı
 Hatip gibi düzgün konuş hitabı
 Size bilgi veren her tür kitabı
 Arayın, gezinin, bulun okuyun

Milleti arifen hep yönelt buna
 Ebedi istikbal onlara sana
 Hayatında atma bunları yana
 Daim bu kararda kalın okuyun

Cahil, tembel olma işlet kafanı
 Bu aşk şevk ile bulaşın sefanı
 Bu dünyada güzel ilim irfanı
 Herkesin gönlüne salın okuyun

Der **Müslim Seyrani** ömür bitmeden
 Aylar günler geçip boşa gitmeden
 Ecel cana gelip zeval yetmeden
 Bilgin, olgun insan olun okuyun⁶⁸

---

⁶⁸ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.34,35.

ÂLİMLER

Bir söz edelim bunlardan

Bilgin deha ser âlimler

Fayda gelip hep onlardan

Her milletten var âlimler

Onlar rehber olur bize

Bizden başka hem de size

Getirirler güzel söze

Bizim için bir âlimler

Çok şey bilir her ilimden

Yetenekli has bilimden

Hayır, gelir her halinden

İyi bir bak gör âlimden

Hiç boş ömür geçirmezler

Günlerini yitirmezler

Hiç anlamsız söylemezler

Hep manalı der âlimler

Mana taşır sözlerinde
 Cevher dolu özlerinde
 Gidem bilgin izlerinde
 Hepimize yar âlimler

Faydalıdır uğraşları
 Bize göre sorunları
Müslim Seyran der bunları
 Ölmez eser kor âlimler⁶⁹

OLMAYIN

Cahillik insana bir kötü maraz
 Bu illet içinde kalmış olmayın
 Ruhunda oluşur en kötü emraz
 Bu illet içinde kalmış olmayın

Var bunun çaresi, öğren bilesin
 İlmini öğrene sonra diyesin
 Biladır kendinde uzak edesin
 Bu illet içinde kalmış olmayın

---

⁶⁹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.81.

Bunun hal çaresi ilimdir ilim
 Evvelce başlayın dersini görün
 Boş yatıp durmayın uğraşı verin
 Bu illet içinde kalmış olmayın

Cahillik adama kötü bir bela
 İlimle gelirsin irfana, yola
 Cüretin, gayretin Allah'tan ola
 Bu illet içinde kalmış olmayın

Oku öğren ki bilinçli olasın
 Cemiyet içinde yerin alasın
 Daim kararında sabit kalasın
 Bu illet içinde kalmış olmayın

Der **Müslim Seyrani** senin faydana
 Vay haline olsun cahil kalana
 Önemli konu, atma yabana
 Bu illet içinde kalmış olmayın⁷⁰

---

⁷⁰ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.81,82.

GAYRET EDELİM

Boşa durmayalım, gayret edelim
İnsanlara fayda gelir ilimden
Çalışalım, gereğine gidelim
Mamur olur dünya teknik bilimden

İnsanlara istikbaldir buluşlar
Çağdaş zenginlikler bununla başlar
Ağır silahlarla olan savaşlar
Oluşurlar teknik icat feninden

Cüret eyle işlevine işine
Bu düzenle yürüyelim peşine
Kulak verem makineler sesine
Çalışanın her iş gelir elinden

Boş laf ile çarkı dönüp işlemez
Cahil olan takdir edip bilemez
Bütün işler hiç bilgisiz yürümez
Anlayalım her icadın dilinden

Önemini söyler **Müslim Seyrani**

Bir düzenle her işini süreni

Çalışıp da iyi hizmet vereni

Sayırlılar bunlar cennet ehlinden⁷¹

DAVAM MİLLET DAVASIDIR

İlmin hikmetine erdim

Davam millet davasıdır

Ben kendimi buna verdim

Davam millet davasıdır

Bir istikbal lazım bize

Her bakımdan hepimize

Diyar diyar geze geze

Davam millet davasıdır

Adaletli kanun için

Çok düşüncem onun için

Ön sırada bunun için

Davam millet davasıdır

---

⁷¹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.91,92.

Mamur olsun bu ÷lkemiz

Bilgin olsun milletimiz

Aydın olsun k÷lfetimiz

Davam millet davasıdır

M÷sülim Seyran bu emeli

Devletten bile gelmeli

Herkes okuyup bilmeli

Davam millet davasıdır⁷²

KALSIN SİZE

Bir gün gelir kor giderim

Şiirlerim kalsın size

Bi ölmeden bunu derim

Eserlerim kalsın size

---

⁷² Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *G÷l Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte B÷lb÷llerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.114,115.

Bana yoldaş oldu derdim
 İlime kendimi verdim
 Bilim deryasına girdim
 Kitaplarım kalsın size

Eremedim Hak sırrına
 Ama vardım esrarına
 İnsanların tüm karına
 Fikirlerim kalsın size

Çok çalıştım gayret ettim
 Hayli günler işe gittim
 Tarla aldım ağaç diktim
 Bağım bahçem kalsın size

Müslim Seyrani der bilirim
 Beni mutlu etti ilim
 Bir gün olur gelir ölüm
 Malım mülküm kalsın size⁷³

---

⁷³ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.188,189.

2.1.1.9.Doğa

Âşık Müslim Seyrani'nin **Gül Bahçesi İşte Güllerimiz İşte Bülbüllerimiz** adlı kitabında **doğa** temasını konu alacağız. Kitapta toplam 2 tane **doğa** şiiri bulunmaktadır.

Kitaptaki **doğa** şiirlerinin bulunduğu sayfalar şunlardır:"118. Sf., 161. Sf. ,

Örnek:

BU DOĞANIN GÜZELLİĞİ

Aylar yıllar günümüzde

Bu doğanın güzelliği

Sevgisi var gönlümüzde

Bu doğanın güzelliği

Ne dehşetli ovaları

Çok görkemli hep dağları

Hayat veren bu suları

Bu doğanın güzelliği

Dertli öten bülbülleri

Çiçekleri çimenleri

Her tür renkten has gülleri

Bu doğanın güzelliği

Hep kuşları hayvanları

Sistem veren ağaçları

Daha nice varlıkları

Bu doğanın güzelliği

Ne muhteşem çok severiz

Hayran olur methederiz

Dilhun olur hep söyleriz

Bu doğanın güzelliği

Müslim Kumru Seyrani'yim

Âşık oldum seveniyim

İçtenlikle diyeniyim

Bu doğanın güzelliği⁷⁴

GÜN OLUR

Nice canlar gelip göçüp gittiler

Veda yetti geliciden gel olur

Ecel geldi menziline, yettiler

Gözyaşları akar gider sel olur

---

⁷⁴ Âşık Müslim Kumru Seyrani (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.118.

Bu dünyanın ovaları dağları
 Hayran olduk herkes sever bunları
 Üzerinde akıp giden suları
 Akar gider deryalara göl olur

Turnaları semalarda uçuşur
 Bülbülleri gül dalında ötüşür
 İlkbaharda renk renk çiçek açışır
 Filiz verir hep açılır gül olur

Aklı güzel olan iyi insanlar
 Hak dostuna sadık yaran olurlar
 Her çiçeğe konan işçi arılar
 Çiçek özü kovanlarda bal olur

Müslim Seyran hikmetine ererse
 Gerçeklere bir meylini verirse
 Erkânına bağlı olur sürerse
 Bu herkesin gideceği yol olur⁷⁵

---

⁷⁵ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.161.

2.1.1.10.Güzellik

Âşık Müslim Seyrani'nin **Gül Bahçesi İşte Güllerimiz İşte Bülbüllerimiz** adlı kitabında **güzellik** temasını konu alacağız. Kitapta toplam 3 tane **güzellik** şiiri bulunmaktadır.

Eserde **güzellik** şiirlerinin bulunduğu sayfalar şunlardır:"121. Sf. 123. Sf., 144-145. Sf.

Örnek:

KULU GİBİSİN

Yüzünüz ak nazik gönül çekiyor
Muhteşem bahçenin gülü gibisin
Gören âşıklara hasret veriyor
Gerçek sadıkların dili gibisin

Ne güzel diliniz söylüyor böyle
Melül bakışların ne garip öyle
Bilinmez dertlerin var ise söyle
Bilinçli kültürlü dolu gibisin

İsminiz ne güzel yok mu mahlasın
Bir zeytin gözlüsün güzel hasısın
İyi meziyetler üstünde kalsın
Naci güzellerin kolu gibisin

Hasletiniz iyi bilesin bunu
 Talihsiz olanın gelmez ki sonu
 Ezelden ebede önemli konu
 Allah'ın bir mazlum kulu gibisin

Bütün herkes sever güzel olanı
 İyi hasletlerden sabit kalanı
 Bu **Müslim Seyrani** demez yalanı
 Türlü çiçeklerin balı gibisin⁷⁶

SANA KALMAZ

Güzelliğin mağrur olma
 O güzellik sana kalmaz
 Onun için gururlanma
 Güzel olan hiç yanılmaz

Çok neşeli çok gezersin
 Kendi kendin beğenirsin
 Güzelim der sevinirsin
 Her şey güzellik sayılmaz

---

⁷⁶ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.121.

Güzelliğın aslı vardır
 Değil bu bir gizli sırdır
 Güzellere güzel yarıdır
 Her kafaya bunlar sığmaz

Has namuslu oldun isen
 Böyle temiz kaldın isen
 Bu müstesna bildin isen
 Temizlerden kirli doğmaz

Müslim Seyran der ki böyle

Has güzellik nedir öyle
 Esasını bil de söyle
 Mundar bünye güzel olmaz⁷⁷

GÜZEL

Bu dünya âlemde mevki alanlar
 Faydalı öğüdü alanlar güzel
 Yönetmen dâhili amir olanlar
 Mazlumı fakiri soranlar güzel

---

⁷⁷ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.123.

Söyleme sözünü iyi bilmeden
Mutlu olur mu ki adam gülmeden
İş bunu bilesin bir gün ölmeden
Doğruluk halinde kalanlar güzel

Ahret veresi bu dünya peşin
Düşüncen, fikrin ne acep işin
Güzelin işleği olur mu haşin
Gönülde vicdanı olanlar güzel

Sen her ne desen de bilenler bilir
Ehlullah olanlar iyiden gelir
Namuslu şerefli has kâmil olur
Bu icap halinde duranlar güzel

Sen oku, öğren yetin bu bilince
Çok dedik, söyledik bunu haylice
Bu ömrümüz son zamana gelince
Allah'ın emrine uyanlar güzel

Bu **Müslim Seyrani** söyler vecizden
 Bir hesap sorarlar sizinle bizden
 Dosdoğru söyledik nice yıl tezden
 Meşru hal dâhili devranlar güzel⁷⁸

2.1.1.11.Kahramanlık-Ordu

Âşık Müslim Seyrani'nin **Gül Bahçesi İşte Güllerimiz İşte Bülbüllerimiz** adlı kitabında **kahramanlık-ordu** temasını konu alacağız. Kitapta toplam 7 tane **kahramanlık-ordu** şiiri bulunmaktadır.

Kitaptaki **kahramanlık-ordu** şiirlerinin bulunduğu sayfalar şunlardır:"58. Sf. ,90. Sf. ,90-91. Sf.

Örnek:

ATATÜRK

Yiğit kahraman methini ederiz
 Çok işler başardı, bildi Atatürk
 Minnet saygı ile her an söyleriz
 Kara düşüncayı sildi Atatürk

---

⁷⁸ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.144,145.

Vatanın çok yeri hep işgal olmuş
Tüm millet huzursuz, şaşırılmış kalmış
Gönlüne kederli çok dertler dolmuş
O zaman Samsun'a geldi Atatürk

Kongreler yapıp hitap eyledi
Anlamli sözünü böyle söyledi
Ya istiklal dedi ya ölüm dedi
Orduya komutan oldu Atatürk

O mümtaz komutan işe girişti
Amansız bir çetin harbe tutuştu
Düşman askerine bir bozgun düştü
Mareşal unvanını aldı Atatürk

Bütün zorluklarla kurtardı yurdu
Cepheden cepheye düşmana vurdu
Devrimler getirdi, cumhuriyet kurdu
İlk Cumhurbaşkanı oldu Atatürk

Cahiller bilmezler, sen inkâr etme
Bilinçsiz haksızın ardından gitme
Gerici fikri gündeme getme
Aydın düşünceyi saldı Atatürk

Gerçeği söylüyor **Müslim Seyrani**

Ey Türk gençleri seviniz atanı

Laik müstakil o getti devranı

Ölmez eseriyle kaldı Atatürk⁷⁹

ŞANLI ORDUMUZ

Güneş gibi doğar vatan üstüne

Hazarda seferde şanlı ordumuz

Düşmanın ihanet hücum kistine

Karşılık veriyor şanlı ordumuz

Karadan havadan hem de denizden

Devletin bir canı hiç düşmez gözden

Yurdunu koruyor ordumuz bizden

Düşmanı yok eden şanlı ordumuz

Devletin kolu, gözü ve gövdesi

Patlayan topların heybetli sesi

Düşmanın göğsünü yırtar güllesi

Zaferler simgesi şanlı ordumuz

---

⁷⁹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.58.

Kutsal görevini yapar gönülden
 Dilhun olur düşmez halkın dilinden
 Hiç ayrı düşmez vatan ilinden
 Bu yurdun bir gülü şanlı ordumuz

Allah Allah deyip gökler gürlüyor
 Dumanlı dağlarda yankılanıyor
 Milleti içtenle hayran oluyor
 O aslan yürekli şanlı ordumuz

Bu **Müslim Seyrani** methini eder
 Asker sevgisini kalbinde eyler
 Yediden yetmişe herkese söyler
 Gönümüzde sultan şanlı ordumuz⁸⁰

HALKIMIZDAN ORDUMUZA

Kadın erkek her vatandaş
 Askerine hayran olmuş
 Her bir yaşta her vatandaş
 Sevgi ile seyran olmuş

---

⁸⁰ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.90.

Hep canım der cananım der
Ne hayırlı adamım der
Gönlümüzde sultanım der
Saygı ile soran olmuş

Âşık olmuş askerine
Her ferdine her birine
Ortak olur her derdine
Bu ahtında duran olmuş

Aziz asker halk evladı
Has münasip güzel adı
Ayrı yere düşmez yâdı
Halkın dostu her an olmuş

Ülkeye nifak sokana
Karga gibi leş kokana
Bu vatana kem bakana
Her gücüyle vuran olmuş

Hep haklıdan taraf gelir
Vatan namus için ölür
Hem inanmış kutsal bilir
Mukaddesat devran olmuş

Bu **Seyrani** der ki öyle
 Her vasıyla asker böyle
 Ama sen de bunu söyle
 Bize sadık yaran olmuş⁸¹

2.1.2.GERÇEĞE DOĞRU

2.1.2.1. Ahlâk

Âşık Müslim Seyrani'nin **GERÇEĞE DOĞRU** adlı kitabında **âhlak** temasını konu alacağız. Kitapta toplam 23 tane **ahlâk** şiiri bulunmaktadır.

Kitaptaki **ahlâk** şiirlerinin bulunduğu sayfalar şunlardır: ”, 56-57. sf., 57-58. sf. ,61 sf. ,85. Sf. ,86. Sf. ,87. sf. ,103-104. sf. ,125. sf. , 130. sf 131 sf. ,132. sf. ,133. sf. ,141. sf. ,142. sf. ,145-146. sf. ,149. sf. ,173. sf. ,182. sf. ,184-185. sf. ,195-196. sf. ,198-199. sf. ,200-201. sf. ,201-202. sf.

Örnek:

---

⁸¹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.91,92.

ADAM OL

Kendi kendin çok kabarma

Adam ol has bir adam

Makamına mağrur olma

Adam ol has bir adam

Zavallıyı hor görersin

Pejmürdeye pis dersin

Hiçbir rağbet ve etmezsin

Adam ol has bir adam

Sen bilir misin pis kimdir?

Pi manen kirlenendir

Pis kötü işler edenlerdir

Adam ol has bir adam

Şık giyer gelir yanına

Buyur dersin hemen ona

Şefaata var mı acep buna?

Adam ol has bir adam

İnsan çuldan ve anılmaz
 Birçok kimse hiç anlamaz
 Biçareye ilgi olmaz
 Adam ol has bir adam

Müslim Seyran kibirlenme
 Sen o halden hiç öğünme
 Dünya fani ve güvenme
 Adam ol has bir adam⁸²

ALMAZ HIÇ

Yek otur yerinde batman gelesin
 Haram hura nasihat etsen de hiç
 Almayana verme sükût edesin
 Kötü arsıza yağ bal versen de hiç

Çünkü almaz almaz gide de almaz
 Öyle kalın ki her balta yontamaz
 Aslı bozuk olan hiç adam olmaz
 Haramdan gelene gün doğsa da hiç

---

⁸² Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Aslı bozuk yapmaz meşru yorumu
 Ahlaksıza versen hakkın selâmı
 Hem de yapsan has bir güzel kelâmı
 Namussuzlar iyi şeyi almaz hiç

Müslim Seyrani çok diyip yorulma
 Yar olmazsa âlem sen kötü alma
 Münkir imansıza sakın inanma
 Bir nur olsan üstüne doğsan da hiç⁸³

BANA GÜCENİR

İbret ile bir bak bu seyran âleme
 Çoğuna doğru derim bana gücenir
 Çoğu da vakıf olmaz gerçek bilime
 Haksıza haksız derim bana gücenir

Mert yiğitçe söylerim her bir sözümü
 Evvel ele alırım kendi özümü
 Din imanda bir eylemek yüzümü
 İkiyüzlüsün desem bana gücenir

---

⁸³ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Bir hayır yazılı değil defterimde
 Hem kendini gör hakikat evinde
 Halbuysa gider pis nefsin peşinde
 Şeytana uymuşsun desem bana gücenir

Şeytan denen mahlûkat kötü nefsindir
 Hep o adamı uçuruma götürür
 Ama bir gün bir tedip derse verilir
 Bed amel fasık desem bana gücenir

Ey Müslim Seyrani haki bak sen sene
 Bak gerçeklere bağlanıp da gelene
 Birçok türlü çok namussuzluk edene
 Böyle berbatsın desem bana gücenir⁸⁴

SANKİ ANANE OLMUŞ

Zikreyle bir dosta yan yakın söyle
 Çok kimsenin hal gidişi bozulmuş
 Bu şeylerin sonu ne olur böyle
 Birçoğu edna kâr günahkâr olmuş

---

⁸⁴ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Ne iyi söylesin kulağı duymaz
 Has öğüt verirsin hiç seni saymaz
 İnsanlık vasfını hiç sahip olmaz
 Sanki kötü işler an'ane olmuş

Allah bir dert bela ver bunlara
 Ar iffet olmayan namussuzlara
 Manevi kirlenen pis mundarlara
 İnan ki cehennem bunlara kurulmuş

Hey Müslim Seyrani sen kendin bilesin
 Pis nefsin öldürüp ıslah edesin
 Bütün halkı ihtar edip diyesin
 Has ahlak bozulmuş ne kötü olmuş⁸⁵

NE HAYIR GELE

Bir kimse ki has bir adam olmazsa
 Böyle olanlarda ne hayır gele
 İnsanı vasıflara eğer uymazsa
 Böyle olanlarda ne hayır gele

---

⁸⁵ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Sorumsuzca her hareket eyleyen
Özü çürük sözü yalan söyleyen
Kendi kendin ne olduğun bilmeyen
Böyle olanlardan ne hayır gele

Can gönülden bir işinde çalışmaz
İlim irfan merak edip alışmaz
Adam olup cemiyete karışmaz
Böyle olanlardan ne hayır gele

Kötü şeye hep kendini verenler
Damah ile ihtirasa düşenler
Ne berbat iğrenç suçları edenler
Böyle olanlardan ne hayır gele

Çok dedim konuştum ne çok anlattım
Meşru olmayanı taşlama yaptım
Bahsettim bunlara yoruldum bıktım
Böyle olanlardan ne hayır gele

Bu Müslim Seyrani görüp söylüyor
 Her yolsuz arsız nefret ediyor
 Her ne desen kötü yoldan gidiyor
 Böyle olanlardan ne hayır gele⁸⁶

HAKİKATI SÖYLERİM

Gerçeği seven halk şairiyim ben
 Her ne olsa hakikati söylerim
 Bi olur arkadan koğ kıybet eden
 Ancak doğru olana doğru derim

Söylemem hiçbir an yalan dolandan
 Ayrılmak istemem gerçekten haktan
 Evvelden beri doğru yolumdan
 Doğruca yürüyüp gitmek isterim

Bir hakir mücrim görürüm kendimi
 Her fırsata ıslah etsem kendimi
 Eğer kazanırsam has amelimi
 Böyle has seyrana gidebilirim

---

⁸⁶ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Kendin bil dünyada gezme boşuna
 İmtiyazın kazan kendi başına
 Müntaziyet eyle hal yoldaşına
 Has olmayana ben nede bilirim?

Özüm pak etsem kötü emareden
 Sözümü söylemem iyi bilmeden
 Müslim Seyrani gelir bu bilimden
 Hakikate hayran olmuş gelirim⁸⁷

HER BİR MIHANNET

Hele gelin bir bunlara diyelim
 Bu dünya başına dardır muhannet
 Helâl kazanalım rahat yiyelim
 Dünyayı dar tutar her bir muhannet

Muhannet bağında hiçbir gül bitmez
 Bir hayır hayrat nedir hiç bilmez
 Mert ve cömertlikten hiç yana gelmez
 Nekislik halinde kalır muhannet

---

⁸⁷ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Bir yardım etmeden başına kalkarlar
 Acından ölsen hiç el uzatmazlar
 Acep neden hiç merhamet duymazlar
 Hiç insafın yoktur senin muhannet

Muhannetler rahat müsterih kalmaz
 Sen mertlik cömertlik versen almaz
 Ey muhannet bu mülk sana da kalmaz
 Malı kim mezara göttü muhannet

Bu dünya başına dardır muhannet
 Çün lâik değildir eyleme minnet
 Mala düşkünlük mü sana maharet?
 Can çıkacak huyda çıka muhannet

Müslim Seyran söyler böyle öfkeli
 Herkes güzel asaletin bilmeli
 Muhanneti uzak diyar etmeli
 Senin hiç derdin çekilmez muhannet⁸⁸

---

⁸⁸ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

BAŞKALARI SÖYLESİN

Ey birader ne çok övme sen seni
 Sen hiç deme halkın desin söylesin
 Öyle çok methetme kendi kendini
 Bütün herkes seni bilsin söylesin

Astronotlar gibi aya gidersin
 Bilgin olur her ilim bilirsin
 Her icadı tamam yapabilirsin
 Sen dur başkaları desin söylesin

Kendin bilen kendi kendin methetmez
 Cahil gibi bomboş sözü söylemez
 Kendisinde boş ahvaller eylemez
 Yüksek uçma herkes seni söylesin

Müslim Seyrani söyler her bir halden
 İyi okusan kutsal dört kitaptan
 Has mana çıkarsan güzel Kur'an'dan
 Dinleyenler takdir etsin söylesin⁸⁹

---

⁸⁹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

SORU VE CEVAP

SORU:

Maksadını beyan eyle

Düşün daşın öyle söyle

İnsanları sever misin?

Ve içtenle gönül ile

CEVAP:

Maksadımız çok türlüdür

Bizzat maddi manevidir

Candan severi has insanı

Yalan dolan ve değildir

SORU:

Bilir misin iyi kültür?

Tüm halkına bunu bildir

İlmin yararı ne çok ise

Kamu halka bunu verdir

CEVAP:

Varmak isteriz kültüre

Bütün kadın erkeklere

Tavsiyemiz has ilimdir

Hem şehirli köylülere

SORU:

Bu vatan milletine

Saygı ile sevgisine

Acep nasıl mahzar oldun?

Her vatandaş kardeşine

CEVAP:

Hiç mert oğlu demez yalan

Dirlik birlik bile yalan

Has vasfa sahip isek

Kârlı olur bunu alan

SORU:

Güzel vatan bu yurdumuz

En çok nedir sorunumuz

Sana dese ne sorsalar

Nasıl mutlu ve oluruz?

CEVAP:

Güzel vatan bu yurdumuz

Vardır birçok sorunumuz

Hizmet yapsa Müslim Seyran

Böyle mutlu ve oluruz⁹⁰

---

⁹⁰ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

2.1.2.2.Din-Tasavvuf

Âşık Müslim Seyrani'nin **GERÇEĞE DOĞRU** adlı kitabında **din-tasavvuf** temasını konu alacağız. Kitapta toplam 20 tane **din-tasavvuf** şiiri bulunmaktadır.

Eserde **din-tasavvuf** şiirlerinin bulunduğu sayfalar şunlardır: ”, 33. sf., 34-35. sf. sf. 36. sf. ,37. sf. ,38. sf. ,50. sf. ,54-55. sf. , 55-56. sf ,58-59. sf. ,62.sf., 89sf. ,97-98. Sf., 99. sf. ,120-121. sf. ,121-122. sf. ,122. sf. ,137. sf. ,138-139. sf. ,139-140. sf. ,240. sf.

Örnek:

YANSAM MEVLAMIN AŞKINA

Yansam Mevla'mın aşkına

Bundan evla var mı bir şey?

Sabit olsam maksadına

Bundan evla var mı bir şey?

İç gönülden iyi yanan

Bu inançla seyran olan

Ondan bir şefaata alan

Bundan evla var mı bir şey?

Yasağına tüm uyanlar

Has emrine bağlananlar

Sağlam imanı olanlar

Bundan evla var mı bir şey?

O'nun için dua eden
 Doğru yolunu sürdüren
 İbadetle ona giden
 Bundan evla var mı bir şey?

Has bir insanlık halini
 Bildin ise kemalini
 Kazandınsa amelini
 Bundan evla var mı bir şey?

Müslim Seyran düşünürüm
 İnancım böyle, bilirim
 Mevla'mdan rahmet dilerim
 Bundan evla var mı bir şey?⁹¹

YA MUHAMMED

O mübarek cemaline hasretim
 Ne mürüvvet kanısın ya Muhammed
 İçimde, dilimde eylerim virdim
 Hatemi enbiyasın ya Muhammed

---

⁹¹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Üstünde vardır ne has meziyetin
 Adalet, fazilet ne hüsnüyetin
 Münkire gösterdin her kerametini
 Mücazatın gösterdin ya Muhammed

Nice âşıkların özlemi sende
 Sen mekân tutmuşsun yüce bir yerde
 Hep yaşarsın has ümmetin gönlünde
 Sen manevi sırdasın ya Muhammed

Bu **Müslim Seyrani** senin hayranın
 Sensin enbiyalar sartaç sultanı
 Elbet ki delildir mukaddes Kuran 'ın
 Ne hadislerin vardır ya Muhammed⁹²

MAKBUL İBADET

Allah'a giden has olan vasıta
 Yapılan ne güzel gerçek ibadet
 Eğer düşmez isen kötü sığata
 Temiz kalp ile yap her dem ibadet

---

⁹² Âşık Müslim Kumru Seyrani (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

İbadet yaparsın canı gönülde
Ne dualar der okursun dilinde
Hayır, şer kazanma kendi elinde
Suç günahsız daha makbul ibadet

İbadetle gidilir hak yoluna
Allah rahmet eder iyi kuluna
Ne güzel aşk şevk gelir her insana
Allah aşkına olmalı ibadet

Beş vakit namazın kılıp yapanlar
Ayini cem edip halka tutanlar
Allah Teâlâ'ya canı yananlar
Yalansız riyasız olsun ibadet

Müslim Seyran çeker iş bu hasreti
Muteber biliyor has ibadeti
Namazı, niyazı, farzı, sünneti
Mümine, müslime gerektir ibadet

ULU ALLAH

Ey insanoğlu! İmansız gitme bu dŸnyada
 Yerin göđŸn sahibidir Ulu YŸce Allah
 Her nerede dersin hazır nazır orada
 Nice kudret hikmet sahibidir Ulu Allah

Âdem'i topraktan yoğurup yapıp halk etti
 Musa'ya turu Sina'da bin bir kelam sŸyletti
 İsa'yı arşı alaya zembil ile çekti
 Muhammed'i miraçta kabul eden Habibillah

Nice peygamberler var edip gönderdi
 Zekeriya'yı harap edip EyyŸb'e dert verdi
 İbrahim'e ruhkat verip Kâbe'yi kurdurdu
 İsmail'i kurban isteyen sen Keramullah

Nuh kavmi azdı tufana öyle gark eyledi
 SŸleyman'a ne bir saltanat hŸkmŸnŸ verdi
 Hızır İlyas'ı darda kalanlara gönderdi
 Ali'ye Haydar'ın diyen sesin kademullah

Senin yüce varlığını nasıl olur bilmezler
 Kalp ve can gözü körlenenler sana gelmezler
 Balıklar suda yüzer suyu neden görmezler
 Yunus'u balığa yutturan sen Hikmetullah

Sana muhabbet taşımaları içten gönülden
 Sen bilirsin iyi kötü her kulun halinden
 Yusuf'un güzelliği var eyledin yüzünden
 Yakup'u hasretle ağlatan sensin Nurullah

Bu **Müslim Seyrani** söylüyor her dem dilinden
 İman itikat diliyor can ile gönülden
 Sen bilirsin Yarabbi dünya âlem halinden
 Zahir batın sır hikmeti bilen sensin ya Allah⁹³

DÜŞÜNMEZ

Dünya ta evvelden böyle dönüyor
 Evvela ahır ne olacak bilinmez
 Kimi vardır nice devran sürüyor
 Bilmeyene hiçbir tabir edilmez

---

⁹³ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Duçar olma gayrimeşru zevkine
 İş temiz olasin el, dil, beline
 Temiz kalbi ile böyle gidene
 Böyle has olana kötü denilmez

Altun suya düşer kalır, paslanmaz
 Eşek pazarında cevher satılmaz
 Fasık cahil hiçbir nasihat almaz
 Bunlar ile bağdaşıp da gidilmez

Zahire bakıp batını bilmeyen
 O perdenin arkasını görmeyen
 Amelini kazanıp iman etmeyen
 İmansıza zorla iman verilmez

Müslim Seyran maksadını de ama
 Vardır her bir sözünde bir muamma
 Yalancının dediğine inanma
 Geleceği ne olacak, düşünmez⁹⁴

---

⁹⁴ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

O ZAMAN

Gülşen bahçesinin gonca gülleri
 Mevsimi gelince açar o zaman
 Dudular, kumrular ve bülbülleri
 Ne dertli dertli ve öter o zaman

O günlere ne hazinlik duyarsın
 Eğer üstadın da bir ders alırsın
 Has karada daim sabit kalırsın
 Fazilet verilir sana o zaman

Yârin ile mutlu devran geçersen
 Hem beraber güzel ülfet edersin
 Bu işlerin iç yüzünü bilirsin
 Ancak bir huzur bulursun o zaman

Ta ezelden düzen kurulmuş böyle
 İş gidesin hiç sapmadan menzile
 Sen **Müslim Seyrani** herkese söyle
 Çün bilesin maddi manen her zaman⁹⁵

---

⁹⁵ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

BEN YUNUS DERVİŞ OLAMAM Kİ

Sen zamanın Yunus'usun

Dedim Yunus olamam ki

Dedi beytin var, olursun

Dedim Emre olamam ki

Yunus Hakka âşık olmuş

Pir hünkârda nasip almış

Kararında sabit kalmış

Derviş Yunus olamam ki

Hizmet etti ve tabtuğa

Ondan ilhamı almaya

Özün verdi hep Allah'a

Öyle Yunus olamam ki

Ağzım tutsa uçan kuşu

Elim yapsa her bir işi

Marifetten olsam kişi

Fakir Yunus olamam ki

Hayran olsam has bilene
 Bin bir kelamı edene
 Hakikatten ve gelene
 Gelen Yunus olamam ki

Müslim Seyran söyler bunu
 Candan sever, söyler onu
 Kazanırsam imtihanı
 Yunus Emre ve olurum⁹⁶

AZ KALMIŞ

Resulü Ekrem şer demiş sonuna
 Hayra giden ne kadar az kalmış
 Güzel hasletiyle hakkın yoluna
 Bitmiş, tükenmiş, sanki de kalmamış

Has bir iş görüp de demez bismillah
 Manevi inancı varsa eyvallah
 Arsız yolsuzlara neylesin Allah
 Yoktur imanı inancı, tarumar olmuş

---

⁹⁶ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Vay halimize ne olacak böyle
 Sen istersin bin bir ayeti söyle
 Şeytana uymuş hiç dinlemez öyle
 Sanki öğüdünü yuvada almış

Zevk sefa dünyada vur dönüp sanar
 Bir kitabı olmayanlar ne anlar
 Hayvan gibi karnı doyan mışılar
 Doğru yoldan çoğu sapmış yanılmış

Niçin söz edeyim her bir yalanı
 Buldun ise ver bir ilham alanı
 Gördüğünü söyler **Müslim Seyrani**
 Kamil insan olan ne çok az kalmış⁹⁷

ANCAK

Ben pirimden nasip alsam
 Sevirim ol dem ancak
 Kararımda sabit kalsam
 Tabi kuşku olmayacak

---

⁹⁷ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Kuşku menzile götürmez

Hiçbir çiyi hiç pişirmez

Bize bir iyilik getirmez

Sağlam inanç çün olacak

Bunu bil de hem de inan

Sen de yoksa şekle güman

Kötü nefse uyma aman

Manen kirli olmayacak

Kötü nefsin seni ne eder

Uçuruma alır gider

Müslim Seyran çün böyle der

Kimse nefse uymayacak⁹⁸

---

⁹⁸ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Ekber Matbaası. S.122.

2.1.2.3.Sosyal Hayat

Âşık Müslim Seyrani'nin **GERÇEĞE DOĞRU** adlı kitabında **sosyal hayat** temasını konu alacağız. Kitapta toplam 37 tane **sosyal hayat** şiiri bulunmaktadır.

Eserde **sosyal hayat** şiirlerinin bulunduğu sayfalar şunlardır: ”, 42. sf., 59-60. sf. sf. 75-76. sf. ,77. sf. ,78-79. sf. ,79-80. sf. ,80-81. sf. ,81-82. sf ,82. sf. ,84.sf., 96. sf. ,100. Sf., 102. sf. ,105-106. sf. ,114-115-116. sf. ,134-135. sf. ,147. sf. ,156-157. sf. ,158. sf. ,159-160. sf. 168. sf. ,169-170. Sf., 170-171. sf. ,174. sf. ,175. sf. ,176-177. sf. ,179. sf. ,181. sf. ,187-188. sf. ,190-191. sf. 192-193-194. sf. ,194-195 Sf., 204. sf. ,216-217. sf. ,218-219. sf. ,220-221. sf.

Örnek:

SAĞLIK

Ta evvelden ne muteber nesnedir

Mutluluğun ilk şartı hep sağlıktır

Her iyiye ve huzura isnattır

Mutluluğun ilk şartı bu sağlıktır

Ne ile olur iş bu hayatın tadı

Bu hasletten gelir şevk ile şadı

Bütün herkesin ve aşkı muradı

Böyle güzel sıhhat tabi sağlıktır

Elbet ki sağlıksız sağlam iş olmaz
 Sıhhatsız insanlar neşe bulamaz
 Doğrusu bir şeyin tadını alamaz
 Her aşkın şevkin kaynağı sağlıktır

Bu dünya âlem hep sağlık istiyor
 Yediden yetmişe böyle diliyor
 Ne yazık ki sonra ölüp gidiyor
 Var ömrün zevki sıhhat ve sağlıktır

Müslim Seyrani der sağlıktan yana
 Lüzumlu gerektir her bir insana
 Hastalık gelmese her tatlı cana
 Herkesin dileği böyle sađlıktır⁹⁹

TAMAM YERİNDE

Dünya değişmemiş tamam yerinde
 İnsanoğlu türlü yoldan gidiyor
 Ne sıfat alırsa kendi elinde
 Çoğu zevk sefaya dalmış gidiyor

---

⁹⁹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Lüks hayata düşmüş hanımlar kızlar

Boya cila ile makyaj yaparlar

Hep birbirine bakar alışırlar

Edep hayâ yok oluban gidiyor

Birçok ailede var hayli külfet

Hafife alınmış namus, ar, iffet

Namuslu insanlar ederler nefret

Kötü şeyler çoğaliben gidiyor

Nefsenet bilmez hiç umursamazlar

Bir genç olmuş ya da koca adamlar

Kendi elleriyle boynuz takarlar

Genel ahlak bozuluban gidiyor

Müslim Seyrani sen kendin bilesin

Bilmeyenler varsa bir söyleyesin

Has güzele saim doğru gidesin

El âleme bakma nere gidiyor¹⁰⁰

---

¹⁰⁰ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

İŞÇİLER

Rivayet değil, gerçekten diyorum

Sözümü dinleyin sayın işçiler

Yalandan riyadan, söylemiyorum

Hak verin, dinleyin sayın işçiler

Adınız üstünde ne iyi belli

Bolluk berekettir işçinin eli

En şerefli meslek, iyi bilmeli

İşçilik eftaldir, bilin işçiler

Çalışma evladır, hicabı olmaz

Herhangi bir cahil asla anlamaz

Cahiller, tembeller işe yaramaz

Bunlara bakma, çalışın işçiler

Çalışanı Allah ile kul sever

Düzenli çalış işin hakkını ver

Gelecek kuşağı koyasın eser

Bu düşünce ile çalış işçiler

Sakın hiç kırma çalışma aşkını
 Şeceren asildir, ceddini tanı
 Taki mamur edesin güzel vatani
 Moralin kırma, çalışın işçiler

Usançlık duymaya devam edesin
 Bunun önemini iyi bilesin
 Gayretli çalış, ileri gidesin
 Gerilik size yakışmaz işçiler

Der **Müslim Seyrani** tavsiyem budur
 Milletin, devletin bir sorunudur
 Çalışma, ibadet hakkın yoludur
 Bu inançta olasın aziz işçiler¹⁰¹

BÜYÜK

Derdimiz büyüktür, vallahi büyük
 Anarşi yok oldu, çıktı irtica
 Fesatçılar devlete oldu bir yük
 Bu da az uz değil, vardır haylice

---

¹⁰¹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Devlet cami yapmış, ibadet eyle
Sana hiçbir şey diyen varsa söyle
Devlet düzenini bozmayın böyle
Birtakım şeylerden kalkar huruca

İnsan odur ki namuslu olmalı
Esas iffetini pak temiz tutmalı
Biraz medeni dünyaya uymalı
Adap erkân vardır ama yolunca

Durun biraz halimize yanalım
Düzenli nizamlı bir çalışalım
Bir zenginleşelim ve kalkınalım
Düşman hor bakmaz biz güçlü olunca

Din işleri siyasete karışmaz
Kanunları birbirine bağdaşmaz
Çün şeriat laikliye yaraşmaz
Sen ibadetin yap, yoktur sakınca

Der **Müslim Seyran**'i şeriat nedir?

Farz, sünnetin iç yüzünü bilmektir

Kendinde olan şerri at demektir

Esası böyledir derim doğruca¹⁰²

İŞVERENLER

Bir de bunu gündeme alalım

Sizlere diyorum, siz işverenler

Otur koltuğa doğru konuşalım

Bak bu ne diyorum, dinleyin sizler

Bu mesele nazik, üstüne eğil

Ama hiç ihmal etme, çok iyi bil

Hırs ile ihtiras hiç iyi değil

Sen haddini bil de desinler eller

---

¹⁰² Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

İş adamı olmak revai haktır
 Kimisinde hiçbir kanaat yoktur
 Merhamet kendinden hayli uzaktır
 Sen kendini bil gıyabı desinler

Mal, paran çok diye mecaza koşma
 Derecen iyi bil, haddini aşma
 Ne berbat işlere gidip karışma
 Efendi olduğunu söylesinler

Tenezzül etme işçinin hakkına
 Güzel beylik, ağalık yakışa sana
 Böyle hayırlı olasın insana
 Mazlum, fukara bir dua etsinler

Bu **Müslim Seyran**'i boştan konuşmaz
 Manasız sözleri hiç mantık almaz
 Aşırı damah insana yaramaz
 İyi patron ol, sana has desinler¹⁰³

---

¹⁰³ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

NIÇİN ÇOK GÖRÜRLER?

Şükür çalışırım, damah hırsım yok
 Acep bana neden, niçin çok görürler?
 Hiç kimsenin bir şeyinde gözüm yok
 Acep bana neden, niçin çok görürler?

Tarla eker biçerim, kim faydalanmaz
 Hangi fakir fukara sadaka almaz
 Hiçbir devran hiçbir kimseye kalmaz
 Acep bana neden, niçin çok görürler?

Ağaç diksem bülbül konup ötmez mi?
 Kimse gelip meyvesini yemez mi?
 Bir yiyenler rahmet olsun demez mi?
 Acep bana neden, niçin çok görürler?

Hanım, çocuk yoktur, her hal ondan mı?
 Ol takdirin sır hikmetin bildin mi?
 Takdir eyledi böyle kaderimi
 Acep bana neden, niçin çok görürler?

Hiç yüzüme kiri kara sürmedim
 Hiç kimseye zulüm, gazap etmedim
 Haram, vurgun, çar çur nedir, yapmadım
 Acep bana neden, niçin çok görürler?

Kibir magur felan almam yanıma
 Dalavere yapmam hiçbir halkıma
 Kendi ıstırabım kendi canıma
 Acep bana neden, niçin çok görürler?

Bu sözler bana işliyor derinde
 Bir küstah söylerim bu kaderimde
 Zaten kurşun gördüm her bir yerimde
 Acep bana neden, niçin çok görürler?

Müslim Seyran söyler her bir sözünü
 Eler, seçer, alır iyice özünü
 Der herkese hüsniyetli yüzünü
 Acep bana neden, niçin çok görürler?¹⁰⁴

---

¹⁰⁴ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

BİZE Mİ VERDİN?

Neyledik sana hey kadir felek?

Bu bahtsız günleri bize mi verdin?

Hun ettin bizleri, eyledin helak

Bu garip halleri bize mi verdin?

Biz de mahrum kaldık ana babadan

Bilenler aradık bu meşum haldan

İmdat umulur mu her bir adamdan

İmdatlı dilleri bize mi verdin?

Yoksulluk içinde ne derde düştük

Derdi olanlarda hayli dertleştik

Kaderin haline hem dahi şaştık

Şaşılmaz halleri bize mi verdin?

Müslim Seyran eder her derdi söyle

Muhip dost olanlar acınır öyle

Takdirin kıldığını hem sabır eyle

Sabırlı halleri bize mi verdin?¹⁰⁵

---

¹⁰⁵ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

GARİP HALİN GÖRÜRKEN

Hüzün duydum, kalem aldım elime

Biçareler neye gayret ederken

Ne gariben kelam geldi dilime

Söz edindik birçoğunu söylerken

Yoksullarla içim dertler doludur

Zengin fakir hepi Allah kuludur

Fakir âlim olsa derler delidir

Böyle gördüm halk içinde gelirken

Yavrusu var olur gider gurbete

Hangi gözler yaşarmaz bu hasrete

Dertli gönül sabreyle bu halvete

İçerlendik bi hasbıhal ederken

Çok yakındık bu fakirlik derdinden

Çok yılmım namert kişi kahrından

Geçim derdi ahu gurbet ardından

Yavrulardan ayrılıp da giderken

Müslim Seyran de ki sefil sözünü

Rızkın için seçtin gurbet elini

Ah yarabbi gör mazlumlar halini

Zavallılar garip halin görürken¹⁰⁶

DERDİ, BAŞI PARADIR

Çok kimsenin maksadını sorarsın

Amelsizin derdi, başı paradır

Ülfet edip bir ünsiyet yaparsın

Helal haram demez, derdi paradır

Kimi zengin neler yapıp ediyor

Kimi iş adamı, işini yapıyor

Birçok kimse hayallere düşüyor

Gayeleri çoğu, hepi paradır

---

¹⁰⁶ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Şehirli olsun ya da köylü
 İnsani haslihat nedir, bilseler
 Has güzel çalışıp güzel yeseler
 Haram hurun derdi haram paradır

Kimi muharrir, gazeteye yazıyor
 Kimi yazar olmuş, kitap basıyor
 Birçok kimse birçok reklam ediyor
 Ne reklamlar yapar, derdi paradır

Birtakım esnaf ve aracılarn
 Ne yalan söyleyen o cambazların
 Toptan aparan tüm vurguncuların
 Akli fikri zaten hepi paradır

Ben **Müdlim Seyrani** yalan söylemem
 Haramdan geleni tercih eylemem
 Ne kötü olana hassın diyemem
 Bunların kazancı kirli paradır¹⁰⁷

---

¹⁰⁷ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

BİZAR OLDUM

Elin gecekondusunda

Naçar kalmış, duruyorum

Bilen yoktur bu halimde

Size derdimi diyorum

Altı nüfus bir aile

Mağdur zelil kalır bile

Gelin görün bir kez hele

Bir bunalım oluyorum

Bilen yoktur bu halimden

Yardım yoktur bir insandan

Usandım böyle canımdan

Bizar oldum söylüyorum

Bir iş yok ki çalışayım

Eve yiyecek alayım

Hem de rahatsız hastayım

Derdim çoktur, inliyorum

Böyle gördü **Müslim Seyran**

Yoktur bir fakiri soran

Bir sen sor da hakka yaran

Ama acı duyuyorum¹⁰⁸

KÖYLÜLER

Gece gündüz demeden hep uğraşır

Arı gibi çalışırlar köylüler

Ne iş olsun boyun verir çalışır

Kaderine razı gelir köylüler

Toprağı işletir, tarım yaparlar

Pazarlarda ürünü satarlar

Fakir olanlar aç bile kalırlar

Onu da kov kıybet etmez köylüler

Ne sigortası var ne de grevi

Çoğunun taş, toprak, kerpiçten evi

Koyun, keçi, sığır, manda her nevi

Hayvanları üretirler köylüler

---

¹⁰⁸ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Ne zevke düşkündür ne bir sefaya
 Sel gibi giderler kahvehaneye
 Bir boş vaktin vermeseler havaya
 O zaman has olur bütün köylüler

Çok toz toprak olur üstü reçberi
 Mert, cömertlikten gelir her biri
 Dört mevsim de gitmez anlının teri
 Böyle zor, güç kazanırlar köylüler¹⁰⁹

KÖYÜMÜZ

Erzincan ilinin merkez Günbağı
 Dağ önünde kurulmuştur köyümüz
 Hayli geniş sulu yaylası, dağı
 Özlem duyar gelip giden soyumuz

Tarlalara sulu ekin ekerler
 Çok çeşitli meyve ağaç dikerler
 Sığır, keçi, en çok koyun beslerler
 Fakir değil, iyi maliyetimiz

---

¹⁰⁹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Yaylasında bin bir göze kaynıyor
 Hep birleşip mercan çayı oluyor
 Bu sulardan bir içenler kanmıyor
 Abu hayat gibi akarsuyumuz

Çok türdür bitki, sebze meyvesi
 Ne iyidir toprak suyu, havası
 Tulum peyniri, kuru fasulyesi
 Tartılınca anlaşılır hasımız

İlkbaharda ne çok öter kuşları
 Bir cennet andırır güzel yazları
 Yalnız, ağaçsızdır bütün dağları
 Ta evvelden beri çıplak dağımız

Müslim Seyran ne seversin köyünü
 Şirin dünya alır koymaz birini
 Kim var dese oğlum kızım gelini
 Sıra ile gideceğiz hepimiz¹¹⁰

---

¹¹⁰ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

ŞEHİRLİLER

İlde oturup duranlar

Şehirliler siz kentliler

Türlü mesleği olanlar

Şehirliler ve kentliler

Birçokları var, esnaftır

Müteahhit ve kalfadır

Kimi sanatkâr ustadır

Şehirliler, siz kentliler

Apartmanlarda, hanlarda

İşyeri fabrikalarda

Bir hayli sazda barlarda

Şehirliler, siz kentliler

Taş vurmamız hiç kimseye

Çalışmadan ve yemeye

Çoğu düşkün eğlenceye

Şehirliler, siz kentliler

Bomboşluğa heves etme

Boş duranlar olur fitne

Çün söyleyin bilmeyene

Karınca gibi kaynaşır
Boşu çok, azı çalışır
Birçoğu avare alışır
Şehirliler, siz kentliler

Çalışanı hepi biliriz
Onları iyi severiz
Millete hizmet ediniz
Şehirliler, siz kentliler

Müslim Seyran yılmadan
Söylüyorum usanmadan
Olalım has meşru haldan
Şehirliler, siz kentliler¹¹¹

---

¹¹¹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara, Ekber Matbaası. S.159,160.

2.1.2.4. Aşk

Âşık Müslim Seyrani'nin **GERÇEĞE DOĞRU** adlı kitabında **aşk** temasını konu alacağız. Kitapta toplam 13 tane **aşk** şiiri bulunmaktadır.

Eserde **aşk** şiirlerinin bulunduğu sayfalar şunlardır: ”, 50-51. sf., 63-64. sf. sf.64-65. sf. ,65. sf. ,67. sf. ,94-95. sf. ,95-96. sf. ,107. sf ,127-128. sf. ,183.sf., 183-184. sf. ,215-216. Sf.

Örnek:

BİR GÜN

Gürleyen gökler ve yağan yağmurlar

Ne yanık bağırını açar çöl bir gün

Ne sevdaya düşen nice âşıklar

Yanar, tüter, toz olur gider bir gün

Garip bülbül gibi hazin ölse de

Mecnun olup Leyla'sına yetse de

Kerem gibi yar hasreti çekse de

Yanar, tüter, kül olur biter bir gün

Müslim Seyran garip halin söyleyen

Dost deyip de dostluğunu bilmeyen

Yar deyip de yar yüzünden gülmeyen

Ağlasa gülse de kor gider bir gün¹¹²

DÖRT KİTAPTA YERİ VAR

Garip gönül niçin mahzur durursun?

Bize hasret veren dildarımız var

O dilbere neden âşık olursun?

Elbet bu hallerden birçok bilen var

Kimse bilmez bed kaderler halinden

Yar aşkına düştüm canı gönülden

Neden küstah gibisin sevgilinden

Has yuva kurmanın tabi yolu var

Ben Ferhat olursam keserim taşı

Atarım külüngü, veririm başı

Dindi mi Şirin'in gözünün yaşı

Böyle bağına hançer vuranlar var

---

¹¹² Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Salına salına gezer gidersin
 Benim bildiğimi sen de bilirsin
 Olur mu, ben ağlayam, sen gülesin?
 Bile ağlayıp bile gülenler var

Gezme yâd illerde ahım kalmaz sana
 Bu sevgi kar eder, aşk çeken cana
Müslim Seyran böyle çok yana yana
 Meşru aşkın dört kitapta yeri var¹¹³

MAHZUN OLMA

Bahçemizin gülü solmuş
 Mahzun olma garip gönül
 Kader bize böyle kılmış
 Kederlenme garip gönül

Gül bağında gezenlere
 Yar aşkını yazanlara
 Düş eyledik güzellere
 Duçar olma garip gönül

---

¹¹³ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Naziktir güzel sözleri
 Gönül alıcı gözleri
 Âşık ettin ve bizleri
 Âşık olma garip gönül

Biraz kendine gelesin
 Cevher, mücevher alsın
 Yar aşkına çok yanarsın
 Öyle yanma garip gönül

Müslim Seyran ve derunu

Gezer âlemi, seyranı
 Gam, gasevet olan yanı
 Gam çekersin garip gönül¹¹⁴

NAZLI DİLBER

Nazlı dilber, bülbül gibi ötersin
 Yanık sedaların yakıyor bizi
 Cennet hurisine aynı benzersin
 Ateşe düşürdün sen kalbimizi

---

¹¹⁴ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Melül bakışların gönül çekiyor
 Aşk çekmeyenler hiç aşkı bilmiyor
 Bu hasretin bizi harap ediyor
 Fetheder alırsın bu gönlümüzü

Gezersin seyranda bir gılman gibi
 Seni gören âşık olmaz mı tabi
 Vardır her dilberin yarı sahibi
 Divane eyledin sen iyice bizi

O bedhahlar gibi bizden yâd olma
 Pervasız diyorsam kusura kalma
 Sen **Müslim Seyrani** intizar alma
 Garabet eyledin bu halimizi¹¹⁵

GARİP BÜLBÜL

Ne ötersin garip bülbül
 Bütün dertler senden midir?
 Bağ bahçede ötüp gezdin
 Gam, gasevet sende midir?

---

¹¹⁵ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Gül dalına konup ötmek
 Derdin, devan güle gitmek
 Çırpınırsın hale yetmek
 İyi haller sende midir?

Ne yazıktır o haline
 Hem yanarsın kaderine
 Bir de dön bak mahalline
 Yuvasızlık sende midir?

Dertli dertli ne ötersin
 Bize hazinlik verirsin
 Bizden ayrılır gidersen
 Bu ayrılık sende midir?

Müslim Seyran hasretimle
 Gözüm gelir pek yaş ile
 Muhit dostlar pek dert ile
 Deva eden sende midir?¹¹⁶

---

¹¹⁶ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

NAZLI TURNALAR

Turnalar, turnalar, nazlı turnalar
 Yâd illerden, yardan haber sordun mu?
 Bed kaderler, ahı hasret kalırlar
 Hep âşıklar sevdiğini buldu mu?

Neden pervaz vurup uçup gidersin?
 Aşk, dert çekenleri sen de bilirsin
 Uçar yâd iline gider gelirsin
 Üzel yârin ahvalini sordun mu?

İnzivaya düşmüş, çeker hasreti
 O yüzünde vardır ve hüsniyeti
 Dilinde, gönlünde olan hasleti
 Acep iç yüzüne vakıf oldun mu?

Ey **Müslim Seyrani** ifrat eyleme!
 Ne bir aşk, şevk gelir garip gönlüme
 Dostlar baksın bu virane halime
 Biçarenin bu derdini bildin mi?¹¹⁷

---

¹¹⁷ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

HURİLERE BENZERSİN

Ela gözlerine mail olduğum
 Gönül alan gülmanlara benzersin
 Bir dilbersin, çok aşkına yandığım
 Cennetlerde hurilere benzersin

Zülüflerin gerdanına saçılır
 Gün vurdukça hüsnün rengi açılır
 Nergis gibi ne kokular saçılır
 Lale, sümbül, çiğdemlere benzersin

Ağyar olup hiç kaçınma ve bizden
 Herkes söz ediyor bir sevdiğinden
 Kibar söylüyorsun nazik dilinden
 Bülbüller ötüşür, gülşane benzersin

Senin için ne çok gezdim seyranı
 Aşkın için ve adadım bu canı
Müslim Seyran kim, âşıklar sultanı
 Mecnun oldum, Şirinlere benzersin¹¹⁸

---

¹¹⁸ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

GARİP BÜLBÜL

Garip bülbül dertli öter
 Konmuş güle figan eder
 Ömür devran gelir gider
 Eser gider bir yel gibi

Biçare mazlum halinde
 Bilen bilir has dilinde
 Vardır sevgisi gönlünde
 Sadakatli bir yar gibi

Hüzünlensem kimse sormaz
 Dert ortağım, kimse olmaz
 Anlayışı herkes bilmez
 Ne divane bir kul gibi

Msülim Seyran bu derdine
 Söyle, bir yorum edene
 Bunu de ki bir bilene
 Çün saklaya bir sır gibi¹¹⁹

---

¹¹⁹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

AŞKIM KALMAMIŞ

Söylemek isterim nice şeyleri
 Kırılmış bu gönlüm, aşkım kalmamış
 İkna ederim hiç bilmeyenleri
 Mahvolmuş bu canım, şevkim kalmamış

Allah'tan gelene şükür ederim
 Bir dot bulursam derdimi derim
 Zaten acı geldi benim kaderim
 Virane olmuşum, halim kalmamış

Nicesinin vardır dünyada yâri
 Gezer bu seyranda mutlu her biri
 Deme ben küstürdüm her hal takdiri
 Belki o dergâhta yerim kalmamış

Vefasız olana bir yar diyemem
 Ne hikmet, sırrını yorum edemem
 Bir hükmü gaybından haber veremem
 Divane olmuşum, aklım kalmamış

Ben **Müslim Seyrani** dilerim aman
 Erenlere mürvet derim her zaman
 Her ne olsam gelir gider bu devran
 Dünyada havasım daha kalmamış¹²⁰

SANA GELDİM

Ela gözlüm, nazlı dilber,
 Derdimi yanmaya geldim
 Aşkım beni harap eder
 Sana seyrana geldim

Seni söylerim dilimde
 Her an yaşarsın gönlümde
 Mecnun gibi ve çöllerde
 Tur vurup görmeye geldim

Hüsnün gönlümü çekiyor
 Beni divane ediyor
 Kimse aşkımı bilmiyor
 Bir derman olmaya geldim

---

¹²⁰ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Gezdim, dolandım âlemi

Bana verdin aşk eleme

Bana eş olasın he mi?

Onun için yanan geldim

İnsaf eyle, yazık bana

İçten âşık oldum sana

Müslim Seyran yana yana

Kül olmadan sana geldim¹²¹

SUALLİ ATIŞMA

ALDI OĞLAN:

Ben bir civan yiğit olsam

Sana yansam ve yakınsam

Sen de güzel dilber olsan

Âşık olsam, ne dersin?

---

¹²¹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

ALDI KIZ:

Ben bir güzel dilber olsam
 Sana öyle bağlı kalsam
 Sen de benden ayrı olsan
 Hasret çeksem ve ne dersin?

ALDI OĞLAN:

Ben burada Mecnun olsam
 Sana bir seyrana gelsem
 Sen de benim Leylam olsan
 Yanan gelsem ve ne dersin?

ALDI KIZ:

Ben tomurcuk lale olsam
 Boynu bükük, eğri kalsam
 Sen de beni merak etsen
 Hüzünlensem ve ne dersin?

ALDI OĞLAN:

Ben bir edip yazar olsam
 Çok firkatli yazı yazsam
 Sen de dertli okur olsan
 Kederlensem ve ne dersin?

ALDI KIZ:

Ben bir berrak bir su olsam

Çağlayarak ne çok aksam

Sen de bağı yanık olsan

İçtin ise ve ne dersin?

ALDI OĞLAN:

Ben yaylada çimen olsam

Bir gül gibi hemen solsam

Sen de nazik ceylan olsan

Bu halime ve ne dersin?

ALDI KIZ:

Ben bir garip bülbül olsam

Dertli dertli ne çok ötsem

Sen de ne çok efkârlansan

Bana bir şey hiç der misin?

ALDI OĞLAN:

Ben senin yârin olsam

Seni bir sevmeye gelsem

Sen de benim eşim olsam

Aşkla sevsem ne dersin?

ALDI KIZ:

İş bu seyradan söyleriz

Fani dünya ve ne deriz

Ne olsa ki sonu zeval

Hepi ölür ve gideriz¹²²

2.1.2.5.Ölüm

Âşık Müslim Seyrani'nin **GERÇEĞE DOĞRU** adlı kitabında **ölüm** temasını konu alacağız. Kitapta toplam 9 tane **ölüm** şiiri bulunmaktadır.

Eserde **ölüm** şiirlerinin bulunduğu sayfalar şunlardır: ", 46-47. sf., 48. sf. sf.51-52. sf. ,74-75. sf. ,119-120. sf. ,148. sf. ,165. sf. ,197-198. Sf. ,219-220. sf.

Örnek:

ELİNLE YAP GİT

Veresiye koyma yaptığın işi

Bizzat kendi elinle yap, git

Bunu neden bilmez acep her kişi?

Ameli olarak böyle yap da git

---

¹²² Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Koyduğun mal mülk seninle hiç gitmez
 Öldükten sonra eline hiç değmez
 Çok evlat vardır, yer, içer, hiç bilmez
 Hayrın, iyiliğin elinle yap git

Bir gün gözlerini kapar gidersin
 Bunu her hal sen daha has bilirsin
 Daha niye iyiliğini etmezsın
 Bir yoksul, fakire yardım eyle git

Verirsın kendini zevki sefaya
 Demezsın pay koyam öbür dünyaya
 Hep ayan olur manevi hüdaya
 İyi amelini burada kazan git

Sen **Müslim Seyrani** çok dersin bunu
 Gayen ikna etmek halkın çoğunu
 Sevdin ise milletini, yurdunu
 Sağlığında has bir eser koy da git¹²³

---

¹²³ Aşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

VE GELİR GİDER

Üç günlük dünyaya sakın aldanma

Ayları, yılları gelip de gider

Ne kötü hallere düşüp yanılma

Sanma ki yanına kalır da gider

İnanmazsın ama hesap sorarlar

Amel defterini ele alırlar

Hayrına şerrine iyice bakarlar

Ya şefaata ya gazap verilir

Burada yaptın ise her bir hayrını

Eğer bildin ise batın sırrını

Temiz tuttun ise nazik canını

Henkir Menkir hesap sormadan gider

Vefalı yarın burada var, bilmezsin

Bir hanımın var ona mı yar dersin?

Ne kötü günahlar eğer edersin

Âdemliğin payı mal olur da gider

Bu **Müslim Seyrani** doğru söylüyor

Böyle hepimizi ihtar ediyor

Bilesin kendine gelesin diyor

İrşadı mürşitler verir de gider¹²⁴

DESENE

Niçin geldik bu âleme

Devir daim bidesine

Düşmüş idik bir eleme

Elemliyiz ve desene

Kimin derdi kimin gamı

İkiliğin var gümanı

Hükümdarlar alır namı

Nam alırlar ve desene

İşin başı Âdem olmak

Hakikati gidip bulmak

Has iyiyi halka sunmak

Sunacağım ve desene

---

¹²⁴ Aşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Müslim Seyran olma nahak

Çalış, has bir eser bırak

Hal çaresi kara toprak

Olacağız ve desene¹²⁵

BU ÖLÜM

Bu dünyaya bir gün doğup gelenler

Herkesi bir gün götürür bu ölüm

Evvel ahır ölümünü bilenler

Sıra ile gelir getirir ölüm

Hiçbir kimse çaresini bulamaz

Hekimler de devasını yapamaz

Hiçbir insan hikmetini anlamaz

Nice kimseleri götürdü ölüm

Nice bir insanlar geldi gittiler

Kimi doğdu geldi kimi öldüler

Bütün peygamberler bunu dediler

Onları da aldı, götürdü ölüm

---

¹²⁵ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Ne bir âlim dedi ne de eleman
 Hiçbir kimseye hiç vermez bir aman
 Ecel cana baş geldiği zaman
 Azrail ile götürürsün ölüm

Sen evler yıkarsın, beller bükersin
 Ne canları alır, viran edersin
 Sen bu işin hikmetini bilirsin
 Allah mı sana söyledi ey ölüm!

Sen olduğun yere pek de gitmezler
 Bilmeyenler ani kabul etmezler
 Sen de haksın ne olduğun bilmezler
 Hasta olan dert alan arar ölüm

Ben **Müslim Seyrani** olurun harap
 Sen bizi yok eder yaparsın toprak
 Halbiyse yüzüne örtmüşsün nikap
 Herkesi çark gibi dönderir ölüm¹²⁶

---

¹²⁶ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

BİLSENE

Sakın gezme bomboşuna

Ömrün, kıymetin bilsene

Gelmiş oldun kaç yaşına

Has güzelden ve gitsene

Boşa verme boş vaktini

Bil insanın değerini

Garip mazlumlar halini

Ne hazindir söylesene

Bir yok olur bir gün ömrün

Ama olmaz hiç haberin

Takdirinden ne kaderin

Razı olup ve gelsene

Yoksul müşküller halini

Bir uzat yardım elini

Dertlilerin her derdini

Kulak verip dinlesene

Müslim Seyran der ki böyle

Nasıl olsun bunu bile

Sen de söyle hele hele

Ne amacın ve desene¹²⁷

ALIP GİDEN OLDU MU?

Derler zevk ve devran kalır yanına

Hiç beraber alıp giden oldu mu?

Yerinip de ızdırap verme canına

Öyle diyen has anlayıp bildi mi?

Ne yapsan sonu bir ölüm değil mi?

Boş geçirme iş bu dünya âlemi

Öğrenesin esas olan bilimi

Bunun iç yüzünü iyice bildin mi?

Hiç kimse istemez fakir olmayı

Hep gözler alıyor zevki sefayı

Ne rağbet yaparlar müsamahayı

Hakikat sırrına erebildin mi?

---

¹²⁷ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Nafile bir Şeye dikme gözünü
 Gerçeğe göre bir söyle sözünü
 Ara bul her Şeyin temiz özünü
 Beynin kirden temiz edebildin mi?

Ey kardeş, alıŐ, öğren her ilimden!
 Nice yarar gelir türlü bilimden
Müslim Seyran her bir kültürden
 Bu kültüre sahip olabildin mi?¹²⁸

GİDER SENİNLE

Deseler ne götürürsün dünyada
 İyice düşün yaşın doğrusun söyle
 Neyin kalıyor ve burada, burada
 Sual edenlere cevap ver böyle

Bu can sana bir emanet değil mi?
 Sen kendin bil, kötü görme âlemi
 Bildin ise bu soru sualimi
 İnsani nasihat nedir fark eyle?

---

¹²⁸ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Hayatın tadın çıkarayım dersin
 Bir insansın, her şeyi de bilirsin
 Nefsen uyar, kötü yola gidersin
 Bir uçuruma düşersin haliyle

Müslim Seyran bir bilmezi değildir

Her ne arar isen bil ki sendedir
 Her ne yapsan sonu gene fanidir
 Bir iyi amelin gider seninle¹²⁹

2.1.2.6.Öğüt

Âşık Müslim Seyrani'nin **GERÇEĞE DOĞRU** adlı kitabında **öğüt** temasını konu alacağız. Kitapta toplam 6 tane **öğüt** şiiri bulunmaktadır.

Kitaptaki **öğüt** şiirlerinin bulunduğu sayfalar şunlardır: ", 41. sf., 43. sf.49 sf. 88. sf. ,117-118. sf. ,163-164.

Örnek:

---

¹²⁹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

HER ZAMAN ÇALIŞ

Bu güzel işlerde ne ışık doğar
 Çalış her zaman ve düzenli çalış
 Başına ne rahmet olur da yağar
 Çalış çok gününde böylece çalış

Çalışanlar her türlü nimet alırlar
 Maddi manen iyi evla olurlar
 Ölse bile ölmez gibi kalırlar
 Azimli, gayretli, nizamlı çalış

Çalışma aşkını sakın yitirme
 Hırs ile damaha kendin götürme
 Evlai ömrünü bomboş geçirme
 Rahat, müsterih ol, öylece çalış

Kalkınan milletler neden kalkınır
 Can ile gönülden doğru çalışır
 Gelecek nesle ne eser bırakır
 Eser bırakırsın muntazam çalış

Sen **Müslim Seyrani** çalış ve candan
 İşen düzen ver çıkarma çığırından
 Zenginlik var olmaz hiç çalışmadan
 Aşk ile şevk ile daima çalış¹³⁰

EY VATANDAŞ

Ey vatandaş! Yeter, yattın uyudun
 Aç gözünü, bu dünya âleme bak
 Neden şuna buna ve muhtaç oldun
 Dünyayı avucuna alana bak

Aşk ile çalışma her şeyin başı
 Bu daldan ve yönden sürdür savaşı
 Yattığı yerde yiyene vur taşı
 İş anlımı terletip yiyene bak

Yeter yattığın ve daha çok yatma
 Di yeter artık sen seni aldatma
 Yalandan dolandan palavra atma
 Hizmet verip ileri gidene bak

---

¹³⁰ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Çok zevki sefaya kendini verme
 Kötü hal ahvalden hiç yana gelme
 Harama, vurguna tenezzül etme
 Kendi gücünle çalışıp yemeye bak

Ben **Müslim Seyrani** böyle söylerim
 Doğrusu ne ise hep onu derim
 Has, güzel iyiye gitmek isterim
 Seni aydınlığa çıkarana bak¹³¹

DİNLE GERÇEK SÖZÜNÜ

Gel vatandaş, dinle gerçek sözünü
 İyi ilim, kültür kim verse haktır
 Maddi, manen temiz eyle özünü
 Kamillerde yalan, riya yasaktır

Bülbülün mekânı gülşen bahçesi
 Dertli dertli öter, hazindir sesi
 Hep güvercin, turnaların nicesi
 Efkârı figana güle isnattır

---

¹³¹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Bir kanarya gibi ötüş bu dilden
 Güzellik sıfatın kaçırma elden
 Ancak sorumlusun ancak sen senden
 Kuşkunun imana hali zayıftır

Hakkın yolu hep gider hep gider doğruya
 Belki inanmazsın Ulu Tanrı'ya
 Bir defa sor **Seyrani Kumru**'ya
 Her şeyin sahibi Yüce Allah'tır¹³²

SİZE NE HİTAP EDEYİM?

Size ne hitap edeyim
 Şöyle böyle hele yürü
 Hangi daldan söyleyeyim
 Dalın bir de öyle yürü

Biz de olsak eğer şair
 Bu iş bize oldu zahir
 Bu dünyada olsan tahir
 Tahirhane ol da yürü

---

¹³² Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Sağlık, huzur hem isteriz

Zevale doğru gideriz

Sevgi, saygı ve güderiz

Saygı ile her dem yürü

Yeme içme gelir geçer

Hep gönülde gül mü açar?

Muhabbeti kimler saçar

Muhabbeti bil de yürü

Müslimiyim ve Seyrani

Gez de akranını tanı

İnsan olur eksik yanı

Eksiğini bil de yürü¹³³

OLABİLDİN Mİ?

Ey vatandaş! Oku, öğren, iyice bil

İnsana hayırlı olabildin mi?

Esrara vakıf ol sen eyle tavsil

Devlete bir hizmet yapabildin mi?

---

¹³³ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Kendini kaptırma hiç ile boşa
 Has olana kötü demeyiz, hâşâ
 Gayemiz iyi aşk ile çalışa
 Vatani görevin yapabildin mi?

Kötü intibadan bir hayır gelmez
 O sefahat seni cennete götürmez
 İnsanlık sevenler bir rağbet etmez
 Millete bir eser koyabildin mi?

Dön meşru yoluna sakın şaşmadan
 Sen seni bil, menziline varmadan
 Menfur hainlerin sözün duymadan
 Atatürk izinde gidebildin mi?

Doğru söyleyenin dinle sözünü
 İlim cevheriyle doldur özünü
Müslim Seyran hüsniyetle yüzünü
 Bu haslete sahip olabildin mi?¹³⁴

---

¹³⁴ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

2.1.2.7.İlim

Âşık Müslim Seyrani'nin **GERÇEĞE DOĞRU** adlı kitabında **ilim** temasını konu alacağız. Kitapta toplam 6 tane **ilim** şiiri bulunmaktadır.

Eserde **ilim** şiirlerinin bulunduğu sayfalar şunlardır: ”, 39. sf., 39-40. sf. 44-45. sf. 91. sf. ,143-144. sf. ,208. sf.

Örnek:

GELİN İLİM KAPISINA

İlim ile hal olanlar

Gelin ilim kapısına

İlimsiz cahil kalanlar

Gelin ilim kapısına

İlim ile her şey olur

İlimsizler geri kalır

Bunu herkes iyi bilir

Gelin ilim kapısına

Ne durursun, hemen çalış

Oku, yaz da ilme alış

Var mı bundan iyi bir iş

Gelin ilim kapısına

İlim ile olur ergin
 İlim gören olur bilgin
 Her yılında dahi her gün
 Gelin ilim kapısına

Müslim Seyran nasıl bile

Her tür kitap alır ele
 İçten söyler işte böyle
 Gelin ilim kapısına¹³⁵

İLMİN DEHASI

Bey efendim, bu muteber sözümüz
 Güzel ilme mail olsun özümüz
 Bundan evla hiç var mı has bir nesne
 Fayda gelir heves edip bilene

Hep o kara cahili yok eder
 Okuyanlar idrak edip bilirler
 Her tür ilim ile olur dehası
 Her nebinin bütün ümmeti hası

---

¹³⁵ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Ameli olarak methin ettiler
Bizzat önemini hep söylerler
Dediler ne yarar vardır içinde
Her tür icat çıkar ilimin gücünden

Ne varsa çıkar ilmin kapısına
Çok fayda gelir okuyup yazana
Güzel ilmi aşk hasreti olanlar
Her faydalı şeyi ondan alırlar

Bilenler hep tavsiye eder bunu
Bundan çıkarırlar türlü kanunu
İlimle kültüre sahip olunur
En iyi güzel şey ondan alınır

Gelin, hepimiz okuyup yazalım
Fırsat varken bu cevheri alalım
Faydalı, yararlıdır her insana
Ne zevk verir okuyup yazana

Çalışalım ilk fırsatta her zaman

İlimle yetişir âlim eleman

Müslim Seyran böyle izah ediyor

İlmin önemini size söylüyor¹³⁶

KİTAP OKUYUN

Vatandaşlar sizlere bir sözüm var

Ne olur biraz da kitap okuyun

İlime, kültüre budur istikrar

Sizlere bir ricam, kitap okuyun

Herhangi bir kitap acep kaç lira

Beyhude harcarsın bir yığın para

Boş, kötü şeylere alışanlara

Terk edin bunları, kitap okuyun

Diya ömür geldi aha gidiyor

Birçoğu kendini boşa veriyor

Tövbe olsun hiçbir şeyi bilmiyor

Yalvarırım size kitap okuyun

---

¹³⁶ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Okuma zevki her şeyden hoştur
 Oğlunu, kızını ilime koştur
 Cahilin günleri vallahi boştur
 Boş verme günlerin, kitap okuyun

Cahil olanlar bir şeyden hiç bilmez
 Güzeli anlamaz, iyiden gelmez
 Ak ile karayı ayırt edemez
 Sizlere tercihim, kitap okuyun

Müslim Seyrani der içten gönülden
 İnsanlığa yarar gelecek sizden
 Has, güzel tavsiye etmesi bizden
 Sizlere tavsiyem kitap okuyun¹³⁷

GİDİYOR BÖYLE

Vücuda gelince bu insanoğlu
 Okuya yaza da tahsilin ede
 Edebi erkânı ve doğru yolu
 İlmini göre de öylece gide

---

¹³⁷ Aşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Gaflette yatanlar bilmez bu işi
Olmaz erenlerin sırrı, yoldaşı
Ta evvelden hakla batıl savaşı
Mücadele ile gidiyor böyle

Kıyamet vardır ne zaman kopacak
Haklılar hakkını o gün alacak
Sanma ki ettiğin yanına kalacak
Eğer hilaf varsa sen ve bil söyle

Vardır bunun esas olan temeli
Gerçek ilim ile hepsini bilmeli
Arkana vurdunsa kötü emeli
Amanını keserler o günde öyle

Var kemale burda yaptır köprünü
Maddi manen ağart güzel yüzünü
Bu **Müslim Seyrani** düşünür o günü
İşlediğinde hasli hali var eyle¹³⁸

---

¹³⁸ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

BİLMEDİLER

Dedim hakikat ilmini
 Sordum bir şey bilmediler
 Konuşturdum her birini
 Hiç de ilgilenmediler

Okumuş bir makam almış
 İlim buna neden olmuş
 Nizam düzen ve bozulmuşlar
 Düzen verem demediler

O'nun için harhur olur
 İyi düzen ve bozulur
 Demez bizden bir sorulur
 Böyle fikir gütmediler

Müslim Seyran bu derdine

Söyle bir yorum edene

Bile gidem gereğine

Bir uğraşı vermediler¹³⁹

---

¹³⁹ Aşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

BUNU DA OKUYUN

Herkese bir hitabımız

Al bunu da bir okuyun

Acep nedir merakınız

Bir de burayı okuyun

Bilerek çamura batma

Parmağınla gözün çıkartma

Has sözlere hilaf katma

Hele nolur bir okuyun

Cinsi haller çok önemli

Herkes bunu ve bilmeli

Hası bilip has gitmeli

Size derim bir okuyun

Çok şeyler olur elinle

Hem yaparsın iradenle

Beynindeki bilincinle

Has değilse bir okuyun

Kendi gidişen uydurma

Kötü nefsen gidip uyma

İşen gelmez hiçte alma

Alın bir kez okuyun

Meramın ne **Müslim Seyran**

Çamur pisliğe batmadan

Menzildine ve varmadan

Varıp gitmeden okuyun¹⁴⁰

2.1.2.8.Doğa

Âşık Müslim Seyrani'nin **GERÇEĞE DOĞRU** adlı kitabında **doğa** temasını konu alacağız. Kitapta toplam 8 tane **doğa** şiiri bulunmaktadır.

Eserde **doğa** şiirlerinin bulunduğu sayfalar şunlardır: ”, 150. sf., 151-152. sf. 152-153. sf., 153. Sf. 154. sf. 155. sf. ,191-192. sf. ,202-203. sf.

Örnek:

---

¹⁴⁰ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

HEPİ TOPRAKTA

Cenab-ı Allah Âdem'i yarattı
 Yoğurdu, yaptı halk etti toprakta
 Cennetten aldı dünyaya çıkarttı
 Can verdi, su, hava, güneş toprakta

Bütün insanlar kısmetini söyler
 Âlimler, bilginler her zaman derler
 Ondan değerli bir şey varsa eğer
 Bileşimi olur hepi toprakta

Veliler, nebiler dedi andılar
 Ne mukaddes varlığı toprak dediler
 Uzaya gidenler geri döndüler
 Canlıların yaşamı olur toprakta

Her türlü canlılar toprakta olur
 Gidenin yerini gelenler alır
 Üstünde yaşayıp zevalin bulur
 Her ne ister isen olur toprakta

Dünyada var olur çok türlü devletler
 En çok toprak için savaş ederler
 Canlarını verir kanlar dökerler
 Çünlü rızkı gelir bütün toprakta

Müslim Seyran söyler dü acep nerede?

Bağrıma alırsın gayet bir yerde
 Her canlı oluşur senin üstünde
 Her ne madde varsa toprakta¹⁴¹

SU ÖNEMLİ

Hey ahdiler, ne söylersin
 Hayat için su önemli
 Bu âlemi ne gezersin
 Yaşamakta su önemli

Su olmazsa hayat olmaz
 Susuz bir şey gıda almaz
 Toprak üstü hiç boş kalmaz
 Canlılara su önemli

---

¹⁴¹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Tüm dünyaya güneş vurur

Buharlaşır bulut olur

Bulutlarda yağar yağmur

Bitkilere su önemli

İçeceklerde başta gelir

Sanayide çok yer alır

Güç, kuvve-i ceryan olur

Akımında su önemli

Temizlikte mühim yeri

Kutuplara buzu, karı

Denizlerde mahlûkları

Yaşamında su önemli

Müslim Seyran bil de söyle

Amacın ne acep böyle

Değerini halka eyle

Herkes bilir, su önemli¹⁴²

---

¹⁴² Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

YAŞAM VEREN HAVA

Varlığı var muteber

Canlılara bu hava

Onun yerini ne tutar

Ne kıymetli bu hava

Her bitki, hayvanlara

Dünyada mahlûklara

Tüm bütün insanlara

Bir can veren ve hava

Soluruz hepi onu

Alırız oksijeni

Akciğerde tüm kanı

Temizleyen ve hava

Atmosferdir bir adı

Acep nasıl rengi, tadı?

Bir şeyden olmaz yâdi

Gerek olan bu hava

Müslim Seyran değeri

İçinde var cevheri

Hayat için her yeri

Yaşam veren ve hava¹⁴³

BİRİSİ DE GÜNEŞTİR

Dünyaları karanlıktan kurtaran

Sıcak veren, ışık veren güneştir

Sıcağı ile canlılara can veren

İnsanoğlu bilir, söyler, güneştir

Hem nurdur, nardır derler ve ona

Hayat verir mahlûkata, hayvana

Bütün bitkilere, bütün insana

Can veren su, toprak, hava, güneştir

Bunlardan kıymetli varlık var mıdır?

Elbet ki su, hava, güneş, topraktır

Hayat veren maddeler ne kutsaldır

Bu maddenin birisi de güneştir

---

¹⁴³ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Müslim Seyran çok söz eder onlardan

Evrende var olan bu dünyalardan

Hiçbir canlı oluşulmaz bunlardan

Toprak ile su, hava ve güneştir¹⁴⁴

AĞAÇTANDIR

Gel benim telli sazım

Senin aslın ağaçtandır

Ağaç dedim, gönüllenme

Kırmızı gül de ağaçtandır

Her yerin vardır şeması

Kendinden gelir havası

Her meyvenin ham ve haşı

Türlü türlü ağaçtandır

Her yerin vardır bir harkı

Değerlinin vardır farkı

Her bir kentin güzel parkı

İçi bütün ağaçtandır

---

¹⁴⁴ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Durduğumuz köy evleri

Taş kerpiçtir temelleri

Etrafında bahçeleri

O da türlü ağaçtandır

Müslim Seyran söyle hele

Nasıl olsun bunu bile

Bülbül gelmiş konmuş güle

Gül dalında ağaçtandır¹⁴⁵

GÜZEL BAHAR

Güzel bahar geldi, kuşlar ötürüyor

Ne bir aşk şevk gelir her bir insana

Gönüllere bir hayranlık veriyor

Bir mutluluk gelir mesut olana

Güneş vurur hep ovalar, dağlara

Hayat veriyor bütün canlılara

Bir neşe geliyor bütün insanlara

Herkes gider sevdiğinin yanına

---

¹⁴⁵ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Eser seher yeli ve karlar erir
 Her tarafta güzel kokular verir
 Tabiat doğaya güzellik verir
 Bir neşe gelir sağ selim olana

Akar ılgıt ılgıt berrak suları
 Açar renk renk çiçekleri, gülleri
 Öter kumru, dudu ve bülbülleri
 Hasret verir yardan ayrı kalana

Ey **Müslim Seyrani** çok kederlenme
 Bir derdin var ise kimseye deme
 Bu güzel seyrana bak, hüzünlenme
 Ne yazıktır acı kader olana¹⁴⁶

ARININ GIDASİ

Arının gıdası petekte baldır
 Her çiçekte alır balın özünü
 Adam olmayana bu bal haramdır
 Hep kötüye diker kötü gözünü

---

¹⁴⁶ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Amelsiz cahiller ve işte bunlar
 Bir şek arısı gibi vızılar
 İnsanlık hasletine hiç uymazlar
 Bilemezler hakikatin yüzünü

Ruhu bozuk has hareket eylemez
 İnsanlığın vasıfların hiç bilmez
 Ne iyi söylesen nizama gelmez
 Soyu bozuk temiz etmez özünü

Bilse bile hiç tutmazlar bir gram
 Ne ararsın çün bunlardan ihtiram
 Yediği azık canına hep haram
 Aslı haydan gelmiş bilmez sözünü

Müslim Seyrani gıyabı demiyor
 Müşahit oluyor, görüp söylüyor
 Arsız yolsuzlardan nefret ediyor
 Eleştiri hep bunların tümünü¹⁴⁷

---

¹⁴⁷ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

BİLDİN Mİ?

Gürleyen gökler, yağan yağmurlar

Yanık bağıın açan çölü bildin mi?

Gök, güneş, ay, nice bin yıldızlar

Semavatta döndüğünü bildin mi?

Toprak ile sudur bunların hası

Güneş, hava her canlının ihyası

Nice nebilerin ümmeti nasıl

Sarrafi gibi mihengini bildi mi?

Dönüp dolaşır gider nice çağları

Yaşatır mahlûkat ve insanları

Nice hükümdarlar ve hakanları

Dört varlığın kıymetini bildi mi?

Her tür hayat var doğada fişkırır

Mavi deniz kaba yelden haykırır

Nice mahlûk ummanlarda barınır

İş bunun da esasını bildin mi?

Bahar gelir, dağ ovalar yeşerir
 Yaz sıcaklığı ham meyveyi pişirir
 Güz gelince geri kalan erişir
 Soğuk yüzlü kışı iyi bildin mi?

Müslim Seyran sordu birçok suali

Her maddenin vardır yeri mahali
 Canlıların yaşamakta ne hali
 Dünya âlem hikmetini bildin mi?¹⁴⁸

2.1.2.9. Güzellik

Âşık Müslim Seyrani'nin **GERÇEĞE DOĞRU** adlı kitabında **güzellik** temasını konu alacağız. Kitapta toplam 2 tane **güzellik** şiiri bulunmaktadır.

Eserde **güzellik** şiirlerinin bulunduğu sayfalar şunlardır: “ 92. sf. 185-186. sf.

Örnek:

---

¹⁴⁸ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

GÜZELDİR

Güzeller methini edeyim dersin
 Her nesnenin güzelleri güzeldir
 Güzellik halinde kalayım dersin
 Her milletin güzelleri güzeldir

Güzel ile güzel gezmeli imiş
 Güzel ile güzel yazmalı imiş
 Güzel ile bade süzmeli imiş
 Güzellerle dem vurması güzeldir

Güzelliğe herkes verir meylini
 Güzellerin hürri gılman halini
 Güzellerin şirin bülbül dilini
 Güzellerin tatlı dili güzeldir

Dünya âlem hep istiyor güzeli
 Güzelliğin elbet vardır ezeli

Müslim Seyran bu âlemi gezeli
 Akli güzel tavrı güzel güzeldir¹⁴⁹

---

¹⁴⁹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

ÇOK TÜRLÜSÜ

Âşıklığın vardır birçok türüsü
 Hakkın âşıkları evla güzeldir
 Vardır dilinde daim övgüsü
 Söyler nazik dili nasıl güzeldir

İçinde yaşatır manevi dostunu
 Allah sever iyi olan kulunu
 Temiz etmiş Muhammed'in soyunu
 Nebilerin soyu elbet güzeldir

Sağlam itikatın varsa gönlünde
 Hiç unutma can vereni her yerde
 Gittin ise gerçeklerin izinde
 Ona doğru giden esas güzeldir

Can gözü kör olan bunları bilmez
 Bir defa bakıp da fark edip gitmez
 Herkes ölür gider fakat ruh ölmez
 Ruhu Âdem olan ne has güzeldir

Sen **Müslim Seyrani** amacın nedir?

Çok zaman düşüncen işte böyledir

Zahir batını tabii âlemdir

Kalbi temiz olan en çok güzeldir¹⁵⁰

2.1.2.10. Devlet-Ordu

Âşık Müslim Seyrani'nin **GERÇEĞE DOĞRU** adlı kitabında **devlet-ordu** temasını konu alacağız. Kitapta toplam 3 tane **devlet-ordu** şiiri bulunmaktadır.

Kitaptaki **devlet-ordu** şiirlerinin bulunduğu sayfalar şunlardır: “ 110. sf. 111. sf. 112-113. sf. “

Örnek:

DESTAN

Bu şeylerin esasını bilmeyen

Atamız sayılır ve devlet baba

Ve iyice vakıf olup idrak etmeyen

Babamız sayılır çün devlet baba

---

¹⁵⁰ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Feriştahlar gibi varsın göklerde
Mukaddes topraklarda, bu yerlerde
Milletin bağrında ve gönüllerde
Nur gibi parlarsın sen devlet baba

Deryaların vardır, vapurlar yüzer
Şairlerin vardır destanlar yazar
Halkına ne güzel edersin nazar
Canan canımızsın sen devlet baba

Küçük yavruların çok seven sensin
Böyle bağrına basır sevindirirsin
Bizim gönlümüzü ne feth edersin
Gönüller fatihi sen devlet baba

Tercih edersin iyi çalışanı
Mamur etmek istersin sen bu vatani
Sensin toplumun ne efdal sultanı
Gönüller sultanı sen devlet baba

Hiçbir düşmanına vermezsin aman
Tarihe yazılır nice kahraman
Dostuna dost olursun ve her zaman
Gönlünde tutarsın sen devlet baba

Halkın birlik olmasını istersin
Vatana millete hizmet edersin
Birlik kapısını açtın, gelirsin
Sen birlik getirdin sen devlet baba

Bunları diyoruz içten, gönülden
Anarşi yok oldu senin elinden
Yandık nifak şikakçılar elinden
Bunları yok ettin sen devlet baba

Abad olmak isteyen devlet malından
Gayri meşru kazanç ile vurgundan
Bir çalıp yemek isteyen hırsızdan
Sen hesap sorarsın sen devlet baba

Milleti idare eden çün sensin
Kalkınp ileri gitmek istersin
Düzen bozanlara fırsat vermezsin
Düzen getirirsin sen devlet baba

Bu **Müslim Seyrani** âşıktır sana
 Sapma kardeşim gel devletten yana
 Vatan milletini sevmiş olana
 Sen takdir esersin sen devlet baba¹⁵¹

GÜZEL VATAN

Vatanımız çok severiz
 Güzel vatan güzel vatan
 Onun için can veririz
 Asıl severiz vatani

Asya Avrupa'dır yeri
 Ne kıymetli ve her biri
 Mehmetçikler verir seni
 Bütün severiz vatani

Ölmez evlat sen olmuşsun
 Atalardan sen kalmışsın
 Şehitleri hep almışsın
 Minnet ile sev vatani

---

¹⁵¹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Mehmetçiği bağına bastın
 Meğer düşmanaymış kastın
 Her bir şeyden dahi kastın
 Nasıl sevmeli vatani

Müslim Seyran hele söyle
 Halimizi sen bil böyle
 Düşmanını tez yâd eyle
 Candan sevmeli vatani¹⁵²

MEHMETÇİK

Kutsal vazifeni candan yaparsın
 İş ve hizmetinde yılmaz Mehmetçik
 Her bir görevini şevkle alırsın
 İç gönülden hizmet yapar Mehmetçik

Tarihe geçer şerefli namınız
 Hor ve hakir olmaz hiçbir yanınız
 Arşa çıkar ne müstesna şanınız
 Şan şerefi bilir her bir Mehmetçik

---

¹⁵² Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Annem sana Mehmet 'dim der öğünür
 Babam vatan bekçisi der güvenir
 Bütün halkın senin hizmetin bilir
 Ne yüce vazife yapar Mehmetçik

Gece gündüz ve tutarsın nöbeti
 Sen candan yaparsın görev hizmeti
 Saadete ermek için milleti
 Hazarda seferde sensin Mehmetçik

Göğsünde vardır ne sağlam imanı
 Er oğlu ersin bilirsın atanı
 Senin metin eder **Müslim Seyrani**
 Vatanın temeli sensin Mehmetçik.¹⁵³

2.1.2.11.Ömür

Âşık Müslim Seyrani'nin **GERÇEĞE DOĞRU** adlı kitabında **ömür** temasını konu alacağız. Kitapta toplam 1 tane **ömür** şiiri bulunmaktadır.

Eserde **ömür** şiirinin bulunduğu sayfa : “52-53-54. sf. “

---

¹⁵³ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Örnek:

İNSANOĞLU ÖMÜR DEVRANI

Âdemoğlu bu dünyaya gelince
Taze açılmış bir fidana benzer
Bir yaşına girip ayak basınca
Bülbüller ötüşen gülşane benzer

İki yaşında ne has kalkar oturur
Üç yaşında açık mana getirir
Dört yaşında turna gibi ötüşür
Beş yaşında bağı bostana benzer

Altısında fark eder düşünü
Yedisinde düşünür her işini
Sekizinde bilir haysiyetini
Dokuzunda mahi gevhere benzer

On yaşında taze güldür, kokuludur
On birinde lale gibi açılır
On ikide boy gösterir seçilir
On üçünde selvi rivana benzer

On dördünde mahbupluğun çağıdır

On beşinde gören aklın dağıtır

On altıda sanki cennet bağıdır

On yedide kaşları hilale benzer

On sekizde bilmiş olur arını

On dokuzda gösterir izkarını

Yirmisinde kimse bilmez sırrını

Kalaylanmış parlak sahana be

Yirmi beşte ir hoşça görünür

Otuzunda akan sular durulur

Otuz beşte meclislerde anılır

Yarına karışmış irfana benzer

Kırk yaşında gazel gibi bağlarda

Kırk beşinde hüzünlenir ağlar da

Ellisinde yokuş çıkmış çağlarda

İnişe dönmüş bir kervana benzer

Elli beşte etekleri düş olur

Altmışında pırlık gelir, kış olur

Altmış beşte sefil gözler yaş olur

Şevku vurup akan yıldıza benzer

Yetmişinde ağrı çöker dizine
Yetmiş beşte duman gelir gözüne
Sekseninde kimse bakmaz yüzüne
Baykuş oturmuş bir virana benzer

Seksen beşte bir beli bükülünce
Doksanında defteri dürülünce
Doksan beşte var ömrü sürülünce
Elbet savrulmuş bir harmana benzer

Herkes bir gün ne pir fani olunca
Gençliğine hasret duyarsın onca
Yüz yaşına ömrün basıp varınca
Hak ile hak olan yeksana benzer

Yüz beşinde ne çok inler ve ağlar
Yüz onunda ilik kemik sızlar
Yüz yirmide hasta gibi yatarlar
Yükünü bir kervana vurmuşa benzer

Çarhı böyle dönüyor bu dünyanın
 Ömür bir hayaldir her bir insanın
 Zeval başına gelir **Müslim Seyrani**'nin
 Yok olup giden ne canlara benzer¹⁵⁴

2.1.2.12.Cahillik

Âşık Müslim Seyrani'nin **GERÇEĞE DOĞRU** adlı kitabında **cahillik** temasını konu alacağız. Kitapta toplam 2 tane **cahillik** şiiri bulunmaktadır

Eserde **cahillik** şiirinin bulunduğu sayfa : “60. Sf., 142. Sf., 186-187. Sf. “

Örnek:

NE ANLAR

Eşeğe yüklesen bir arka kitap
 Çeker kabarayı yürür, ne anlar
 Bilmeyen, anlamayana eylesen hitap
 Diline yazıktır desen ne anlar

---

¹⁵⁴ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Ekber Matbaası. S.52,53,54.

Sen güzel, doğruyu iyice tut, göster
 Olsan da bir mürşit ya da bir rehber
 Hiç doğruya gelmez, hep kötü gider
 Can gözü çün kördür desen ne anlar

Haktan, adaletten durma, bahs eyle
 Ağzında her cevher dökülse böyle
 İster sen durmadan her gün de söyle
 Cahil amelsize desen ne anlar

Şeytana okusan mübarek Kur'anı
 Ne Kur'anı dinler ne de insanı
 Kızdırma hey canım **Müslim Seyrani**
 Arsızlar, yolsuzlar bundan ne anlar¹⁵⁵

BİLMEZ

Ham cahile bir şey sorsan
 Bir zerrece nedir bilmez
 Sen bir gerçek eren olsan
 Kıymetini hiç anlamaz

---

¹⁵⁵ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Güzel yazmaz kılşesine
 Has güzel gitmez işine
 Gider kötü şeyler peşine
 Vazgeç dersin seni saymaz

Kara cahil bir şey bilmez
 Hiç elinde bir iş gelmez
 Ne söylersin hiç dinlemez
 Bir telkin et, seni saymaz

Kötü olur birçok şeyi
 İyi olmaz has işleyi
 Cahil olan sülaleyi
 Berbat etsen umursamaz

Müslim Seyran boş laf deme
 Almayana bir şey deme
 Bomboşuna, hiç söyleme
 Cahil, has bir adam olmaz¹⁵⁶

---

¹⁵⁶ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

HER BİR CAHİLDEN

Birçok çeşit kötülükler olursa
 Çıkar olur çoğu her bir cahilden
 Zalim olur birçok zulüm yaparsa
 Çok zulümler çoğu çıkar sahilden

Gezer bu dünyayı boşu boşuna
 Hiçbir not verilmez işlevine, işine
 Çoğu gider kötü şeyler peşine
 Çok kötülük olur çoğu cahilden

Bir marifet bilmez, izhar edesin
 İlim icad bilmez, nere güdesin
 Bir vasiyet almaz olur veresin
 Derler kıyamet kopar her cahilden

İlim görüp bu illetten kurtulsa
 Okuyup da cahilliği atarsa

Müslim Seyran der bilinçli olursa

O zaman sayılmaz hiçbir cahilden¹⁵⁷

---

¹⁵⁷ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

2.1.3.GÜLİSTAN

2.1.3.1. Ahlâk

Âşık Müslim Seyrani'nin **Gülistan** adlı kitabında **ahlâk** temasını konu alacağız. Kitapta toplam 51 tane ahlak şiiri bulunmaktadır. Bunlardan 15'ini örnek olarak kullanacağız.

Eserde **ahlâk** şiirlerinin bulunduğu sayfalar şunlardır: “”17. sf., 35. sf. ,43-44. sf. ,49-50. sf. ,51-52. Sf. ,64. Sf. ,65. sf. ,66. Sf. ,72. Sf. ,76. Sf. ,82-83. Sf. ,84. Sf. ,85. Sf. ,95. Sf. ,98. Sf. ,101. Sf. ,102-103. Sf. ,106. Sf. ,111. Sf. ,128. Sf. ,129-130. Sf. ,134. Sf. ,166. Sf. ,168.sf. ,174. Sf. ,179. Sf. ,193. Sf. ,194. Sf. ,196. Sf. ,201. Sf. ,204. Sf. ,208. Sf. ,210. Sf. ,214. Sf. ,221. Sf. ,234. Sf. ,235. Sf. ,242. Sf. ,246-247. Sf. ,249. Sf. ,251. Sf. ,253. Sf. ,265. Sf. ,276. Sf. ,278. Sf. 295. Sf. ,297. Sf. ,306. Sf. ,324. Sf. ,372. Sf.

NE GÜZEL

Güzelliğin esasını sorarsın

Kalbi temiz olan ama ne güzel

Bu âlemi tur vurup da gezersin

Beyni temiz olan ama ne güzel

Kendin bilip kötülüğe düşmeyen
 Temiz kabdan pis yerlere taşmayan
 İyiliğin düsturunda şaşamayan
 Akli temiz olan ama ne güzel

Zevk sefa sürmek mi size konu
 Gündeme en çok alırsınız bunu
 Sefahat âlemin var mıdır sonu?
 Gönlü temiz olan ama ne güzel

Haksız yolsuzlarla bile gitmeyen
 Huysuzluğu halk için getmeyen
 Nefsi ıslah edip zina getmeyen
 Canı temiz olan ama ne güzel

Adam vurup ne kan katil olmayan
 Hiç günahsız berbatlığa batmayan
 Hayatında mazlum ahı almayan
 Kanı temiz olan ama ne güzel

Suçu yokmuş sanki olmuş nur gibi
 Hak dostuna sanki olmuş yar gibi
 Mürşit olmuş böyle mümtaz pir gibi
 Böyle temiz olan ama ne güzel

Zahir batın iç yüzünü bildinse
 Yönelipte hakikatten geldinse
 Müslim Seyrani der eğer öldünse
 Temiz doğdun temiz ölmek ne güzel¹⁵⁸

BAŞKALARI SÖYLESİN

İnsanlara her ne iyilik ettinse,
 Sen söyleme, başkaları söylesin
 Çalışıp da bir yenilik gettinse,
 Sen söyleme, başkaları söylesin.

Hakkı sahibine getirdin isen,
 Adaletli düzen getirdin isen,
 Zavallı canlar kurtardın isen,
 Sen söyleme, başkaları söylesin.

---

¹⁵⁸ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülistan-Söz ve Şiirleriyle*

Maddi- Manevi Bilgiler, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.17.

İçindeki şerri tutup attınsa,
 Mazlum olup bir huzurlu yattınsa,
 Hayrına böyle sevap kattınsa,
 Sen söyleme, başkaları söylesin.

Hastaların hallerini sordun mu?
 Kimisinin perişandır durumu,
 Fakirlere ettin isen yardımı,
 Sen söyleme, başkaları söylesin.

Müslim Seyrani bir nasip aldınsa,
 İnsanlığın düsturunda kaldınsa,
 Ne vicdanlı bir mert, cömert oldunsa,
 Sen söyleme, başkaları söylesin¹⁵⁹

KENDEN EDERSİN

Bu dünyada, bu âlemde her zaman,
 Her ne eder isen kenden edersin,
 Güzel insanlığa oldunsa uzman,
 Her ne eder isen kenden edersin,

---

¹⁵⁹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülîstan-Söz ve Şiirleriyle*

Bu dünya geniş atar, tutarsan,
İşin işlevine hile katarsan,
Eğer haram alıp, haram satarsan,
Her ne eder isen kenden edersin,

Doğruluktan yana bir yana gitme,
Herhangi kimseye kötülük etme,
İyi düşüncene fesatlık getme,
Her ne edersen kenden edersin.

Kötü nefis sana büyük beladır,
Buna uyan ne günahkâr olandır,
Manevi sorumluluk sanma yalandır,
Her ne eder isen kenden edersin,

Bir öğüt dinle, bilesin bunları,
Bu işlerin yoktur gizli yanları,
Zaten biliyorsun bütün bunları,
Her ne eder isen kenden edersin,

Bu Müslim Seyrani boşuna demez,
 Faydasız söz, sohbet kimseye etmez,
 Toparlar kendini kötüye gitmez,
 Her ne eder isen kenden edersin,¹⁶⁰

GÜZEL AHLÂK

İnsanları iyi eden,
 Pak beyinde güzel ahlâk
 Hakikate ve götüren,
 Pak beyinde güzel ahlâk.

İyilikten hep attıran,
 Doğruluktan tüm saptıran,
 Kötü suçları yaptıran,
 Pis beyinde kötü ahlâk.

İyi hareket yaptıran,
 Hak ve adalet getiren,
 Sizi cennete götüren,
 Pak beyinde güzel ahlâk.

---

¹⁶⁰ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülîstan-Söz ve Şiirleriyle*

Kötülerden kötü ne var?

Bilenlere hele bir sor,

Bunlar olur bir canavar,

Pis beyinde kötü ahlâk.

Bu dünyada ta ezeli,

Bir tur vurup ve gezeli,

Güzellerin en güzeli,

Pak beyinde güzel ahlâk.

Her tarafı günah sardı,

Temizliğe gelmez ardi,

Berbatların en berbatı,

Pis beyinde kötü ahlâk.

Hal çaresi acep nedir,

Evvel ahir deki şudur,

Müslim Seyrani der ki budur,

Pak beyinde güzel ahlâk.¹⁶¹

---

¹⁶¹ Aşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülîstan-Söz ve Şiirleriyle*

HELAL KAZAN, RAHAT YE

Haram kazanana sakın hiç bakma,
Doğru alış, helal kazan, rahat ye,
Başını ihtiras derdine sokma,
Doğru alış, helal kazan, rahat ye.

Ne haksız kazançla bir zengin olma,
Yediği haramdır, sözleri yalan,
Kimsenin malını hiç etme talan,
Doğru alış, helal kazan, rahat ye.

İşiniz zor diye morelin kırma,
Vidansız olanın yanına varma,
Boşuna konuşup, kendini yorma,
Doğru alış, helal kazan, rahat ye.

Bu uğraş faydalı, iyi bilesin,
Kanaat evladır, tuta gelesin,
Bilfiil herkese böyle diyesin,
Doğru alış, helal kazan, rahat ye.

Rahatsız olup da damaha düşme,
 Nefsine uyup da yolundan şaşma,
 Tertemiz kabından yerlere taşma,
 Doğru çalış, helal kazan, rahat ye.

Ben Müslim Seyrani, amacım böyle,
 Aşk ile şevk ile bir çalış öyle,
 Sen de bunu öğren, herkese söyle,
 Doğru çalış, helal kazan, rahat ye.¹⁶²

NE KÖTÜ

Pis olanlar neden iyi olmazlar?
 Ahlak kötü, zihni kötü, ne kötü,
 En kıymetli öğüt versen almazlar,
 Ahlak kötü, cismi kötü, ne kötü.

Beynindeki pis karayı silmezler,
 İyilikten taraf olup gelmezler,
 İnsanlığın gereğini bilmezler,
 Ahlak kötü, cismi kötü, ne kötü.

---

¹⁶² Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülistan-Söz ve Şiirleriyle*

Ahlaksızlar hiç Allah'tan korkmazlar,
 Berbatlığı tutmuş elden atmazlar,
 Bin nasihat etsen asla tutmazlar,
 Ahlak kötü, hissi kötü, ne kötü.

İnsanlık halinde hiç dürüst kalmaz,
 Manevi cevheri versen de almaz,
 Bu güruh insanda iyilik olmaz,
 Ahlak kötü, insi kötü, ne kötü.

Bunlar has millete beladır bela,
 Ne etsen imkânsız, gelmezler yola,
 Zararlı olurlar, ne mazlum kula,
 Ahlak kötü, hırsı kötü, ne kötü.

Bu Müslim Seyrani görüp söylüyor,
 Bunların tümünden nefret ediyor,
 Bu huysuzlar kötü yolda gidiyor,
 Ahlak kötü, nefsi kötü, ne kötü.¹⁶³

---

¹⁶³ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülistan-Söz ve Şiirleriyle*

NE FAYDA

Ecel gelir, gırtlığına çökerse,
 O gününde bir ah desen ne fayda,
 Hasta olup ne çok dertler çekersen,
 Gençlik gitti eyvah desen ne fayda.

Sapık olup kötü yolda gidersen,
 Zalim olup çok zulümler edersen,
 Ne pis olan haşin devran sürersen,
 Zebaniye di yah desen ne fayda.

Adaletli bir düzeni getmezse,
 Sağlığında iyiliğini etmezse,
 Doğru yolda dosdoğruca gitmezse,
 Ak naziye siyah desen ne fayda.

Kendini bil de doğruluktan ayrılma,
 Haksız olup haksızları kayırma,
 Bu gürhün safranlarında hiç durma,
 Fırsat geçer he yah desen ne fayda.

Ne müstesna masum, mazlum olmasa,
 Bu kararda daim sabit kalmazsa,
 Müslim Seyrani der öğüt almazsa,
 Son nefeste ah vah desen ne fayda.¹⁶⁴

DEĞİŞMEZ

Bir insanda güzel ahlak olmasa,
 Ne etsen de kötü huyu değişmez,
 Güzelliğin vafında kalmazsa,
 Ne yapsan da kötü huyu değişmez.

Dünya halkı toplanıp da hep gelse,
 Enbiyalar, evliyalar söylese,
 Tüm milletler doğrusunu ve dese,
 Ne etsen ki kötü huyu değişmez.

Kart ağaca aşı vursan tutmaz ki,
 Aklındaki pis karayı atmaz ki,
 Kalbi temiz, iyi insan olmaz ki,
 Ne etsen de kötü huyu değişmez.

---

¹⁶⁴ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülistan-Söz ve Şiirleriyle*

İyi insanlara beladır bela,
 Has öğüt versen de gelmezler yola,
 Zararlı olurlar ne mazlum kula,
 Ne etsen de kötü huyu değişmez.

Müslim Seyrani der ne etmeli?
 Ta çocukken bir nizama gelmeli,
 Haksız yolsuzlardan uzak gitmeli,
 Ne etsen de kötü huyu değişmez.¹⁶⁵

KİMİ İYİ KİMİ KÖTÜ

Ne acayip bu insanlar,
 Kimi iyi, kimi kötü,
 Ahlakında olur bunlar,
 Kimi cömert, kimi namert.

Niye kötülükler olur?
 Günahsız bela bulur,
 Berbatlıklar ve çoğalır,
 Kimi irssiz, kimi hırsız.

---

¹⁶⁵ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülistan-Söz ve Şiirleriyle*

Bu dünyada harp edenler,
Birbirini öldürürler,
Nice canları verirler,
Kimi haklı, kimi haksız.

Ey bayanlar, sayın baylar,
Niye olur bu olaylar,
Gelir geçer yıllar aylar,
Kimi yolsuz, kimi soysuz.

Ya bunları kim kayırır,
Merhametten yoksun durur,
Hem mal alır, hem can vurur,
Kimi darsız, kimi arsız.

Bu insanlar iyi olsa,
Herkes iyiliği bulsa,
Pak gönle iman dolsa,
Kimi dinsiz, kimi pirsiz.

Müslim Seyrani kötöleri,
 Aslı bozuk pis sütleri,
 De bunları öldürmeli,
 Kimi gemsiz, kimi izsiz.¹⁶⁶

OLANLAR YOK MU?

İnsanlığın gereğine uymayan,
 Vafını yitirmiş olanlar yok mu?
 İnsan olup icabında gelmeyen,
 Haysiyet bitirmiş olanlar yok mu?

Öylesi var ki hep haktan söz eder,
 Söz başka, öz başka tersine gider,
 Bunun zararını inanan öder,
 Ne bela getirmiş olanlar yok mu.

İlim bilmez der ki irfan nerede?
 Ar, iffet müstesna hangi yörede,
 Namusuzluk edenin işte biri de,
 Batağa itilmiş olanlar yok mu?

---

¹⁶⁶ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülistan-Söz ve Şiirleriyle*

Var kimi insanlar olur yadırgan,
 Kimi sabırsız, huzursuz, dedirgan,
 Kimisi tutumsuz, israf, savurgan,
 Mülkünü batırmış olanlar yok mu?

Öylesi var ki meziyet bilmez,
 Alışmış kötülüğe, iyiye gelmez,
 Millete çok zarar vermeden ölmez,
 Kendini şaşırtmış olanlar yok mu?

Ey Müslim Seyrani yoruldun, bittin,
 Bu türlü konular gündeme gettin,
 Dosdoğru derdinde ikaz mı ettin?
 Bir pula satılmış olanlar yok mu?¹⁶⁷

2.1.3.2.Din-Tasavvuf

Âşık Müslim Seyrani'nin **Gülistan** adlı kitabında **din-tasavvuf** temasını konu alacağız. Kitapta toplam 47 tane **din-tasavvuf** şiiri bulunmaktadır.

Eserde **din-tasavvuf** şiirlerinin bulunduğu sayfalar şunlardır: "21. sf., 23. sf. ,27. sf. ,28. sf. ,30. sf. ,31. sf. ,32. sf. ,33. sf. ,36. sf. ,37. sf. ,39. sf. ,41. sf. ,55-56. sf.

¹⁶⁷ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülistan-Söz ve Şiirleriyle*

,60. sf. ,62. sf. ,68. sf. ,74. sf. ,78-79. sf. ,88. sf. ,89. sf. ,107. sf. ,109. sf. ,,112. sf. ,114. sf. ,116. sf. ,118. sf. ,123. sf. ,140. sf. ,141. sf. ,170. sf. ,176. sf. ,183-184. sf. ,199. sf. ,206. sf. ,216. sf. ,233. sf. ,237. sf. ,238. sf. ,240. sf. ,244. sf. ,290. sf. ,298. sf. ,299. sf. ,308. sf. 326. sf.

Örnek:

CENAB-I MEVLAM

Var Muhiplerin ya Cenab-ı Mevla'm

Rahmani kullardan edesin bizi

Muhabbet şevkinle hayranın olam

Cenneti alana güdesin bizi.

Mukaddesat sensin her şey yaratan

Kötüyü iyiden uzağa atan

Senin aşkın ile huzurlu yatan

Efdal katarına süresin bizi.

İyiden güzelden özümüz olsun

Helalden temizden gözümüz olsun

İlahi duayla sazımız olsun

Merhamet nutkunda göresin bizi.

İmansız günahkâr kullardan etme
 Tavrımıza kötü intiba getme
 Sen dersin bizlere kötüye gitme
 Ne mutlu ediyor hevesin bizi.

Gönlümüzde iman gülleri bitir
 Evliyan enbiyan bizi eğitir
 Ömür günümüzü hayırlı getirir
 İyiye güzele veresin bizi.

Müslim Seyrani`nin dileği budur
 Müminlere senin rahmetin boldur
 Kalbimizi manevi sevginle doldur
 Mazlum masumlarla sevesin bizi.¹⁶⁸

VAR ALLAH'IM

Tüm dünya âlemlerin hak sahibi
 Varlığını yaratan var Allah`ım
 İyi insanların dostu, Muhibbi
 Eşi yok ne mukaddes bir Allah`ım.

---

¹⁶⁸ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülîstan-Söz ve Şiirleriyle*

Darda kalan Hızır`ı gönderen
İmdatına tam vaktiyle erdiren
Has kulları cennetlere götüren
Ehlullah kullarına er Allah`ım.

Manen temiz ve müstesna olanlar
Mazlum, masum olup öğüt alanlar
Kutsallığın düsturunda kalanlar
Buyruğunu tutana yar Allah`ım.

Canlıya can verip yaratan sensin
Her şeyi yapmaya ilahi kadirsin
Sen bizlere aşk, itikat verensin
Mübarek cismi bize sır Allah`ım.

Kur`an öğüt bu nutkunu tutmayan
İçindeki şerri tutup atmayan
İyiliğe bize güzellik katmayan
Asileri mundar eden nur Allah`ım.

Müslim Seyrani`nin arzusu sana
 Göçünü yıkmadan bir yıkık hana
 Fani ömrümüz gitmeden sona
 Duacıyız rahmetin ver Allah`ım.¹⁶⁹

İNŞALLAH

Allah`ım hayırlı ömür verirse,
 Ne eserler yazacağım inşallah,
 Bu kalbime iyi ilham gelirse,
 Has şiirler dizeceğim inşallah.

Çok şükür ki anladım manen hazneye,
 Hep beraber bile gidem iyiye
 Demek istiyorum sizlere niye,
 Faydasını bulacağım inşallah.

Var inancım, böyle amacım belli,
 Bu yaşım yüz olsun ya da yüzeli,
 Kötü nefis bize düşman ezeli,
 Bir tart edip süreceğim inşallah.

---

¹⁶⁹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülistan-Söz ve Şiirleriyle*

Bütün gayret bana içimden gelir,
 Bir arif olanlar aylanıp bilir,
 Manevi cevheri olanlar alır,
 Cananlara vereceğim inşallah.

Faydasız olanı almam nideyim,
 Hak dostuma muhabbeti edeyim
 Ben Müslim Seyrani, budur dileğim,
 İrşadını göreceğim inşallah,
 Muradını sen verirsin ya Allah.¹⁷⁰

İBADET

Ne önemli olan dinin düsturu,
 Nesilden nesle kalan ibadet
 Allah katına götüren dosdoğru,
 Yalansız rüyasız olan ibadet.

Dua ve ibadet inanç kaynağı,
 İnsanları mutlu eder bayağı
 Hakka götüren ilahi uyağı,
 Sakın hiç demeyin yalan ibadet.

---

¹⁷⁰ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülistan-Söz ve Şiirleriyle*

İnsana manevi aşkı getiren,
 Yönlendirip hakikate götüren
 Gönül bahçesinde güllere bitiren,
 Pak, temiz kalplere dalan ibadet.

Ehlullah güruha ilhamı veren,
 Cenneti kazanır içine giren
 Daim itikatla yolunu süren,
 Manevi cevheri salan ibadet.

Manevi vak tülde ibadet yeri,
 Zevk duyarlar edenlerin her biri
 Mümin olan kullar kalmazlar geri,
 Gerekli herkese halen ibadet.

Bu Müslim Seyrani özünden söyler,
 Sevabı yazılır güzellik eyler
 Muhabbet dinleyin ağalar beyler,
 Bazı günahları silen ibadet.¹⁷¹

---

¹⁷¹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülîstan-Söz ve Şiirleriyle*

AYIRMA BİZİ

Manevi hak dostum, ben sana geldim

O doğru yolunda ayırma bizi,

Erenler sözünü hep gerçekler bildim,

O doğru yolunda ayırma bizi.

Müstesna insana kisvet edersin,

Onun benzerine nispet edersin

Kutsal varlığımı kısmet edersin,

O doğru yolunda ayırma bizi.

İlim görmeyince nasıl bileyim,

Kader gül demezse nasıl güleyim

Kalbimde, bu başta gelen dileğim,

O doğru yolunda ayırma bizi.

Dünya sefasının sonu bir hiçtir,

Haşin, zevk devranın işleği boştur

Meşru yaşantılar anca ki hoştur,

O doğru yolunda ayırma bizi.

Hayır, gelir bize senin ilminden,
 Ecel gelir kurtulmayız ölümden
 Der Müslim Seyrani can-ı gönülden,
 O doğru yolunda ayırma bizi. ¹⁷²

BİL İNSANOĞLU

Sizlere iyi bir nasihatim var,
 Bu iyi dinle, bil insanoğlu
 İnsanlık vasfına kılasın karar,
 Bu bir gün deme, al insanoğlu.

Bu dünyaya geldin, anadan doğdun,
 Büyüdün, kocaman bir adam oldun
 Sen neyin peşine koştun yoruldun,
 Hakikat içinde ol insanoğlu.

İnsan hak yapısı taş vurup yıkma,
 Gönül bir Kâbe`dir nar verip yakma
 İnsan olmayanın sözüne bakma,
 Dinle doğrusunu, gel insanoğlu.

---

¹⁷² Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülistan-Söz ve Şiirleriyle*

Gerçek kalanların sözünü dinle,
 Hak gerçeğe bağlan temiz özünle
 Sakın yalan dolan deme sözünle,
 İlim deryasına sal insanoğlu.

Bu Müslim Seyrani söylüyor size,
 Bir iman getirin o temiz öze
 İnsanlık gerekir her zaman bize,
 Daim bu kararda kal insanoğlu.

DOĞRU GİDENLER GELSİN

Methi Sena etme kendi kendine,
 Hak yolunda doğru gidenler gelsin
 İman ehli olup, inkâr bendini,
 Hüsniyet fikrini güdenler gelsin.

İnsanlarda kötü huylar olanda,
 Ben niceyim deme bir de yalanda
 Bu düsturun işlevinde kalanda,
 İlimi irfanı bilenler gelsin.

Yalan ile hiç menzile varılmaz,
 Ameli Salih'e sual sorulmaz,
 Pis yerlerde akan sular durulmaz,
 Kalbi temiz, Kamil olanlar gelsin.

Bil kendini insanlığın yitirme,
 Yolsuzları hiç gündeme getirme,
 Haram şeyler ele alıp götürme,
 Ehlullah ehlini bulanlar gelsin.

Aklı kötü olan adam sayılmaz,
 Kalp gözleri ne kör olmuş ayılmaz,
 İnançsız günahkâr müstesna olmaz,
 Fazilet halinde olanlar gelsin.

Bu Müslim Seyrani mantıksız demez,
 Haksızları gündeminde eylemez,
 Cahil olan insanlığı hiç bilmez,
 Pak, masum, günahsız olanlar gelsin.¹⁷³

---

¹⁷³ Aşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülistan-Söz ve Şiirleriyle*

AYRIMAZ YANA

İnançlı, manevi, temiz olanlar
Haktan, hakikatten ayrılmaz yana
Doğruluk halinde dürüst kalanlar,
Haktan, hakikatten ayrılmaz yana.

Bir yerden bir yere tutup sürseler,
Herhangi niyetle bakıp bakıp görseler,
Dünyanın malını ona verseler,
Haktan, hakikatten ayrılmaz yana.

Fazilet sahibi, hüsniyet bilen,
Daima bunlarla beraber gelen,
İnsanlık haliyle müstesna olan
Haktan, hakikatten ayrılmaz yana.

Doğru işlerini yapıyor hazlı,
İster yavaş olsun, istersen hızlı
Ya aşikâr olsun veyahut gizli
Haktan, hakikatten ayrılmaz yana.

Gerçek din imanda riyası yoktur,
 Cinsiyet bakımından zinası yoktur,
 Haram kazançlardan binası yoktur,
 Haktan, hakikatten ayrılmaz yana.

Müslim Seyrani'yi alıp gitseler,
 Koşturup mümin müslim deseler,
 Öldürüp de parça parça etseler,
 Haktan, hakikatten ayrılmaz yana.¹⁷⁴

BİR BALA BENZER

Edersen söz, sohbet kâmil ile et,
 Tatlıdır sözleri bir bala benzer,
 Her nere gidersin bunlarla git,
 Nurlu cemali, bir güle benzer.

Hiç yalanı yoktur, doğru konuşur,
 Kalbi temiz gelir yanaşır,
 Olgun bilginlere sorup danışır,
 Tertemiz has doğru bir yola benzer.

---

¹⁷⁴ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülîstan-Söz ve Şiirleriyle*

Hiç kimseye asla kötülük etmez,
 Haksızın, sapığın yanına gitmez,
 Pis, kirli yerde oluşup bitmez,
 Pak, temiz kentlerde bir ile benzer.

Muhabbet aşkını var eden haktır,
 Hilesi, hurdası katiyen yoktur,
 Haramı yemez midesi toktur,
 Kuran'ı okuyan bir dile benzer,

İtikat inancı gönlünde vardır,
 Yaratan dostuna böylece vardır,
 Fas etmez âleme gönlünde sırdır,
 Mert, cömert bünyede bir ele benzer.

Bu Müslim Seyrani derki severim,
 Kamil insanları daim özerim,
 Günahsız olana müstesna derim,
 Cennet'i Ela'da bir kula benzer.¹⁷⁵

---

¹⁷⁵ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülistan-Söz ve Şiirleriyle*

PİRİ OLDUK

Sayın dostlar ey cananlar,
Biz bu işin piri olduk,
Temiz ruhlu has olanlar,
Gerçeklerden biri olduk.

Bize sordun acep neden,
İrşat olduk kâmil pirden,
Şükür geldik temiz belden,
Küçüktük iri olduk.

Erenlerin ardındayız,
Katarında, darındayız
Cömertlerin varındayız,
Bu evsafın türü olduk.

Yükseklerden hiç uçmayız,
Pişmiş aşı su katmayız,
Haram almaz ve satmayız,
Mazlumlardan biri olduk.

Nefsin bilen rabbin bilir,
 Hak Rahman'dan doğru gelir,
 Sevap alır sonra ölür,
 Şerirlerden beri olduk.

Şeraitten, tarikattan,
 Marifetten, hakikatten,
 İkrar, iman, itikattan,
 Engin türap yeri olduk.

İlim hikmet bileni,
 Bize ilhamı vereni,
 Size der Müslim Seyrani,
 Bu bilimin eri olduk.¹⁷⁶

UYANLARDIR

Her bakımdan has olanlar,
 Hak emrine uyanlardır,
 Ameli salih kalanlardır,
 Hak emrine uyanlardır.

---

¹⁷⁶ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülistan-Söz ve Şiirleriyle*

Doğruluktan şaşmayanlar,
Temiz kabdan taşmayanlar,
Yolsuzluğa düşmeyenler,
Hak emrine uyanlardır.

Güzellikten ayrılmayan,
Haksızları kayırmayan,
Temiz, zinakar olmayan,
Hak emrine uyanlardır.

Pak yolunda doğru giden,
Bu niyeti iyi güden,
Pis nefisini ıslah eden,
Hak emrine uyanlardır.

Sevabını artıranlar,
Azabında kurtulanlar,
Suçsuz günahsız olanlar,
Hak emrine uyanlardır.

Müslim Seyrani'yim bilen,
 Hakikatten doğru gelen,
 Temiz doğup, temiz ölen,
 Hak emrine uyanlardır.¹⁷⁷

GIYBET ETMEYİZ

Ey gafil bizleri zemmini etme,
 Kimsenin ahtına gıybet etmeyiz,
 Hüsümet gösterip kin, kibir gitme,
 Her olur olmaza sohbet etmeyiz.

Arı olur çiçeklere konarız,
 Turna olur semalarda uçarız,
 Dost aşkına hasret çeker yanarız,
 Haksızlara hiçbir rağbet etmeyiz.

Bülbül olur gül dalında öteriz,
 Nergis olur çimenlerde biteriz,
 Böyle bir sevdaya düşmüş gideriz,
 El yurdunu konuk gurbet etmeyiz.

---

¹⁷⁷ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülîstan-Söz ve Şiirleriyle*

Bahçe olur ırgalanır dalımız,
 Öz çiçekte oluşmuştur balımız,
 Nebiler, veliler bizim ulumuz,
 İçtik dolumuzu, şerbet etmeyiz.

İbret ile bir gezeriz âlemi,
 Meslek ettik kendimize ilimi,
 Ustalardan aldık işbu bilimi,
 Haram maldan hiçbir servet etmeyiz.

Yolumuzdan hiç şaşmadan gideriz,
 Dinleyene has muhabbet ederiz,
 Der Müslim Seyrani bunu söyleriz,
 Kirli çulu giyip kişvet etmeyiz.¹⁷⁸

2.1.3.3.Sosyal Hayat

Âşık Müslim Seyrani'nin **Gülistan** adlı kitabında **sosyal hayat** temasını konu alacağız. Kitapta toplam 11 tane **sosyal hayat** şiiri bulunmaktadır.

Eserde **sosyal hayat** şiirlerinin bulunduğu sayfalar şunlardır: “”282. sf., 283. sf., 284. sf., 292. sf., 301. sf., 304. sf., 309. sf., 310. sf., 350. sf., 367. sf. ,370. sf.

Örnek:

¹⁷⁸ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülistan-Söz ve Şiirleriyle*

ERZİNCAN

Anadolu üstünde has bir ilimiz,
 Vardır güzelliğın gören Erzincan,
 Destan eder, her dem söyler dilimiz,
 Düşmanın gözünü gerek Erzincan.

Etrafında Keşış, Munzur dağları,
 Fışkıran suları, akan suları,
 Ovasında bahçeleri, bağları,
 Güllerini olur deren Erzincan.

Engin akıyor Karasu üstünde,
 Harap oldu felaketin elinde,
 O acı kaderin dünya dilinde,
 O tarihte oldu viran Erzincan.

Bir cennet andırır baharı yazı,
 Çok bolluk oluyor sonbahar, güzü,
 Al yeşil süslenir tabiat yüzü,
 Niceliğın olur eren Erzincan.

Yüzeyinde sıralanmış köyleri,
Çevresinde çiçekleri gülleri,
Vatana değdirmez düşman elleri,
Düşmanı yerlere seren Erzincan.

Tarihe geçmiş böylece bu ünü,
Kurtuluş aşkına açılmış önü,
Düşmandan arındı bu şubat günü,
Birçok ölü, şehit veren Erzincan.

Dilhun oldu söyler Müslim Seyrani,
Vatanını ne makeddes bileni,
Vakıf olup bilincinden geleni,
Bir hayranı olduk yeren Erzincan.¹⁷⁹

---

¹⁷⁹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülîstan-Söz ve Şiirleriyle*

Maddi- Manevi Bilgiler, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.282.

KÖYÜMÜZ

Erzincan ilinin merkez Günbağı,
Dağ önünde kurulmuştur köyümüz,
Hayli geniş sulu, yaylası, dağı,
Özlem duyar gelip giden soyumuz.

Yaylasında bin bir göze kaynıyor,
Hep birleşip mercan çayı oluyor,
Bu sulardan bir içenler kanmıyor,
Abu hayat gibi akarsuyumuz.

Tarlalara sulu ekin ekerler,
Çok çeşitli meyve ağaç dikerler,
Sığır, keçi, en çok koyun beslerler,
Hırs, ihtiras yok kanaat uyumuz.

Çok türdür bitki, sebze, meyvesi,
Has iyidir toprak, suyu, havası,
Tulum peyniri, kuru fasulyesi,
Tartılınca anlaşılır hasımız.

İlkbaharda en çok öter kuşları,
Bir cennet andırır bahar, yazları,

Yalnız ağaçsızdır bazı dağları,
Bir haylice çıplak taşlı dağımız.

Bu Müslim Seyrani sever köyünü,
Şirin dünya alır, koymaz birini,
Herkes özler o doğduğu yerini,
Bu fani dünyada kalır arzumuz.¹⁸⁰

EVİMİZ

Ne önemli iş bu şeyden sorarsın,
Barınağın sırasındır evimiz,
Söylemeye gerek yoktur anlarsın,
Yapılmıştır, burasıdır evimiz.

Her kuşun yuvası var orada durur,
Yavruları ile beraber kalır,
Kendi sevinciyle neşeli olur,
Ailenin yuvasıdır evimiz.

---

¹⁸⁰ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülîstan-Söz ve Şiirleriyle*

Çok şükürde böyle evimiz vardır,
 Evi olmayanın dünyası dardır,
 Elektrik içte sanki bir nurdur,
 Eşya, erzak dolusudur evimiz.

Ev olmasa nerelerde kalırız?
 Aklımız oynar, bir deli oluruz,
 Ya soğukta, ya sıcakta ölürüz,
 Yuvamızın en hasıdır evimiz.

Son zamanda ne heybetli yapılar,
 Her hangi bir ev alanlar tapular,
 Pencereleler vardır, hem de kapılar,
 İşte derler şurasıdır evimiz.

Bu Müslim Seyrani demez hiçinde,
 Ev yapılır türlü türlü biçimde,
 Genellikle herkes ölür içinde,
 Sağken derler orasıdır evimiz.¹⁸¹

---

¹⁸¹ Aşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülîstan-Söz ve Şiirleriyle*

SÖZ ETMESİ İYİDİR

Bir çift eşten eğer haber sorarsan
Güzel yardan söz etmesi iyidir
Eğer hanım ile hem dem olursan
Mutluluğa doğru nispet gibidir.

Kocasına her tür hizmet yaparsa
İffetine titiz sahip olursa
Birbirine sevgileri varsa
O cennette yaşayanlar gibidir.

İki gönül has bir dilden öterse
Birbiriyle bağdaşıp giderse
Saygıları karşılıklı var ise
Ne aşk ile muhabbetler edilir.

O inanç niyetleri bir olursa
Her birinde meziyetler varsa
Manen halde faziletli kalırsa
Bu hasletler vardır bomboş değildir.

Müslim Seyrani`nin yatıyor gönlünde
 Söz ediyor karı koca halinden
 Herkes böyle mutlu olma fikrinde
 Güzel öğüt insanları eğitir.¹⁸²

YORGUN

Biçare mazluma bir nazar ettim
 Haline baktım ki yüzleri yorgun
 Fukara birine misafir gittim
 Çok yoğun çalışır hisleri yorgun.

Düş eder iyiliğe, öyle ulaşır
 Elini tutana gider yanaşır
 Derdini efkârlı söyler ağlaşır
 Kalbinde hüznü, gözleri yorgun.

Bu cennet dünyada neden gülmez ki?
 Bir mutlu devranı görüp sürmez ki
 Ölüm ister ama rahat ölmez ki
 Bünyesi ne yapsın, özleri yorgun.

---

¹⁸² Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülistan-Söz ve Şiirleriyle*

Bir çıkmış âleme ne mahzun gezer,
 İçtenle ah çekip kendini üzer
 Bu şirin dünyada canından bezer
 Yolunda yürümüş, dizleri yorgun.

Der Müslim Seyrani bunlara yazık
 Katıksız ekmeği var ama azık
 Dünyanın idare düzeni bozuk
 Morali bozulmuş, hazları yoğun.¹⁸³

İYİ ÇIKMAZ PROGRAM

Televizyon çıktı kültür azaldı
 Genellikle iyi çıkmaz program
 Güzel ahlak nispet olsun bozuldu
 Özellikle iyi çıkmaz program.

Bakanları doğru yoldan saptırır
 Çıplaklara meşhur raksı yaptırır
 Kimisini şehvetlere kaptırır
 Düzenlikle iyi çıkmaz program.

---

¹⁸³ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülistan-Söz ve Şiirleriyle*

En çok caz cuz çalar oynar sekseler,
 Bir zevk ile en çok bakar sükseler
 Memlekete bir cins tohum ekseler
 Güzellikle iyi çıkmaz program.

Tuhaf müzik söyleyeni dinlerler
 Bal yaramaz, sirke içer inlerler
 Meşhur eder yüz bin defa binler
 Hüzünlükle iyi çıkmaz program.

Haberler var gösteriyor olayı,
 Kan katilin yaptıkları belayı
 Az gösterir ne has olan elayı
 Naziklikle iyi çıkmaz program.

Der Müslim Seyrani olmuş bomboş
 Boş eğlence hiç olur mu acep hoş?
 Rahmet varsa hemen durma sen de koş
 Naziklikle iyi çıkmaz program.¹⁸⁴

---

¹⁸⁴ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülîstan-Söz ve Şiirleriyle*

ŞERİAT NEDİR?

Derdimiz büyüktür, vallahi büyük
 Anarşi gitmeden çıktı irtica
 Fesatçılar devlete oldu bir yük
 Bu da az uz değil, vardır haylice.

Din sömürüleri di bak ne derler?
 İleri değil, ta geri giderler
 Dini siyasete alet ederler
 Şahsi çıkarları için yaparlar anca.

Devlet cami yapmış ibadet eyle
 Size bir şey diyen varsa bir söyle
 Devlet düzenini bozmayın böyle
 Bazı şeyler için kalkar hurucu.

Yüz on dört sure, nice bin ayet
 İyi kötüden ayırt ederler
 Has amel olmazsa cennet vermezler
 Ne çok namaz kılsa, gitse de hacca.

Durun biraz halimize yanalım
 Düzenli nizamlı bir çalışalım
 Bir zenginleşelim ve kalkalım
 Düşman hor bakmaz biz güçlü olunca

İnsan odur ki namuslu olmalı
 Esas iffetini temiz tutmalı
 Güzel, medeni dünyaya uymalı
 Has edep, erkân vardır ama yolunca.

İnsan ne ile niceliğe erecek?
 Sakallı mı fazilete erecek?
 Külâh çarşafı mı cennete girecek?
 Normal giysi gerek benim kanımca.

Fazilet dinciği hiç eleştirmeyiz
 Hâşâ ki onlara bir şey demeyiz
 İrşat edeni hiç gıybet etmeyiz
 İyiden güzelden dürüst kalınca.

Gençleri kandırır cahil sofralar
 Zararlı öğüt onlardan alırlar
 Amelsiz sofraların çıkarı var
 Yalandan riyadan gelirler anca.

Yalandan dolandan nifakı saçar
 İşine gelmezse dolaylı kaçar
 Onlar telkin eder, dinleyen naçar
 Yaparlar fetvayı hep uydurmaca.

Atatürk'ü sevmeyenler, acaba neden?
 Topunu atarlar bilip bilmeden
 Zaten hayır gelmez kara cahilden
 İçleri ak değil, deme alaca.

Atatürk kaldırdı çarşaf külahı
 Külahsızlar bilmiyorlar mı Allah'ı?
 Ulu Allah, kulların Rahmet gahı
 İnsanoğlu kâmil adam olunca.

Der Müslim Seyrani şeriat nedir?
 Farz, sünnetin esasını bilmektir
 Kendinde olan şerri at demektir
 Gerçeği böyledir derim doğruca.¹⁸⁵

---

¹⁸⁵ Aşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülistan-Söz ve Şiirleriyle*

2.1.3.4.Aşk

Âşık Müslim Seyrani'nin **Gülistan** adlı kitabında **aşk** temasını konu alacağız. Kitapta toplam 1 tane **aşk** şiiri bulunmaktadır.

Kitaptaki **aşk** şiirlerinin bulunduğu sayfa: "127. sf.

Örnek:

DALLARI VARDIR

Aşk denen insanda garip bir nesne,
Bunların çok türlü dalları vardır,
Aklında gönlünde oluşan hisne,
İyiden kötüden halları vardır.

Her iyi aşk insanlarda meşhurdur,
Ahlakı güzeller kötüye karşıdır,
O kötü aşk pis nefsin hırsıdır,
Bunun da her türlü yolları vardır.

Bu dünya, bu âlem başıboş değil,
Kötü huylar insanlara hoş değil,
Gerçekten ayrılan bize baş değil,
Bunun da çok türlü kolları vardır.

Karı koca aşkı cinsinden gelir,
 Hak aşkı insanda manevi olur,
 Güzellik içinde mutluluk bulur,
 Arı gibi tatlı balları vardır.

İyi aşk insana sevgiyi katar,
 Meşru olmayanı uzağa atar,
 Aklında fikrinde güzellik yatar,
 Gönül bahçesinde gülleri vardır.

Ey Müslim Seyrani düşüncen nedir?
 Aşkın iyisini herkese bildir,
 Kötü aşk doğmadan hemen vur öldür,
 Allah'ın tertemiz kulları vardır.¹⁸⁶

2.1.3.6. Ölüm

Âşık Müslim Seyrani'nin **Gülistan** adlı kitabında **ölüm** temasını konu alacağız. Kitapta toplam 11 tane **ölüm** şiiri bulunmaktadır.

Eserde **ölüm** şiirlerinin bulunduğu sayfa “158. sf., 160. sf. ,162.sf. ,164-165. sf. ,175. sf. ,241. sf. ,281. sf. ,331. sf. ,370. sf. ,374-375. sf. ,376-377. sf.

---

¹⁸⁶ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülistan-Söz ve Şiirleriyle*

Maddi- Manevi Bilgiler, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.127.

Örnek:

GEÇTE GİT

Dünya ahreti kazanım dersin,
 Olgun olup temiz yaşa, geç de git,
 İyi olan ne müstesna er isen,
 Kamil olup temiz yaşa, geç de git.

Oku, öğren her şeyini bilesin,
 Kötülüğü düşüncenden silesin,
 İyiliğin güzelliğe gelesin,
 Böyle olup temiz yaşa, geç de git.

Öğren bunu, esasları şöyledir,
 Yalanı yok, hakikati öyledir,
 İçtihadı vardır ama böyledir,
 Düzgün olup temiz yaşa, geç de git.

Daha çok türlü çeşit neleri var,
 İnsanlara gereklidir namus, ar,
 Bu nesnelere size olur temiz yar,
 Arı olup temiz yaşa, geç de git.

Elindeki dosyaların biri ilam,
 De merhaba, söyle sözün ver selam,
 Böyle bütün güzellikler vesselam,
 Doğru olup temiz yaşa, geç de git.

Seni yönlendiren gerçek ilimdir,
 Cahilliği hep yok eden bilimdir,
 Müslim Seyrani der sonu ölümdür,
 Âdem olup temiz yaşa, geç de git.¹⁸⁷

ÖLÜRLER BİR GÜN

İster az yaşa, ya da çok yaşa,
 Eceli gelince ölürler bir gün,
 Neler gelir geçer sağ olan başa,
 Hiç gelmez yerlere sürerler bir gün.

Düşünmesin ahiretini dünyada
 Ne ile oluşursun kâmil dünyada,
 İster evvel olsun ya da sonrada,
 Hesabını sorarlar elbet bir gün,

---

¹⁸⁷ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülistan-Söz ve Şiirleriyle*

Pislikli ne berbat yerde bittinse,
 Pis nefesine uyup kötü gittinse,
 Mazlumlara eğer zulüm ettinse,
 Hünkârlar mezara gelirler bir gün.

Saltanat halinde benim desen de,
 En zevkli sefalı günüm desen de,
 Ün almış debdebe şanım desen de,
 Fani zevalini görürler bir gün.

İsterse dünyada alemdar olsa,
 İster kıymetli haznedar olsa,
 Ve yahut çok zengin hükümdar olsa,
 Bu dünya âlemden giderler bir gün.

Der Müslim Seyrani böyle ne olur?
 Ruhu candan çıkar, cesedi kalır,
 Ameli iyi ise rahmeti alır,
 Cenazen toprağa verirler bir gün.¹⁸⁸

---

¹⁸⁸ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülîstan-Söz ve Şiirleriyle*

Maddi- Manevi Bilgiler, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.160.

CANINA ÖLÜM İSTERLER

Birçok kimse kocalınca,

Canına ölüm isterler.

Yataklık hasta olunca,

Canına ölüm isterler.

Kaderi kötü gelenler,

Birçok dertten sürünürler,

Sağlamlara yerinirler,

Canına ölüm isterler.

Çok derde maruz kalırsa,

Bir çaresiz dert alırsa,

Duyguları yok olursa,

Canına ölüm isterler.

Çok yoksul hasta düşerse,

Dinçlik gider gezemezse,

Bakımını edemezse,

Canına ölüm isterler.

Fakir, huzursuz olanlar,
 Hayatta mutsuz kalanlar,
 Vücudu ağrı saranlar,
 Canına ölüm isterler.

Müslim Seyrani bilirse,
 Huy değişmez çok söylese,
 Sabrı bitip tükenirse,
 Canına ölüm isterler.¹⁸⁹

VEFASI YOK

Aldanma dünya zevkine
 Dünya fani vefası yok
 Benlik getirme kendine
 Ömür gider sefası yok.

Tek vurup da çift sıçrarsan
 Neden Allah'tan korkmazsın?
 İnanmazsan yanılırsın
 Utanmazın hayâsı yok.

---

¹⁸⁹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülîstan-Söz ve Şiirleriyle*

İşte dünya meşru yaşa
Verme kendin hiç boşa
Secde etme dağa taşa
Ahrette hevesi yok.

Bir boş kalıp ne bilgisiz
İlim ile ve ilgisiz
Ama cahil ne görgüsüz
Güzellikten dehası yok.

Kara cahil bir şey bilmez
Münkir doğru yola gelmez
Mümin, münafığı sevmez
Birbiriyle arası yok.

Kimler has kararda kalmaz
Öğüt versen ele almaz
Zalim adam mazlum olmaz
Kötülüğün süresi yok.

Bu Müslim Seyrani söyler
 Bir gün gelir göçer gider
 Felek bizi nasıl eder
 Sonu ölüm dehası yok.¹⁹⁰

SANA DA KALAMAZ

İnsanlık ne iyi çığırdan çıkma
 Sevdiğin bu dünya sana da kalmaz
 Meşru olmayanın sevkine bakma
 Bu dünya fanidir, bana da kalmaz.

Nice canlar geldi, revan eyledi
 Ne aşka düşüldü, seyran eyledi
 Zengin devranını heran eyledi
 Sürsün devranını, ona da kalmaz.

Hırs ile damaha kapılma sakın
 Üç günlük dünya ecel çok yakın
 İbretle dünyanın haline bakın
 Hesabın sorarlar sonra da kalmaz

---

¹⁹⁰ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülîstan-Söz ve Şiirleriyle*

Nice bin insanlar gelip de gitti
 Kim malı, mülkünü beraber göttü
 Tüm günleri geçti ömrü bitti
 Hiç kimse temelli burada kalmaz.

Der Müslim Seyrani kendi kendine
 Hiç terk etme ikrar, iman kendine
 Bir gün kazarlar mezarın indini
 Her gelen gider, dünyada kalmaz.¹⁹¹

GELİR GİDERLER

Türlü ırktan olan nice insanlar,
 Doğan bu dünyada gelir giderler
 İnançlı insanlar, temiz olanlar,
 Manevi rahmeti diler, giderler.

Bir ana baba olurdu di vesile,
 Batını vardır, zahiri ne hele
 Âlimler, bilginler getirir dile,
 Erenler sırrını bilir giderler.

---

¹⁹¹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülîstan-Söz ve Şiirleriyle*

Uluların öğüdünü alırsa,
 Eğer bu haslette bile kalırsa
 Güzel insanlığa sahip olursa,
 Haktan nasibini alır giderler.

İlim görmeyenler bir şey bilemez,
 Yönlenip de doğru yoldan gelemez
 Âlim, bilginleri tarih silemez,
 Kara cahilliği siler giderler.

Müstesna olan kötülük düşünmez,
 Gayreti var, hizmetine üşenmez
 Bir ders görmeyince adam değişmez,
 Gelişenler nice olur giderler.

Müslim Seyrani'yim iyi olanlar,
 Güzel insanlıktan dürüst kalanlar
 Has amel kazanır tabii ki bunlar,
 Bir zaman dünyada kalır giderler.¹⁹²

---

¹⁹² Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülistan-Söz ve Şiirleriyle*

ALIP GİDEN OLDU MU?

Der mal, zevk, devran kalır yanına,
 Hiç beraber alıp giden oldu mu?
 Yerinipte izrap verme canına,
 Öyle diyen anlayıp da bildi mi?

Ne yapsan sonu bir ölüm değil mi?
 Hiç boş geçirme bu dünya âlemi,
 Öğrenesin esas, gerçek ilmi,
 Bunun için yüzünü iyice bildin mi?

Hiç kimse istemez fakir olmayı,
 Hep gözler alıyor zevki, sefayı,
 Ne rağbet yapar ve müsemmayı,
 Haktan nasibini alabildin mi?

Kimsenin malına dikme gözünü,
 Doğru dürüst söyle güzel sözünü,
 Her şey de ara bul temiz özünü,
 Ahlaktan has güzel olabildin mi?

Gayret edin, çok öğrenin ilimden,
 Size fayda gelir türlü bilimden,
 Zarar gelmez size aklıselimden
 Acep sen de böyle olabildin mi?¹⁹³

2.1.3.7.Öğüt

Âşık Müslim Seyrani'nin **Gülistan** adlı kitabında **öğüt** temasını konu alacağız. Kitapta toplam 12 tane **öğüt** şiiri bulunmaktadır.

Kitaptaki **öğüt** şiirlerinin bulunduğu sayfalar: “124. sf., 135. sf. ,219. sf. ,227. sf. ,228.sf. ,229. sf. ,232. sf. ,279. sf. ,287. sf. ,288. sf. ,307. sf. 356. sf.

ATMA ARKADAŞ

Hele gel sözümü has güzel dinle,
 Bu sözümü yabana atma arkadaş
 Gerçekten diyorum iyi tut anla
 Doğruya bir yanlış atma arkadaş.

¹⁹³ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülistan-Söz ve Şiirleriyle*

Maddi- Manevi Bilgiler, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.281.

Cevherin var ise bir sat alana
Mürşit telkininde irşat olana
Sakın rağbet etme hiçbir yalana
Yalancı sözüne bakma arkadaş.

Yoz cahil kim ise uzak dur ondan
Ebedi bir hayır gelmez ki ondan
Çiçekli ot gibi bitse de damdan
Gül olsa dibinde yatma arkadaş.

İmansız güruha hiç telkin etme
Soysuz arsızların ardından gitme
Sakın konu edip gündeme getme
Balları sirkedir satma arkadaş.

Herkese Kuranı Kerim okunmaz
Çulha pazarında cevher satılmaz
Kuzu sürüsüne çakal katılmaz
Bunları beraber gütme arkadaş.

Der Müslim Seyrani kendini tanı
 Adam olacak ki anlaya bunu
 Hafife atmayın önemli konu
 Haksızı kayırıp tutma arkadaş.¹⁹⁴

HİÇ İMRENME

Hükümdar zengin olanın
 Devranına hiç imrenme
 Bu fikirle dolananın
 Seyranına hiç imrenme.

Ağa olsun, paşa olsun
 Sefahate derin dalsın
 Dünya güzelini alsın
 Süryanına hiç imrenme

Güzel öğüt almaz ise
 İyi insan olmaz ise
 Bu haslette kalmaz ise
 Sıryanına hiç imrenme.

---

¹⁹⁴ Aşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülistan-Söz ve Şiirleriyle*

Bomboş kafa eyleyenin
 Ben niceyim ve diyenin
 Şarkı, türkü söyleyenin
 Hayranına hiç imrenme.

Yüce makam alanların
 Ama meşhur olanların
 Zevk sefaya dalanların
 Piryanına hiç imrenme.

Bu Seyrani ihtar eder
 Doğru neyse hep onu der
 Kötü nefis herkesi yer
 Hayranına hiç imrenme.¹⁹⁵

İNANMA

Dinle ne diyorum size cananlar,
 Özü bozuk olan kula inanma,
 Günah batağında kirli kalanlar,
 Hiç bunlara sakın hele inanma.

---

¹⁹⁵ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülistan-Söz ve Şiirleriyle*

Kimi var ki adam değil, hilleştir,
 Ancak maddiyata düşkün millettir,
 Hatip gibi söyler seni dinletir,
 Yalan yanlış diyen dile inanma.

Tüm aslını, soy sopunu, indini,
 Tanır mı ki acep ikrar bendini?
 Haslet bilmez, tanımaz ki kendini,
 Millet edip yanan gele inanma.

Zamanla öğüdü yuvada alır,
 Önünde eğilir kırk büklüm olur,
 Konuşur çok şeyden kelime bulur,
 Kalbi bozuk olana ele inanama.

İnsanlığın gereğini bilmezse,
 Haklı olup hakikate gelmezse,
 Der Müslim Seyrani doğru olmazsa,
 Baban oğlu olsa bile inanma.¹⁹⁶

---

¹⁹⁶ Aşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülistan-Söz ve Şiirleriyle*

DAHA UYAN

Dinle sözüm ey vatandaş,
Uyan artık daha uyan,
Bak diyorum ey arkadaş,
Uyan artık daha uyan.

Tembel yatma daha yeter,
Dolu evde tütün tüter,
Viran yerde baykuş öter,
Uyan artık daha uyan.

Gafil olup daha yatma,
Doğru söze yalan katma,
Hizmet gerek hiç laf atma,
Uyan artık daha uyan.

Türlü icat yapanlara,
İbret ile bak onlara,
Hiç düşünme kara kara,
Uyan artık daha uyan.

Huysuzluğu terk edesin,
 İlim, kültür öğrenesin,
 Doğru söze hak veresin,
 Uyan artık daha uyan.

Getir nizamı, düzeni,
 Di tahkir et boş gezeni,
 Size der Müslim Seyrani,
 Uyan artık daha uyan.¹⁹⁷

DURMA ÇALIŞ

Siz muhterem vatandaşlar,
 İşen, ilmen durma çalış,
 Öğüt dinle arkadaş,
 İşen, ilmen durma çalış.

Çalışanlar zengin olur,
 İlim gören engin olur,
 Hem medeni, yengin olur,
 İşen, ilmen durma çalış.

---

¹⁹⁷ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülistan-Söz ve Şiirleriyle*

Uğraşanlar hep doludur,
 Bu doğruca hak yoludur,
 Maddi manen faydalıdır,
 İşen, ilmen durma çalış.

Düşmanları bu yıldırır,
 İstikbale bu erdirir,
 Büyüklerimiz bildirir,
 İşen, ilmen durma çalış.

İşlerinde geri kalma,
 Bir gayretsiz tembel olma,
 Faydasız şey ele alma,
 İşen, ilmen durma çalış.

Müslim Seyrani sözünü,
 Tam söylüyor iç yüzünü,
 Diyor size iç yüzünü,
 İşen, ilmen durma çalış.¹⁹⁸

---

¹⁹⁸ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülîstan-Söz ve Şiirleriyle*

Maddi- Manevi Bilgiler, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.228.

GİTME ARKADAŞ

Haksızın ardından gitme arkadaşı,
 Sende onun gibi olur haksız,
 Doğruyu tutunuz sayın vatandaş,
 Toparlan gel kenden olmayın huysuz,

Menfaat için peşine gidersin,
 Derecen yitirir kenden edersin,
 Ahretin zay eder bunu bilmezsin,
 Günler gider bir gün olursun sessiz.

Haddini bilip de tanı kendini,
 Kötü tavırlardan çektir elini,
 Uzvuna sahip ol, kullan dilini,
 Haram gidenler olurlar soysuz.

Ekmeğin, yemeğin haram olmasın,
 Üstünde kimsenin hakkı kalmasın,
 Bu ahtın üstünde daim durasın,
 Öğüt dinlemeyen ne kadar arsız.

Nasihat dinlersin, faydana olur,
 Güzel insanlığı arayan bulur,
 Hasletine uyup beraber kalır,
 Müstesna insanlar olmazlar yolsuz.

Özünü söylüyor Müslim Seyrani,
 Görmedim mal yesin zengin öleni,
 O kimdir bu sırrı iyi bileni,
 Ruh bedenden çıkar, kalırsın cansız.¹⁹⁹

İNSANLIĞA YARAŞMAZ

Kimseyi hor görüp hiç gıybet etme,
 Bunlar güzel insanlığa yaraşmaz,
 Haksızın ardına hiç düşüp gitme,
 Bunlar güzel insanlığa yaraşmaz.

Zalime yolsuza eş, kader olma,
 Eline ne verse hiç sakın alma,
 Yolunu saptırıp hiç vebalde kalma,
 Bunlar güzel insanlığa yaraşmaz.

---

¹⁹⁹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülistan-Söz ve Şiirleriyle*

Maddi- Manevi Bilgiler, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.229.

Her ney berbat ise getme gündeme,
 Haddini tanı hiç yalan söyleme,
 Nefsini ıslah et, kibir eyleme,
 Bunlar güzel insanlığa yaraşmaz.

Alkolün, esrarın çoktur zararı,
 Hiçbir şeyen gelmez zararı,
 Bir feragat et de tez ver kararı,
 Bunlar güzel insanlığa yaraşmaz.

Hakka uymayana netsin diyanet,
 Huysuz, ahlaksızlar işler cinayet,
 Kan katil olurlar bunlar nihayet,
 Bunlar güzel insanlığa yaraşmaz.

Der Müslim Seyrani beladır bunlar,
 Hüsrana düşerler vallahi onlar,
 Pis, mundar bünyeli günahkâr canlar,
 Bunlar güzel insanlığa yaraşmaz.²⁰⁰

---

²⁰⁰ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülîstan-Söz ve Şiirleriyle*

YERİNME

Efendiler söylüyorum dinleyin,
Sen fakirsin zenginlere yerinme,
Tut sözümü olumsuzluk etmeyin,
Moral ver kendine, çalış erinme.

Çalış işin çıkarma düzenden,
Yoksul düşer savurganlık edenden,
Sana hiçbir şey olmaz az yiyenden,
Ayağın denk al, kimseye güvenme.

Fakir oldun, kimse bakmaz yüzüne,
Bakmasınlar iman doldur özüne,
Namusunu ne müstesna bilene,
Bundan başka hiçbir şeye övünme.

Sen kendini bil, onlar hakir görsünler,
Sen bir çalış, yan yatanlar yesinler,
Yakan harman tozu pışsin desinler,
Öyle diyen geçe benim elime.

Makam mevki çok gözünü almasın,
 Boşuna düş etme, rahat olasın,
 Bu Müslim Seyrani söyler anlarsın,
 Kaderine razı ol, boştan söyleme.²⁰¹

GÜLELİM

Kulak verin bir dinleyin cananlar,
 Hele gelin konuşalım gülelim,
 Güldüreni çok sevmiş olanlar,
 İleriye ulaşalım, gülelim.

Bu şeylerin vardır dal ve yönleri,
 Tüm güldürmek istiyorum sizleri,
 Kulak verin bir dinleyin bizleri,
 Olgun insan oluşalım gülelim.

Kamil zatlar hiçe, boşa gülmezler,
 Maskaraya sen iyisin demezleri,
 Taklitçiye hiçbir rağbet etmezler,
 Gel beraber tartışalım, gülelim.

---

²⁰¹ Aşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülistan-Söz ve Şiirleriyle*

Zengin oldun sevinirsin, gülersin,
 İnsan oldun bir haddini bilesin,
 Bir fakire yardımını edesin,
 Bu haslete yatışalım, gülelim.

Her tavra müspet iyi gelince,
 Meselesi vardır yetin bu bilince,
 Örnek verir, söylüyorum haylice,
 İlim kültür alışalım, gülelim.

Her bir şeye gülmez Müslim Seyrani,
 Takdir eder iyi bilgi vereni,
 Tüm bu işin iç yüzüne ereni,
 Bir düzenli çalışalım, gülelim.²⁰²

2.1.3.8. Ehl-i Beyt

Âşık Müslim Seyrani'nin **Gülistan** adlı kitabında **Ehli Beyt** temasını konu alacağız. Kitapta toplam 6 tane **Ehli Beyt** şiiri bulunmaktadır.

Kitaptaki **Ehli Beyt** şiirlerinin bulunduğu sayfalar: "25. sf. 97. sf., 147. sf. ,311.sf. ,345. sf.

---

²⁰² Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülistan-Söz ve Şiirleriyle*

Maddi- Manevi Bilgiler, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.287.

Örnek:

GÜN MUHAMMED

Dünyalara ışık saçan,
Nur cevheri gün Muhammed,
Kurtuluşa bir yol açan,
Nebilere ün Muhammed.

Aklı güzel, haslar hası,
Cismi güzel en elası,
Hak yolunun pir dehası,
Mürşitlere ön Muhammed.

Ahir zaman peygamberi,
Kamil zatlar sevenleri,
Temiz kalpli övenleri,
Müminlere yön Muhammed.

Allah Muhammed'i sevdi,
Habib'im, Resul'üm dedi,
Birçok kelamın da övdü,
Has kullara şah Muhammed.

Bahsederim çok gönlümde,
 Muhabbetin olsun bende,
 Şefaati isterim sende,
 Mürvet veren ya Muhammed.

Müslim Kumru seyran oldum,
 Aşk sevgine devran oldum,
 Ta ben sana hayran oldum,
 İç gönülden ya Muhammed.²⁰³

HUZURLU OLURUM

Allah'ın emrine uyup gidersen,
 Bir neşeli, bir huzurlu olurum,
 Hak Mevla'mı, Ehli Beyt'i seversen,
 Bir huzurlu ve neşeli olurum.

Bu arzum gönlümde, riyasız söyle,
 İnsanlığı yitirmeden ve öyle,
 Eğer ki iyilik ettimse böyle,
 Bir neşeli, bir huzurlu olurum.

---

²⁰³ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülîstan-Söz ve Şiirleriyle*

Amelimin kazancını alırsam,
 Olgun insan vasfında kalırsam,
 Kalbi temiz, bir günahsız olursam,
 Bir neşeli, bir huzurlu olurum.

Nefse uyup, bataklığa dalmazsam,
 Haksızların saflarından kalmazsam,
 Nankör, namertlere muhtaç olmazsam,
 Bir neşeli, bir huzurlu olurum.

Âdem olup kendi kendim bilirim,
 Doğru olup, hak yolunda gelirim,
 Der Müslim Seyrani temiz ölürsem,
 Bir neşeli, bir huzurlu olurum.²⁰⁴

VARDIR BİZİM

Ehli Beyt dostlarıyız,
 Aşk sevgimiz vardır bizim,
 Âşık olduk hayranıyız,
 İrşadımız sırdır bizim.

---

²⁰⁴ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülistan-Söz ve Şiirleriyle*

Delili var elimizde,
Zikir ederiz dilimizde,
Muhabbeti gönlümüzde,
Serdarımız vardır bizim.

Mürşit nutkunu görmeye,
İlham alıp öğrenmeye,
Hasret çektik şühedaya,
Efkârımız vardır bizim.

Düş ederiz hidayete,
Her türlü meziyete,
Fazilete, hüsniyete,
Erkânımız vardır bizim.

İlim görüp bilmeyene,
İman edip gelmeyene,
İslah nefis olmayana,
Yollarımız dardır bizim.

Erkânımız çıktı düze,
 Münkir haset eder bize,
 Müslim Seyran geze geze,
 Seyranımız turdur bizim.²⁰⁵

YETERLİ BANA

Fukara hanemde yalnız kalmışım,
 Hak dostun sevgisi yeterli bana,
 Gönlümün içinde mahzun olmuşum,
 Erenler sevgisi yeterli bana.

Talihsiz kaderim benim peşimde,
 Tek yalnız çalışırım işimde,
 Muhammed Ali'yi gördüm düşümde,
 Bunların sevgisi yeterli bana.

Felek bana vurdu tarumar oldum,
 Kalbimin içinde ahu zar oldum,
 Zalim kaderimle bile tur oldum,
 İnsanlık sevgisi yeterli bana.

---

²⁰⁵ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülîstan-Söz ve Şiirleriyle*

Günümü geçirdim iş ve ilimle,
 Hasbi hal oldum türlü ilimle,
 Ne zor çektim naçar halimle,
 Dostların sevgisi yeterli bana.

İncinsem de hiç incitmek istemem,
 Doğuşumdan beri hep böyle felsefem,
 Sizler gelin hep bile söylesem,
 Gençlerin sevgisi yeterli bana,

Müslim Seyrani'yim böyle bilmişim,
 Gâh ağlamış, gâh gülmüşüm,
 Muhabbet aşkımla böyle demişim,
 Milletın sevgisi yeterli bana.²⁰⁶

OLSAYDIM

Garip gönlüm gezer dünya âlemi,
 Erenler cemine devran olsaydım,
 Meslek ettim her türlü olan ilmi,
 Güzellik içinde her an olsaydım.

---

²⁰⁶ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülîstan-Söz ve Şiirleriyle*

Kamil zatlar ne has yapar ülfeti,
Ayırmaz bile olan hasleti,
Baldan tatlı o zatların sohbeti,
Ben de onlar ile bir an olsaydım.

Mümin olan kimse temizdir tabi,
Hem Allah'ın ne sevdiği muhibbi,
Muhammed Ali'nin dediği gibi,
İkrarına bağlı duran olsaydım.

Of derim gezerim gurbet illerde,
Yalansız riyasız derim dillerde,
İtikatlı, masum temiz ellerde,
Ali'nin yazdığı Kuran olsaydım.

Hakikatin iç yüzünü bilende,
Yol uğruna canlarını verende,
Kerbela'da şehitlerin yerinde,
Baykuş öten yıkık viran olsaydım.

Abu zezem içen kutsal taşlarla,
 Saf gönüllü, mazlum olan haslarla,
 Ehli Beyt'i seven sadık dostlarla,
 Onlarla beraber seyran olsaydım.²⁰⁷

TURNALAR

Turnalar turnalar nazlı turnalar,
 Bu garip halimi şah'a söyleyin,
 Hiç gelen olmadı beni soranlar,
 Bu garip halimi şah'a söyleyin.

Hasta yatıyorum, kaldım sedasız,
 Acı kader bana vurmuş insafsız,
 Hcremde kalmışım böyle yalnız,
 Bu garip halimi şah'a söyleyin.

Hasta yatıyorum, efkârım çoktur,
 Vefasız dünyada talihim yoktur,
 İstersen iyice harap et yıktır,
 Bu garip halimi şah'a söyleyin.

---

²⁰⁷ Åřık Müslim Kumru Seyranı (2007). *Gülistan-Söz ve şiirleriyle*

Bu Müslim Seyrani hasretlik çeker,
 Gönlüne doldurmuş gam ile keder,
 Ölürsen dertlerim o zaman biter,
 Bu garip halimi Şah'a söyleyin.²⁰⁸

2.1.3.9.İlim

Âşık Müslim Seyrani'nin **Gülistan** adlı kitabında **ilim** temasını konu alacağız. Kitapta toplam 8 tane **ilim** şiiri bulunmaktadır.

Kitaptaki **ilim** şiirlerinin bulunduğu sayfalar: “9. sf., 77. sf. ,100. sf. ,132. sf. ,177. sf. ,178. sf. ,185. sf. ,247. sf.

Örnek:

GÜLİSTANLIK

Aziz canlar muhteremler

Bu bahçemiz gülistanlık

Din uğruna can verenler

Zeval olmaz has insanlık.

---

²⁰⁸ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülistan-Söz ve Şiirleriyle*

Maddi- Manevi Bilgiler, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.345.

Gayret eden bu ilime
Ne faydalı bu bilime
İzahı geldi dilime
Manen evla çalışkanlık.

Senin hayrın sana olur
Benim hayrım bana olur
Şer işlerse ona olur
Hiçe olmaz bu hayranlık.

İlim irfan bilmeyenin
İnsanlıktan gelmeyenin
Güzel öğüt almayanın
Gönül evi kapkaranlık.

Boşa verme bu ömrünü
Yıllar aylar her gününü
Herkes söyler has ününü
Ne güzeldir bu devranlık.

Daha niceler vardır
İlim kültür size kardır
Kitap alın bir dost yardır
Size gelir bu hayranlık

Müslim Seyrani der dizem
 Sen de bana ver ki düzem
 Gel beraber bile gezem
 Ne hoş olur bu seyranlık.²⁰⁹

BANA NE

Söyleye söyleye daha yorulдум,
 Bir duygulu olmaz isen bana ne,
 Kimi davalara düştüm soruldum,
 Bir bilgili olmaz isen bana ne.

Manen cevher olur, temiz özlerde,
 Tamam dedik şiirlerde, sözlerde,
 Vebal kaldı mı ki daha bizlerde?
 Bir görgülü olmaz isen bana ne.

Âdem düsturunda sabit kalasın,
 İlim deryasına gide dalasın,
 İnsanlara bir sevgili olasın,
 Bir sevgili olmaz isen bana ne.

---

²⁰⁹ Aşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülistan-Söz ve Şiirleriyle*

Ne önemli bu ömrün her günü,
 Bilginlerin tarihe geçer ünü,
 Ne için yaparlar senin övgünü,
 Bir övgülü olmaz isen bana ne.

Müslim Seyrani'yim, bunu bilirim,
 Naci güruhundan olur gelirim,
 Ecel gelir bir gün ben de ölürüm,
 Bir ilgili olmaz isen bana ne.²¹⁰

BİLESİN

İyilikler, güzellikler nelerdir?
 İlim gör ki yararını bilesin,
 Meselesi bizi şevkle söyletir,
 İlim gör ki diyarını bilesin.

İşlevi ne ise uymanız gerek,
 Okuyup, anlayıp, bilmeniz gerek,
 Di hemen yönelip gelmeniz gerek,
 İlim gör ki tavrını bilesin.

---

²¹⁰ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülistan-Söz ve Şiirleriyle*

Bu nesnelere olgunlarda var olur,
 Maddi, manen hepinize kâr olur,
 Dostlarına bir sevgili yar olur,
 İlim gör ki bu sırrını bilesin.

Tüm bunlara sahip olmak ne evla,
 Salih ameliyle cennetlik ola,
 Hem de böyle demiş Cenab-ı Mevla
 İlim gör ki evlasını bilesin.

Müslim Seyrani boşuna söylemez,
 Cahilleri saflarında eylemez,
 Var tembeller bu küllerden hiç bilmez,
 İlim gör ki her kârını bilesin.²¹¹

FAYDALAN

Aldım bu cevheri verdim sizlere,
 Al bunları adam ol da faydalan,
 Tüm hatta gereklidir bizleri,
 Daim has kararda kal da faydalan.

---

²¹¹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülistan-Söz ve Şiirleriyle*

Yer altında bir hazine var ise,
Kimse bilmez eğer orda sır ise,
Bunlar sana en faydalı kar ise,
Kaz toprağı çıkar al da faydalan.

Kanat çırpır uçuşlar arılar,
Her yörede çiçeklere konarlar,
Zor çalışır bal özünü yaparlar,
Arı ol da tatlı baldan faydalan.

Cevher sensin vur mihenge kendini,
Temiz kabdan taşma tanı haddini,
Coşkun sular gibi yıkma kendini,
İkrar, iman doğru olda faydalan.

Gizli sırlar sende neden bilmezsin?
Acep neden hikmetine ermezsin?
Eğer gerçek isen yatar ölmezsin,
İlim deryasına dalda faydalan.

Müslim Seyrani anlamadı bu sırdan,
 Fayda gelmez hiç hayırsız bir yardan,
 Çağırırısın Hızır kurtarır dardan,
 Hak dostunu ara bul da faydalan.²¹²

KÂR BİLESİN

Çalışanlar geri kalmaz,
 Bu işleri kâr bilesin,
 Hareketsiz kazanç olmaz,
 Oku, öğren, sor bilesin.

Aşkın kırma gayret et,
 Bilmeyene bunu söyle,
 Söyle halkın hepsi bile,
 Faydasını var bilesin.

Uygarlığın nesilleri,
 Teknoloji ürünleri,
 Boş durmayın Türk gençleri,
 Öğreteni pir bilesin.

---

²¹² Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülîstan-Söz ve Şiirleriyle*

Semadaki uçakların,
 Ne kimyasal silahların,
 Marifetli icatların,
 İlmini gör bilesin.

Beraberce ceht edelim,
 Birlik yolunda gidelim,
 Hepsini bir dilden ötelim,
 Milletini bir bilesin.

Tavsiyemiz bizden size,
 Sizden fayda gelir bize,
 Müslim Seyrani geze geze,
 Dost olanı yar bilesin.²¹³

GAYRET EDELİM

Hiç boş durmayalım, gayret edelim,
 İnsanlara fayda gelir ilimden,
 İşlerinin gereğine gidelim,
 Mamur olur dünya teknik, bilimden.

---

²¹³ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülîstan-Söz ve Şiirleriyle*

Maddi- Manevi Bilgiler, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.177.

İnsanlara istikbaldir buluşlar,
 Çağdaş zenginlikler bununla başlar,
 Ağır silahlarla olan savaşlar,
 Oluşular teknoloji feninden.

Gayret eyle işlevine, işine,
 Bu düzenle yürüyelim peşine,
 Takdir edem çalışana, eşine,
 Çalışan her şey gelir elinden.

Boş laf ile çarkı dönüp işlemez,
 Cahil olan insan zaten bilemez,
 Bütün işler hiç bilgisiz yürümez,
 Anlayışın bu tekniğin dilinden.

Önemini söyler Müslim Seyrani,
 Bir düzenli her işini süreni,
 İlim, icat ne faydalı bileni,
 Bunar sayılır cennet ilinden.²¹⁴

---

²¹⁴ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülîstan-Söz ve Şiirleriyle*

OKURUM

Benim tahsilimi benden soranlar,
Boş vaktimde derim her an okurum,
Bilgimizi acep neye yoranlar,
Kendim hiçe vermem, bir an okurum.

İşe ilme çalışmayı severim,
Uğraşanın iyisini bilirim,
Ne faydalı olduğunu söylerim,
İnsanlara derin, kâran okurum.

Yalanı, yanlış demem sözümde,
Allah'ın sevgisi yatar özümde,
İlahi nazarı kalbim gözünde,
Sevdiğin ne ise yaran okurum.

İlme, işime çalışkan oldum,
Bir esrar gibi alışkan oldum,
Kâmil, mürşitlere danışkan oldum,
Bu âlem içinde seyran okurum.

İyi olanlara vardır nazarım,
 Halkı irşat etmek için yazarı,
 Haksızlara, kötülere kızarım,
 Hasa meftun olur, hayran olurum.

Müslim Seyrani'yim manen aşk ile
 Bu âleme gelen gayret, şevk ile
 Bilfiil neşe ile şevk ile
 Devam eder, en çok Kur'an okurum.²¹⁵

2.2.1 ÂŞIK MÜSLİM SEYRANİ'NİN ŞİİRLERİNDE ŞEKİL ÖZELLİKLERİ

2.2.1.1. Âşık Müslim Seyrani'nin Şiirlerinde Nazım Özellikleri

²¹⁶Halk edebiyatı nazım biçimleri arasında en çok sevilen ve kullanılan koşmadır. Hece ölçüsünün (6+5) ya da (4+4+3) duraklı kalıbıyla yazılır. Bu kalıpların karışık olarak kullanıldığı koşmalar da vardır. 4 dizeli bentlerden oluşur. Dörtlük sayısı en az üçtür. Genellikle 3 ile 5 arasında değişir. Uyak düzeni birinci dörtlüğün dışında bütün dörtlüklerde aynıdır. Uyak düzeni genellikle şöyle olur:

²¹⁵ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülistan-Söz ve Şiirleriyle*

Maddi- Manevi Bilgiler, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.185.

²¹⁶ Cem Dilçin, *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*, s. 305, 306

b a b a-c c c a-d d d a...

İlk dörtlüğün uyak düzeni xaxa ya da bbba biçiminde de olabilir. Şair koşmanın son dörtlüğünde mahlasını söyler.

Koşmalar genellikle lirik konularda yazılır. Aşk duyguları, üzüntüleri, acıları, sevgiliye kavuşma isteği, ayrılıktan yakınma, ddoğayla ilgili türlü düşünceler, öğüt verme, kaderden yakınma konuları işlenmiştir. Karşılıklı konuşma şeklinde koşmalar da bulunmaktadır. Seyrani'de Soru Cevap adlı şiirinde de karşılıklı konuşma şeklinde koşma yazmıştır. Bu tür şiirler bir dize soru bir dize cevap şeklindedir.

Yukarıdaki bilgiler ışığında Âşık Müslim Seyrani'nin şiirlerini incelediğimizde nazım biçimi olarak koşma türünde şiirler önümüze çıkıyor. Kitap incelemesi olarak **Gül Bahçesi İşte Güllerimiz İşte Bülbüllerimiz** adlı kitapla başlangıç yapıyoruz. Kitapta 134 tane şiir 11'li, 54 tane şiir ise 8'li hece ölçüsüyle yazılmıştır. Bunlardan 186'sı aynı kafiyeye şemasıyla (baba-ccca-ddda) şeklindedir.. Koşma türünün en fazla kullanılan türüdür. 2 şiirimiz ise xaxa, bbba, ccca şeklinde yazılmıştır.

217

217

²¹⁷**1.Ezgilerine Göre Koşma Çeşitleri:** Hece sayısı ne olursa olsun, özel bir ezgiyle okunan parçalar halk arasında "koşma" diye adlandırılır. Özel ezgiyle okunan koşmalar "Acem Koşması, Kerem, Topal Koşma, Elpük Koşma, Yelpük Koşma, Sivrihisar Koşma ..."

2. Yapılarına Göre Koşma:

a) Düz Koşma: On bir heceli ve kafiyeye düzeni (xaxa, bbba, ccca ya da abab-cccb-dddb) şemalarına uyan koşma tipidir. Âşık edebiyatının en çok kullanılan tipidir.

b) Yedekli Koşma: Doğu Anadolu ve Azeri alanına giren koşma türüdür.

c) Musammat Koşma: Musammat, iç kafiyeye demektir. Mısra sonundaki kafiyeler mısra içinde de raslanır.

baba-ccca-ddda kafiye şemasıyla yazılmış şiir örneği:

AŞK GELİRSE

Temiz kalbin huzur bulur

Eğer sana aşk gelirse

Âlemlere sultan olur

Eğer sana aşk gelirse

Bir güneşli gün olursun

İnsanlara ün olursun

Gülyüzlü, şen olursun

Eğer sana aşk gelirse

Sana içten gayret gelir

İyi, parlak bir sevk verir

Bunu zaten herkes bilir

Eğer sana aşk gelirse

---

d) Ayaklı Koşma: Koşma'nın ilk dörtlüğünün birinci ve ikinci beyitleriyle öteki dörtlüklerin sonlarına beş heceli ziyade eklenmesiyle oluşan koşma türüdür.

e) Zincirbend Ayaklı Koşma: Zincirbend ayaklı koşma, ziyadeler zincirleme tipindeki koşmalara uyarlanırsa, zincirbend ayaklı koşma denir.

f) Zincirleme Koşma: Koşma ve destanlarda her dörtlüğün son mısrasındaki ilk mısrasının başında tekrarlanmasıdır. Bu çeşit koşma ve destanlara zincirleme koşma adı verilir.

Tasaların hepi gider
 Sende koymaz gamla keder
 Derdin varsa bir yok eder
 Eğer sana aşk gelirse

Müslim Seyrani der bunu

Herkes hepi ister inu
 Neşelenmek iyi konu
 Eğer sana aşk gelirse²¹⁸

xaxa, bbba, ccca **kafiye şemasıyla yazılmış şiir örneği:**

VAR ÂDEMDE

Seyran yapsan bu âlemi
 Her ne desen var Âdem'de
 Zahir batın her ilim
 Her asırda bir gündemde

Âdem'den gelir aslımız
 Peygamberler üstadımız
 İyi olmazsa tavrımız
 Kötü ahlâkın yüzünde

---

²¹⁸ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.77.

Musa Tur dağına gider

Allah ile kelam eder

Ömür gelir geçer gider

arhı felek zevalinde

Sultan Süleyman'ın tahtı

Ne muhteşem geldi bahtı

Saltanatlı oldu ahtı

İhtişamlı günlerinde

Muhammed Miraç'a vardı

Tüm ayetler ona geldi

Hikmetini hem de bildi

Hep bu sırlar kendisinde

Dünya sana olmaz kaim

Adam olmalısın daim

Müslim Seyrani yapsa saim

Emir senin hep beyninde²¹⁹

---

²¹⁹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.42.

ÇARE BULAMAZ

Mahzun durup kederlenme ey gönül!

Derdini demeyen çare bulamaz

Sevdiğine sinesine almayan

Bir mekân tutmaya göre bulamaz

Düzleri yürüyüp dağlar aşarsın

Coşkun sular gibi akar çağlarsın

Taşkın olup yatağına sığmayan

Günler gelir geçer süre bulamaz

Bu aşk nedir, mucizesin bilmeyen

İlahi takdire uyup gelmeyen

Sevdiğine bir eş, kader olmayan

Derdini dökmeye dere bulamaz

Aşk ile sevda hazinlik verir

Murada ermeyen gün be gün erir

Aşkın ateşine düşüp yanmayan

Düş edip de yarı göre bulamaz

Der **Müslim Seyrani** hasretin nedir

Hakikat ilmini bilmeze bildir

Gerçekler vasvına gelip uymayan

Cennet kapısından sıra bulamaz²²⁰

Gerçeğe Doğru adlı kitabı incelediğimizde 145 şiirin 143'ü baba-ccca-ddda kafiye şemasıyla yazılmıştır. Kitapta beyitler halinde 2 şiir yazılmıştır. Bu şiirlerde her beyit kendi arasında kafiyelenmiştir. Kitapta 93 tane şiir 11'li, 47 tane şiir ise 8'li hece ölçüsüyle 5 tane şiirse 7'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

baba-ccca-ddda kafiye şemasıyla yazılmış şiir Örneği:

NE ANLAR

Eşeğe yüklesen bir arka kitap

Çeker kabarayı yürür, ne anlar

Bilmeyen, anlamayana eylesen hitap

Diline yazıktır desen ne anlar

---

²²⁰ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.119.

Sen güzel, doğruyu iyice tut, göster
 Olsan da bir mürşit ya da bir rehber
 Hiç doğruya gelmez, hep kötü gider
 Can gözü çün kördür desen ne anlar

Haktan, adaletten durma, bahs eyle
 Ağzında her cevher dökülse böyle
 İster sen durmadan her gün de söyle
 Cahil amelsize desen ne anlar

Şeytana okusan mübarek Kur'anı
 Ne Kur'anı dinler ne de insanı
 Kızdırma hey canım **Müslim Seyrani**
 Arsızlar, yolsuzlar bundan ne anlar²²¹

Beyitler halinde yazılmış şiir örneği:

SUNUŞ

İş bu kitap siz halkındır
 Her şeyi halka isnattır
 Bir kez al da iyice oku

---

²²¹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Ayırır karadan akı
Çoktur öz teferruatı
Varsa eğer kabahatı
Kusurum derim eyvallah
Hiç yalan demeyiz vallah
Eledik aldık özünü
Çıkardık gerçek yüzünü
Mürşidimiz gerçek ilim
Okuyun sizler de bilin
Senin kazancın hep sana
Benim kazancım ve bana
Maddi, manen işte böyle
Varsa yanlışı sen söyle
Bi ölmeden bunu deriz
Doğruyu bütün söyleriz
Her baş verir sualini
Bile götürür amelini
Kuşkunuz olmasın bundan
İş gidesin doğru yoldan
Has güzel neyse alsın
İyi bir insan olasın
Yoksa hepsi hiçtir
Size bir yararlı iştir
Olursun bir beni âdem
Şefaât alırsın ol dem

Haklı sözü kim söylese hak
 Yeter ki bir eser bırak
 Müslim seyranî söyler öz
 İstersen bu dünyayı gez
 Hep deriz hakkıyla kelâm
 Doğru söyleriz vesselâm²²²

Gülistan adlı kitabı incelediğimizde 198 şiirin 197'si baba-ccca-ddda kafiye şemasıyla yazılmıştır.1 şiirimiz ise beyitler halinde (8'li hece ölçüsüyle) yazılmıştır. Her beyit kendi arasında kafiyelenmiştir. Kitapta 147 tane şiir 11'li, 52 tane şiir ise 8'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

Örnek:

SUNUŞ

Bir kez dolan ve ara bul
 Has bilgili kültürlü ol

Fayda gelir her ilimden
 Çok faydalı bu bilimden

Aşkla sevmekle gayret eyle
 Bilgili ol sen böyle

---

²²² Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Mantık icabeti dedik

İlimden bunu bildik

Mana taşır şiirleri

İyi anlamlı sözleri

İlim aşkı sindir içen

Alır manasını seçek

Yarar gelir sana bana

Bu ilimden gitme yana

Okuyup da bilmelisin

Bilmeyene söylemelisin

Cahil insan neye yarar

Cemiyete ancak zarar

En önemli senin davan

Bilgisizler boş bir kovan

Ne arısı var ne de balı

Doğru gitmez hakka yolu

Başımız Kuran'a bağlı

Öğüt dinle insanoğlu

İyi haslet süreklidir

Maddi manen gereklidir

Bu kitapta var görürsün

Okuyunca öğrenirsin

Hiçbir yalan yanlış yoktur

İlham veren sözü çoktur

Oku öğren ilme alış

Has düzenli her an çalış

Bir gayretsiz tembel olma

Ne bilgisiz cahil kalma

Her kitaptan alda oku

Ayırır karadan akı

Sizi ihtar etmek bizden

Cüret gayret ola sizden

Bundan başka ne diyeyim

Daha varsa söyleyeyim

Müslim Seyrani özünü

Çıkardık gerçek yüzünü

Artık burada verdik hitam

Doğrusunu deriz bitam.²²³

baba-ccca-ddda kafiye şemasıyla yazılmış şiir örneği:

BAŞKALARI SÖYLESİN

İnsanlara her ne iyilik ettinse,

Sen söyleme, başkaları söylesin

Çalışıp da bir yenilik gettinse,

Sen söyleme, başkaları söylesin.

---

²²³ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülîstan-Söz ve Şiirleriyle*

Maddi- Manevi Bilgiler, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.6,7,8,9.

Hakkı sahibine getirdin isen,
 Adaletli düzen getirdin isen,
 Zavallı canlar kurtardın isen,
 Sen söyleme, başkaları söylesin.

İçindeki şerri tutup attınsa,
 Mazlum olup bir huzurlu yattınsa,
 Hayrına böyle sevap kattınsa,
 Sen söyleme, başkaları söylesin.

Hastaların hallerini sordun mu?
 Kimisinin perişandır durumu,
 Fakirlere ettin isen yardımını,
 Sen söyleme, başkaları söylesin.

Müslim Seyrani bir nasip aldınsa,
 İnsanlığın düsturunda kaldınsa,
 Ne vicdanlı bir mert, cömert oldunsa,
 Sen söyleme, başkaları söylesin²²⁴

---

²²⁴ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülistan-Söz ve Şiirleriyle*

2.2.1.2. Âşık Müslim Seyrani'nin Şiirlerinde Kafiye Özellikleri

225

Âşık Müslim Seyrani'nin, incelediğimiz üç basılı eserindeki şiirlerinde en çok yarım kafiye, kullanım sıklığına göre sırasıyla tam kafiye, tunç kafiye ve cinaslı kafiye kullanılmıştır.

Yarım Kafiye Şiirler

GÜZEL İNSANLIK

Yeme içme gelir gider ey dostlar

Güzel insanlıktan iyi şey mi var

Güzel hasletlere sahip olanlar

Güzel insanlıktan iyi şey mi var

---

4 Erman Artun. (2008) Türk Halk Edebiyatına Giriş s.93,94.95.

Kafiye Çeşitleri

Yarım Kafiye: Dize sonlarında redif harici yalnızca bir harfin benzeşmesiyle ortaya çıkar. Divan şiirinde pek kullanılmamıştır. Halk şiirinde ise en çok tercih edilen kafiye çeşididir. İrticalen söyleyen âşıklar, kelime bulmaktaki kolaylığı nedeniyle şiirlerinde bolca yarım kafiye kullanmışlardır.

Tam Kafiye: Bir sesli bir sessiz harfin benzeşmesiyle ortaya çıkar.

Zengin Kafiye: Dize sonlarında redif dışında üç veya daha fazla sesin benzeşmesiyle ortaya çıkar. İki ya da üç ünlü harfin yan yana gelmesi durumunda ünlü ve ünsüzler kafiye sesi kabul edilerek zengin kafiye olarak değerlendirilir (mert-sert).

Tunç Kafiye: Kafiye olan kelimelerden birinin diğer kafiye kelimesinin sonunda aynen tekrar edilmesiyle oluşan kafiyelere tunç kafiye denir.

Cinaslı Kafiye: Dize sonlarında yazılışları aynı anlamları farklı olan kelimelerin bir arada kullanılmaları sonucu ortaya çıkar. Cinaslı kafiyeler sesçe aynı, anlamca farklı olan kelimelerden ya da kelime gruplarından yapılmış kafiyelerdir.

Mal ve mülk kimsenin yanına kalmaz

Aslı bozuk olan hiç adam olmaz

Sen cevher versen de o gene almaz

Güzel insanlıktan iyi şey mi var

Ne mukaddes insan herkes bilmeli

İnsan olup insanlıktan gelmeli

İyi yoldan daim doğru gitmeli

Güzel insanlıktan iyi şey mi var

Cismiyle ruhuyla oldunsa insan

Allah rahmetini eder ve ihsan

Gerçek zatlara iletsen sorsan

Güzel insanlıktan iyi şey mi var

Bu **Müslim Seyrani** anlamsız demez

Bed söz sahibine yalan söylemez

Özünü kötü şey koymak istemez

Güzel insanlıktan iyi şey mi var²²⁶

---

²²⁶ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.38,39.

ALMAZ HIÇ

Yek otur yerinde batman gelesin

Haram hura nasihat etsen de hiç

Almayana verme sükût edesin

Kötü arsıza yağ bal versen de hiç

Çünkü almaz almaz gide de almaz

Öyle kalın ki her balta yontamaz

Aslı bozuk olan hiç adam olmaz

Haramdan gelene gün doğsa da hiç

Aslı bozuk yapmaz meşru yorumu

Ahlaksıza versen hakkın selâmi

Hem de yapsan has bir güzel kelâmi

Namussuzlar iyi şeyi almaz hiç

Müslim Seyrani çok diyip yoruma

Yar olmazsa âlem sen kötü alma

Münkir imansıza sakın inanma

Bir nur olsan üstüne doğsan da hiç²²⁷

---

²²⁷ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

NE GÜZEL

Güzelliğın esasını sorarsın

Kalbi temiz olan ama ne güzel

Bu âlemi tur vurup da gezersin

Beyni temiz olan ama ne güzel

Kendin bilip kötülüğē düşmeyen

Temiz kabdan pis yerlere taşmayan

İyiliğın düsturunda şaşamayan

Aklı temiz olan ama ne güzel

Zevk sefa sürmek mi size konu

Gündeme en çok alırsınız bunu

Sefahat âlemin var mıdır sonu?

Gönlü temiz olan ama ne güzel

Haksız yolsuzlarla bile gitmeyen

Huysuzluğı halk için getmeyen

Nefsi ıslah edip zina getmeyen

Canı temiz olan ama ne güzel

Adam vurup ne kan katil ollmayan
 Hiç günahsız berbatlığa batmayan
 Hayatında mazlum ahı allmayan
 Kanı temiz olan ama ne güzel

Suçu yokmuş sanki olmuş nurr gibi
 Hak dostuna sanki olmuş yarr gibi
 Mürşit olmuş böyle mümtaz pir gibi
 Böyle temiz olan ama ne güzel

Zahir batın iç yüzünü bildinse
 Yönelipte hakikatten geldinse
 Müslim Seyrani der eğer öldünse
 Temiz doğdun temiz ölmek ne güzel²²⁸

Tam Kafiye Şiirler

NE FAYDA

Bir adamda namus şeref olmazsa
 Güzel öğüt versen bile ne fayda
 İnsanlığın has vasfında kalmazsa
 Ho diyip de sürsen bile ne fayda

²²⁸ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülîstan-Söz ve Şiirleriyle*

Berbatlığa bile bile dalana
 Günah pislğiyle kirli kalana
 Can gözleri böyle bir kör olana
 Ten gözüyle görse bile ne fayda

Den Ayyap Resule yapma bitabı
 Kalbi mühürlüye etme hitabı
 Okusan da kutsal olan kitabı
 Keramete ersen bile ne fayda

Ahlâksıza olsan ermiş bir **veli**
 Veli olsan onlar derler bu **deli**
 Kötü ise bu insanın her **hali**
 Apaçıkça görsen bile ne fayda

Her güzellik insanların hası**na**

İçtihadı buna göre istis**na**

Müslim Seyran olmazlarsa müstes**na**

Tellal olup desen bile ne fayda²²⁹

---

²²⁹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.38.

HEY YARABBI

Ey yarabbi! Korum sakla
 Arsızların ve şerrinden
 Ülfet olmaz hiç na hakla
 Sakla nahakkın şerrinden

Bir mahlûkat adam değil
 İyice düşün bunları, **bil**
 Her ne söyleyen ne **kabil**
 Sakla imansız şerrinden

Eşek arısına benzer
 Herkes onlardan çok bezer
 Aynen bir kurt gibi gezer
 Sakla muzırın şerrinden

Sanki olmuş bir canav**ar**
 Yüzünde melanet ak**ar**
 Nice mazlum canlar yak**ar**
 Sakla zalimin şerrinden

Hiç arı yok hayâsı yok
 Bir şirrettir hep şerri çok
 Namussuzdur bir şeref yok
 Sakla bunların şerrinden

Müslim Seyran der bilmezler
 Has güzelden hiç gelmezler
 Hak korkusu hiç çekmezler
 Kork korkmazların şerrinden²³⁰

SANA DA KALAMAZ

İnsanlık ne iyi çığırdan çıkma
 Sevdiğin bu dünya sana da kalmaz
 Meşru olmayanın sevkine bakma
 Bu dünya fanidir, bana da kalmaz.

Nice canlar geldi, revan eyledi
 Ne aşka düşüldü, seyran eyledi
 Zengin devranını heran eyledi
 Sürsün devranını, ona da kalmaz.

---

²³⁰ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Hırs ile damaha kapılma sakın
Üç günlük dünya ecel çok yakın
İbretle dünyanın haline bakın
Hesabın sorarlar sonra da kalmaz

Nice bin insanlar gelip de gitti
Kim malı, mülkünü beraber göttü
Tüm günleri geçti ömrü bitti
Hiç kimse temelli burada kalmaz.

Der Müslim Seyrani kendi kendine
Hiç terk etme ikrar, iman kendine
Bir gün kazarlar mezarın indini
Her gelen gider, dünyada kalmaz.²³¹

---

²³¹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülîstan-Söz ve Şiirleriyle*

Maddi- Manevi Bilgiler, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.175.

Zengin Kafiye Şiirler

DAVAM MİLLET DAVASIDIR

İlmin hikmetine erdim

Davam millet davasıdır

Ben kendimi buna verdim

Davam devlet davasıdır

Bir istikbal lazım bize

Her bakımdan hepimize

Diyar diyar geze geze

Davam millet davasıdır

Adaletli kanun için

Çok düşüncem onun için

Ön sırada bunun için

Davam millet davasıdır

Mamur olsun bu ülkemiz

Bilgin olsun milletimiz

Aydın olsun külfetimiz

Davam millet davasıdır

Müslim Seyran bu **emeli**

Devletten bile gel**meli**

Herkes okuyup bil**meli**

Davam millet davasıdır²³²

GÜZEL VATAN

Vatanımız çok severiz

Güzel vatan güzel vatan

Onun için can veririz

Asıl severiz vatani

Asya Avrupa'dır yeri

Ne kıymetli ve her biri

Mehmetçikler verir seni

Bütün severiz vatani

Ölmez evlat sen olmuşsun

Atalardan sen kalmışsın

Şehitleri hep almışsın

Minnele sev vatani

---

²³² Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.114,115.

Mehmetçiği bağına **bastın**

Meğer düşmanaymış **kastın**

Her bir şeyden dahi **kastın**

Nasıl sevmeli vatani

Müslim Seyran hele **söyle**

Halimizi sen bil **böyle**

Düşmanını tez yâd **eyle**

Candan sevmeli vatani²³³

İNSANLIĞA YARAŞMAZ

Kimseyi hor görüp hiç gıybet etme,

Bunlar güzel insanlığa yaraşmaz,

Haksızın ardına hiç düşüp gitme,

Bunlar güzel insanlığa yaraşmaz.

Zalime yolsuza eş, kader olma,

Eline ne verse hiç sakın alma,

Yolunu saptırıp hiç vebalde kalma,

Bunlar güzel insanlığa yaraşmaz.

---

²³³ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Her ney berbat ise getme gündeme,
 Haddini tanı hiç yalan söyleme,
 Nefsini ıslah et, kibir eyleme,
 Bunlar güzel insanlığa yaraşmaz.

Alkolün, esrarın çoktur zararı,
 Hiçbir şeyen gelmez zararı,
 Bir feragat et de tez ver kararı,
 Bunlar güzel insanlığa yaraşmaz.

Hakka uymayana netsin diyanet,
 Huysuz, ahlaksızlar işler cinayet,
 Kan katil olurlar bunlar nihayet,
 Bunlar güzel insanlığa yaraşmaz.

Der Müslim Seyrani beladır bunlar,
 Hüsrana düşerler vallahi onlar,
 Pis, mundar bünyeli günahkâr canlar,
 Bunlar güzel insanlığa yaraşmaz.²³⁴

234

III. BÖLÜM

3.1.ÂŞIK MÜSLİM SEYRANİ'NİN MENSUR ESERLERİNİN MUHTEVA ÖZELLİKLERİ

Âşık Müslim Seyrani'nin üç eserinde de mensur eserler bulunmaktadır. Bunlar genellikle toplumsal konular üzerine yazılmıştır. Âşığın yazdığı mensur eserler bir şiir örneğinden önce veya sonra açıklama şeklindedir. İnceleme yöntemi olarak şairin her eserini kendi içinde bağımsız olarak değerlendirmeyi uygun bulduk.

3.1.1.Gül Bahçesi İşte Güllerimiz İşte Bülbüllerimiz

Âşık Müslim Seyrani'nin **Gül Bahçesi İşte Güllerimiz İşte Bülbüllerimiz** adlı kitabında **ahlâk, ilim, din, siyaset** temasıyla mensur eserler yazılmıştır.

Ahlâk temasıyla yazılmış mensur eserler.

Örnek:

MÜNKİR MÜNAFIKLARDA DA VARDIR

Cahillik belasından kurtulmanın hal çaresi ta vaktiyle yetenekli ilim görüp bilinçlenip temiz ruha sahip olup yönlenmek lazım.

Gerek maddi gerek manevi faydamıza olan bütün insanların iyi düzen içinde yaşayışlarında hal çaresi ilim nesnesiyle yetişmesi gerekir. Bilinçlenip kemalette ermeyen insanlar güzel insanların düsturlarına sahip olmadığı gibi tabi ki maddiyat halinde de zenginlerin makam mevki sahiplerinin zevkli sefalı rahat yaşantılarına meyildar olup gözleri almaktadır.

Hem de onların debdebeli yaşantılarına imrenip yerinmektedirler. Zaten tarih boyunca dünyada genellikle en çok haksızlar yolsuzlar hükmü eline alan zalimler muhteşem devran içinde hem de haşin ve hatta meşru kural haricinde iğrenç yaşantıları haylice görmekteyiz.

Bu dediğimiz gürhün insanları cahil kalmış, kötü ruhla büyümüş kötü ahlak sahibi olarak hırsına ve kötü nesline uymuşlardır. Bunlar artık maneviyatı gündemden kaldırmış dünyanın maddi varlıklarına duçar olmuş, bunun kadar da şehvete kapılmış daha artık manevi olarak inanç ve Allah korkusunu yok etmiş iyilik, güzellikleri hiçe saymış, bütün bu meşru olmayan içtihadı menfaat haline getirip haşin devranları uğruna ahretini tamamen harcamış, dünyada manevi hakkın yasak ettiği en pis bataklıklara düşmüşlerdir. O kötü işler ve kötü işlekler hepsi o kötü ruhun mundar bünyesinin mizacını yerine getiren cismin sahipleri pis nefsinin düşkünü olup bundan ötürü berbatlığa düşmüşlerdir.

Bu berbatlığa düşmenin de çok nedenleri ve sebepleri vardır. Yani herhangi bir kimse anadan doğarken sen zalim, sen mazlum, sen temiz, sen kirli, sen iyi, sen kötü olacaksın diye alınaya yazılı değil. Bu şeyler büyüklerinin küçükleri yetiştirip yetiştirmemesine göredir. Cahil duygusuz, duyarsız insanlar bizim ikna ve ihtar edici söz ve şiirlerimizi hiç görmüyorlarsa bir tarihe gidelim.

Allah'ın en çok sevdiği Peygamberler Sultanı Hz. Muhammed'in etrafında haylice kimseler oturmuş. Zenginlik meselesinden konuşuyorlar. En çok kim zengin biri diyor şu, biri diyor bu, biri diyor o velhasıl herkes bir parası mülkü olanı söylüyor. En sonunda Hz. Muhammed'e söylüyorlar. "Ya Muhammed! Bu

memlekette en çok kim zengin.” Her neden olursa olsun çok az ve öz konuşan Hz. Muhammed orada Selman-ı Farisi’yi gösterir ve der “Selman zengin.” “Evet, bizde eğer itikatlı bir iman ehli o zamanın bir insanı olsaydık, Selman zengin diyecektik. Hâlbuki Selman fakir mülkiyetsiz. Münafıkların cevrinde Mekke’den, Medine’ye Hz. Muhammed’le beraber göç eden muhacirlerdendi. Zembil yapıp satıyor. Ancak elinin emeği ile geçinebiliyor. Hz. Muhammed’in ona zengin demesi imanı zengin. Selman hayatının sonuna kadar Hz. Muhammed’e onun Ehli Beytine Ehli Beytin evlatlarına hizmet etmiş. Evet, yerinme meselesinden konuşuyorduk. Tavsiyemiz odur ki eğer imrenecek yerinecek bir şey varsa günahlardan arınmış mazlum inançlı ameli Salih Hakkın rahmetini kazanan kâmil zatlara yerinmelidir.

Yoksa makam ve mal mülk, haramdan vurmuş, gasp etmiş olan münkir münafıklarında vardı.²³⁵

İlim temasıyla ilgili mensur eserler.

Örnek:

HAL ÇARESİ İYİ BİR İLİMLE BİLİNÇLENMEK

Benim milletimin bağrından çıkmış, milletimizin ve bütün insanlarımızın dert davalarını hal ve ahvalini müşahade eden bir halk adamıyım. İnsanlarımızın mutluluğuna değil, dertlerine ortak olmak istiyoruz. Bu dertlerin başında cahillik illeti gelmektedir. Hepimizin bildiği gibi ta evvelden beri insanlara rehber ve mürşit

²³⁵ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.79,80.

olan nice peygamberler, Evliyalar, erenler ve bilim adamları ilk fırsattan son demine kadar ilim ilim diye dilhun olmuşlardır.

Tabii ki insanlar ilim ile yetişip kendine ve herkese hayırlı olgun bir insan olacaktır. Ancak ilim ve irfanla iyiye güzele yönelecektir. Kara cahillik bütün insanları kötüye hüsrana götüren bir nesnedir. Hepimizin bildiği gibi robot insana benzemiş, cereyanla hareket ettiren içi boş eşya. Hayırsız cahil insanlar aynı böyle bir robot gibi bu dünyaya boş doğmuş, gelmiş, hiçbir ilim irfan görmemiş, güzel insanlığa yönelmemiş, robot gibi boşa gitmektedir. Böyle olanlarda ta evvelden son ebede kadar hiçbir insanoğluna hayır gelmez.

Bunun hal çaresi ilk fırsatta iyi bir ilimle bilinçlenmek güzen insanlık vasıflarına sahip olmak. Gerek siyasi gerek ekonomi istikrarın gelmesi için her türlü düzen ve nizamın gelmesi için yetenekli, ilimli, kültürlü, olup güzel insanlığın tavsiye ettiği hak ve hakikata bağlanmak gerekir.

İlimsiz bilgisiz toplumlarda hiç bir zaman dirlik birlik olmaz. Düzen nizam gelmez. Dövüş kavga bilmez, ahlak bozulur, kötülükler gitmez. Bunun hal çaresi iyi bir ilimle bilinçlenmektir.²³⁶

Din temasıyla ilgili mensur eserler.

Örnek:

HADİS-İ ŞERİF

Hız. Muhammed'in aynı ayetler gibi insanların ne halde, nasıl yaşaması üslubuna göre söylediği manalı sözlere **Hadis-i Şerif** denir. Hız. Muhammed bir

---

²³⁶ Aşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*.

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.158,159.

hadisinde; “Kuran’ı benim zamanımda tevil benden sonra tenzil edecekler. Yani hükmü eline alan münafıklar kendi bastırdıkları Kuran’da Ehli Beyte ait olan ayetleri vermeyecekler. Kötü gidişatına uymayan ayetlerinde tefsirini değiştirecekler. Ama gerçek Kuran kayıp olmayacaktır. Hem de benden sonra uydurma hadisler çıkaracaklar. Akıl mantığın kabul etmediği hadisler benim değildir.

Biz de bu kitabımızda Hz. Muhammed’in bir takım hadislerini veriyoruz. Himmet Allah ve Resulünden:

- Ben ahlak güzelliği için bahşolundum, gönderildim.

İnsanların en iyisi ahlakı güzel olandır.

- Benim en çok sevdiğim bana yakın olanlar, ahlakı güzel olanlardır.

Nefsini bilen Rabbini bilir.

- En büyük nefis cihattır.
- Ümmetim için en ziyade korktuğum şeylerden biri de kurnazlıkla kandırmasını bilen münafıklardır. Bunlar hırslarına kapılarak hakları olmayan şunu bunu yapmaya çalışıp halkın hak ve hukukunu altüst ederler.

• Yol bilmeyene yol bahsine, din bilmeyene din bahsine girme. Ya hepsi hayırlı ve faydalı konuşunuz ya da susunuz.

- Bir mesele öğrenmek bütün varlığı ile dünyadan hayırlıdır.

Bir takım kimselerle Kuran’ın ayetlerinin değişmesi hakkında konuşunca, “hiç Kuran’a el atılır mı?” diyorlar. Allah dünyada ne yaparsan yap iradeyi herkesin eline vermiş. Kimsenin gözünü parmağıyla çıkarmıyor. Zalimin, öksüzün azabını ahrete bırakıyor. Tarihte Hz. Ali ile küfür adamı münafıkların lideri Muaviye ile Saffel savaşı oldu. Münafıkların askerlerine bozgun düşünce, kirli bir kitap gibi yırtıp, yapraklarını mızraklarına takıp kadınlar eliyle teşhir ettiler. Hz. Ali’yi dinlemeyen, dinde huruç eden Hariciler oyuna geldi. Harp neticesiz kaldı. Bunu yapan kâfir münafıklar.²³⁷

²³⁷ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.128,129.

BAŞTA GELEN MESELE

Her bakımdan temiz inançlı, bilgili, kâmil, olgun insanlar daima hâkim olan insanlardır. Gerek insanlarda gerek hayvanlarda cinsi istekler, cinsi münasebetler her bakımdan başta gelen bir meseledir. Bunun önemi cinsi his ve arzu bakımından olduğu gibi vücut bulma bakımından da öyledir.

İnsanlar manevi emirlere ve kurallara göre içtihat ve fiiliyatına göre gereğine gidecektir. Fakat hayvanlarda her hayvan cinsi birleşme bakımından ve diğer şeylerden manevi sorumluluğu helâli bilmezler. Fakat insanlar da öyle değil. Bütün insanlar Allah'ın emrine göre işlerini sürdürecektir.

Allah evlenmeyi hak kılmış ama hangi erkek hangi kadınla evlenecek buyruklarında göstermiş. Zinayı yasaklamış. Şehvet hırsına kapılıp zina edenlere lanet ve gazap vardır.

Her şeyin ve her kimsenin ne olduğunu bilen Cenabı Allah çocuklarımızı tez evlendirin diye ayeti var. Acaba hikmeti nedir. Bugün dünyada en büyük sorun cahillik ve nüfus sorunu. Tabi tez evlenenin üç beş çocuğu fazla olur. Allah bunu bilmiyor mu? Hâşâ her şeyi biliyor, her şeye muktedir. İnsanlar da çocuklar büyüyünce cinsi organları da büyür, cinsi hisler uyanıyor ve şiddetleniyor. Şehvet hırsına düşüp zina ile kirlenmeden tertemiz yuvasını neslini yürütür. Mesela Allah dese idi kırk yaşına gelene kadar evlenmeyi yasak ediyorum usulünü getirse idi insanların şehvetlerinin en hırslı ateşli zamanında kaç kişi Allah'ın sözünü dinler. Nefsine hâkim olup temiz kabında yerlere dökülmez.²³⁸

---

²³⁸ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.140,141.

Siyaset temasıyla ilgili iki tane mensur eserler.

Örnek:

KİMİ KERENDE SÖZ

Aziz Atatürk'ün “Ne Mutlu” diye bir sözü var. Ben o tarihin hem de Atatürk'ün sevdiği adamlardan biri olsaydım, hatta Atatürk'ün çok sevdiği bir oğlu olsaydım bile ona bunu diyecektim. Bu sözümü icat etmeden evvel söyler idim. Bütün dünya devletlerini oluşturan her devletin içinde zalimi, haksızı, yolsuzu yani her türlü kötülük berbatlık işleyen kötü kimseler var.

Belki de kötü olanların sayısı iyilerden daha çok olabilir. Yekvücut hepsini mutlu etmek olumsuz ve uyumsuzluğu mantığa uyumlu olmaz. Gerçi herhangi bir kimseye yücesin demekle yüce olmaz. Herkes sağlığında işlediği ve işleriyle yücelik derecesini kazanacaktır. Şimdi tarihimizde bile Atatürk'ü sevmeyen, istemeyen ellerine fırsat geçse eserlerini, anıtlarını her şeyini yıkıp yok etmek isteyen nankörler var.

Herhangi bir dava için fedakârlık gösteren kimselerden ötürü milletin hepsine ne mutlu demiş aziz Atatürk. Ben de diyorum ki asil bir baba ve anneden pek masum doğmuş, pak masum hayatı sürmüş olanlara sağlığında mutluluk, ölünce de rahmet olsun.

SORU: Atatürk'ü en çok kim sevmeli. Yani hakkınca sevmeli, minnettar olup sadakat beslemeli.

CEVAP: Eğer hakkınca ve doğruca söyleyecek olursak Atatürk'ü şu üç güruhta olan adamlar en çok sevmeli, minnettar olup sadakat besleyip dua edip Allah'tan rahmet dilemeli.

SORU: O güruhlar kimlerdir?

CEVAP: O kimseler zenginler. Devleti idare eden yönetici memuru amiri ve şeriatçılar.

SORU: Ne maksatla herkesten çok bunlar Atatürk'ü sevmeli, saygılı olup dua edip, rahmet dilemeli.

CEVAP: Tabine ihtişamlı devran süren zenginler eğer nankör olmazlarsa Atatürk'ü can gönülden sevmeleri lazım. Bugün çoğunlukla teşkil eden zavallı fukara halk sefalet içinde sürünüp pahalılık ateşinde yanmaktadırlar. Her şeyi ayakaltına düşmektedir. Birçoğunda değil ki Atatürk ve insan sevgisi ekonomik yönden kötü duruma düşmüş, ruhu bozulmuş psikolog olmuş kendilerine hak duyguları bile kalmamış. Sabahtan akşama nafakası olmayan günden güne aç kalan adam da hangi duygu kalır ki, herhangi bir şeyi sevsin.

Zamanın idarecileri Türkiye Cumhuriyetinin ekonomisini alt tabakada çalışan fakir halkın aleyhine bozdular. Bu da en çok kapitalist kralı olan tarih icabı milletin başına çıkan 1983'te gelen iktidarın baş kaptan, fukara halkın oyunu aldıktan sonra, fakirin bakracına akan azıcık suyu kesip serbestçe zenginlerin ırmaklarına bağlamıştır.

Sahibi olmayan fukara halkın trenini raydan çıkarana diyorum ki esas kalkınmanın ve çağ atlamanın meselesi vardır. O da milletin, yediden yetmişe, doğru olması. Yediden yetmişe işin hakkını vererek çalışması. İsraf etmeyip, tutumlu olup, olumsuz şeylere harcama yapmaması. Yetenekli ilim görüp hakikatlere bağlanması. Bu dözrt ana temelden istikrar gelir, zenginlik gelir. Düzen bozulmaz, dirlik belik gelir. Pahalılık gelmez, ucuzluk olur. Para değerden düşmez. Çok fazla anarşi olmaz. İşi eline alan insanların kurnazı ebedi şef olup milletin başına otururum. Ad, ün alıp tarihe geçerim diye milletin ve devletin geleceğine kötü düşüp zam yapıp, para basıp devletin mülkiyetini satma. Çok vergi alma, çok borç alma gibi son derece kötü olumsuz, uyumsuz uygulamalarla hem de denetimsiz bir takım göl böl yapmaya girişti, hırsız yolsuzlarla beraber.

Cahil vatandaş yattığı yerde yemeği sevenler, yıkılmış Türkiye'yi yapan geldi derken. Bu icraat kendisine bir kaş yaparken iki gözünü kökten çıkardığını biliyor. Adaletsiz düzende kaptanların kendileri ve parmak kaldıranları bir avuç azınlık azad olup zengin aşırı zengin, fakir aşırı fakir olurken, harplerde babası, dedesi şehit

olanların çocuklarının su gibi özünü sıkanlar. Sonraları da aynı içtihatla olanlar zevkli, sefalı çok zenginlik içinde devran sürenler, tabii ki Atatürk'e hayran olup, kurban olup sevmeleri lazım.

Çünkü Atatürk olmasaydı ülkenin hepsi işgal olmuş, gitmişti. Şimdiki zenginlerde bu zenginliği, bu itibarı nerede bulurlardı. Fakir insanlara adaletli milletlerin riyasetinde olması daha iyi. Biz tefrika çıkarıp tahrik etmiyoruz. İçinde yaşadığımız tarihin hakikatini konuşuyoruz. İsterse imtihan masasının önünde herkesle konuşalım. Ben diyorum ki hak adalet ve orijinal demokrasi sofrada başlar. Ama hele iyi bir hesap yapsınlar, dünyanın en adaletsiz gelir dağılımı hangi ülkede. Biri yer, biri bakar, kıyamet ondan kopar, atasözünü kim söylemiş?

Evet bir de makam sahipleri, devletin işini yapan, devleti yöneten, millete hüküm eden, alını terlemeden, enerji sarf etmeden devlette istediği kadar maaşı alıp, ayrıca da şahsi yatırımlarda ne kadar çeşmesine mali akıntı yapıp, işini uydurmuş, neşeli husurlu zevkli sefalı yaşayanlar Atatürk'ü yeteri kadar sevmeli. Sürdükleri muhteşem devrandan ötürü Atatürk'e borçlu olduğunu bilmelidirler. Ne var ki adaletsiz düzende bunların da, alt tabakası maaşı yetersiz olan küçük işçi ve memurların da hangisine vere. Ama herkes yorganına göre ayağını uzatsa bile mülkiyetsiz işsiz, yevmiyesiz fakirin kendine düşman olan pahalılık içinde nasıl bahara çıkıyor.

Bunu gören zenginler ve başında olanlar biliyor da insan olan da diğer hasletler gibi vicdan, merhamet duygusu olacak ki herhangi kimseye acısın.

Yüksek grubun adamları eğer israf etmezse diğer zenginler gibi bir kadeh rakı ve viskinin pahası nice yüzbinler, milyonlar eden diskotek, pavyon, bar, saz ve saire gibi safahat yerlerinde rask yapıp harcama yapmazsa o maaşlar yağ, bal yemekle biter mi.

Kendimize vekil ettiğimiz milletvekillerinin bir ayda aldığı milyonları, beş on nüfus yemekle biter mi. Bir padişah tek yalnız koca imparatorluğu yönetirken cumhuriyetin 450 tane milletvekili az imiş, yüz tane gene devlete yük ettiler. Eğer adalet uygulanmazsa üç beş milyon olsa bile ne keser?

Şimdiden gelelim şeriatçılara. Eğer bunlar Hakka riayet edip seviyorlarsa sünneti şerifenin hürmetine söylesinler. Atatürk'ü demin dediğim zenginler ve amirlerini tam manasıyla Atatürk'ü sevmeleri lazım. Ta ki nankör olmaya. Vatan, herhangi düşmanların eline geçerse düşmanlar hem anamıza, avradımıza tecavüz eder, bizi öldürür. Hem mevcut olan camileri hem de evlerini yıkıp yer yeksan ederler. Atatürk ülkeyi kurtarmak için kelleyi koltuğa aldı. Hiçbir fedakârlıktan çekinmedi, ne zorlukla sebep oldu milletiyle beraber ülkeyi düşman istilasından kurtardı.

Şimdi devletin üç beş bin tane işyeri, fabrikası zengin olup kalkınmaya gereken şeyleri yok iken yetmiş bin tane lüzumundan fazla cami yapılmıştır. Öyle heybetli camiler var ki içinde beş on tane adam namaz kılıyor. Sözümüz uzun sürer ki şeriatçılarla konuşalım, diyelim ki şeriat nedir? Evet, şeriat Allahu Taalanın kullarının üzerine olan 114 süre 6666 ayetleri. Sonradan icad edilen şu veya bu şartlar değil. Allahu Tealanın bize buyurduğu emirler Yasin Suresinin 69 uncu ayeti: “O Muhammed’e şiir öğretmedik. Ona vahyedilen sadece öğüt apaçık bir Kuran’daki sözleri kullarının üzerine olan öğütleri. Araf Suresinin 205 ayeti : Ya Muhammed! Rabbini kalbinde gizli zikret. Demek ki ibadetin en faydalısı kalben aklında fikrinde Allah’ı tutmak, manevi duygularla Allah’a muhabbet beslemek, itikatla sevmek. Şeriatın esas manası kendinde olan şeriat demektir.²³⁹

²³⁹ Aşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.79,80.

3.1.2. Gerçeğe Doğru

Âşık Müslim Seyrani'nin **Gerçeğe Doğru** adlı kitabında **ahlâk, ilim, din, sosyal hayat ve doğa** temasıyla mensur eserler yazılmıştır.

Ahlâk temasıyla ilgili mensur eserler.

Örnek:

BUNU DA OKUYUN

Her toplumda bu ahvallerden en çok genel ahlak ve nesiller bozuluyor o nedenle bu konu ve meseleye daha hassasiyet gösterdik. İnsanoğlunun birçok meziyetleri vardır. Fakat nefsenetli namuslu olmak her meziyetin üstünde gelir. Ama ne yazık ki edep, hayâ, ar, namus azalıp birçok zagunlar genişiyor. Yapılan o derece kötü şeyler hep hor görülmez hale geliyor. Nerde ise ananeye dönüşüyor hâlbuki mukaddes hak dinleri lanet edip şefaata vermediği işleğin başında zina ve livata gelir. Çünkü zinadan gelen nesil nesil sayılmadığı gibi oldukça da o toplumun soyu soppu bozulup kerdiyeye pice çıkıyor. Toplumlarda en mühim en ileri gelen bir meseledir. Gerçek halk adına söylüyoruz. Devletler bu suçların kanunu oldukça ağırlaştırmalı. Pis mızırların yok olması için ayetler de vardır. Bir de zinadan gelenleri halk piç diyor. Esas kötülük ve günah zinayı yapan kadın ve erkeklerdedir. Bir tahil tanesini toprağın neresine bıraktın ise orada biter. Hiçbir kimse zinadan piç doğmasını istemez. Bir var ki çok kimseler öyle kötü hallerin tezahürünü kendi kötü ahlakına zihniyetine ve kötü nefsine hâkim olmayıp kötü felsefesine uydurup cinsi hallerin oluşunu zaruridir. Öyle değil ama nispet öyle olsa bile güzel dinlerde birbirine düşen her erkek ve kadının evlenmesi revai haktır. Dolayısıyla cinsi birleşimlerin mecburi olup olmayacağını nispet açıklayacağım. Dünyada bitkilerin türemesi dal ve kök ve taneleri ile oluyor. İnsan ve hayvanların türemesi erkek ve dişili cinsi birleşmeden oluyor. İnsanların sahip olduğu bu bünyesindeki en ufak canlı hücreden doku organ

sistemlerden oluşmuştur. Birtakım fabrika andıran sistemimiz vardır. Sinir sistemi elektrik cereyanı kan dolaşımı kan birtakım motorlu makinelerin sindirim sistemi şeker fabrikası misali gibidir. Vücudumuzda bu doku ve organlarımızın genel çalışma ve hareket iki türdür. İrademiz dâhilinde olan çalışma ve hareketler irademiz haricinde olan çalışma ve hareketler el ayak ile gövde başım dış gelişme ve çalışma hareketi çoğunlukla irademiz dâhilindedir. Herhangi bir şey düşünme ve konuşma da irademiz dâhilindedir. Fakat iç organlarımızın çalışması düzen irademiz dâhilindedir. Organlar genellikle irademiz haricinde çalışmaktadırlar. Mesela elimizle herhangi bir yiyecek bir şeyi alıp ağzımıza koyup çiğneyip yutana kadar irademiz dâhilinde yuttuktan sonra irademiz haricinde mide ve bağırsaklar çalışıp bağırsaklardan kılcal damarlar besin mebdelerini kana alırlar posalar kalın bağırsakların sonunda birikir o zaman dışarı atma zorunluluğu duyulur. Gene herkes iradesi ile dışkıyı dışarı atar içtiğimiz su ve içecekler de sindirim sisteminde lenfa damarların nispet kana verip lenfa dolaşımı sonucu doku ve organları yıkayıp zararlıları böbreklerde süzüp idrar kesesine toplanır. İdrar kesesine birikip o vakit dışarı atma zorunluluğu duyulur. Gene herkes iradesi ile toplanan idrarı dışarı atar. Esas konumuz cinsiyet meselesidir. Erkek ve kadınlarda cinsiyet uzuvlarında doku ve organların çalışması ile erkeklerde yumurtalar kadınlarda yumurtacıklar iradesi ışında cinsi ifrazları ve ifrazların içinde olan cinsi canlıları yaparlar. Erkeklerin cinsi keselerde kadınlarınkinde keseciklerde sakın bir halde dururlar. İşte size anlattığım meselenin önemi bundan sonra. Bizi idare eden hâkimimiz olan beynimize esas cinsi münasebet halinde önemli bir görev düşmektedir. Nasıl ki bir yere telefon ettiğinde telefon makinesinin kolunun düğmesini büküp karşı tarafa manyota vuruyorsa işte bu cinsi hisler ve cinsi duygular beyinden gelen emire bağlıdır. Ve gene cinsi birleşmede beyin ve ahlakın merkezine gelen emirle cinsi sinirlerin işe harekete geçmesine ön ayak olurlar. O nedenle beyinden gelen emir cinsi sinirler vasıtası ile erkeklerde sertleşme kadınlarda kaynaşma yaparlar. Bu cinsi canlılar birleşme halinde o organlardan geçerken birleşme hissi ve hazzı duyulur. Demek oluyor ki bu cinsi ifrazların yapımı oluşu iradeler dışında oluyor. Cinsi birleşmeler bizat herkesin iradesi dâhilindedir. Ne ver ki beyin maddi varlığı çalışması kalpten gelen kanla beslenmesi aynı kalp gibi çalışması irademiz haricindedir. Ama zihnindeki birçok merkezi ahlak testlerinin çalışması herkesin iradesi dâhilindedir. İşte beyindeki

zihniyet ahlak has güzel olursa hiçbir zaman kötü haram olan cinsi birleşmeye emir vermediği gibi iradesinde diğer herhangi bir kötü iş ve işlevlere katiyetle emir vermez. Nitekim yüce Peygamberimiz ben bu güzel ahlak için gönderildim geldim diye buyurmuştur. İnsanların en iyisi ahlakı güzel olanı diye hadisi şerifinde söylemiştir.²⁴⁰

İlim temasıyla ilgili mensur eserler.

Örnek:

KİTAP OKUYUN

İlmin ne derece önemli olduğuna dair Hazreti Peygamberimizin veciz efsanevi bir hususundan söz edeceğiz. Hazreti Peygamber mescitte cemaate ibadet yaptırdıktan sonra, orda ashaplardan birinin yüzüne sık sık bakıyordu. Adam ya Resullallah, benim yüzüme bir nazarla bakıyorsun. Senin her işinde hikmet vardır. Acaba benim yüzüme garip bir halde niye bakıyorsun. Hazreti Muhammed adama dedi. Sana bir şey diyeceğim, ama korkma. Adam dedi olur. Ya Resulullah Hazreti Muhammed adama dedi senin bir saat ömrün kaldı. Bir saat sonra öleceksin, insanlar derin bir hasta olunca ölümü yaklaşınca daha itikatlı oluyor. Adam gayet bir itikatla Ya Resulullah bu bir saat ömrüm içinde ne yapsam insanlığa hayırlı olur. Hazreti Muhammed, ilme çalış, ilmin okumasının, yazmanın ne kadar önemli olduğunu peygamberler, evliyalar beyan etmişler. Okuma alışkanlığı her alışkanlıktan iyi

---

²⁴⁰ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

olduğu gibi okuma zevki de öyledir. Ama ne yazık ki birçok halk kendini lüzumsuz eğlencelere aşırı halde müziğe boş ve hiç olan şeylere, hatta kötü alışkanlıklara vermektedirler. Bir örnek veriyorum. Çok fakirin evinde televizyon var, radyolu teyp var, bir yığın bant var buna mukabil bir kitap yok. Böyle kimselerin neye düşkün olduğunu ve nasıl insanlığa yararlı olduğunu sizler mülâhaza ediniz.²⁴¹

Din temasıyla ilgili mensur eserler.

Örnek:

BU NASIL HACI

Elbet ki müstesna varlıklar mukaddestir, Allah'ın mübarek varlığı Kematullah, Resullah'ın mübarek kabri öyledir. Mübarek beldeleri görmek bir yüzü suyu dökmek ibadettir. Ama hacı olanlar her bakımdan işini işlediği iyiye doğruya yöneltmiş olacaktır. Bu islamın beş şartından biridir. Muhakkak sevap kazanırım diye ya da hacı adını alıp hacı ünvanını kazanmak için bu fikirle veya menfaat icabı hacca gidenler yalancı ve riyakâr olurlar. Hiçbir sevap kazanamazlar. Kâbe binası İbrahim ve İsmail peygamberin yapmış olduğu bir binadır. Gönül ise Yüce Allah'ın nazar ve tecelli ettiği bir makamdır. Bir gönül yapmak bir kabe yapmadan evladır.²⁴²

---

²⁴¹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Ekber Matbaası. S.44.

²⁴² Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Ekber Matbaası. S.137.

DİNLE HOCA

Din adamları iyilikten doğruluktan halka örnek olacaktır. Her şeyin iç yüzünü bilecektir. Verilen yanlış telkinler kötülük getirmektedir. İslam'ın beş şartı var. Ama bu şartların iç manasındaki iyi şartların anlamı Allah'a inanmak korkusunu çekmek nehyinden kaçınmak emri esasını bilip iyi amelini kazanıp ona iyi kul olmasıdır. Her nesnenin iyisi kötüsü vardır. Bazı hocalar da bilgisiz amelsiz olup bir de ters muskalar yayıp ocaklar yıkanlar bile oluyor. Ama halkın hoca yellenirse cemaat pisler sözünü unutmayalım.²⁴³

KAMİL DEDE

Dillerde bir takım kelime ve cümlelerin birkaç türlü anlamı vardır. Mesela dede yaşlanmış ihtiyarlara derler. Annelerin babasına babaların büyük babalarına dede derler. Ayrıca Alevilerin din adamlarına dede derler. Bu tarikatta dede olan kimseler muhakkak asil olacaktır. Yani Hazreti Muhammed'in ve Ali'nin neslinden gelen seyyid olacaktır. Alevi tarikatlarının inançlarında hakkın nuru Hazreti Muhammed'in ve Hazreti Ali'nin temiz soyundan gelmiş Hz. Fatma'dan Hazreti Ali'den 12 imamlara geçmiştir. Son imam Muhammed mehdi sır olmuştur. Kıyamet günü zuhur edecektir. İmamların diğer çocukları seyyiddir. İşte o seyyidlere dede derler. Ama ne yazık ki şecereler olmadığı için bazı bayağılarda seyyidim diye kendini tanıtıyorlar. Bu tarikat gereğince ahkâmınca dede muhakkak asil seyyid olacaktır. Vasıflar olarak müritlerini irşat edici bilgiye sahip olacak. Ameli Salih olacak her günahattan arınmış maddi manevi pak olacak. Ahlaki hasanelere sahip

---

²⁴³ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

olacak bütün güzel meziyetlere sahip olacak mürşidi kâmil olacak. Dört kapı şariat tarikat marifet hakikatin yol ahkâmını bilecek cemaate ibadet yaptırabilecek.²⁴⁴

Sosyal Hayat temasıyla ilgili mensur eserler.

Örnek:

KÖYÜMÜZ

Köyümüz Erzincan ilinin merkeze bağlı Çağlayan nahiyesinin Günbağı Köyü dür. Erzincan'ın güneyinde Munzur sıra dağlarının bir eteğinde kurulmuştur. Tarlaları arazisi köyün alt kısmında üst kısmında nispet taşlı dağı yaylımı yaylaları daha yukarı düşer. Tarihi Mercan çayının abıhayat gibi suyu tatlı su köyü ile iki köyün yaylalarında çıkar bin bir türlü gözelerden çıkan Mercan çayı oluşturur birçok köylere hayat verir. Yalnız dağ ve yaylaları ağaçsızdır. Fakat çok hayvancılık yapılır. En çok küçükbaş koyun sürüleri yayılır. Köyümüz oldukça tabii güzelliklere sahip ve ekonomi zenginliği iyidir. Toprağında hemen hemen çok türlü bitki mahsulü olur. Hayvan mahsulü olarak tereyağı, tulum peyniri başta gelmektedir. Tarla mahsullerinde kuru fasulyesi çok elverişlidir. Suların getirdiği bu zenginlikler çeşitli meyveler elma armut kayısı bahçeleri köyümüze güzel manzaralar vermektedir. Ne yazık ki bu ölümlü dünyada hayran kaldığımız bu tabiat güzelliğine ancak hazinlik duymaktayız.²⁴⁵

²⁴⁴ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Ekber Matbaası. S.139.

²⁴⁵ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Ekber Matbaası. S.156.

KÖYLÜLER

Bir devleti oluşturan köylü ve şehirlilerdir. Herhangi bir vefakârlıktan ötürü her ne kadar köylülere efendilik unvanı verilmiş ise de esas insanlık haddini bilen her kentli köylüsü efendidir. İnsanlarda manevi inanç ve içtihat bir olacaktır. Yalnız iş ve meslekler değişiktir. Köylüler genel üreticidirler. Ailece tarlasında işinde çalışırlar ne yazık ki çok kimseler gerek ilim gerek çalışmanın önemi kadar efdallığını bilmemektedirler. Onun için çalışmadan rahat yiyenlere zevkli sefalı devran sürenlere imrenip yerinmektedirler. Biz millet olarak böyle zihniyetleri bitaraf edelim. Biraz köylülerin mesele ve işlerinden bir söz edelim.²⁴⁶

ŞEHİRLİLER

Rahat ve zor mesleklere göre yaşantılar farklıdır. Ama atalarımız ne güzel demişler. Yerim şehir olacak ise evim şehir olsun demişlerdir. Tarihler boyu en büyük halk toplulukları şehirlerde oluşmuştur. Teknik ve uygar çalışmalar şehirlerde başlatılmıştır. İlim icat ve sanayide oluşan fabrikalar genellikle kentlerde kurulmuştur. Nüfus sıklığı devlet idarecileri il ve ilçelerde en çok yönetim yapmaktadırlar. Ucuzluk günlerinde pek çok köylüler şehirlere akın etti göçtüler. Şehirlerin zor çalışıp yıpranmadığını düşünerek evla olan üretici sınıfında çıkıp makbul olmayan tüketici sınıfına girenler gelen pahalılık enflasyon sebebiyle fakirleri günden güne kötü duruma düşmektedirler. Aşağıdaki şiirimizin sözlerinde

---

²⁴⁶ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

şehirlerimizin iğbirar duymasın gerek şehirlerde gerek köylerde doğru olmayanı çalışmayı millete hizmet yapmayı Allah sevmediği gibi bizler de sevmeyiz.²⁴⁷

Doğa temasıyla ilgili mensur eserler.

Örnek:

HEPİ TOPRAKTA

Herkes bilmektedir. Dünyada bütün canlıların yaşaması için 4 ana varlık gerekiyor. Bunlar toprak, su, hava, güneş. Bunların çok türlü önemi vardı. Efsanevi inançlarımıza göre insanoğlunun ilk atası olan Âdemi Cenab-ı Hak topraktan yaratmış can ve ruh vermiştir. Sonları çoğalan Dünya milletleri ırklara, kavimlere ayrılmıştır. Dünyanın her tarafına ayrılıp ayrı ayrı devletler kurmuşlardır. Tarihte birbiriyle birçok savaşlar yapmışlardır. Genellikle bu savaşlar toprak mülkiyeti için olmuştur. Ekonomi zenginlikte toprakta üzerinde içinde olan maddelerde, suya göredir. Toprağın kıymetli değerlerini peygamberler ulu zatlar hep söylemişlerdir.²⁴⁸

---

²⁴⁷ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Ekber Matbaası. S.158.

²⁴⁸ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Ekber Matbaası. S.149.

SU ÖNEMLİ

Eğer su olmasa hiçbir canlının yaşaması mümkün değil. Suyun her canlının oluşumunda hayatında çok önemi ve niteliği vardır. Tıp bilginleri insan vücudunun 100 de 62 si su ile oluşmaktadır. Hayvanlar, bitkiler için de hayati önem taşımaktadır. İçilecek deyince su başta gelmektedir. Her şeyin genel temizlikleri için gene başta su gerekir. Dünyamızın dörtte üçünü su kaplamıştır. Kara parçaları içinde nehir ırmak çay gözeleri çıktığı topraklar oldukça daha kıymetlidir. Genel ekonomi zenginlikte çok faydalıdır. Sanayide çok icatlar için su önde gelir. Dünyada kurulan en muhteşem fabrikalar su ile çalıştığı gibi hemen hemen her işin içinde yer almaktadır.²⁴⁹

3.1.3.Gülistan

Âşık Müslim Seyrani'nin **Gülistan** kitabında **ahlâk, ilim, din, ekonomi, sosyal hayat ve ordu** temasıyla mensur eserler yazılmıştır.

Ahlâk temasıyla ilgili mensur eserler.

Örnek:

GÜZEL AHLÂK DÜSTURLARINA GÖRE GÜZEL ÖĞÜTLER

Yalan söyleme - haram yeme - şehvetperest olma - zina ve livata etme-kin ve kibir tutma-gıybet etme-haset eyleme-hile etme-entrika çevirme-kimseyi kandırma –

²⁴⁹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

güzel ahlâk iyi zihniyetlere sahip ol-namuslu şerefli ol-insani derecenı yıtirme-gördüğünü ört görmediğini söyleme-sözünü dinlemeyene konuşma- ağır başlı vakurlu ol –layığı olmayana yüzıyü dökme minnettar olma-karakter sahibi ol – haksızlık ve yolsuzluk etme vicdanlı ol –hiçbir kimseye kötülük etme –Allah`tan kork kuldandı utan –aklına fikrine iyi düşünceler getir –fesatlık düşünme –kalbini temiz tut –güzel ahlak hasletlerine sahip ol – günahsız, pak ve masum olanların müstesna olduğunu bil –suç etme –günah kırıyle kırıletme. Maddi manevi temiz ol – böyle temiz inatçı günahsız olanlara allah`ın rahmeti verildiğine inan ve iman ehli ol –insani niceliğe yüceliğe özen göster –doğru ol hak ve hakikatlerden ayrıılma. Kendini bil. Kötü nefıını istila et ki manevi selamet bulasın. İyiyeye güzele yönlendir. Kötü olan şeylere bakma. Ahlakını bozmana sebep olur. İyiliklerin hak kapısı olduğunu bil. Her türlü iyilik ve güzellikle hayatını sürdür ki müstesna olasın, huzurlu yaşayasın. Gerçeklere uy. Allahın emirlerinden buyruklarından ayrıılma ki sevdiği kulu olasın. Rahmetini kazanasın. Allah ve enbiyalarına evliyalarına manevi aşkla muhabbet besle sev. Manevi aşk duygu sevgi ile huzurlu ol ki müsterih kalasın. Dini siyasete alet etme istismar etme. Güzel hal ve gidişine uy. İbretle bak, anlamlı söyle. Özünle sözünü bir eyle. Küçüğüne hizmet, büyüğüne hizmet eyle. İnsanların iyiliğini razılığını, güvenini sevgi ve saygısını kazanmaya çalış. Öyle etki herkes senden emin olsun. Halkın razılığını hoşnutluğunu kazan ki hak`ta senden razı olsun. Küfür etme, kavga yapma cinayet işleme can yakma. Kimsenin gönlünü incitme. Manevi duygular içine doldur. İtikatlı ol. Dua ve ibadetini Allah aşkına yap. İbadetine riya katma. Gösteriştendir çekin. Ehlibeyt`in temiz ve müstesna olduğunu bil. Muhabbet besle. Cenab-ı hakka nazar et. Her duanda ona sığın. Din ve ahlaka karşı suç işleme. Kötü günahlar Allah affetmez. Yapmış olduğun ibadetleri yapmış olduğun kötülöklere kalkan etme. Dünya menfaati için ahretini harcama. Ahret içinde dünyanı terk etme. Meşru usulüne göre işlevini sürdür. Çalış tembel olma. İhmallik etme. Günlerini boşa geçirme. İyi şeylerle değerlendir. Gelecek nesle faydalı şeyler bırak. Çalış helal kazan. Haramdan gelen kazançların peşine düşme. Oku ilim hikmet öğren. Bilgili kültürlü ol. Cahil kalma. Cahillik kötü bir nüsubettir. Bundan kurtulmanın gereğini gidin. Ekonomi maliyetini dengeli tut. İsraf etme tutumlu ol. Cimri olma mert cömert ol. Sana iyilik eden iyilikle karşıla. Nankör olma. Sahtekâr olma. Arabozuculuk etme. Adaletli faziletli merhametli hüsniyetli ve

sabırlı ol. Hiçbir kimseye işkence ve zulüm etme. Haklı davalara uğraş. Haksızları kayırma. Ahlaksız olanlarla arkadaş olma. Hiçbir kimseye iftira etme. İyi niyetli ol verdiğin sözden dönme. Emanete hıyanet etme. Vurguncu sömürücü olma. Rüşvet alıp verme. Sağlığında iyiliğini yap. Hayır, kazanmaya çalış. Şer işleme. Fakir ve sahipsizlere, yetim ve düşkünlere yardım et sevap olduğuna inan. Sadakanı ver kötü alışkanlıklardan sakın. Alkolik ve esrarkeş olma. Kumar oynama. İyi kimselerle arkadaş ol dostluk kur. Hiçbir kimsenin malına canına göz dikme. İyi hasletlere meziyetlere sahip ol. Kamil insanların nasihatini dinle. Her türlü yapacağın faydalı işlere akliselimlere işaret et. Adaletli düzen getirmeye çalış. Tatlı dilli güler yüzlü ol. Herkesi kendine sevdire nifak çıkarma. Fitnelik etme, ırk ayrımı yapma. Hiç kimseyi hor, fakir görme. Fakat kötülük edenlere müsamaha gösterme. Hastalık ve yaşlılık gibi haline huzursuz olma. Allah'tan gelen kaderine sabır ve şükür et. Din ve ahlaka aykırı suç işleme. Kalbini temiz tut. Maddi menfaat için ve şehvet için güzel insanlığını yitirme. Bilhassa nefsinde zuhur edecek olan kötü duyguları yen ki manevi marifete ilahi hakikate ermiş olasın. Mukaddes dinlerin buyrukları ve maddi manevi cevheri olan bu güzel ahlak kurallarının icabetlerine uymaktır. Allah tüm iyilikleri güzellikleri affetsin. Eyvallah.²⁵⁰

DUYGULARDAN MANEVİ DUYGU “EFDAL”

Bu dünya âleminle iyi hasletlere iyi meziyetlere insani vasıflara sahip olmak isteyenler ve müstesna insan olma arzusunda kalanlar. İnsanlar hayatında mutlu olmanın ve güzel yaşama aşkı veren genellikle kalbinde oluşan çeşitli duygulardır. Duygusuz olanlar hiçbirşeye aşkı hissi sevgisi olmaz. Bu duyguların oluşu herkesin ahlaki mahiyetine göredir. Yani ahlakı iyi olan insanlar her işin her hareketin ve her şeyin iyisini güzelini sever ve yaparlar. Ama ahlakı kötü olanlarda kötü işlerden kötü

²⁵⁰ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülistan-Söz ve Şiirleriyle*

tavır ve kötü şeylerden hoşlanırlar. Şimdi biz insanlarda olan çeşitli duygulardan anlatacağız. Evet, iç duygulara duygu denir. Bu duygular insanlarda çok çeşitlidir. Şöyleki insanlık aşk sevgi duygusu ana baba aşk sevgi duygusu. Kardeş aşk sevgi duygusu. Komşular ve akrabalar aşk sevgi duygusu. Çocuklara olan ne tatlı aşk sevgi duygusu. En çok eşlerin yani karı kocaların birbirine olan aşk sevgi duygusu. Dünya ve doğaya olan tabiat aşk sevgi duygusu. Hayvanlara olan aşk sevgi duygusu. Kuşlara olan daha bir takım varlıklara olduğu gibi mala paraya evine han apartmanına yani maliyete maddiyete olan aşk sevgi duygular ve saire efet gelelim efdal olan aşk sevgi duygusuna. Bu duygu önemli olan başta gelen ve makbul olan manevi duygu. Bunun istinası diğerlerinden ayrıdır. Mukaddes olan manevi duyguya sahip olanlara en iyi aşk sevgi, mutluluk duymaktadırlar. Bu nedenle kendilerine iyilik ve güzellik gelmektedir. Diğer duygularda haktır. Ama meşru olanı. Fakat manevi duygu gibi efdal olamaz. Maneviyat diyince cenab-ı Allah ve onunla ilgili olan her şeylerdir. Manevi duygu allah'a olan aşk sevgi duygusu ululiyet sahiplerine yani evliyalara, erenlere olan aşk sevgi duygusu efdaldır.²⁵¹

HAL ÇARESİ GÜZEL AHLÂK

Sayın canlar ve cananlar derler âşık gezegen olur dertli söyleyen. Bu dertler sade benim derdim değil, bilhassa bu önde gelen dertler toplum derdi, millet derdi. Fakat bu sade hastalıklar derdi değil. En kötü dert insanların ahlâksızlığı cahilliği. İcraat ve fiilatındaki yaptığı kötülükler ilerde dediğimiz gibi kötülüklerin ana temeli cahillik ve cahilliğin getirdiği bu şiirlerde bahsettiğimiz kötü intibalar iyilik, güzellik içinde rahat, huzurlu yaşamak için neler gerekiyor? Bu yine ancak iyilik, güzellik halinde bütün tavır ve hareketinde inanç ve doğruluk, hak ve adalet mahiyetinde, içtihat düşüncesinde bütün fiilatında dürüstlük olacaktır. Bütün dünyada insanların tavır ve hareketi huy ve ahlakı iyi olacak ki iyi düzen içinde iyi hayatı olsun. Bunun

²⁵¹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülistan-Söz ve Şiirleriyle*

ana temeli ancak güzel ahlaka bağlıdır. İyi ahlak iyilik kazandırır. Kötü ahlak kötülük getirir. İnsanlar anadan doğarken kafalarında beyini hepsi aynı. Sonraları zekâ teşleri büyükleri tarafından yetişmesinde ana ve babanın işlevinde vebal vardır. Eğer ana, baba cahil veya ahlaksız olursa o çocuklarına da ne hayır gele? İnsanların şahsi şemaili ne kadar görkemli parlak, nasıl olursa olsun eğer ahlakı kötü olursa o güzel sayılmaz. Ahlakı güzel olana Allah'ın rahmeti, peygamberlerin şefaati var. Kimi manevi gerçeğini bilmeyenler yaptığı ibadeti işlediği kötülüklere kalkan ediyor. Bu riya ve münafık işleyi ilahi emirlerden böyle şey olmadığı gibi hem de Hz. Muhammed buyurdu: ben güzel ahlak için bahşoldum ve gönderildim. İnsanların en iyisi ahlakı güzel olanıdır.²⁵²

İlim temasıyla ilgili mensur eserler.

Örnek:

ÖĞRENMEK NE İYİ

Öğrenmek ne iyi ama müşahede eden zatların dediği gibi insan iyi şeyleri öğrenmeye gayret etmeli. Kötü şeyleri de kulağınız duyar ama Bektaşî dervişinin dediği iki gözlü bir heybe omzumuza alacağız. İyileri ön göze alacağız. Kötüleri de arka göze atacağız. Muhabbetlerimizin çok çeşitli olması aynı insanlara gıda veren bir sofranın çok çeşitli yemeğine benzer. Her türlü şeyden bilmek insanın iyi insan olarak yetişmesi iyi olur. Şimdi de bütün hayvanların ve insanların vücudunu bünyesinin oluşumundan vücut organlarından hareket çalışmalarından anlatacağız. Vücut oluşumunun genellikle iki türlü hareketi vardır. El, kol, bacak, dil konuşma yani vücut dış hareketleri kişinin iradesi dâhilindedir. İsteddiği hareketi yapar. Fakat organlar, kaslar, sinirler başka gövdenin göğüs boşluğunda, karın boşluğunda irade

²⁵² Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülîstan-Söz ve Şiirleriyle*

haricinde olan doku ve organlar sistemik olarak otomatik halde çalışmaktadırlar. Bildiğimiz kadar bunların görevini de anlatacağız. Ama kimi organlarımızın görevi daha önemli. Mesela beyinde zekâ testleri, gözdenin irade hâkimi kalp gibi hareketli çalışır. Gözlerde görme siniri beyne bağlı. Gözler görme görevini yaparlar. Uykuya da işlevi vardır. Kulaklar da işitme sistemi. Dil tat alma ve irade dâhilinde konuşma organı. Ağza alınan yiyecek ve içecekler irade dâhilinde yutaktan geçtikten sonra mideye iner. Mide irade haricinde kendi kendine çalışır. Hazmeder hale gelince, besinleri inince bağırsaklara verir. İnce bağırsakta kılcal damarlar besinleri emip damarlarda kan olur. Besinlerin poşa kısmı kalın bağırsaktan sonra iradesiz genellikle irade dâhili dışarı atılır. Göğüs boşluğunda en önemli görevi yapan kalp kanı vücuda pompalar. Sol tarafını olan karıncık ve kulakçıktaki gıda ve oksijeni almış temiz dediğimiz kan atar damarlar vücudun en hücre yerlerine kadar doku ve Orhanları besler. Toplardamarlar da oksijeni gitmiş kan gebe kalbin sağ karıncık ve kulakçığına gelir. O da akciğere pompalanır. Akciğerin de önemli görevi solunum ile oksijeni alır, kalbin sol karıncık ve kulakçığına verir. Kalp ve akciğer böyle sistematik olarak çalışır. Karın boşluğunda karaciğerinde birkaç türlü görevi var. Böbreklerde suyu süzer, idrar kesesine gönderir. İradeli ve iradesiz dışarı atılır. Fakat burada erkek ve dişinin cinsiyet organlarından ve çalışmalarından bahsetmedik. Hayatta var olmanın, vücut bulmanın önünde bunlar gelir. Gelecek programlarda vereceğiz. Burada yaşamaya gerekli olan kanın önem ve özelliğini anlatmadık. Kan sade düz bir sıvı olsa bile esas içindeki canlı hücreler bünyeyi canlı tutmaktadır. Bu hücreler alyuvarlar, akyuvarlar ve tirobasitlerdir. Alyuvarlar sindirilmiş besinleri ve oksijenleri taşımaktadır. Vücudun sağ kalmasına neden olmaktadır. Alyuvarların sayısı trilyon denecek kadar çok. Akyuvarlar ise vücudun vücudun mikroplardan koruyucusudur. Mikroplarla savaş eder. Mikrobu yenersen mikroplu salgın hastalıklar olmaz. Yenilirse hastalıklar o bünyeyi öldürür. Bunların sayısı alyuvarlar kadar çok değil. Tirobasitler de kanın bir düzende kalmasını sağlar. Ey okuyup bilgi edinmeyi sevenler. Pekâlâ, bizi tek vücut olarak oluşturan bu doku ve organların akli var mı? Çalış veya çalışma diyen var mı? Ama bu organlar kendi kendine otomatik çalışıyor. Düşündürücü bir şey. İnceliğini ben bilmedimse hekimlerimize sorun. Öğrenin ya

öyle değil mi? Biz en çok maneviyattan yoksun kalanlara ders vermekteyiz. Ama her türlü şeyden söz sohbet ederiz.²⁵³

ÇARE İYİ BİR İLİMLE BİLİNÇLENMEK

Biz halkımızın bağrında çıkmış milletimizin ve bütün insanların dert ve devalarını, hal ve ahvalini müşade eden bir halk adamıyım. Tabandan başa genellikle ünsiyetim olmuştur. Birçok önemli şeylerden konuşup anlatırken en çok manevi duygusu olanlar sözlerimizin ilham verici irşat edici niteliğini takdir ve tercih etmektedirler. Ne yazık ki halkın büyük çoğunluğu insani, ahlaki ve manevi bakımdan ilim hikmetini ve niceliğini bilmemektedirler. Bu da öğüt ve eğilimi ileri görmekten ileri gelmektedir. Elbet ki insanlar ilimle yetişip kendine ve herkese hayırlı, olgun bir insan olacaktır. Herkes maddi mesleğinin ilmi kadar manevi ilme de sahip olacaktır. Manevi ilim maddi menfaate isnat olmaz. Seviyen herkese gereklidir. İnsanlar ancak bu ilimle iyiye, güzele yönelecektir. Kara cahillik bütün insanları kötüye, hüsrana götüren bir beladır. Cahil olanlar da ta evvelden ebede kadar insanoğluna ve hiçbir şeye iyilik gelmez. Bunun hal çaresi ve ilk fırsatta mesleki ilimi kadar da manevi ilme çalışıp güzel insanlık vasıflarına sahip olmak gerek siyasi, gerek ekonomi insanların gelmesi için her türlü düzen ve nizamın gelmesi için yetenekli ilim, kültür halinde güzel insanlığın tavsiye ettiği, hak ve hakikate bağlanmakla olacaktır. İlimsiz bilgisiz toplumlarda hiçbir zaman dirlik, birlik olmaz. Düzen, nizam gelmez. Olaylar olur. Dövüş, kavga bitmez. Cahil

---

²⁵³ Aşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülistan-Söz ve Şiirleriyle*

güruhların adamları hem de ahlaksız olur. Ahlaksız insanlardan da kötülük gelir. Bunun hal çaresi iyi bir ilimle bilinçlenmek.²⁵⁴

Din temasıyla ilgili mensur eserler.

Örnek:

İBRET ALMALI

Duygulu olup muhabbet dinlemek isteyenler, genellikle güzel insanlığın hasletlerini benimseyen iyi niyetli kimselerdir. İyi niyetli kimseler de iyi insanlığın yararlarına sahip olmak isterler. Evvel ahir her doğan bir gün zeval bulacağına inanırlar. Çok şeylerden ibret alıp toparlanırlar. Evet. Dünyada deniz ve karalarda türlü türlü yaratıklar ve mahlûklar var. Bunların içinde mundar ve mundar olmayan bilmekteyiz. İnsanların hayal yaşantıları ile bir de bunların yaşantılarını, insanların yaşantılarını bir düşünüp, mülâhaza edelim. Edelim de ileride dediğimiz gibi sağlık ve mali varlığımızdan önce insan yaratıldığımızı şükür edelim. Kuran’ da üç dört tane ayet var. “öldükten sonra dirilip, tekrar bana döneceksiniz.” Cebab-ı Allah çarkı feleğini böyle döndürüyor. Ama nasıl bir canlı olarak dirilteceğini söylememiş. Tabi Allah sırrını söylemez. Bunun hikmetini sizler söyleyin. Allah hem Rahmani, rahim, rahmet verir. Hem Kâhhar’i rahim azap verir. Her şeyi yapmaya hâkim ve Kadir. Bu dünyada insanlar Allah’ın dediğine göre iyi amelle insanlığını sürdürürse, öldükten sonra yine iyi bir ana, baba vesilesiyle dünyaya getirir. Dünyaların en iyi cenneti budur. Bu dünyada düzel insanlığını yitirenler kötü derecesine göre öldükten sonra onların ruhunu herhangi bir hayvanattan mundardan veya mahlûktan dünyaya getirirse bundan da kötü cehennem olmaz. İşin aslı böyle olsa gerek. Eğer bu

²⁵⁴ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülîstan-Söz ve Şiirleriyle*

dünyadan başka dünyalar varsa, daha Allah sizi neden dirilteceğim diyor. Öbür dünyalara giden adamın bu dünyada ne işi var? Ahret ölmek, sonra da Allah'ın yapacağına göre gene bu dünyada doğup gelmek. Öyle gelmiş böyle gidiyor. Olgun insanlarımız, atalarımız ibadet ederken iç duygusu ile de şöyle dua ederlerdi. Allah bizi bu sıfatla getirdi, bu sıfatla götürsün. Yani evla olan Âdem olmak. En büyük bir ibreti de görmüş olarak ben anlatıyorum.

Gençlik devirleri köyde sıhhiye işleri iğne vurmaya gidiyorum. Kışın en soğuk, en şiddetli yerlerden. Bir gübreliliğin üstünde dışarıda bir köpek, beş altı tane eniği. Enikler o soğukta acı acı kuzuluyor. Anaları da sokakta kapı kapı geziyor. Birisi bir ekmek kırıntısı önüne atacağı sıra çok Kâmil, aslı seyit dede o gübreliliğin sırtında gübre sepeti ve gübreyi döktü. O sahipsiz köpek yavruları kuzuluyor. Bu zat beni görmedi, baktım bir şeyler söylüyor. Demek ki, en derin nedamet duymuş ve diyor aman ya Rabbi, aman ya Rabbi, bu zatın içten manevi duygusu ile böyle demesine ben de garibetlik duydum ve his aldım. Cenab-ı Allah'a gönülden dua eder, yalvarırız. Nefsimizde zuhur edecek olan kötü şeyleri zail eyleye. Pak, temiz, güzel insanlıktan ayırmaya. Dünya ve ahretimize hayır getire. Haksızlık, yolsuzluk edenlere de fırsat vermeye. Dünya marifeti icatlar, ahret marifeti de nefsindeki kötü duyguları yok etmek. Müstesna insan olmak için Allah'ın dediği gibi insani vasıflara sahip olmaya göredir.²⁵⁵

İHTAR OLMAK FAYDANIZA

Güzel sözlerden, zararın neresinden dönersen kârı orada, bizim şiir ve yazılarımızı okuyanlar mahiyetini anlar. İyi insanları takdir, kötülerini eleştiri yapıyoruz. Bu yazıda önemli meselelerden bahsettiğimiz ihtar olup, yönlenmenize

²⁵⁵ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülistan-Söz ve Şiirleriyle*

faydalı olur. Biz ahlâksız, cahil, kötü insanları eleştiriyoruz. Fakat ululiyet sahipleri yani peygamberler, evliyalar, hatta kâmil müstesna insanlar kendilerine kötülük edenlere bile kötülük yapmayı düşünmemiş ve yaptıkları kötülükleri bizler gibi söylememişler. Düşmanları olsa dahi bunlar ne kötü diye konuşmamışlar. Yani Ehlullah'lardan olup, Allah'ın dediğine göre iyiliklerle uğraşmışlardır. Buna göre bir tarihi mesele. Hz. Muhammed Allah'ın en çok sevdiği peygamberi. O'nun için Habibim ve Resulüm dedi. Kimi adlarda bu ayetlerle çağrı yapıyor.

Hz. Muhammed Uhud cenginde münafıkların kazdığı kuyuya düştü. Ebu Deccene kendini kuyuya attı ve münafıkların ok, mızrak ve taşlara kendini Hz. Muhammed'e siper etti. Darda kalıp yaralanan Hz. Muhammed'e o an ayet indi ve imdadına Ali'yi çağır. Hz. Muhammed acı bir sesle “sadak ya Ali” yani yetiş ya Ali. İslam kahramanı, evliyalar şahı Hz. Ali hemen orada zuhur oldu. Çukurun başındaki münafıkları öldürdü. Hz. Muhammed'i çukurdan çıkardı. Bir taş arkasını veren Hz. Muhammed O'nu öldürmeye gelen düşman guruplarını “ya Ali sağdan geliyorlar, soldan geliyorlar” Hz. Ali onlarla savaşırken Hz. Muhammed ellerini semaya kaldırmış şöyle dua ediyor. “ Ya Allah'ım. Bu beni öldürmeye kalkışan adamlar cahil, kendilerini bilmiyor. Bunlara bir iman ver.”²⁵⁶

MADDİYAT VE MANEVİYAT NEDİR?

Birçok yerlerde herhangi bir zaman herhangi bir konuşmacılar konuşurken birçok türlü konulardan bahsederken maddi ve manevi konuşmalarında sözlükler geçiyor. Fakat maddiyat ve maneviyatın ne olduğunu anlatmıyorlar. Belki de kendileri de bilmiyor. Halk koyun, kuzu gibi dinliyor. Onlar da maddiyat ve maneviyat deyip geçiyor. Evct. Maddiyat ve maneviyat nedir?

²⁵⁶ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülistan-Söz ve Şiirleriyle*

Bildiğiniz gibi Türkçede birtakım kelimelerin birkaç türlü anlamı vardır. Maddiyatın da bir anlamı dünyada cismi olan varlıklar. Diğer bir anlamı da maliyet bakımından para, pul, mal, mülk, ev, eşya, yiyilecek ve içilecek şeyler. Bu maddelerden oluşan zenginlik, fakirlik vs. maneviyat ise bunun niceliği, niteliği, maddiyattan başka bu Allah ve Allah ile ilgili olan şeylere maneviyat denir. Zahire batına hükmeden Cenab-ı Allah ve O'nun manevi ululiyet sahipleri yani peygamberler, evliyalar, erenler. Ahiret dua ve ibadet, öldükten sonra dirilme. Bütün insanların doğruluk halinden sonra dirilme. Bütün insanların doğruluk halinde iyi yaşantılar, inanç, cennet, cehennem. Helal, haram. Melaikeler, zebaniler, hayır ve şer, Rahmet ve lanet. Öldükten sonra göreceği, vereceği hesap ne ise yukarıdaki nesnelere içtihatları. Zahiri batini hikmet ve sırlar hepsi maneviyat kapsamındadır. İnsanlar hiç maneviyat inancı, işlevi ve sorumluluğu olmasa bile dünyada fevkalade yaşarlar. Ama maddiyatın, maliyetin eşyası yiyilip içilecek maddeler olmasa yaşayamaz ölürlere. Ama maneviyat inancı, aşkı, içtihatı ve sorumluluğu olmayanlar hayvanat ve mahlûkattan sayılır. Çünkü mahlûkatta bu akıl ve manevi duygu yok. Allah'ü-Teâlâ'nın 4 kutsal kitabı ve ululiyet sahipleri önce manevi güzelliğe çalışmışlar. Manevi güzelliğe uymayan kimseler canavar gibi birbirini yer, bitirir.²⁵⁷

MÜ'MİN VE MÜNAFİK

Mü'min ve münafık sözlerini hemen hemen herkes duymuştur. Ama belki çok kimseler ne olduğunu bilmezler.

Mü'min ve münafık kimlere denir? Her şeyden bilgi edinmek isteyen canlar. Güzel bilgiler insanlara manevi cevherdir. Bilgiden insana zarar gelecek değil.

²⁵⁷ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülistan-Söz ve Şiirleriyle*

Mü'min ve münafık İslam dininin, Müslümanlığın doğuşunda zuhur etmiştir. Ahir zaman peygamberi, son peygamber Hz. Muhammed (S.A.V)'in peygamberliğine, Allah'ın varlığına, birliğine hiçbir şekilde şüphe etmeden iman edip inananlar manevi aşk, sevgi ile Allah'ın ve peygamberin bütün emirlerine tam manasıyla bağlananlara Allah'ın, peygamberlerin dediği gibi hayatını temiz sürdürenlere mü'min denildi. Mü'minler Hz. Muhammed'in yanından ayrılmadılar. Düşmanlarla savaştılar. Din uğruna şehit düşenler oldu. Kalanlar da daima uğraşı verdiler. İnançlarından hiç dönmediler. Dinlerini hak bildiler. Tam Allah'ın peygamberin dediği gibi yaşantılarını hiçbir günahla kirletmediler. Temiz yaşamını sürdürmeye özen göstermişlerdir. Aynı böyle.

Nur S. 31. Ayet: “Ey Muhammed. Mü'minlere, mü'min kadınlara söyle ki kalbini temiz tutsunlar. Bakılması kötü olan şeylerden yüzünü çevirsinler. İffetlerini korusunlar, mahrem yerlerini örtülü giyinsinler.”

Şimdi gelelim münafığın kim olduğuna. Allah'ın sözüyle diyelim.

Maide S. 41. Ayet: “dilleriyle yalandan inandık dediler. Kalpleriyle inanmadılar. İşte onlar münafıklardır. Münafıklar dünyada her türlü rezillik ve berbatlık içindedirler. Ahrette de en büyük lanetim ve azabım onlarıdır.”

Kur'an-ı Kerim'de mü'minin ve münafığın sureleri var. Mü'minlere rahmet, münafıklara da lanet, azap verilir.²⁵⁸

ŞEYTAN KİM?

Yaşım Yetmiş'e yaklaştı. Seksen'e doğru gidiyor. Çocukluğumdan beri zatların muhabbetlerini dinlemiştim. Ömrümün çok günleri işime, ilme çalışmakla geçmiştir. Önce insan olarak yaratıldığıma ve ameli Salih, manevi temizliğe şükürüm vardır. Sonra sağlığa, varlığa şükrederim. Biz nice dert ve davalardan bahsederek

²⁵⁸ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülistan-Söz ve Şiirleriyle*

kalın ciltli kitaplar olur ama olgun, idraklı insanlar bir iki manalı sözlere hak verir, düsturuna bağlanır. Tarihte Hz. Peygamber efendimiz Muhammed Resulullah'a düşmanlık sürdüren ve nihayet müstesna ve mümtaz niteliğine ayetler inen, Ehli Beyt'e kötülük eden mukaddesat sahiplerini şehit eden, içi kafir, dıştan yalandan Müslüman olduk diyen kimlerdi o münafıklar? Elin adamları ne marifetli icatlar yapmış ama kara taassup içinde olan güruhun menfur adamları akı karadan ayırt etmesini bilmiyor. Tabi münafık kitaplarında aşılana kendi davulunu çalarlar.

Canlar, cananlar! Biz Anadolu'da suni, alevi, laz, Çerkez neyse aynı ülkenin adamıyız. Davamız Allah'a Peygamber'e inanmak, iyiliğine, güzelliğine bağlanmak, namuslu şerefli yaşamak. Peki Allah'ın, Peygamber'in sevmediği Arap'ın münafıklarını sevmek, sadakat beslemek, hazret etmek ol hangi din ahkâma isnat ediyorlar? Hz. Muhammed'in zamanındaki münafıkların büyükleri, liderleri Ebu Cehil, Ebu Leheb, Ebu Süfyan oğlu Muaviye, Mervan Yezid ve diğerleri, onlardan sonra gelen Emevi'ler ve Abbasi'lerin içindeki çoğunluk Ebu Süfyan'ın karısı Hind kendisine his uyandıran vahşi kölesinin aşkını yerine getirmek için Hz. Muhammed, Hz. Ali, Hz. Hamza yani bunların birini öldüren vahşinin vaadini yerine getirecek. O da bu sevda ile Uhud cenginde bir fırsat bulup Hz. Hamza'yı şehit etti. Hz. Ali'den sonra cenklerde münafıkları bozguna uğrattı zaferi Müslümanlara kazandırmıştır. Hz. Hamza, Hz. Muhammed'in en sevgili amcasıdır. Müslümanlar göç bulunca Mekke'yi fethetmişlerdir. O zaman bu münafıklar imandan değil, kılıç korkusuyla yalandan inandık dediler. Bir hayli kimselerden duydum ve cahil softaların din hocası okuduğu münafık kitaplarından anlatıyor. Vahşi de Müslüman olduğundan dolayı o da cennete gitmiş. Hz. Hamza ile kol kola vermiş geziyorlar. Ben de dedim ki sen cennete gezmeye mi gittin? Hz. Hamza ile Vahşi'nin kol kola gezdiğini gördün söylüyorsun.

Muhterem ve Aziz olmak isteyen canlar. Hiç böyle üstü açık, akıl mantık olmayan bu yalan uydurulmuş. Safta ya siz neredesiniz? Atatürk'ü de sevmeyen, ilaveler eden nankörleri tanıyın. Her batmandan münafıklar gibi pislik yiyenler dinci

imancı oluyor. Arafat'ta şeytanı taşıyanlara diyin. Acaba ne malum kendi şeytan değil? Ey Allah'ın cahil insanları! Biz Allah'ın sırrını, Enbiyaların hikmetini ne biliriz? Biz ancak Allah'ın bize buyurduğu emirlerini beyan eden kutsal kitapların ayetlerini bilelim ve emirlerine uyalım. Rahman da insan, şeytan da insan. Rahman Allah'ın iyi kulları, şeytan kötü kulları. Allah şeytanı insan olarak ateşten yarattı. Âdem'i topraktan yarattı ve dedi! Âdem'e secde kıl. O kendine kibirlik getirdi, secde etmedi ve Allah lanet etti.

Ey akli başında olan iyi insanlar söylesin. Şeytan bir suçtan Allah'tan lanet almış. Yukarıda dediğim bu münafıklar ve bu münafıklar gibi olanlar çok türlü, çok sayısız lanet almışlar. Allah'ın azabına müstehak olmuştur.

Bakara S. 81. Ayet : “Dört tarafını suç ile kuşatanlar cehennemliktir. Daima orada kalacaklardır.”²⁵⁹

Sosyal Hayat temasıyla ilgili mensur eserler.

Örnek:

EN ÖNEMLİ SORUNLARDAN MESELE

Evet. İnsanoğlunun yaşantı hayatında maddi ve manevi önemli veya önemsiz işin derecesine göre sorun ve meseleler vardır. Bunlardan biri olan ekonomi ve nüfus sorunu. Bu dünya devletlerinde, bilhassa fakir ülkelerde en başta gelen meseledir. Mali yönden ekonomi fakir olan devletlerde hiç düzen, nizam, dirlik, birlik ve istikrar olmaz. Bir açlık ve sefalet içinde geçimsizlik halinde olaylar olur. O

²⁵⁹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülistan-Söz ve Şiirleriyle*

toplumlarda, aynı cahil, ahlaksız olanlar gibi çeşitli suçlara düşmektedirler. Eğer bir istatistik yapılacak olsa bütün işlenen suçların yüzde yetmiş sekene fakir ve adaletsiz ekonomiye dayanır. O nedenle atalarımız demiş. “biri yer, biri bakar, kıyamet ondan kopar.” Aç it fırın yıkar. Aç ne yapmaz ki? Acıyan uyumuş, aç kalan uyumamış. Evet. Yokluktan yolsuzluklara, haksızlıklara, hırsızlığa, daha ne gibi kötü hallere düşenlerin araştırmasını sizler yapın. Biz bildiğimizi anlattık. Şunu da anlatalım. Yoksulluğa düşmemenin kimisinin imkânları vardır. Bu tembellik ve gelirine göre uyumsuzluk iyice yoksulluğa düşürür. Akıl adamları demiş. Yorganına göre ayağını uzat veya ayağına göre kavrul. Fakir zenginin yediğini yiyemez, devrini süremez. Ama müstesna bir evliya buyurmuştur. Şerefsiz yaşamaktansa namuslu, şerefli ölünmesi ondan daha iyi gelir. Dağımının adaletsizliği düzen ve istikrar getmez. Meselenin öneminin bir de nüfus sorunu. Bunu dünya milletleri gaye etmektedir. Öyle fakir milletler var ki kendini geçindiremiyor. Değil ki doğan bir birçok çocukları geçindirsin. İradesi dâhilinde olsa çocuk yapmaz, ya da çok az yapar. Cinsi münasebetleri zaruri değil ama şehvet hissi ve hırsı her iki cinsi de cinsi münasebete itmektedir. Olacak çocuklar acından ölse bile münasebetsiz durmazlar. Olan çocukları sokağa atmaya değil, istikbal ve yetiştirmek önemli.²⁶⁰

TELEVİZYON KURUMU

Güzel insanlığın hasletlerine arlı, namuslu, şerefli müstesna insanlığa sahip olan canlar. Bire bir muhabbet edelim. Bizim bilmediğimizi siz bize, sizin bilmediğinizi de biz size verelim. Bu güne kadar insani, ahlaki niteliğe göre konuşmalarımızı dinleyenler hak vermektedirler. Hiç ihtilaf katan olmadı. Tabi haklı söz kimden gelse hakdır. Bizim genellikle dert ve devalarımız halk devası, insanlık devası. Bu kitabımızı okuduğunuzda anlarsınız. Şimdi burada televizyon

²⁶⁰ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülîstan-Söz ve Şiirleriyle*

kuruluşundan bir söz edeceğiz. Şahsen ben insanlığın faydasına her icadı takdir ederim. Ama televizyonu icat edeni takdir etmem. Niye? Genellikle olumsuzluklar, bomboş eğlencelerden başka, bilhassa genel ahlakı bozucu şeyler göstermektedirler. Bak önce Allah'ü Teâlâ ne diyor!

Nur S. 31. Ayet : “ Ey Muhammed Mü'min erkeklere, Mü'min kadınlara söyle ki kalbini temiz tutsunlar. Bakılması kötü olan şeylere bakmasınlar. Edepli, hayâlî olsunlar. İffetlerini korusunlar ve örtülü giyinsinler.”

Hz. Muhammed de buyuruyor; “yaramaz kimselerden yaramaz şeyleri sakının.” Halk böyleyken o televizyonlar insani, ahlaki bakımdan genellikle manevi bakımdan ilim kültür verici niteliği yok. İllerde zenginlerin televizyonu herhangi bir şeyi gösterme sorumsuz ve başıboş. Adaletsiz düzenden ötürü zengin olan konak ve konuk bay, en çok bayan sükselerin keyfini yerine getirmek için, lüzumsuz eğlencelerde eğlenmek için çıplak mankenleri, sekse ve sükseleri oynatıp, bağırıp çağırıp saz söz söylerken ve daha nice olumsuzlukları gösteren bir alet haline gelmiş. Köylüler de evine televizyon almış ama televizyon kurumu yok. Köylerin içinde ilim irfan görmüş halka manevi ilham verici, irşat edici Kamil zatlar var. Yazarı, ozanı, şairi, aşığı var. Milleti tatmin edici programlar hem de saz ve sözüyle verilebilir. Ne yazık ki sükselerin makamına kapıdan içeri koymuyorlar. Dedik ya namuslu insanlar dinlensin. Adam dört dörtlük yetişmiş. İnsanların beyninde ahlakı temize çıkarıp iyiye, güzele yönlendiren bilhassa ahlaksız, pis toplum yerine ahlakı güzel olan pak temiz toplum oluşturmaya neden olan mazlum, olgun, meziyetli, fazilet sahibi müstesna zatlara önem vermiyor, tanımıyor ve televizyonlarda hiç yer vermiyorlar. Ama diğer tarafta bir sporcuya, herhangi bir türkü şarkı söyleyen, manevi bakımdan genellikle temiz olmayan niyetlerinde böyle meydan kahramanlarına konserlerde para aktarıp bay lükseyi, bayan sükseyi kral gibi yaşatıyorlar. Evet. Adaletin usulü, önemi, atlar çalışsın, eşekler yesin. Edepsiz hayâsız söylemiyorum. Pervasız söylüyorum. Evet. Bu müzik söyleyenlere, şarkı türkü okuyanlara ilgi, ihtimam gösterenlere köylünün ürettiği yağı balı yiyen lükseler. İlgi ve ihtimam insanlık icabıdır. Ya bunlara hayran ve kurban olanlara ne diyelim? Manevi temiz olanları ayıralım ve şunu diyelim:

Arının gıdası baldır. Karganın gıdası da nicesidir. Televizyonların çoğu faydasız ve zararlı şeyler gösteriyorlar. Esas minderin altında ne var? Menfaat, para. Ama adamı mezara koyduklarında haram mal, para adamı kurtarmaz. Sayın canlar. Biz de halkımıza program verdiğimizde hem güldürüyor, hem de eğlendiriyoruz, hem de güle güle yoksun kaldığı ilimi, kültürü veriyoruz. Ama ne yazık ki halkımıza tatmin edici nitelikte öğüt verilmemiş.²⁶¹

Ekonomi temasıyla ilgili mensur eserler.

Örnek:

EKONOMİK KALKINMANIN GEREKLERİ NELERDİR?

Evet. Hesap kitap bilen, bu işleri müşahede edinen ekonomistler hepsi gelsin, bir oturum yapalım, konuşalım, bir istatistik yapsınlar. El âlem devletlerinin ilmi, icadı, zenginliği ve her şeyi Türk halkına ne sorun, ne de mevzu, bahis değil. Söz konusu etsek bile hani derler. Zenginin malı, züğürdün çenesini yorar. El âlem neyimize? Biz bize bakalım.

Araştırmacılar halkımızı konuşturuyor. Her bakımdan içtivar ettiği gibi, ekonomik bakımdan da hallerini soruyor ama halkın çoğu geçim acizliğinden ve işsizlikten dert yanıyor. Bunun önemini anlatmak az sözle bitmez. Sadece yayda arıza var demiyoruz. Çünkü yay ve okta muntazamlık olacak ki mermi hedefine

---

²⁶¹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülîstan-Söz ve Şiirleriyle*

ulaşa. Fakat halkı iyiye yönlendirmek, işi düzene sokmak en çok devleti yöneten kaptanların elinde.

Bir ekonomi zenginlik işi adaletsiz düzende. Vurgun ve hortum yapan, haksız kazanç yapanların eline verse, kendileri ve milleti, doğruluğu ve dürüstlüğü zay edip, muntazam işine ve ilmine çalışma yerine öğütsüz ve tembel bir halde, oturduğu ve yattığı yerde yemeyi seven bir millet olursak, yaşamaya elverişli olan hangi ülkede kalkınabiliriz? Aziz Atatürk bunu müşahade etmişti. Halkı, bütün devletin milletini işine, ilmine yoğun ve doğruluk halinde çalışıp, milletin kendi gücüyle kalkınmayı öngörmüşken, 1950'den sonra gelen siyasi partiler bu ekonomik gidişatı değiştiler. Ad, ün alıp, kahraman olayım diye bu günlerimize kötü düşen zam, para basmak, devletin malını zenginlere satma, çok vergi bilhassa çok borç alma ile o da denetimsiz, gözetimsiz vurguncuların, haksız yolsuzların eline bıraktılar. 1983'de o günün kaptanı zamanında 143 tane yolsuzluk sayısını gazetelerde okuduk. Ne oldu? Yağmurlar yağdı, yarıklar kapandı. Yiyenin vuranın yanına kaldı. Belasını da fukara halk çekmektedir.

İşte saydığımız o tür uygulamalarla yapılan işler bu geleceğimizi, halkın geleceğini istemediği duruma getirdi. Öyle işler bir kaş yapıp iki göz çıkarmaya benzer. Cahil birtakım softalar dinci imancı oluyor. Ama genel felsefesi, hileyi hurdayı götürüyor. Mesela o zamanın haksız kaptanı iktidarda. Seçime iki sene var. Muhalefet seçime gidem demiyor, o kurnazlık düşünüp halkı seçime götürüyor. Seçimi kazandıktan sonra zamları bastırıyor. Bir gazeteci diyor ki: zamları seçimden önce niye getirmedi ki? O da sırtarak diyor ki; ben aptal mıyım zamları evvel getireyim?

Apaçık böyle hile ve haksızlık yapanları kendine evliya ediyorlar. Niçin? Namaz kılmaya gidiyor. Ey Allah'ın doğru yolunu bilmeyenler!

Tur S. 12. Ayet : “ Öyle kimselerden olanlar ki; daldıkları bataklıkta oynar dururlar.”

Bu kişinin adamlarının felsefesi adam ne günah batağına düşmüş olsun, yeter ki namaz kıldığı zaman günahı af olup cennete gidiyor. Hiçbir ibadet yapmakla günahlar af olmaz. İbadetler insanları hakka, hakikate götüren bir manevi vasıta gibidir. Ama kişi günahsız temiz olacak ki o menzile gidebilsin. Fakat münafıklık olup ibadet yapmış olanlar gösteriş ve riya münafıklara mahsustur. Eğer kendi inançlarına göre ibadet yapan cennete gidiyorsa, ister cennete gitsin, ister cehenneme, o biz halka mevzu bahis değil. Bize gereken idarecinin adaletli düzeni gerek.

Not: Maddi ve Manevi Felsefeye Göre

İnanç ve doğruluk mahiyeti dâhilinde işin, hizmetin hakkını vererek yoğun ve muntazam çalışma ve tutunma, israf etmemek. Yani ekonomik kalkınmanın gereklerine uyup maliyet yönünden ahlaki, insani vasıflara sahip, hüsniyetli ve güzel meziyetlere, tabi medeni, namuslu ve şerefli müstesna, temiz bir toplum olursak dünya milletleri hayranlık duyar. En iyi mutluluk budur. Bilgisizlik, cahillik, huysuzluk, ahlaksızlık ve bunlara benzer hallerden kötülük ve zarar gelir.²⁶²

---

²⁶² Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülistan-Söz ve Şiirleriyle*

Maddi- Manevi Bilgiler, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.361.

3.2.ÂŞIK MÜSLİM SEYRANİ’NİN MENSUR ESERLERİNDEKİ HALK EDEBİYATI UNSURLARI

3.2.1. FIKRA

Âşık Müslim Seyrani’nin **Gül Bahçesi İşte Güllerimiz İşte Bülbüllerimiz** adlı kitabında **fıkralar, atasözleri ve özlü sözler** başlıkları altında inceliyeceğiz.

Kitapta bulunan fıkralar örnek:

NEYE YARAR Kİ?

Bir adam bana dedi ki.

- Bu şiirde dediğiniz ilimsiz, bilgisiz, cahil ve görgüsüz diye faydasız bu misilli adamlar neye yarar?
- Ben de dedim ki:
- İlimsiz, bilgisiz, görgüsüz, verimsiz duygusuz, hissiz bu misilli hayırsız adamlar hiçbir işe yaramaz. Fakat bir de zalim haksız, yolsuz merhametsiz ve her türlü huysuz, vicdansız olan güzel dine ahlaka aykırı her türlü güruhun muzır adamlarını hayırsever yiğit insanlar bu zararları toplayıp bir gemiye bindirip, bir denize dökerse bu kötü zararlılar ancak köpek balıklarına yem olmaya yararlar.²⁶³

ADAM DEĞİLDİM

Nesreddin Hoca yaşlı zamanında yerde kaya gibi bir taşı kaldırmaya zorlamış. Kaldıramamış. Bu sefer kendi kendine mırıldanarak konuşmuş, demiş:

²⁶³ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.69.

- Ah gidi gençlik. Gençlik zamanım olsaydı bu taşı kaldırır, fırlatırdım. Bu sefer etrafına bakmış kimse yok. Gene konuşmuş, şöyle demiş:
- Adam ben senin gençlik zamanında da bir işe yaramayacak adam değilim.²⁶⁴

EŞEĞİN SÖZÜNE İNANIYORSUN

Nasreddin Hocaya komşusunun biri gelir. Hocadan eşiği ister. Dağda, ormanlıkta kış odunu getireyim diye Hoca eşiğine yazıqlanır, vermek istemez. Adam der ki eşek ahırda yok, otlasın diye meraya saldım, der demez eşek ahırda anırır.

Adam hocaya kızar, çıkışır, der ki: Bak yaşlı başlı koca adamsın, bir de yalan söylüyorsun. Hoca da bu adama çıkışır. Der ki:

- Ulan benim gibi yaşlı başlı kâmil kervan adamın sözüne inanmıyorsun, eşiğin sözüne inanıyorsun.

Bu fıkroda haklı zavallıların işini yapmayıp menfaati için haksız adamların işini yürütenlere söylenmiştir.²⁶⁵

---

²⁶⁴ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*
İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.39.

²⁶⁵ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*
İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.40.

DAHA ÇOK ÇİŞLER EDER

Geçmiş devirlerde bir adam köyde birine misafir gidiyor. Ev halkı sabahleyin ahıra gidiyor. Kış günü bakımını yapıyorlar. Misafir odasından kalkıyor. Dışarıda yapılmış tuvalete gitsin. Kapının önünde kocaman kara bir köpek dişlerini parlatıp adama hırılıyor. Çok sıkışmış adam diğer odada bir kundak çocuğu yatıyor. Gidip çocuğun kundağını açıp kundağa pisliyor. Tekrar çocuğu kundağına sarıp yerine koyuyor.

Çocuk pislik içinde rahatsız olup ağlıyor. Biraz sonra annesi geliyor. Çocuğa meme veriyor, çocuk emiyor yine ağlıyor.

Saf olan anne kundağı açıp altını değişsin. Bir de ne görsün altında kocaman pislik, mırıldanarak diyor: Bu çocuk bugün niye böyle çiş etmiş. Misafir orada yüksek sesle diyor ki. Nice ki o kara köpek kapıda, o çocuk daha çok koca çiş eder.

Evet efendiler. Niceki bilinçlenmiş ruhu temiz çıkmamış, adalet gelmemiş bir ülkede çok ölüleri mezarlara çıkarırlar.²⁶⁶

Âşık Müslim Seyrani'nin **Gerçeğe Doğru** adlı kitabında bulunan fıkralar.

²⁶⁶ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*.

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.70,71.

ELİNLE YAP GİT

Bir fıkra zamanın birinde bir insanlık bilmez hayır sevmez yoksula fakire acımaz hiçbir yardım etmez zengin hasisin biri ölüyor. Bunun para altın çıkını getiriyorlar. Orda pervasız adamlardan biri kalkıp birer avuç para ve altın alıp ölen hasisin ağzına bastırıyor. Ve söylenerek sen kimseye bir insanlık bir iyilik yapmadın, hayır etmedin, yemedin yedirmedi di şimdi ye bakalım bu paraları altınları hele görelim bu beytimiz bizi nasıl uyarıyor ne yapmanın gereğini söylüyor.²⁶⁷

VE GELİR GİDER

Herkes ahretini dünyada sağladığında kazanacaktır. Burada iyi amelini kazananlar ahrette sorumlu tutulmazlar, misal olarak Nasrettin Hoca'dan bir **fıkra**. Hoca bir gün mahsustan ölüyor, hocayı yıkayıp kefene sarıp götürüp mezara koyuyorlar. Hoca mezarda gene canlanıyor ama kalkıp eve gelmiyor mezarda soru sual melekleri yani Henkir, Menkir gelip ne hesap soracak diye mezarda bekliyor gece hayli ilerliyor ne Henkir ne Menkir'in geleceği yok, hoca artık mezarda üşüyor kefene bürünmüş kalkıp geleceği zaman orda fincan mercan bardak porselen tabak yüklü bezirgânın katırları gelip geçtikleri sırada hoca mezarda hortluyor. Katırlar her biri bir tarafa ürkmesi ile bardaklar tabaklar fincanlar hep kırılıp haşır haşır oluyor. Eşyanın malın acısından bezirgânlar hocayı tutup sopa ile iyice dövüyorlar, yani yöresi kararan hoca güçlkle eve gelip yatağına düşüyor, sabahleyin kapı komşu hoca mezarda hortlamış gelmiş diye akın olup geliyorlar, hocanın etrafını sarıyorlar. Hoca sen öldün, öbür dünyaya gittin kabrinde Henkir, Menkir sana ne hesap sordular, ne azap verdiler. Hoca gayet gerçekçi bir söz ile vallahi bu dünyada

²⁶⁷ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

bezirgânların katırlarını ürkütmedin ise öbür dünyada ne Henkir ne Münkir gelip de bir hesap sormaz.²⁶⁸

ALMAZ HİÇ

Bir fıkra: Ta evvelden beri dini inançlarımız da vardır. Bir kadın bir iki aylık çocuğuna akıllı, fikirli, hayırlı olsun diye bir şeyh babaya götürür. Ona takdim eder. Ve der ki bu çocuğa dua ve nazar et yüzüne gözüne üfür. Ağzına tükür ama muradım odur ki çocuk aynı senin gibi bir yetişkin zat ola. Şeyh baba çocuğu alır, Acı acı gülerek der << evet çocuğa dua nazar edeyim ama aslı bozuk olur, mayası bozuk olursa yüzüne gözüne üfürme değil, ağzına pislesem de hiç.²⁶⁹

BİLSENE

Bir fıkra: Bektaşî'nin biri hocanın biri ile dost ahbab olmuşlar. Hoca Bektaşî'nin ilminin kültürünü tatlı latifelerini konuşmalarını vermiş. Bir gün Hoca Bektaşî'ye "Hele ibadet olarak Cuma'ya geliyorsun ama Ramazan orucunu neden tutmuyorsun?" Bektaşî Hocaya: Tutarım ama bir sebeple tutmuyorum. Hoca Bektaşî'ye O sebep nedir. Bektaşî hocaya: Ramazan-ı Şerif her sene geliyor ama bu

---

²⁶⁸ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Ekber Matbaası. S.47.

²⁶⁹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Ekber Matbaası. S.57.

can bana bir kere gelmiş. Bu giderse daha da gelmez. Hani her bakımdan nasıl olmak istiyoruz. İşte böyle;²⁷⁰

FIKRALAR

Dost herhangi bir kimseye vefada kararda faydalı olan kimse demektir. Ne yazık ki bazı kötü şeylerin adında da kullanıyorlar. Mesela bir hayat kadınıyla veya başka bir kadınla ilgi ilişkisi olan erkek ve kadına dostu diye söylüyorlar. Zamanla adamın biri evinde has bir hanımı olduğu halde pis nefesine uyup bir genel evinde bir hayat kadınıyla dost oluyor. Bu adamla aşk yapan ve seven o hayat kadını o güne kadar yaptığı fuhuş ile kazandığı paraların tümünü bu adama veriyor. Bu adam da bu paralarla ne yatırım yapayım diye düşünüyor. Nihayet bir dere önünde iyi bir tarla alıyor. Tarlanın bir başına muntazam bir değirmen yapıyor, diğer yerini sebzelik ekliyor elhasıl kelam işini düzene koyuyor. Artık bir hark gibi para geliyor. Ama günlerden bir gün hava kararıyor. Her tarafı kara bulutlar kaplıyor. Gök gürlüyor şimşekler çakıyor. Kara bulutlarda bakraçla boşalıp gibi şiddetli yağmurlar yağıyor. Hemen derelerde çok büyük seller geliyor. Adam sel gelmeden evvel zor kaçıp canını kurtarıyor. Fakat değirmeni ve tarlanın tümünü sel alıp gidiyor. Bu adam bu derdini anlatmak için gene bir yardım ummak için ilk fırsatta dostu olan o hayat kadınının yanına gidiyor. İşin felaketin vahametini olduğu gibi anlatıyor. Bu kadın bu herife şöyle diyor. Tabi böyle pis kirli tan suyu ile gelen para öyle lıgılı sel suyu ile gider.

---

²⁷⁰ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Sivas'ın Zara ilçesinde bir zalim bir mazlumun tek bir tarlasını gasp etmiş zorla tarlasını elinden almış. Mazlum zalimi mahkemeye vermiş. Hani halk dilinde derler kanun lastiklidir. Nereye çeksen uzanır. Halbıyse kanun lastikli değil bazı yargıçlar lastikli ediyor. Zavallı fakir mazlum zalimi mahkemeye veriyor ama. Zengin olan zalim mahkemeyi yapan hâkimi görüyor, tam yediyor. Mahkeme mahkeme, allem kalemden sonra, davayı zalime hak ettirmek isteyen yargıç, mazluma diyor. Davayı kayıp ediyorsun bir diyeceğin var mı? Mazlum da var diyeceğim deyip konuşuyor. Memleketimiz Zara, dini, imanı para hak adalet dâhilinde hakkımı ararsan ara, aramazsan yüce Mevla sora.²⁷¹

GİDER SENİNLE

Fıkra: bir köyde tevekkeli bir divane pejmürde bir halde dolanıyordu. Köyün ağası divaneye takılır bana dua et çok yaşayayım dilediğim kadar yaşayayım. Ama divane sanki bir bilenden tel çektiler. Yani mermiyi iyi silahşorlar gibi yerine yapıştırdı. Evet, ağa evet Âdem'i cennette kandıran şeytanın lanet halkası boynuna geçsin ta kıyamete kadar yaşasın. Ya birçok zihniyetler böyle değerli teki zengin olayım nasıl olur olsun teki makam alayım nasıl olursa olsun teki bir zevkli sefalı devran süreyim nasıl olur olsun kimler derki teki olsun gayri meşru olsun. Öyle ise şeytanın halkasında böyle boynuna olsun.²⁷²

---

²⁷¹ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Ekber Matbaası. S.135,136.

²⁷² Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

Ekber Matbaası. S.164.

MAL VE MÜLKÜNE

Fıkra: Bir tane çok konuşan adam varmış. Bir toplantıda hiç kimseye söz hakkı vermeden çok çok konuşmuş. Dinleyenlerin çoğu dinlemeden usanmış ve halktan biri çok konuşan adama efendi efendi çok konuştun yoruldun sana yazık biraz ara ver dinlen. Konuşan adam ise hayır hayır yorulmadım daha çok konuşmaya gücüm kuvvetim var. Bu sefer gene o adam ama sen konuşmadan yorulmadın ama biz dinlemede yorulduk. Evet, bunu ben de biliyorum birçok kimsenin maneviyatla hesabı yok. Biz de aksine yorulmadan tasavvuftan daha çok bahsediyoruz. Fakat hayatın gayri meşru tadını çıkaranlarda böyle bir gün yok olur gider.²⁷³

3.2.2. ÖZLÜ SÖZLER VE ATASÖZLERİ

Gül Bahçesi İşte Güllerimiz İşte Bülbüllerimiz kitabında bulunan atasözleri ve özlü sözler.

Örnek:

HAZRETİ ALİ-HACI BEKTAŞ VELİ VE ATATÜRK'TEN ANLAMLI SÖZLER

HZ. ALİ'DEN:

- Güzel huy en kıymetli ganimettir.

²⁷³ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara,

- İnsanların kıymeti yaptıkları iyilikle ölçülür.
- İyilik edin, onun mukabilinde gelecek kötülükleri aklınızdan geçirmeyin.
- Bir ilim bir hikmet arayıp bulmak insanlar için en iyi ganimettir.
- Kötü huyları terk edin. Halkın hürmetine mazhar olursunuz.
- Fazilet sahibinin kıymetini ancak fazilet sahibi olan bilir.
- Hakikat yolunda yürümeyenler daima geri kalırlar.
- Haksızlık önünde eğilmeyiniz. Çünkü haksızlarla beraber şerefimizi de kaybedersiniz.
- Zorluklara katlanan kolaylıklarla karşılaşır.
- Şeref ve namus en büyük hazinedir. Onlara malik olanlar hayatlarını daima memnun ve mutlu geçirirler.
- Allah'a dayanan hiçbir zaman yıkılmaz.
- Saltanat ve tahakküm hırsına kapılanlar debdebe ve saltanat içinde yaşamış olsalar bile daima lanetle anılır.
- Dostlarıma dost olan kimselerin kıymetini dostluk dereceleriyle ölçerim.
- Benim düşmanlarımla dost olan kimse, benim de düşmanımdır. İsteddiği kadar dostluk iddiasında bulunsa bile.
- Haddini bilen derecesini aşmayan kimse halk nazarında makbul olur. Halk nazarında da sevilen olur.
- İnsanın vazifesi insanlığı yükseltmektir.
- Alış verişte dürüst olmayan, Allah'ın rızalığını kazanamaz.
- Helal mal kemalettir.
- Adil ol ki seni hiçbir kuvvet yenmesin.
- Cehalet öyle bir düşmandır ki, onu ancak ilim silahı yener.
- İlimi başkasına öğretmeyen âlim, akan suyun önünü kesen taşa benzer.
- Hakiki insan olmak istersen hakikati yaymaktan yılma.
- Az ve öz konuşmak çok düşüncenin malıdır.

- Daha çok bilene değil, daha doğru belene sor.
- Bir toplum ne kadar güçlü olursa olsun ayrılıklar o toplumu bölüp parçalar.
- Kalem kılıçtan keskindir.

HACI BEKTAŞ VELİ'DEN:

- Tanrı dostlarına inanmak imandır. Çünkü Tanrı dostları Allah'ın teslimiyetini kabul ettiler.
- İkiliği bırakıp birliğe yönelerek doğru yolu buldular.
- Ara bul, benim kabem insandır.
- Eline, diline, beline sahip ol.
- İncinirsen de incitme.
- Düşünce karanlığında ışık tutana ne mutlu.
- Murada ermek sabır iledir,
- Nefesine ağır geleni başkasına tatbik etme.
- Düşmanın dahi insan olduğunu unutma.
- Araştırma açık açık sınavdır.
- İlimle gidilmeyen yolun sonu karanlıktır.
- Nebiler, veliler insanlığa Tanrı'nın hediyesidir.
- Marifet ehlinin ilk makamı edeptir.
- Hiçbir milleti aşağılamayınız.
- Okunacak en büyük kitap insandır.
- Âşıkların tenleri ölür, canları ölmez.

MUSTAFA KEMAL ATATÜK'TEN

- Gerçek sanat el emeği ve alın terinin toplum yararına en bilgili şekilde değerlendirilmesidir.
- Yalnız bir tek şeye ihtiyacımız vardır. Çalışkan olmak...
- Türkiye Cumhuriyeti'nin temeli kültürdür.

- Bir milletin ahlak değeri o milletin yükselmesini sağlar.
- Bir milletin değeri zenginliği ile değil ahlaki değerleri ile ölçülür.
- Bağımsızlık, uğrunda ölmesini bilen toplumların hakkıdır.
- Cumhuriyet düşüncesi, anlayış, vicdani hür nesiller ister.
- Yaşama demek, çalışma demektir.
- Türk, öğün, çalış, güven...
- Eğitim bir milleti özgür bağımsız, şanlı yüksek bir toplum halinde yaşatır.
- Tarih bir milletin kanını hağkını varlığını hiçbir zaman inkâr etmez.
- Vatan imar istiyor... Zenginlik ve refah istiyor. Bilim ve ustalık yüksek uygarlık hür düşünce ve refah istiyor.
- Özgürlük ve bağımsızlık benim karakterimdir.
- Laikliği, dinsizlikle karşılamak isteyenler gözlerinden perde kalkmamış olan fanatiklerdir.
- Din bir vicdan sorunudur. Herkes vicdanına uymakta serbesttir.
- Din, mezhep hiçbir zaman politika aleti olarak kullanılamaz.
- Softa sınıfının din simsarlığına izin verilmemelidir. Türkiye, artık şeriat oyunlarına sahne olmaktan çok uzaktır. Bu gibi oyunlar varsa kendilerine başka yerlerde sahne arasınlar.
- Biz kimsenin düşmanı değiliz. Yalnız insanlığın düşmanı olanlara karşı düşmanız.
- Uygarlığın coşkun sesi karşısında direnmek boşunadır.
- Kendiniz için değil, bağlı bulunduğunuz ulus için el birliği ile çalışınız.
- Türk milletinin geleceği bugünkü evlatlarını doğru görüşü, yorulmak bilmez çalışkanlığı ile büyük ve parlak olacaktır.
- Herkesin müsavi miktarda sahip olması lazım gelen bir şey varsa o da nefsine hâkim olan en üstün güç kudrettir.

- Hikmet bilen kişilerin sözleri doğruya devadır.
- İnsanlığın mahiyeti düşünüp kalktığı ve beraber yaşadığı insanlardan anlaşılır.
- Öldükten sonra yaşamak isterseniz ölmez eser bırakınız.²⁷⁴

BİRAZ DA GÜZEL SÖZLER GÖZLER VE ATASÖZLERİ

Güzel sözler ve atasözleri oldukça insanlarımızın kültürüne faydalıdır. Konuşma sırasında anlatırken dinleyenlere ibret, his ve bilgi verici niteliktedir. Hem de çok çeşitli meseleden konuşan hatibi dinleyenler duygulanır. Güzel sözler, atasözleri herkesin bilgisine yararlı olur.

- Acıyan uyumuş, aç kalan uyumamış.
- Aç tokun yüzüne bakmakla doymaz.
- Alma mazlumun ahını, çıkar aheste aheste.
- Altın yüklesen de eşek eşektir.
- Altının değerini sarraf bilir.
- Aşını, eşini, işini bil.
- Ağacı kurt yer, insanı dert.
- Arayan mevlasını, azan belasını bulur.
- Açma kutuyu, söyletme kötüyü.
- Aslan yatağından bellidir.
- Aç koyma hırsız olur, çok söyleme arsız olur.
- Arı birlik bal yapar.
- Akıl akıldan üstündür.
- Akıl yaşta değil baştadır.

²⁷⁴ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.30,31,32,33.

- At binenin kılıç kuşananındır.
- Ana baba hakkı Tanrı hakkı.
- Aç karın yüksek salın ha salın.
- Acele eden ecele gider.
- Abdestsiz sofuya namaz dayanmaz.
- Acele işe şeytan karışır.
- Aç it fırın yıkar.
- Aç kurt yavrusunu yer.
- Ağaca güvenme kurur, insana güvenme ölür.
- Adam ikrarından hayvan yularından çekilir.
- Ağaca yük olan kendi meyvası.
- Ağaç dalıyla gürler.
- Ah alan oğmaz.
- Akıl olmayınca başta, kafa neylesin.
- Aklın yoksa kefil ol, işin yoksa şahit ol.
- Al malın iyisini çekme kaygısını.
- Alçak yerde yatma sel alır, yüksek yerde yatma yel alır.
- Allah sağ gözü sol göze muhtaç etmeye.
- Allah'tan korkmayan kuldun utanmaz.
- Allah bilir kul sezer.
- Arife tarif olmaz.
- Amelsiz âlim yemişsiz ağaç gibidir.
- Ak akça kara gün içindir.
- Âminsiz âlim yemişsiz ağaç gibidir.
- Ak akçe kara gün içindir.
- Âminsiz dua olmaz.
- Aslı neyse nesli odur.
- Aşk ağlatır dert söyler.
- Altın çamura düşmekle kıymetten düşmez.
- Arıyı kovan emanet olmaz.

- Ay var yılı besler, yıl var ayı besler.
- Ayı meşeden düşmüş, meşenin haberi yokmuş.
- Az ateş çok odun yakar.
- Az sadaka çok kadayı savar.
- Az söyle öz söyle.
- Az ver çok yalvar. Çok ver az yalvar.
- Aza kanaat etmeyen çoğu bulamaz.
- Anasına bak kızını al. Astarına bak bezini al.
- Arı söğüdü akıllı öğüdü sever.
- Ateş düştüğü yeri yakar.
- At ölür meydan kalır, yiğit ölür şanı kalır.
- Bir ağaçta gülde biter diken de.
- Bir gül ile yaz gelmez.
- Biri karı koca, dırdır eder her gece.
- Biri yer biri bakar kıyamet ondan kopar.
- Bir elin nesi var iki elin sesi var.
- Birlikten güç doğar.
- Bilene sivrisinek saz, bilmeyene davul zurna az.
- Bin dost bir düşmandan azdır.
- Bir kötünün yedi mahalleye zararı olur.
- Bir fincan kahvenin kırk yıl hatırı var.
- Bilmemek ayıp değil, öğrenmemek ayıp.
- Bıçak yarası değişir, dil yarası değişmez.
- Bırak sarhoşu kendi ayılsın.
- Balıktan büyük balık var.
- Balık baştan kokar.
- Bal demekle ağız bal olmaz.
- Büyük lokma ye büyük söz söyleme.
- Bugünün işini yarına bırakma.
- Borcun iyisi vermek derdin iyisi ölmek.

- Boşa verme zamanı iyi süresin devranı.
- Besle kargayı oysun gözünü.
- Bedava sirke baldan tatlıdır.
- Ben istedim binecek Allah verdi götürecektir.
- Bülbül ağlar gül ağlar, ben ölünce kim ağlar.
- Cennete gitse fincan kırar cehenneme gitse kazan deler.
- Ceht eden derviş muradına ermiş.
- Cahile söz anlatmak deveye hendek atlatmak.
- Cefa çekmeyen sefanın kadrini bilemez.
- Can çıkmayana kadar huy çıkmaz.
- Çağrılan yere erinme, çağrılmayan yerde görünme.
- Çirkefe taş atma üstüne sıçar.
- Çürük tahta çivi tutmaz.
- Çobanın gönlü olursa tekeden süt çıkarır.
- Çobansız koyunu kurt yer.
- Çalma kapımı çalarlar kapını.
- Çok kara iş ola ki Hakka vara.
- Dağda gez, belde gez, insafi elden bırakma.
- Davasını bilmeyene şahit olma.
- Deli deliden hoşlanır imam ölüden.
- Doğrunun yardımcısı Allah'tır.
- Düşenin dostu olmaz.
- Damlaya damlaya göl olur.
- Dostun sırrını düşmandan sakın.
- Duvarı nem insanı gam yıkar.
- El elden üstündür.
- El ağzı çuval ağzı.
- Erken kalktım işime şeker kattım aşıma.
- Eşi ev eden avrat yurdu şen eden devlet.
- Evvel taam sonra kelam.

- Ecel gelir cana, baş ağrısı bahane.
- Elim vergisi canım sevgisi.
- Elden gelen öğün olmaz o da vaktinde bulunmaz.
- Ev yıkanın evi yıkılır.
- Fazla mal göz çıkarmaz.
- Gafile kelam nafile kelam.
- Güvenme varlığa düşersin darlığa.
- Gamlı yürek ölmese de dirilmez.
- Geçmişte taş taşı kocalıkta ye aş.
- Gülünü seven dikenine katlanır.
- Görünen köy kılavuz istemez.
- Güzelin iyisi huyu güzel olandır.
- Hareket olmayan yerde bereket olmaz.
- Hayır, iste komşuna hayır gele başına.
- Hasta ol benim için öleyim senin için.
- Hatır yıkanın hatırı yıkılır.
- Hasmin karıncaysa onu fil bil.
- Haydan gelen huya gider.
- Her yokuşun bir inişi vardır.
- Her çiçekte bal olmaz.
- Hesapsız kasap ne satır bırakır ne masat.
- Hile ile iş gören minnet ile can verir.
- Irmak yanında çeşme yapılmaz.
- Isıran it dişini göstermez.
- Islanan yağmurdan korkmaz.
- İnsan doğduğu yerde değil bulduğu yerde yaşar.
- İyi dost kara günde belli olur.
- İki cambaz bir ipten oynamaz.
- İki çıplak bir hamama yakışır.
- İt ürür kervan yürür.

- Kanaat gibi devlet olmaz.
- Kul azınca Hak bela verir.
- Kötü deme eşine ağı katar aşına.
- Kusursuz dost arayan dostsuz kalır.
- Kazma elin kuyusunu kazarlar kuyunu.
- Kimsenin ahı yerde kalmaz.
- Kin ile din bir yerde olmaz.
- Koca olsun da cüce olsun.
- Kendi düşen ağlamaz.
- Kuş vardır et yer kuş vardır eti yenilir.
- Kusursuz güzel olmaz.
- Kırk kere ölç bir kere biç.
- Keskin sirke küpünü çatlatır.
- Laf ile peynir gemisi yürümez.
- Leyleğin ömrü laklakla geçer.
- Mal adama hem dost hem düşmandır.
- Mal melanetliği örter.
- Mahkeme kadiya mülk olmaz.
- Meyvalı ağacı taşlarlar.
- Mezar taşına iftihar olmaz.
- Misafir misafiri istemez, ev sahibi hiçbirini istemez.
- Namazda gözü olmayan ezana kulak vermez.
- Ne döv ne dövül.
- Ne ektinse onu biçersin.
- Nefis belası getirir yüz karası.
- Nerede hareket orada bereket.
- Nerede dirlik orada birlik.
- Nefsine bilen bari Huda, nefisini bilmeyen Haktan cüda.
- Oğul doğurdum gönül doğurmadım.
- Oğlan ağlar derdi çörek.

- Olursa yazarım olmazsa bozarım.
- O da yalan bu da yalan bir zamanda sen oyalan.
- Olanla ölene çare yok.
- Öfkeyle kalkan zararlar oturur.
- Ölenle ölünmez.
- Öğüt veren olur ekmek veren olmaz.
- Ölüm yatağına yatan ecel teri döker.
- Ön tekerlekler nereye giderse arka tekerlekler oraya.
- Önce düşün sonra söyle.
- Öz ağlamayınca göz ağlamaz.
- Paralı adamdan dağlar bile korkar.
- Paranın gittiğine bakma işinin gittiğine bak.
- Parayla imanın kimde olduğunu kimse bilmez.
- Perşembenin gelişi çarşambadan belli olur.
- Rahat ararsan mezarda.
- Rezil olacak ki vezir ola.
- Rençper kırk yılda, tüccar kırk günde abad olur.
- Rüzgâr esmeyince yaprak oynamaz.
- Rüzgâr eken fırtına biçer.
- Sabreden derviş muradına ermiş.
- Zarbın sonu selamettir.
- Sabır eyle işine hayır gele başına.
- Sadık dost akrabadan yeğdir.,
- Sağ olana her gün düğün bayram.
- Sağlık varlıktan yeğdir.
- Şık gidersen dostuna yatar arka üstüne.
- Sen işten korkma işin senden korksun.
- Su akarken testini doldur.
- Şeriatın kestiği parmak acımaz.
- Şefkati olmayan şefkat bulamaz.

- Şeytanla kabak eken başına patlar.
- Şaire lazım saz ile söz.
- Tartılırsan dengine denginle tartıl.
- Tek kanatlı kuş uçmaz.
- Takdir de geleni tekbir bozmaz.
- Talihi yar olanın yar sever anasını.
- Talihi yar olmayanın felek ağlatır anasını.
- Tok açın halinden anlamaz.
- Toprağı işleyen ekmeği dişler.
- Tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır.
- Tatsız aş tuz neylesin.
- Üç göz bir yangın gibidir.
- Üzümü ye bağını sorma.
- Üren köpek ısırılmaz.
- Ucuz etin çorbası yenilmez.
- Umut fakirin ekmeğidir.
- Umudunu Allah'tan kesme.
- Uyuyan yılanın kuyruğuna basma.
- Ucuz alan ucuza satar.
- Ulus sözü dinleyen ulu dağlar aşar.
- Uzun gecenin günü kısa olur.
- Vakit insana her şeyi öğretir.
- Var eli titremez.
- Veren eli herkes öper.
- Var evi kerem evi yok evi verem evi.
- Vakit nakittir.
- Varma münkirin yanına kokusu siner tenine.
- Vakitsiz öten horozun boynunu vururlar.
- Yağına göre kavrul.
- Yapı taşı yerde kalmaz.

- Yalancının evi yanmış inanmamışlar.
- Yavaş tükürüğün sakala zararı var.
- Yemeyenin malını yerler.
- Yırtıcı kuşun ömrü az olur.
- Zora dağlar dayanmaz.
- Zararın neresinden döndün orada kardır.
- Zaman sana uymazsa sen zamana uy.
- Zengin malı züğürdün çenesini yorar.²⁷⁵

Gerçeğe Doğru kitabında bulunan atasözleri-özlü sözler.

Örnek:

BİR SEN SÖYLE BİRDE BEN

- Mazlumlar bilginler çalışanlar aynı bal arısı,
- Cahiller şerirler aynı eşek arısı,
- Nefsenetliler namuslular iffetliler aynı cennet civanı,
- Namussuzlar iffetsizler livada ve zinakarlar aynı cehennem köpeği,
- Hüsniyetliler faziletli adaletliler aynı laledir, nergizdir çimendir,
- Arsızlar yolsuzlar haram hurda aynı dikendir ısırgandır kezzaptır,

---

²⁷⁵ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.145,146,147,148,149,150,151,152.

- Mertler cömertler hayırseverler aynı altındır gümüşdür incidir,
- Hasisler müsrifler cimriler aynı demirdir bakırdır paslı tenekedir,
- Doğru işinde çalışanlar helal kazananlar has şeylere alışanlar aynı baldır, yağdır, kebaptır,
- Tembeller, ayyaşlar, esrarkeşler, aynı zıkkımdır, acımış sirkedir, zehirdir,
- Doğru olanlar, hakikati sevenler, has konuşanlar aynı turnadır, kumrudur, bülbüldür,
- Doğru olanlar, hakkı bilmeyenler, bed konuşanlar aynı tilkidir, porsuktur, leş kargasıdır,
- Has olanlar haslihat bilenler, herkese zararsız olanlar, aynı koyundur, geyiktir ceylandır,
- Kötü olanlar haslihat bilmeyenler, herkese zararı olanlar aynı kurttur, çakaldır, canavardır,
- Kazancının kıymetini bilenler, tutumlu olanlar, faydalı şeylere çalışanlar aynı topraktır, sudur, güneştir, havadır,
- Faydasız yararsız olanlar, kumarbaz olanlar, kötü intibalara kendini verenler aynı derttir, beladır, hastalıktır, mikroptur,
- Rahmani olanlar, ahlaki haseneyi bilenler, Allah için itikatla dua ve ibadetini edenler, gönlünde vicdanı, merhameti, meziyeti olanlar, aynı Hazreti Âdem, Hz. Musa, Hz. İbrahim ve Hz. Muhammed'tir.
- Hak Rahman olmayanlar, ahlakı hasene bilmeyenler, gönlünde inancı, merhameti, vicdanı, meziyeti olmayanlar aynı şeytandır firavundur, Nemruttur ve aynı Abu cahildir.²⁷⁶

---

²⁷⁶ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.165,166.

ÂŞIK MÜSLİM KUMRU SEYRANİ'DEN GÜZEL SÖZLER

- Zengin ve herhangi bir hükümlan olmadan değil, güzel ahlak düsturlarına insani meziyet ve haslihatlara sahip iftihar duhmalı.

- İnsanları en yüksek kademeye çıkaran herkese bir şevk veren mutluluğa erdiren müspet ilimdir.

- İyi güzel faydalı şeylere isnat olan meram ve merak elbet ki iyidir. Bu düşünce ile yaptığın işler hem kendine hem insanlık için faydalı olur.

- Haddini ve derecesini bilen her insan iyi kimselerden takdir aldığı gibi hürmetlerine de vakıf olur.

- Gelecek soy ve nesillerin evvelden iyi ilmini görecek bu inanç ve bu bilinçle yolunu seçecek hedefine erecektir.

- Her insana manevi haslet gerekir. Yalnız bunun bir istisnası vardır. O da iyi imanla doğruluk içinde hakikatlere bağlanmakla olacaktır.

- Manevi hakkı bilmek sevmek inanmak bağlanmak emirlerine kanunlarına yasaklarına uymak herhangi bir meslek ve mişvara mevki ve makama sahip olanlara isnat değildir. Bütün herkese seviyen gereklidir.

- Cenabı hak adildir fazıldır ve kerimdir yeter ki onun şefaatinı almak kadar büyük mükâfatı yoktur.

- Ömründe vaktini faydalı şeylerden değerlendirenler kendisi kadar da cemiyete faydalı olurlar.

- Çalışmanın ilmin önemine inandığın kadar efdallığına inanacaksın.

- Doğru çalışıp helal kazanma revai haktr. Ne var ki tamah hırs ve ihtirastan uzak kalacaksın.

- En iyi meziyet nefsenettir. Namuslu iffetli olmak halk ve hak nezdinde pak ve temizdir.

- Herhangi bir kimse zengin olsun meşhur olsun veya yüksek makam sahibi olsun her ne olursa olsun ancak ameli salih olanlar müstesnadır.

- İnsan ne kadar belagat sahibi olursa olsun bilgin âlim olarak telakki edilemez.

- Namuslu olmanın birçok anlamı vardır. Önemli olanı zina ve livata etmemek bunları işleyenlerin bünyesi hem maddi hem manevi olarak kirlenir.

- Toplumlarda nesillerin bozulması zinadan gelen zürriyetten oluyor.

- İnsanlara yararlı hayırlı bir şey öğretenler öğretim derinliğine göre sevap ve mükâfatını kazanırlar.

- Öğrenme kadar da öğretme faydalıdır. Onun için öğretenler gurur öğrenenler sürur duymaktadırlar. Ne var ki kötü şeylerin öğrenmesine göre olmasın.

- Esas manevi hakka inananlar her yerde olursa olsun herhangi bir günahtan kötülükten çekinirler.

- Temiz kalp sağlam itikatla hakka gidenler saygı ve itaatle halka gidenler en bahtiyar kimselerdir.

- Tevazu ile hiç kimseyi hor hakir görmeyen has nazar besleyen kem gözle bakmayan kemaleten erenler iyi kimselerin sevgi ve muhabbetini kazanırlar.

- İnsan bünyesi birçok canlı hücrelerle doku organ ve sistemlerden oluşmuştur. İbret ve hikmet odur ki çalışma çarhının dönüşü irademiz dâhilinde ve haricindedir.

- Zihniyetlerin iyi kötü oluşu herkesin iradesi dâhilindedir. Kişi dilerse iyi dilerse kötüye kullanır. Yani iyi kötü işler ahlakın emri altındadır.

- Herkes yaptığı herhangi bir kötülüğü sakın takdirden oluyor demesin çünkü Allah ayetleri ile kötülüğü yasak etmiştir.

- Vicdanlı olan insanlar hak ve adaletten ayrılmazlar.

- Herhangi bir kimseler maddi zenginlikle manevi mertebeye eremezler.

- Güzel ahlak düsturlarına sahip olmak evladır. Yeter ki vasıflarına sahip bir insan olasın.

- Kendini kötü alışkanlıklara verenlerin ahır berbat ve kötü intibalara verenlerin sonu hüsrandır.

- İbadetlerin ne cennet aşkı umudu için ne de cehennem azabı korkusu için yapılanları evla değildir. Ancak Allah aşkına itikatla yapılanı makbuldür.

- İbadeti yaparsam cehennem azabında halas olurum. Cenneti kazanırım diyenler esrara vakıf olmayanlardır. Cehennem azabından halas olmak cenneti kazanma ibadetin hareketleri ile değil dünyada iyi işleri iyi ameli ile olacaktır.

- İbadetler borç değil gereklidir. İnsan hakka hakikate uymayanların ibadeti yalan ve riya olur.

- Kendini hiçe boşa verenlerin sonu da hiç ve boştur.

- Hakkı hak edeni hak mükâfatsız bırakmaz.

- Cenabı hakkın birçok mübarek isimleri vardır. Onu hangi ismi ile çağırırsan bilir. Allahın bir ismi de Hak'tır.

- Dil ile Allah'ı söyleyenler özüyle esaslarına bağlanmayanlar ya kuşkuda imanı zayıf ya da olmayanlardır.

- Kendini bilen insani derecesine tecavüz etmeyenler daha gönül rahatlığı içinde kalırlar.

- Her kimse manevi hakka inanır doğruluk esaslarında kalır hakikatlerine bağlanırsa rahat müsterih olmalıdırlar.

- En iyi mükâfat halkın hoşnutluğu ve razılığını kazanıp cenabı hakkın razılığına nail olmaktır.

- Her kimseyi iyi ve kötüye götüren kendi ahlakıdır.

- Alın teri elin emeği ile maişetini helal kazananlar yediği helal sadakası geçerlidir.

- Sadakanın en geçerlisi senin güç ve zor helal kazancınla olur.

- İnsanlara mümtaziyet veren şeref ve haysiyetin en iyisi ağır başlı namuslu vicdanlı olanıdır.
- Faziletli merhametli inançlı ve vicdanlı insanlar dünyada ne kadar hüküm edici olsa da hiçbir zaman hak ve adaletten ayrılmaz.
- Ne mutlu o kimselere ki her zaman hak ve halk yanında anlı açık yüzü ak olana.
- Kamil insanların hiçbir günah ve hataları olmasa bile kendilerini kusurlu görürler başkalarının günah ve kusurlarını aramazlar.
- Melakeler bile beni Âdem olmaya yerinirler. Onların nefsi yoktur. Hâlbuki insanların nefsi vardır. Önemli olan nefsindeki kötü emareleri öldürmektir.
- Haşmetli halvetli simalı olana güzel diyorlar. Fakat bundan önemli olan ahlak güzelliğidir.
- Şahsi semaili güzelliğini çok istiyorlar ve çok rağbet gösteriyorlar. Ama cenabı hak ahlakı güzel olanları sever ve şefaata verir.
- Her kimse ne kadar düzgün konuşursa niteliğine sahip olursa ve her şeyden çokbilmiş olsa bile ancak fiilen icraatındaki dürüstlüğü ile yüceliğe erebilir.
- Mevki ve menfaati için dini siyasete alet edenler yalancılıkla dindar görünenler münafıklardır.
- Dinlerin gayesi ahlakıdır. Ahlakı hasanelere sahip olmayanlar dinleri ile övünmesi beyhude.
- Din ve ahlaka karşı aykırı hareket edenler dünyada en safahatlı devran sürseler bile ahrette gazap alırlar.
- En iyi dost cenabı haktır yeter ki ona has bir kul olasın.
- Devletin güçlenmesini kalkınmasını ileri gören kendi menfaatlerinden ileri tutan mali katkıda bulunan vatanperver kişiler manevi olarak de üstün ermiş olurlar.
- Nice unsurlardan nesnelere mal ve maliyetten daha kıymetli olan sendeki temiz kalp ve insani meziyetlerdir.

- Bunu iyi bilirsiniz insanlar ölür eseri kalır iş ola ki sağlığında has bir eser bırakasın.

- Zalimin zulmünde kötünün şerrinde azade olsan bile onlar bütün insanlığa halka cemiyete her türlü kötülüğü olan mücrim günahkâr kimselerdir.

- Nasıl ki helal kazançla haram kazanç bir değilse kolay kazanç ile zor kazanç da bir değil. Çünkü zor kazanç daha evladır.

- Rahat kolay kazananlara zevk ve sefaatlı devran sürenlere sakın yerinme yerinecek bir şey varsa adil fazil mert ve cömert nefsenetli namuslu meziyetli olanlara yerinmelidir.

- Herkes zeval görmeye mecburdur. Çarkı felek seni de bir gün dönderir iş olur ki menzile doğru güzel kararında dürüst sebat kalırsın.

- Yapılan herhangi bir ibadetler gösteriş desinler için yapılırsa riyadır. Esas ibadetler Allah aşkına içtenlik duyup yapılanı muteberdir.

- İnsanlar tabiattaki toz toprak gibi şeylerle manevi olarak kirlenmez. Manevi kirlenenler günah daha kötü günahlarla kirlenir.

- Temizlik imandandır sözü en çok manevi temizliğe isnattır. Maddi kir su ile temizlenir. Manevi kir su ile asla temizlenmez.

- İçine düşmüş olduğum davanın evvela sen haklı olduğunu bil sonra başkalarına inandırmaya çalış.

- Allah'ı dil ile anmaktan söylemekten pek bir mana teşkil etmez Allah'ı iyi halinde bileceksin.

- Senin şahsına zor güç kötü gelen şeyleri sen de başkasına yapma.

- Menfaat ve çıkarı için dinin esaslarını değişikliğe sokanlar, dinin hakikatlerini istismar edenler bu amaçla dindar görünenler, münafık mezaliminde olanlardır.

- Menfaat ve çıkarı için bilerek hakikatleri ört bas edenler insanlık derecesini yitirirler.

- Bunu iyi bilmeliyiz ki en ufak bir iyilikten en büyük bir kötülükten en büyük bir kötülükler herkesin defterine yazılır. Ruzu mahşerde iyiliğin derecesine göre şefaath kötülüğün derecesine göre gazap verir.

- Dünyanın en mukaddes varlık beni âdemdir. Fakat bunun çok önemli bir istisnası vardır. Yani insan her haliyle iyi insanı ahlaklı vasıflara ve güzel meziyetlere sahip olmağa göredir.

- Herhangi bir işte çalışma ayıp değil. Kötü ve ayıp olan bir şey varsa kötü istisnalar ve kötü şeylerdir.

- Zavallı fakiri hor ve hakir görenler, güzel insanlığın ne olduğunu bilmeyen mağrur kibirli kimselerdir.

- Çalıştırdığı işçinin hakkını vermeyen yani kesir yapan tenezzül ve irtikap edenler, hırs ve ihtiras cereyanına kapılmış olduğu gibi, hem de vicdan kifayetsizliği nedeniyle insanlık derecesini düşürmüş olurlar.

- Gayrı meşru yollardan zengin olanlar, aynı zavallı koyun sürüsünü kıran kurtlara benzer. Çünkü şehvetperestlerin ve bunların nefsi aynı bölge bir canavardır.

- Aklını fikrini şehvete verenler, kendini şehvete kaptırmış olurlar. Bu beladan kurtulmak için bu düşünceyi aklında fikrinde silip atacaksın.

- Her yerde bir han yaparsın yıkılırsa gene yaparsın fakat gönül hanı bir şişe gibidir kırılırsa daha yapılmaz.

- Sahip olduğun makam ve servet ve mali varlıklar geçicidir. Sende kalan bir şey varsa o da amelindir.

- Allah bellisiz yerde mekânı münezzehte değil onun evi müminin kalbidir. Asıl mesele odur ki o evi pak temiz tutasın.

- Cenabı hakkın şefaathini kazanma gibi büyük mükâfatı yoktur. Yeter ki vakıf ola kazansın.

- Allah'ın şefaathini kazanma herkesin elindedir. Yani onun güzel buyruklarına güzel ahlak düsturlarına uymaya göredir.

- Allah Âdemi kendi misali benzeri yaratmıştır. Kendi nurundan ruhundan vermiş halk etmiştir. Onun için beni Âdem her varlıktan mukaddestir.

- Allah gafuru rahimdir. Müminlere rahmetini verir, zalimlere münkiirlere gazabını bağışlamaz.

- Allah kerimdir ama kendi halkına kerimdir mazlum kul hakkına kerim olmaz.

- Şahsi insan lakin icraatın mamelatan işleği kötü olanlar insanlık sınıfından çıkmış hayvanat mahlûkattan sayılır.

- İlim çalışma tutum gibi birçok şeylerin önemi kadar da evla ve efdaliyeti vardır. Bu düşünce inançla uğraşı versin.

- Halk gerçeği âlimler bilir arifler anlar kâmiller tutar ancak bu hal içinde kemalete erebilirler.

- Kendi devranı menfaati ve çıkarı için iyi iş ve hizmet yapanları rencide eden baltalayan bu misli ihtirasa düşenler muhakkak devlet ve millete zarar getiren müsrif kimselerdir.

- Kötü nefesine mahkûm olup kötü nefesine uyanlar işlediği suçun derecesine göre ahret günü hem hesabını hem gazabını görecektir.

- Zalimin zulmünden kötünün şerrinden azade olsan bile onlardan millete devlete ve insanlığa çok büyük zarar ve kötülükler gelir.

- İnsanların herhangi bir bakımdan cahil ve geri kalmasının birçok nedeni vardır. Herkesin yetişmesi ve herhangi bir icat yapabilmesi için yetenekli ilim iyi çalışma başta gelmektedir.

- Fen dalında her türlü icatların oluşumunda bir sır bir hikmet yok. Fen bilginleri marifetli icatları ilmine işine bizzat çalışıp meydana getirdiği eserlerdir.

- Ahlaksız ve nefsi kötü kimseler aynı bir keçinin aşığı gibidir. Bunları menfaatperestler sevmiş gibi görünse bile fakat iyi kimseler tarafından sevilmezler.

- İyi insanların sevdiği kimseleri Allah de sever.

- Fakirlere yetimlere düşkünlere yardım eden çalıştırdığı işçinin hakkını veren herkese iyi nazarla bakan kalbi temiz ameli salih insanlar Cenabı Hakkın sevgi ve rahmetini kazanmış olur.

- İnsanlara her an için en büyük en yakın bir düşman vardır. O da bizzat herkesin kötü nefsidir.

- Her kim ki kötü nefsinin öldürdü hasmı olan düşmanı öldürmüş sayılır.

- Temiz kalp sağlam itikat en iyi bir manevi haslettir. Bu haslete sahip olanlar mutlu ve bahtiyar olur.

- Cenabı Allah'ın varlığını bilmek söz etmeden çok özüyle iman edip buyruklarına bağlanmaya göredir.

- Her insan Cenabı Haktan çok bahs etmekle onun rızalık ve şefaatine nail olmaz. Ancak iyi itikat imanla doğruluklarına buyruklarına yasaklarına uymakla rızalık ve şefaatinin kazanır.

- Hakkın rızalığını kazanma halkın rızalığını kazanmaya göredir. Yani iyi kimselere kötülük edenleri Allah sevmez. O kimselerden razı ve hoşnut olmaz.

- Hüsniyet adalet fazilet merhamet gibi birçok meziyetler vardır. Fakat nefsenet meziyeti hepsinden evladır. Yani iffetini pek temiz tutanlar namuslu olanlardır.

- İnsan vücudu mukaddestir. İffetini müstesnadır. Mukaddes olmanın niceliğine uyanlar iffetini pak temiz tutanlar, hak ve halk yanında anlı açık yüzü aktır.

- Bilerek suç işleyenler cahilliğinden değil kötü ahlakına ve nefesine uyanlardır.

- Gençliğin muhteşem günlerine düş edip hasretini çekmek beyhude harkes takdirden gelen kederine razı olmalı çünkü bir doğan bir gün ölecektir.

- Sen dilemesen de takdirde nizam böyle kurulmuş birçok dertlerin ihtiyarlığın ölümün bir çaresi yoktur.

- Ölümüne inanmayan hiç kimse yoktur öyle ise insanlar neden huzursuz olmuyor çünkü bunun ilacı vardır. O da umut.

- Edepsiz hayâsız arsız karakersiz kimselerle ülfet ve ünsiyet etmek hiç iyi değildir, çünkü bunlarda yarar yerine zarar gelmektedir.

- Kamil terbiyeli medeni görgülü insanlar bal arısı gibidir. Ama en çok aynı mahiyette olanlar da iltifat ve ihtimam görmektedirler.

- Namus şeref edep hayâ önemli olduğu halde ne yazık ki birtakım kendini nefisini bilmez kimseler hafife almaktadır.

- Kendini beğenen bencil kibirli ve mağrurlarla hasbi hal olma. Çünkü bu huylarda aynı cahilliğin amelsizliğin bir benzeridir. Samimiyeti sabit ve dürüst olmaz.

- Hüsniyetle merhametli olanlar hak ve adaletten ayrılamayanlar namus ve şereflerine sahip olanlar kendilerini vicdan rahatlığı içinde hissederler.

- Dünyanın en iyi ve en kötü adamları ölüp gidiyor. Kimden açık manevi hesap sorulmuş ve kime rahmet veya gazap verilmiş diyenler inancı olmayanlardır.

- Cenabı Hakkın sır ve hikmetini kimse bilmez ancak onun kutsal kitaplarında emirlerini bilmek tutmak kul olarak herkese gerekir. İlim en iyi faydalı bir varlık sayılır. Almadıktan sonra ancak yok edebilir.²⁷⁷

Âşık Müslim Seyrani'nin **Gülistan** adlı kitabında halk anlatıları bulunmamaktadır. Kitapta sadece halk içresinden bazı kimselerin Âşık Müslim Seyrani'ye söylediği sözler bulunmaktadır.

Örnek:

---

²⁷⁷ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.221,235.

ÂŞIK MÜSLİM SEYRANİ'NİN MAHİYETİNE, MEZALİMİNE GÖRE SÖYLENEN SÖZLER

- Sen hangi okulu bitirdin ve hangi fakülteden mezun oldun? (Halktan kimileri)
- Ben valiyim, böyle şiirler çıkaramam (Rahmetli Recep Yazıcıoğlu)
- Sizin gibiler var olsun.
- Şiirlerini topla, ben sana kitabını yaparım. (Erzincan valisi Refik Arslan Öztürk)
- Çay mı içiyorsun, kahve mi? (59. Topçu Tugayı komutanı Mehmet Sarı)
- Biz seni seviyoruz, devlet adamları da seni seviyor. (Halk kültürünü tanıtmaya-geliştirme genel müdürü Yahya Ersoy)
- Kitap ve yazılarını aldım. İş ve ilminde başarılar dilerim. (O zamanın Cumhurbaşkan'ı Kenan Evren)
- Mektubunu ve kitabını okudum. Kalemine kuvvet. (Eski Anayasa Başkan'ı Yekta Güngör)
- Seni okutsaydılar en yüksek makamı alırdın. (İlkokul öğretmenimiz Sami Taş)
- Müslim Kumru Roman ve çeşitli kitaplar yazıyor. (O zamanki öğretmenlerimizden Hüseyin Çetin)
- Seni okutsaydılar yüksek makamlarda yer alırdın. (Köyde Aziz Kumral, Ahmet İnan ve kimileri)
- Bu millet senin gibi çalışkan olsa nelere sahip olurdu. (Köyde Murat Düşürmek)
- Bu cennetlik ne ağaçlar yetiştirmiş ve hayır ediyor. (Kasım Sağlanmak)

- Köyde senin ağaçların altında oturuyoruz ve meyvesini yiyoruz, sana dua ediyoruz. (Hayati Demir)
- Evliya gibi kimse, Muntazam şahıs. Sen köyümüzün gururusun. (köy muhtarı Mehmet Sağlamak)
- Sen dolu içtin mi? Kimileri söyledi sizin gibiler az çıkar. (Erzincan vali yardımcısı Mithat Orhan)
- Sen Yunus Emre misin? Şiirlerin ona benziyor. (Bir İlahiyatçı)
- Sizin gibilere devlet sahip çıkmalı ve maaşa bağlamalı. (Halktan kimileri)
- Siz dev adamsınız. (Bir saz ustası)
- Sizin muhabbetinizle biz duygulanıyoruz. (Köyden kimileri)
- Allah vergisi. (Bir Albay ve eğitim fakültesinde öğretim üyelerinden)
- Sen büyük adamsın. (Bir kitapçı)
- Okuduğun programdan duygulandım. Elini öpeceğim. (Dâhiliye doktoru Rahmetli Celal Topaloğlu)
- Siz âşıklar bu yurdun güllerisiniz. (Bir öğretmen)
- Buna iyi bakın!
- Bu kuruluş senin. (Cem vakfı genel başkanı Prof. İzzettin Doğan)
- Bu üniversitedeki kuruluş senin. (İletişim Dekanı Prof. Alemdar Yalçın. Ankara)
- Kitapların ne güzel. (Eski Büyük Millet Meclisi Başkanı Hikmet Çetin)
- Filozof diye nitelendiren Tuba Cumhuriyeti Kadın Kültür Müdürü bir törende söyledi.
- Kütüphane gibi kitaplığı var. Genellikle okuyup yazıyor. (Merhum Baki Öz. Yüksek tarih öğretmeni-araştırmacı yazar)
- Sen Atatürk gibisin. (Köyden Halil Civi)
- Profesörsün diyenler oldu.

- İyi ki kendini işine ilmine vermişsin. (Mehmet Çolak- Ali Dağ)
- Sizi doğuran ana bir daha doğura. (Bir orta yaşlı kadın)
- Evimiz senin. Her zaman gelir misafir olursun ve bakanın yoksa biz sana bakarız. (Dost kooperatif başkanı ve Haydar Salman ve Hanımı. Ankara- Ali Cavit Coşkun, Ozan Sinemi)
- Çocukluk zamanında Rahmetli babam çoğu zaman kadasını aldığım derdi. Annem de ah oğlum. Seni okutamadık. Bu işlerde ezildin ve sen asker olduğunda senin hasretini çektiğim zaman sandıktan çamaşırlarını alır koklarım.

Evet. Ben de kendimi nice yüce görüyorum. Âlemlerin Turabı olurum. Bu sözlerden hazinlik, nisbet ve gurur duysam bile. Doğru inançlı, mazlum, masum bir insan olursam mutlu olurum. İnşallah sözümüz neyse, özümüz öyle. ²⁷⁸

---

²⁷⁸ Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz*

İşte Bülbüllerimiz, Erzincan, Özsöz Matbaası. S.359,364.

SONUÇ

“Âşık Müslim Seyrani’nin Hayatı, Sanatı ve Eserleri” isimli çalışmamızın amacı ozanlık geleneğini devam ettirmiş olan Müslim Kumru Seyrani’nin kitaplarını değişik yönden incelemek ve tanıtmaktır. Biz tezimizde her kitabı kendi içinde ayrı ayrı ele alarak inceledik.

Çalışmamızın sonunda vardığımız neticelerden en önemlisi, Seyrani’nin iyi bir eğitim anlamdan ortaya koyduğu şiirlerin bizi şaşırtmasıdır. Çünkü bu şiirler hem içerik hem şekil olarak çok dikkatlice oluşturulduğu, şiir yazma tekniklerine dikkat edildiği görülmektedir. Eserlerinde toplumun maddi ve manevi duygularını ön planda tutmuş ve özellikle Yunus Emre gibi ahlâk temasına önem göstermiştir. Halk anlatılarında bile ahlâk konusundan vazgeçmemiştir.

Âşıkla aynı köyden olmam beni utandırmıştır; çünkü kitaplarını tam olarak incelemem tezimi oluştururken olmuştur. Böyle kıymetli eserleri önceden okumadığım için pişmanım. Âşığa gereken değer çevresi tarafından tam olarak verilmemiştir. Öldükten sonra bu değeri azda olsa kazanmıştır.

Biz bu çalışmamızda bu değeri artırmak için elimizden geleni ortaya koyduk. Tabiki eksik kaldığımız noktalar olmuştur. Eserler içerik olarak çok yönlüdür. Bu araştırmamızı kısıtlamamıza sebep olmuştur. Eserler hem dilciler hem de halk edebiyatçıları için bir hazine durmumdadır. Tezimizden sonra bu konu üzerinde daha kapsamlı incelemelerin çıkması temenni ediyorum.

KAYNAKÇA

1.ASIL KAYNAKÇA

Âşık Müslim Kumru Seyranî (1987). *Gerçeğe Doğru*, Ankara, Ekber Matbaası.

Âşık Müslim Kumru Seyranî (1997). *Gül Bahçesi İşte Güllerimiz İşte Bülbüllerimiz*, Erzincan, Özsöz Matbaası.

Âşık Müslim Kumru Seyranî (2007). *Gülistan-Söz ve Şiirleriyle Maddi- Manevi Bilgiler*, Erzincan, Özsöz Matbaası.

2.YARARLANILAN DİĞER KAYNAKLAR

Artun, Erman (2008).Âşık Geleneği ve Âşık Edebiyatı C.L.III, Kitabevi Yay. İstanbul.

Dilçin, Cem.(2005) Örneklerle Türk Şiir Bilgisi, C.L.VIII, TDK. Ankara.

Güzel, Abdurrahman. Torun, Ali.(2003) Türk Halk Edebiyatı El Kitabı C.L. I, Akçağ, Ankara.

EKLER

EK 1: FOTOĞRAFLAR

Âşık Müslim Seyrani

Âşık Müslim Seyrani'nin Annesi

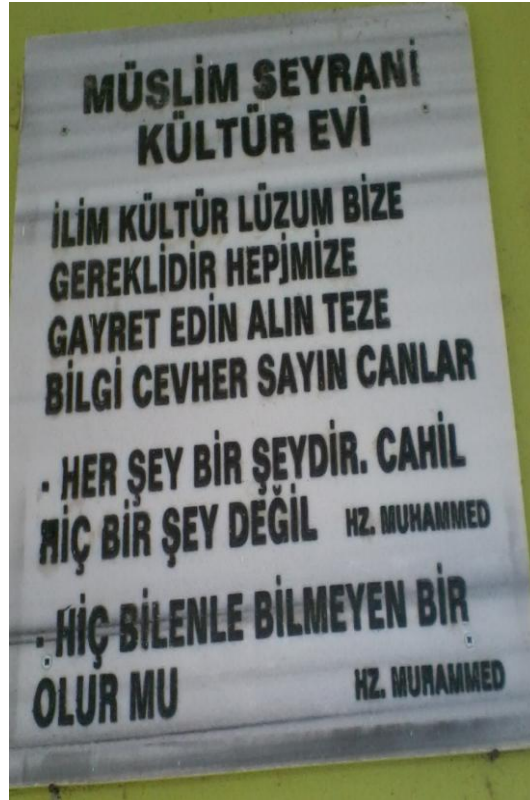
Âşık Müslim Seyrani'nin Kardeşi Mahmut Kumru

Âşık Müslim Seyrani

Âşık Müslim Seyrani'nin Eski Evi ve Yeni Evi

Kültür Evinin Duvar Yazısı

Âşğın Mezarı

Âşğın Mezar Taşında Yazılı Şiiri